مرکز ملی فضای مجازی
پژوهشگاه فضای مجازی

گزارش سریع
پنجاه‌وسوم

مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲
گردش کار هفدهمین نشست مجمع حکمرانی اینترنت

Internet Governance Forum 2022
Workflow of the 17th meeting of the Internet Governance Forum

بسم الله الرحمن الرحیم

گزارش سریع

گزارش شماره ۵۳

دی ۱۴۰۱

مرکز ملی فضای مجازی
پژوهشگاه فضای مجازی

مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲
گردش کار هفدهمین نشست مجمع حکمرانی اینترنت

گزارش سریع که با عنوان Rapid Report شناخته می‌شود، نوعی گزارش کوتاه است که صرف برای اطلاع کلی از موضوع یا پدیده‌ای خاص دربازه زمانی محدود تهیه می‌شود. هدف عمده چنین گزارش‌هایی ایجاد تصویری اجتماعی برای آشنایی ابتدایی سیاست‌گذاران و برنامه ریزان در موضوعات مورد علاقه آنان است.

تهیه‌شده در: پژوهشگاه فضای مجازی
گروه مطالعات حقوقی و مقرراتی فضای مجازی

تهیه‌کنندگان: حسین سبحانی
(دانشجوی دکتری حقوق کیفری دانشگاه علامه طباطبایی)

مهدی حسینی
(دانشجوی دکتری حقوق کیفری دانشگاه شهید بهشتی)

محمود محمدی
(دانشجوی دکتری حقوق خصوصی دانشگاه امام صادق علیه‌السلام)

محمدصادق پسندیده کار
(کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی دانشگاه امام صادق علیه‌السلام)

ناظر علمی: امیرعباس رکنی (دانشجوی دکتری امنیت ملی دانشگاه عالی دفاع ملی)

نشانی: تهران، میدان آرژانتین، خیابان بیهقی، نبش خیابان ۱۶ غربی، پلاک ۲۰،
کدپستی ۱۵۱۵۶۷۴۳۱۱
شماره تماس: ۸۶۱۲۱۰۶۱
http://www.majazi.ir

فهرست

روز نخست مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

روز دوم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

روز سوم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

روز چهارم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

روز پنجم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

تحلیل، ارزیابی و پیشنهادها

سخن نخست

سخن نخست

فضای مجازی با شتاب شگرف و رو به تزایدی که در حال بسط و گسترش است تمام ساحات اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی زندگی بشر را درنوردیده و هر روز بخش بزرگی از زندگی واقعی را در خود فرو برده و حیات متفاوت و جدیدی به آن می‌دهد. لذا به نظر می‌رسد دو نگاه کلان به فضای مجازی وجود دارد: نگاه اول که بالاخص در ابتدای رشد و تکوین فضای مجازی مسلط شده بود، آن را همچون ابزاری کنار سایر ابزارهای بشری تصویر می‌کرد که تنها طریقیت داشت. اما نگاه دوم، در نتیجه رشد تحولات خیره‌کننده فضای مجازی و سایه گستری آن در حوزه‌ها و شئون بشر در یک دهه اخیر آن را چون سکویی می‌داند که بسیار فراتر از شأن ابزاری حیات انسان‌ها را سامان جدیدی داده و ادعای تمدن نوینی را دارد. رویکردی که از قضا از چشمان بصیر رهبر انقلاب نیز دور نمانده و انتظاری تمدنی از فضای مجازی در ایران را مطالبه داشته‌اند.

در همین راستا گزارش‌های عصرفضای مجازی تلاش می‌کند تا فهم سازمان‌ها و دستگاه‌های مرتبط با حوزه فضای مجازی را ارتقاء بخشیده و آن‌ها را برای مواجهه فعال و خردمندانه با تحولات این عرصه مهیا سازد.

سید ابوالحسن فیروزآبادی
دبیر شورای عالی و رئیس مرکز ملی فضای مجازی

خلاصه مدیریتی

خلاصه مدیریتی

با دغدغه‌ی تهیه‌ی چارچوب و سازوکاری برای تقویت همکاری‌های بین‌المللی در حوزه‌ی دیجیتال، در سال ۲۰۱۸، دبیر کل به تشکیل یک هیأت عالی‌رتبه در زمینه‌ی همکاری‌های دیجیتالی جهت پیشبرد و تقویت همکاری در فضای دیجیتال اقدام نمود که هیأت مذکور متشکل از نمایندگان دولت‌ها، بخش خصوصی، جامعه‌ی مدنی، سازمان‌های بین‌المللی، مؤسسات دانشگاهی، جامعه‌ی فنی و سایر ذی‌نفعان بود. این هیأت گزارش نهایی خود را با عنوان «عصر وابستگی متقابل دیجیتال» منتشر کرد که گزارش مزبور در سال ۲۰۲۰، مبنای «نقشه‌ی راه همکاری‌های دیجیتال»، منتشرشده توسط دبیر کل سازمان ملل، قرار گرفت.

دبیر کل هدف نهایی از نقشه‌ی راه مذکور را توافق بر موضوع «پیمان جهانی دیجیتال» بیان کرد. پیمان جهانی دیجیتال بر پنج موضوع «اتصال همه‌ی مردم و حقوق بشر»، «جلوگیری از تکه‌تکه شدن اینترنت»، «مدیریت داده‌ها و حفاظت از حریم خصوصی»، «ایمنی، امنیت و مسئولیت‌پذیری» و «پرداختن به فناوری‌های پیشرفته از جمله هوش مصنوعی» متمرکز شده است. لازم به ذکر است که در همین راستا،

هفدهمیـن مجمـع حکمرانـی اینترنـت، بـا موضـوع «اینترنـت تـاب‌آور برای آینـده‌ی مشـترک پایـدار و عمومـی»[1] ، در آدیس‌آبابای اتیوپـی از ۲۸ نوامبر تـا ۲ دسـامبر سـال ۲۰۲۲ (از ۷ تـا ۱۱ آذر ۱۴۰۱) برگـزار شـد.

بـر همیـن اسـاس، قاطبـه‌ی موضوعـات مـورد بحث در نشسـت مذکـور، از پیمـان جهانـی دیجیتـال اقتبـاس شـده اسـت و جلسـات حـول موضوعـات پنج‌گانـه‌ی فـوق تدویـن شـده اسـت. ایـن جلسـات بالغ بـر ۳۰۰ مـورد بوده کـه حـدود ۵۱۲۰ نفـر شـرکت‌کننده، اعـم از حضـوری و مجـازی، در آن‌هـا حضـور فعـال داشـته‌اند و مجموع این سـخنرانی‌ها و موضوعات بیان‌شـده در پنل‌هـای تخصصـی حـول محورهای ذیل ارائه شـده اسـت: تعامـلات انجمن حکمرانـی اینترنـت و پیمان جهانـی دیجیتال، موضوعـات امنیتی، موضوعات مربـوط بـه زیرسـاخت و فنـاوری، موضوعـات اقتصـادی، موضوعـات توسـعه، موضوعـات حقوقـی و موضوعـات فرهنگی-اجتماعی.

تعاملات پویای انجمن حکمرانی اینترنت و پیمان جهانی دیجیتال

ذیـل ایـن موضوع، بحث‌های تحقـق پیمان دیجیتال، کرسـی نمایندگان در انجمـن حکمرانـی اینترنت، مشـارکت جوانان در انجمـن حکمرانی اینترنت و دیپلماسـی دیجیتال، به شـرح ذیل، بیان شـده اسـت:

آنچـه می‌توانـد تحقـق پیمـان جهانی دیجیتال را بیشـتر بـه منصه‌ی ظهور برسـاند، ارائـه‌ی سـازوکاری دقیـق و منظـم جهـت پاسـخ‌گویی بـه نیازهـای حاصـل از روابـط و ارتباطـات و تماس‌هـای بیـن شـهروندان، شـرکت‌ها و دولت‌هاسـت کـه در واقـع، ایـن سـازوکار بایـد بتوانـد ارتباط بین سـه بازیگر اصلـی عرصـه‌ی دیجیتـال را مهندسـی نمایـد. به‌منظـور کارآمـدی حاصل از این مهندسـی لازم اسـت که مشـکلات حاصل از ارتباطات سـه بازیگر مذکور

1.Resilient Internet for a Shared Sustainable and Common Future.

از جرایـم سـایبری گرفتـه تا مقابله با اخبـار کاذب، تحقق دسترسـی عادلانه، حفاظـت از داده‌هـا و همچنیـن مقـرارت لازم جهـت چگونگـی فعالیت هوش مصنوعـی، مـورد توجه قـرار گیرند.

در ایـن برنامـه می‌بایسـت راه‌هـای عملـی و سـاده جهـت رفـع مشـکلات دیجیتـال، به‌خصـوص در رابطـه بـا کشـورهای کمترتوسـعه‌یافته، تدویـن و مـورد مداقـه قـرار گیرد کـه در جهـت ارائه‌ی راهکارهـای بهتر، سـازمان‌های بین‌المللـی، جوامـع متخصـص، پلتفرم‌هـای فنـاوری و سـایر بازیگـران، بایـد نهایـت تـلاش خود را در این راسـتا بـه‌کار گیرنـد. ارائه‌ی راهکارهـای مذکور می‌توانـد دوگانگـی رویکردهـای چندجانبه و دارای چند ذی‌نفـع را به حداقل ممکـن رسـانده و بـه ایـن دوگانگی باطـل نیز پایـان دهد.

نماینـدگان بـا توجـه بـه نقـش تقنینـی کـه در هر کشـور بـر عهـده دارند، نقـش و جایـگاه منحصربه‌فـردی را، به‌عنـوان بخشـی از سـاختار حاکمیـت ملـی، دارا می‌باشـند؛ زیـرا تسـری ایـن ذی‌نفعـی از نظـام بین‌المللـی بـه نظـام داخلـی خـود را امکان‌پذیر می‌کننـد. از ایـن رو، نماینـدگان در انجمن حکمرانـی اینترنـت سـال ۲۰۱۹، از یـک کرسـی برخـوردار شـده‌اند.

در ایـن نشسـت، تصریـح شـده کـه نماینـدگان در بحـث چنـد ذی‌نفعـی در حکمرانـی اینترنـت و خطمشـی دیجیتـال، دچـار عقب‌افتادگـی قابـل توجهی هسـتند. مشـارکت پارلمان‌هـای کشـورهای در حـال توسـعه امسـال نیـز چشـم‌گیر بـود و از ایـن رو، حتی تحـت تأثیر انجمن حکمرانـی اینترنت ۲۰۲۱، شـبکه‌ی پارلمانـی آفریقایـی در خصـوص حکمرانـی اینترنـت راه‌انـدازی شـد.

اهـم مباحـث در این نشسـت، تمرکز بـر مقابله با تهدیدات سـایبر بوده و در همیـن راسـتا نیـز تأکیـد گردید کـه نمایدگان موظف هسـتند بیـن اقدامات مقابلـه‌ای با جرایم سـایبری و تقویت امنیت سـایبری از یـک طرف و حمایت

از حقـوق بشـر از طـرف دیگـر تعـادل برقـرار کننـد و حقوق بشـر را تضمین نماینـد. آن‌هـا متعهـد شـدند که نسـبت بـه فراهـم آوردن شـرایط همکاری مؤثـر ملـی، منطقـه‌ای و بین‌المللـی بین کنشـگران عرصـه‌ی سـایبر، اعم از دولتـی و غیردولتـی، به‌منظـور ایجـاد فضـای سـایبر امن‌تـر و ایمن‌تـر اقدام نماینـد. در جهـت تحقق ایـن اهـداف، راه‌کارهایی بدین شـرح ارائـه گردید:

۱) گفتگـوی ذی‌نفعـان داخلـی در خصـوص اینترنـت بـا هـدف انعـکاس منافـع ملـی در صحنـه‌ی بین‌الملـل؛
۲) افزایـش تلاش‌هـا در جهـت افزایـش توانایـی نماینـدگان در خصـوص سیاسـت‌گذاری در عرصـه‌ی دیجیتـال به‌وسـیله‌ی آمـوزش و مهارت‌آمـوزی بـه آن‌هـا بـرای تصویـب قوانین مؤثـر در موضوعـات و چالش‌هـای عرصه‌ی دیجیتال؛
۳) لـزوم اخـذ کرسـی بـرای نماینـدگان در دیگـر فرایندهـای منطقـه‌ای و بین‌المللـی بـا موضـوع دیجیتـال.

مشارکت جوانان در انجمن حکمرانی اینترنت

جهـت تقویـت اسـتراتژی مشـارکت جوانـان در انجمن حکمرانـی اینترنت، دبیرخانـه بـر این موضوع اهتمام ویژه داشـته و در این خصـوص، چند کارگاه بـا هدف ظرفیت‌سـازی برای مشـارکت جوانان در انجمـن حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲ تعبیه نموده اسـت.

در ایـن موضـوع نیـز شـرکت‌کنندگان بر نقـش جوانان در تحـول دیجیتال تأکیـد داشـته و از ایـن رو، تأکیـد نمودنـد که جوانـان به‌عنـوان ذی‌نفع، باید در رابطـه بـا توسـعه‌ی خط‌مشـی مقررات حـوزه‌ی سـایبر، نقش فعالـی ایفا

کننـد. در واقـع، آن‌هـا معمـاران و طراحـان آینـده‌ی دیجیتـال امـن، ایمن و فراگیـر بـوده و لازم اسـت عـلاوه بـر جوانان، یک کرسـی نیز با عنوان «نسـل آینـده» در انجمـن حکمرانـی اینترنـت تعریـف شـود؛ زیـرا فضـای دیجیتال در حـال شـکل‌گیری، بخشـی از میراثـی خواهـد بـود کـه بـرای آن‌هـا به‌جا خواهـد ماند.

ظهور دیپلماسی دیجیتال

افزایـش مشـارکت دیپلمات‌هـا و مقامـات دولتـی در ایـن نشسـت منعکس‌کننـده‌ی ارتبـاط رو بـه رشـد موضوعـات دیجیتال و دیپلماسـی‌های ملـی در سراسـر جهـان اسـت و در همیـن راسـتا، مشـارکت‌کننده‌ها بـر توسـعه‌ی رویکردهـا و نهادهـای سیاسـت خارجـی و دیپلماسـی دیجتـال در کشـورها تأکیـد کردنـد.

موضوعات امنیتی

ایـن موضوع به بحث‌های امنیت سـایبر، قدرت دیپلماسـی سـایبری، مقابله با حملات سـایبری و بازار کار امنیت سـایبری پرداخته اسـت.

امنیـت سـایبری همیشـه به‌عنـوان یکـی از مسـائل برجسـته‌ی انجمـن حکمرانـی اینترنـت مطـرح بـوده اسـت. در ایـن خصـوص، ۲۴ جلسـه برگزار گردیـد و یکـی از ۵ موضـوع اصلـی جلسـه‌ی نشسـت امسـال را بـه خـود اختصـاص داده اسـت. غالـب مباحـث حـول مباحثـی اسـت کـه از قبـل در انجمـن حکمرانـی اینترنـت مطـرح بوده و تنهـا از حیث عمق تحلیلی، بسـط داده شـده اسـت کـه در ایـن خصـوص به حملات سـایبری در جنگ روسـیه و اوکرایـن نیـز اشـاره گردید.

قدرت دیپلماسی سایبری

در سـازمان ملـل، رفتـار مسـئولانه‌ی دولت‌ها، در گـروه کاری باز سـایبر در حـال بحـث و مذاکـره اسـت و در این گـروه کاری باز، رفتارهای مسـئولانه‌ی دولت‌هـا و هنجارهـا و تهدیـدات حـوزه‌ی سـایبر بـه بحث گذاشـته می‌شـود و هنـوز کشـورها در حـال ادامـه‌ی فرایند مذاکره هسـتند. لازم به ذکر اسـت موضـوع هنجارهـای رفتـار مسـئولانه‌ی دولت‌هـا تـا قبـل از گـروه کاری بـاز جدیـد، در گـروه کاشناسـان دولتی و نیـز گروه کاری باز قبـل نیز مطرح بوده اسـت و بخشـی از موضوعـات آن تعییـن شـده اسـت. لازم به یادآوری اسـت که اسـتمرار گروه کاری باز سـازمان ملل و مشـارکت فعال دیپلمات‌ها نشـان می‌دهـد کـه همـه‌ی کشـورها به‌دنبـال تقویـت قـدرت دیپلماسـی سـایبری خود هسـتند.

بـرای اجرایی‌سـازی هنجارهای مـورد توافق در خصوص اعمال مسـئولانه‌ی دولت‌هـا، اقـدام از طریـق سـند اهـداف توسـعه‌ی امنیـت سـایبری ممکـن خواهـد بـود. هدف از این سـند پر کردن شـکاف دیجیتالـی، افزایش مقاومت و تـاب‌آوری از طریـق تقویت دسترسـی بـه تحولات و فناوری‌های پیشـرفته در عرصـه‌ی دیجتـال و اعمال قوانیـن و هنجارهای بین‌المللـی جهت محدود کـردن فعالیت‌هـای مخـرب سـایبری اسـت و در همیـن راسـتا، چالش‌هـا و مسـائل مـورد بحـث در انجمـن حکمرانـی اینترنـت از هنجارهـای رفتـار مسـئولانه‌ی مذکـور، پیش‌تـر رفتـه و گسـتره‌ی وسـیع‌تری را شـامل شـده اسـت؛ به‌طریقـی کـه کشـورها از اهـداف اولیـه‌ی خـود مبنـی بـر محافظـت از ملت‌هایشـان در برابـر حمـلات سـایبری، بـه بررسـی و مقابله بـا تهدیدات حـوزه‌ی اقتصـادی و تجـاری روی آورده‌اند.

مقابله با حملات سایبری

طریـق و ابزارهای از پیش تعیین‌شـده و مشـخصی جهـت مقابله با حملات سـایبری بـرای یک کشـور وجـود دارد که در وهلـه‌ی اول، حمله می‌بایسـت بـه کنشـگری یـک فرد یـا کشـور منتسـب گـردد و در گام بعـدی، ابزارهای دیپلماسـی سـایبری، مثـل بـه اشـتراک‌گذاری اطلاعـات حمله‌کننـدگان، اعـلان عمومـی آن‌هـا، اقدامات دیپلماتیـک مثـل فراخواندن سـفراء یا حتی قطـع کامـل روابط دیپلماتیـک، اقدامات قضائـی مثل صدور کیفرخواسـت و حکـم کیفـری دادگاه و مجـازات و سـرانجام اقـدام نظامـی، به‌عنـوان آخرین گزینـه، می‌تواننـد به‌کارگرفته شـوند.

در همیـن راسـتا، پارلمان‌هـا نیـز می‌تواننـد نقـش مؤثـری در مقابلـه بـا حمـلات سـایبری داشـته باشـند. با توجـه به این‌کـه آن‌ها نقـش تقنینی در کشـورهای خـود دارنـد، در جریـان مذاکرات خـود می‌توانند نظـرات همه‌ی ذی‌نفعـان عرصـه‌ی سـایبر - مثـل جامعـه‌ی مدنـی، دانشـگاهی، اشـخاص غیردولتـی و شـرکت‌ها - در کشـورهای خـود را، در مقابلـه بـا تهدیـدات سـایبری، بـه اشـتراک گذارنـد. در همیـن نشسـت نیـز جامعـه‌ی مدنـی و بخـش خصوصـی تشـویق شـدند کـه بـرای مقابلـه بـا حمـلات سـایبری، با پارلمان‌هـای خـود همکاری‌هـای لازم را داشـته باشـند.

آن‌چـه کـه تا به حال در زمان حملات سـایبری مورد بی‌توجهی واقع شـده اسـت، آسـیب و آثار اجتماعی حملات سـایبری می‌باشـد. بر همین اسـاس، نیـاز به توسـعه‌ی روش‌شناسـی آسـیب مذکـور، از طریق شـاخص‌های کمی و کیفـی، به‌منظـور مستندسـازی حمـلات سـایبری بـرای مـردم و گروه‌هـا، مـورد تأکیـد قـرار گرفـت. ایـن آسـیب‌ها می‌بایسـت طبقه‌بنـدی شـده و از حیـث اولویت دسـته‌بندی شـوند تـا از این طریـق، همه‌ی ذی‌نفعـان بتوانند

از طریـق آگاهـی و بـه اشـتراک‌گذاری اخبـار در خصـوص آن آسـیب‌ها، در تدویـن قوانیـن لازم و مؤثـر، الزام بخـش خصوصی به افزایش اسـتانداردهای امنیتـی جامعـه‌ی مدنـی و نیـز کمک بـه قربانیان، مشـارکت لازم را داشـته باشـند. بنابراین، با اندازه‌گیری وسـعت آسـیب و منشـأ آن، همه‌ی طرف‌های دخیـل می‌تواننـد بـه پیش‌گیـری از تکـرار دوبـاره‌ی آن کمک کننـد؛ بدین صـورت کـه دولت‌هـا قوانیـن جدیـدی را وضـع می‌کننـد و بخـش خصوصی اسـتانداردهای امنیتـی جدیـد را تعریـف کـرده و جامعـه‌ی مدنـی نیـز از قربانیـان حفاظـت لازم را به‌عمـل می‌آورنـد.

بازار کار امنیت سایبری

بـا پیچیـده شـدن روزافـزون تهدیـدات سـایبری، نیـاز بـه مدافعـان و متخصصـان کارآمـد و نـوآور نیـز روزبـه‌روز بیشـتر می‌شـود. در ایـن راسـتا، توسـعه‌ی ظرفیـت و تـوان مقابلـه‌ای و تـاب‌آوری زیرسـاخت‌ها و تمامـی بخش‌هـای دیگـر سـایبری، می‌بایسـت در دسـتور کار همکاری‌هـای بین‌المللـی قـرار گیرد. در سـطح ملی نیز باید هدف ظرفیت‌سـازی سـایبری دنبـال گـردد و این درحالی اسـت کـه نهادهـای دولتی انگیـزه‌ی کافی برای ایـن هـدف را دارا نبـوده و دوره‌هـای امنیت سـایبری در سـطوح دانشـگاهی به‌صـورت محـدود برگـزار می‌گـردد و فارغ‌التحصیـلان ایـن حـوزه نیـز در به‌دسـت آوردن مشـاغل امنیـت سـایبری بـا مشـکلات متعـددی روبـه‌رو هسـتند. در ایـن راسـتا، توصیه شـد کـه آموزش و پـرورش از حالـت تئوری محـض به سـمت عملیاتی‌تر شـدن و به‌روز شـدن مباحث تغییـر جهت دهد، جوانـان و زنـان بـه فعالیـت در این حوزه تشـویق شـوند، همکاری‌هـای لازم بیـن صنعـت و آمـوزش توسـعه یابد و بیـن صنایع و مؤسسـات آموزشـی، از

حیث عرضه و تقاضا، انطباق به‌وجود بیاید.

باید اذعان داشت که راهبرد توسعه و گسترش نیروی کار این حوزه نیز باید با توجه به شرایط هر کشور طراحی گردد؛ زیرا نیاز به سطح تخصص کارکنان حوزه‌ی امنیت سایبری، بسته به سطوح صنعتی شدن و دیجیتالی شدن هر کشور، متفاوت است.

موضوعات مربوط به زیرساخت و فناوری

مباحث مهم و ضروری شامل همه‌گیری دیجیتال، چندپارگی اینترنت، هوش مصنوعی و متاورس، ذیل این موضوع بیان می‌شود.

بحث همه‌گیری دیجیتال؛ فراتر از کابل‌ها

بحث همه‌گیری و در دسترس بودن دیجیتال و اینترنت برای همه، به‌ویژه برای قاره‌ی آفریقا، یک مسأله‌ی حیاتی است که در راستای گسترش کابل‌های نوری، لزوم استفاده از فناوری ماهواره‌ای نیز در سراسر قاره‌ی آفریقا لازم بوده که باید به‌کار گرفته شود. همچنین موانع دسترسی نیز مثل هزینه‌ی دسترسی، موانع زبانی، موانع جنسیتی و عدم مهارت باید مرتفع گردد و در دسترس بودن می‌بایست با لحاظ جنسیت، سن، زبان، آموزش و مهارت‌آموزی که موجب بالفعل شدن ظرفیت دیجیتال شهروندان می‌شود، انجام شود.

با این‌که برخی دسترسی به اینترنت را یک مسأله‌ی بدیهی می‌دانند، اما علی‌رغم این‌که طبق قطعنامه‌ی «تغییر جهان ما: دستور کار ۲۰۲۰ برای توسعه‌ی پایدار»، دولت‌ها به اتفاق آرا متعهد به دسترسی به فناوری اطلاعات و ارتباطات به‌صورت مقرون به صرفه و در جهت تحقق توسعه‌ی

پایـدار، شـده‌اند و همچنیـن بـا وجـود این‌کـه اینترنـت به‌عنـوان یـک عامل توان‌بخـش و ظرفیت‌سـاز در جهـت تحقـق حقوق بشـر محسـوب می‌شـود، ولیکـن در برخـی مـوارد شـکاف دیجیتالی بین جوامـع و حتی بیـن افراد در یک جامعه بسـیار شـدید اسـت؛ مانند آفریقا که در آن بیش از ۸۰۰ میلیون تـن از شـهروندان هنوز بـه اینترنت دسترسـی ندارند.

لازم بـه ذکـر اسـت کـه بـر همین اسـاس، در آفریقـا ذی‌نفعـان تلاش‌های گسـترده‌ای را در جهـت گسـترش دسترسـی بـه اینترنـت و پایـان شـکاف دیجیتالـی انجـام داده‌انـد کـه در ایـن خصوص می‌تـوان به ایجاد شـبکه‌های اینترنـت محلـی به‌صورت بی سـیم، باسـیم و فیبر و مضافاً ابتـکارات جدیدی مثـل کوله‌پشـتی اینترنتی، اشـاره کرد. در همین راسـتا، اینترنـت ماهواره‌ای واقـع در مـدار پایین نیـز فرصت‌های جدیـدی را برای اتصال بیـن افرادی که دسترسـی بـه اینترنـت ندارنـد، ارائه می‌کنـد کـه از آن می‌توان بـرای تحقق اهـداف توسـعه‌ی پایدار اسـتفاده کرد.

در ادامـه، تأکیـد گردیـد کـه به‌صـرف گسـترش اینترنـت از طریـق کابل و ماهـواره نمی‌تـوان دسترسـی به اینترنت هـدف‌دار و جامع را محقق دانسـت؛ بلکـه ایـن دسترسـی بایـد به‌صـورت همه‌گیر و بـا اتخـاذ تدابیر فراگیـر برای زنـان و دختـران انجام شـود و همچنیـن محصولات و خدمات بیشـتری برای افـرادی کـه دارای معلولیـت هسـتند اعطـاء گردد. مضافـاً این‌که دسـتگاه‌ها، برنامه‌هـا و خدمـات مناسـب‌تر برای شـرایط سـالمندان نیز لازم اسـت دنبال شـود. آمـوزش حقـوق و مسـئولیت‌های کاربـران بـا زبـان قابل فهـم و بومی آن‌هـا نیـز پـی گرفتـه شـود. در خصـوص توسـعه و رشـد محتـوا در فضـای سـایبر نیز لازم اسـت شـرایطی فراهم شـود که کاربـران بتوانند بـه زبان‌های محلـی خـود، در کنـار زبان انگلیسـی، تولیـد محتوا را انجـام دهند.

چندپارگی اینترنت (تکه تکه شدن اینترنت)؛ واقعیت و خطرات

طبـق ارائه‌های انجام‌شـده، مشـخص شـد مرزی کـه اینترنت را می‌سـازد و شـکل می‌دهـد و از همان مرز و سـاختار نیز اینترنت از بین مـی‌رود، پروتکل اینترنـت (IP) و پروتـکل کنتـرل انتقـال (TCP) اسـت. تغییـر پروتکل‌هـای اصلـی یعنـی آی‌پـی و تی‌سـی‌پی به سـمت پروتکل‌هـای خاص و ویـژه مثل پروتـکل بـرای پلتفرم‌هـای متـاورس، از جملـه خطـرات مهمـی بـرای از بین بـردن مرز و سـاختار شـکل‌گیری اینترنت اسـت.

اگر کشـورها و شـرکت‌ها شروع به اسـتفاده از پروتکل‌های مختلف اینترنتی کننـد (تکه‌تکـه شـدن در لایه‌ی فیزیکـی)، خطر چندپارگی (تکه‌تکه شـدن) اینترنـت افزایـش می‌یابـد کـه در نتیجـه‌ی آن، ظهـور آی‌پی‌هـای مختلف و تکه‌تکـه شـدن اینترنـت، اختلاف‌هـا، تفاوت‌هـا و تنوع‌هـا در فیلتـر محتـوای کاربـر، محیط‌هـای انحصاری شـرکت‌ها، باغ‌هـای دیواری[1] و تنوع گسـترده‌ی خط‌مشـی‌ها و مقـررات، پدیدار خواهد شـد.

چندپارگـی اینترنـت و بحث‌هـای مختلـف از موضوعـات فرعـی گرفتـه تـا مجموعـه‌ای از مباحـث به‌هم‌پیوسـته، از مسـائل قابـل توجـه ایـن نشسـت انجمـن حکمرانـی اینترنـت بـود. بـا ایـن وجـود، اگرچـه به‌عنوان یـک بحث مرسـوم در جلسـات مربوط به موضوعات اینترنت محسـوب می‌شـود، ولیکن یـک برداشـت و تعریـف معیـن و منحصـر بـه فـرد از چندپارگـی (تکه‌تکـه شـدن) اینترنـت وجود نـدارد.

ایـن تکه‌تکـه شـدن اینترنـت در چند بخـش مورد بحـث قرار می‌گیـرد. در بخـش فنـی و اتصـال (فیزیکی) کـه در واقع آی‌پـی و دی‌ان‌اس خاص تعریف می‌شـود، تقسـیم‌بندی تخصیـص آی‌پـی و دی‌ان‌اس از یـک مرکز مشـخص صـورت نمی‌گیـرد کـه در ایـن صـورت امکان همـکاری بیـن اسـتانداردهای

۱. باغ دیواری محیطی است که دسترسی کاربر به محتوا و خدمات مبتنی بر شبکه را کنترل می‌کند. در واقع، باغ دیواری، ناوبری کاربر را در مناطق خاصی هدایت می‌کند تا دسترسی به مجموعه‌ای از محتوا را امکان‌پذیر کند یا از دسترسی به محتوای دیگر جلوگیری کند.

اصلـی و پروتکل‌هـا وجـود نخواهـد داشـت و این خطـری برای اصـل ماهیت اینترنت خواهـد بود.

ذیـل تکـه تکـه شـدن اینترنـت در بخـش برنامه‌هـا و محتـوا نیز سیاسـت فناورانـه‌ی به‌کارگرفته‌شـده در پلتفرم‌هـا و مقـررات الزام‌آور دولت‌هـا، به‌ویژه مقـررات ناظـر بـه بحـث محتـوا، می‌تواننـد بـه چندپارگـی اینترنت سـرعت بخشـیده و باعـث تحریـف تجربه‌هـا و شـناخت محتوایـی کاربـر از فضـای اینترنـت و اطلاعـات تحصیل‌شـده‌ی وی از وقایع موجود در عالـم واقع گردد. همچنیـن ایجـاد محدودیـت و فیلتـر کـردن محتـوا در برخـی از قلمروهـای سـرزمینی دولت‌هـا، رویکردهـای مختلـف ناظـر بـه بحـث حاکمیـت داده‌ها و داخلی‌سـازی و بومی‌سـازی داده‌هـا نیـز خطـر تضعیف اینترنـت جهانی در سـطح سیاسـی و اجتماعـی را افزایـش می‌دهد.

در ضمـن، افزایـش و رشـد تحریم‌هـای اقتصـادی و سـایبری در رقابت‌های ژئوپلتیکـی بیـن کشـورها می‌توانـد بـر دسترسـی بـه منابـع اصلـی اینترنت مثـل آی‌پی‌هـا، زون‌روترهـا و سیسـتم دامنـه‌ی تخصیص‌یافتـه بـه دولت‌هـا در کشـورهای موضـوع تحریـم، اثـر منفـی گذاشـته و از ایـن طریـق، فرایند چندپارگـی اینترنـت سـرعت یابد.

موضـوع حاکمیـت دیجیتـال و پیشـی گرفتـن جنبـه‌ی ملـی بـر جنبـه‌ی بین‌المللـی عرصـه‌ی دیجیتـال کـه به‌عنـوان یـک سیاسـت توسـط برخـی از کشـورها دنبـال می‌شـود، از جملـه‌ی مسـائلی اسـت کـه به‌عنـوان عامـل تسـریع‌کننده‌ی تجزیـه و چندپـاره شـدن اینترنـت، می‌تـوان از آن نـام بـرد.

بـا هـدف شفاف‌سـازی بحث‌هـای موجـود و مباحثـی کـه با محوریـت تکه تکـه شـدن اینترنت مطرح می‌شـود، شـبکه‌ی خطی‌مشـی‌گذاری بـه ارائه‌ی چارچوبـی کـه سـه بعـد اصلـی دارد، تقسـیم‌بندی ذیـل را ارائـه کـرد و بیان

کـرد کـه تکه‌تکـه شـدن اینترنـت در سـه سـطح رخ می‌دهـد: چندپارگـی اینترنـت در بخـش تجربـه و شـناخت کاربـر، چندپارگـی اینترنـت در بخش فنـی اینترنـت و سـرانجام چندپارگـی حکمرانی و هماهنگی فضـای اینترنت.

در ایـن راسـتا، راه‌حل‌هایـی جهـت مقابلـه و پیش‌گیـری از چندپارگـی اینترنـت و تکه‌تکـه شـدن آن پیشـنهاد شـده اسـت. از مهم‌تریـن آن‌هـا، می‌تـوان بـه مـوارد ذیـل اشـاره کـرد: اعتمادسـازی در اینترنـت، پذیـرش و اتخـاذ پروتکل‌هـای منحصـر به فـرد و اسـتانداردهای جهانی مثـل IPv6 و IDNs، تقویـت همکاری‌هـا در خصوص گسـتره‌ی طراحـی و صنعت حوزه‌ی سـایبر، ارزیابـی تأثیـر بالقـوه‌ی قوانین و مقـررات جدید بر معمـاری اینترنت، ترویـج همـکاری در حـوزه‌ی مقـررات بین‌المللـی و توسـعه‌ی اسـتانداردهای بین‌المللـی در موضوعاتـی مثل مقابله با نفرت‌انگیـزی و اخبار جعلی و کاذب، تقویـت هماهنگـی و اجتنـاب از تشـتت بیـن فراینده‌ـای خطی‌مشـی‌گذاری سـازمان‌های آی‌کـن، آی‌تی‌یـو و IGF.

لازم بـه ذکـر اسـت کـه در راسـتای مقابلـه بـا چندپارگـی، راهـکاری قابل تأمـل ارائـه شـد؛ بـا ایـن شـرح کـه همـه‌ی کشـورهای عضـو سـازمان ملل اعلامیـه‌ای را مبنـی بـر این‌کـه اینترنـت به‌عنـوان محیطـی صلح‌آمیـز بـرای منافـع عمومی به‌رسـمیت شـناخته شـود، امضا کننـد. این اعلامیـه می‌تواند یـک اقـدام اعتمادسـاز بـرای جلوگیـری از چندپارگـی اینترنت نیز باشـد.

یـک مسـیر مناسـب‌تر و حتـی راحت‌تـر نیز شـاید بتوانـد پیمـان دیجیتال اینترنـت باشـد تـا از طریق آن، سـازمان ملـل در خصوص طراحـی حکمرانی اینترنـت جهانـی بـه اجماع دسـت یابد؛ به‌گونـه‌ای که یکپارچگی زیرسـاخت فنـی اینترنـت موجـود حفـظ گـردد و در عیـن حـال، فضـا بـرای دیگـر خط‌مشـی‌ها جهـت منطبـق کـردن فضـای دیجیتـال بـا ویژگی‌هـای ملـی،

منطقـه‌ای و فرهنگـی نیـز فراهـم گردد.

در جهـت یک‌پارچه‌سـازی اینترنـت و نگهـداری اینترنـت واحـد، بـدون چندپارگـی، نه‌تنهـا بحث اینترنت ماهواره‌ای مطرح شـد بلکـه بحث اینترنت بیـن ماهـواره‌ای نیـز ارائـه گردید کـه قادر بـه ارائه‌ی اتصـال بـه اینترنت در سراسـر منظومـه‌ی شمسـی باشـد. در ایـن راسـتا، ضمـن این‌کـه بـر امکان تشـکیل چنیـن شـبکه‌ای تأکید شـد، مجموعـه‌ای از چالش‌ها نیز برشـمرده شـد؛ بدین شـرح کـه چگونه تمرکـز قدرت، منابـع و پتنت‌های شـرکت‌های بـزرگ فنـاوری بـه یـک الگـوی بیـن سـیاره‌ای تبدیـل شـود؟ بـا توجـه بـه تسـلیحاتی شـدن فضـای جـو، اشـتراک منابـع و همـکاری در ایـن خصوص چگونـه خواهـد بود؟

هوش مصنوعی

در سـال‌های گذشـته، بحث‌هـا و تحلیل‌هـا در خصـوص مزایـا و مضـرات هـوش مصنوعـی و ارزش‌هـا و اصـول کلـی جهـت هدایت، توسـعه و رشـد هـوش مصنوعـی مطـرح بـوده اسـت؛ امـا در ایـن نشسـت، انجمـن حکمرانـی اینترنـت بـر حاکمیـت و مقـررات هـوش مصنوعـی متمرکـز بـوده اسـت. بحـث حـول ایـن موضـوع بـوده اسـت کـه بـا وجـود مقـررات هـوش مصنوعـی، کجـا قـرار داریـم؟ چـه مـوارد دیگـری جهـت تکمیـل ایـن مجموعـه مقـررات لازم اسـت؟

در واقـع، بـا نـگاه به چشـم‌انداز در آینده در جهت رشـد و توسـعه‌ی هوش مصنوعـی، چگونـه می‌تـوان به نقطـه‌ی کمال دسـت یافت؟ چگونـه می‌توان نظـام تنظیم‌گـر حاکـم بـر هـوش مصنوعـی را تدوین کرد تـا بتوانـد به نفع مـردم و جامعـه در سراسـر جهـان بیانجامـد؟ در پاسـخ بـه سـؤالات مذکور،

پاسخ‌های متفاوت و متعددی مطرح گردید که برخی از کشورها در حوزه‌ی قضائی خود، در حال توسعه‌ی چارچوب‌های نظارتی جامع برای هوش مصنوعی هستند و برخی دیگر نیز گام به گام در حال اجرای تجارب حاکمیتی و چارچوب ایمنی خط‌مشی خاص خود هستند؛ با این نگاه که این موارد برای افزایش شفافیت، اعتماد و حمایت عمومی از پلتفرم‌های هوش مصنوعی مفید تلقی می‌شوند.

برخی استانداردهای فنی را به‌عنوان یک مکانیسم تنظیم‌گر هوش مصنوعی ارائه داده‌اند؛ به‌طریقی که ضروری است اصولی مثل شفافیت و انصاف را به‌عنوان الزامات عینی فنی در طراحی و اجرای فرایندهای هوش مصنوعی، از جمله الگوریتم داده‌ای، لحاظ کنند و نحوه‌ی رفتار آن سیستم را تعریف کنند. در نهایت لازم است که با وضع دستورالعمل و قوانین، اکوسیستم‌های تضمین نیز جهت ارزیابی و انطباق با قوانین وجود داشته باشد.

در سطح بین‌الملل نیز اصول سطح عالی (بالادستی)، مثل اصولی که توسط سازمان همکاری‌ها و توسعه‌ی اقتصادی و سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) تدوین شده است، وجود دارد. همچنین فعالیت‌های جاری را می‌توان نام برد که در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی در خصوص مقرره‌گذاری در حال انجام است. از جمله در سطح منطقه‌ای، پیش‌نویس قانون هوش مصنوعی اتحادیه‌ی اروپا را می‌توان نام برد و در سطح بین‌المللی نیز کار شورای اروپا بر روی معاهده‌ی هوش مصنوعی و حقوق بشر را می‌توان برشمرد.

البته امکان دستیابی به یک سند الزام‌آور حقوقی جهانی در خصوص تنظیم مقررات هوش مصنوعی سخت به‌نظر می‌رسد. برای تحقق این

مهـم، اتخـاذ یک رویکـرد «نیمه‌ی پایین به بالا» لازم اسـت. بدین شـرح که ابتـدا در سـطح منطقـه‌ای بـا لحـاظ انتقـال دانش و فنـاوری، توافقـات انجام شـده و سـپس در مراحـل بعـد، شـرایط مختلـف بـرای همـکاری فرامـرزی و بین‌المللـی فراهـم گـردد. در سـطح بین‌المللـی نیـز مقـررات می‌بایسـت به‌گونـه‌ای شـکل بگیـرد کـه دیدگاه‌هـا و ارزش‌هـای ذی‌نفعـان در سراسـر جهـان، از جملـه ذی‌نفعـان کشـورهای جنـوب جهـان، در آن منعکس گردد کـه متأسـفانه در حـال حاضـر، بسـیاری از مزایا و شـرایط هـوش مصنوعی و نیـز راه‌حل‌هـای چالش‌های این حوزه در شـمال جهان متمرکز شـده اسـت.

در فراینـد الگوریتـم داده‌ای و آمـوزش آن در فرایند هـوش مصنوعی، تنوع کشـورهای در حال توسـعه لحاظ نشـده اسـت که ضروری اسـت این شـیوه تغییـر کـرده و کشـورهای در حـال توسـعه نیـز بایـد توسـعه‌ی راه‌حل‌هـای هـوش مصنوعـی را به‌صورت محلی و بومی دنبال کرده و خواسـتار مشـارکت کامـل ذی‌نفعـان ایـن عرصه در فرایندهـای حکمرانی جهانی باشـند.

بایـد اضافـه کـرد کـه لازمـه‌ی افزایـش اعتمـاد بـه اسـتفاده از هـوش مصنوعـی، ایجـاد ارتبـاط و هماهنگـی بیـن بخش‌هـای مختلـف حرفـه‌ای و سیاسـت‌گذاری در ایـن حـوزه اسـت. شـرکت‌های فنـاوری، تدوین‌کنندگان، مهندسـان، مدیران محصول و دانشـمندان در این فرایند مورد بحث، باید در گفتگـو بـا سیاسـت‌گذاران مشـارکت کنند تـا از ایـن طریق، مقـررات مؤثر و کارآمـدی تدویـن و بـه اجرا گذاشـته شـود. در این راسـتا، باید از یک‌سـو، به دیدگاه‌هـا و رویکردهـا جهـت مأنوس شـدن بیشـتر مقرره‌گذاران بـا حوزه‌ی فنـی و از طـرف دیگـر، بـه تشـویق ذی‌نفعـان شـرکت‌کننده و مبتکـران و طراحـان، اعـم از دولتـی و غیردولتـی، توجـه ویـژه گردد.

بـا هـدف کاهـش شـکاف بیـن سیاسـت‌گذاری و نـوآوری از یـک سـو و

افزایش اعتماد عمومی به راه‌حل‌های هوش مصنوعی از سوی دیگر، رویکرد باز برای حکمرانی هوش مصنوعی پیشنهاد شد. شرکت‌ها باید اصول اخلاقی و مبانی فرهنگی را در طراحی فناوری‌ها و محصولات هوش مصنوعی از همان ابتدا تعبیه کنند. در این خصوص، لازم است که یک رویکرد چندذی‌نفعی در تدوین، اجرا، نظارت و ارزیابی مقررات دنبال گردد. جامعه‌ی مدنی نیز باید در این فرایندها مشارکت کند؛ به‌نحوی که صدای مردم و تجربیات عینی زندگی را در مورد استفاده و توسعه‌ی هوش مصنوعی منعکس نمایند.

در خصوص نگاه به آینده، باید اذعان داشت که استفاده از هوش مصنوعی برای تشخیص، تفسیر و شبیه‌سازی احساسات انسانی، به محاسبات عاطفی مبتنی بر هوش مصنوعی تعبیر می‌شود. از آن‌جا که این فناوری به‌اندازه‌ی کافی برای شناسایی صحیح احساسات انسانی، به‌ویژه در زمینه‌های مختلف فرهنگی و اجتماعی، توسعه و پیشرفت نداشته است و هنوز نیازمند تکامل بوده و اتکا بدان برای تصمیم‌گیری با چالش‌های قابل توجهی مثل تعصب، تبعیض و حتی آسیب فیزیکی و عاطفی، همراه است، بنابراین تا زمانی که به‌طور کامل کاستی‌های این روند شناخته و برطرف نگردد، باید گفت که بیش از حد به سیستم‌های محاسباتی عاطفی نمی‌توان اعتماد کرد.

متاورس

باید بیان داشت که متاورس از نظر فنی در حال تکامل است؛ اما بحث‌ها و مذاکرات در خصوص مسائل نظارتی مانند مباحث امنیت و جرم، ایمنی و حفاظت از داده‌ها، قوانین و اجرای آن‌ها و همچنین نحوه‌ی

رسـیدگی بـه آن‌هـا، از جملـه مسـائلی بـود کـه در نشسـت‌هایی بـا موضوع متـاورس مطـرح شـد. در خصـوص نیـاز بـه داشـتن مجموعـه‌ای از قواعـد و آیین‌نامه‌هـای رفتـاری مشـترک بـرای متـاورس، در بیـن سـخنرانان اتفـاق نظـر وجـود داشـت؛ ولیکن با ایـن حال میـزان و عمق چنیـن چارچوب‌هایی متفـاوت بـوده و مقرره‌گـذرای و تنظیم‌گـری در حـوزه‌ی متـاورس نیز همان چالش‌هایـی را داراسـت کـه تنظیم‌گـری و حکمرانـی در فضای سـایبر برای سیاسـت‌گذاران ایجـاد می‌کنـد. بنابرایـن، از تجارب موجـود در تنظیم‌گری و حکمرانـی اینترنـت می‌تـوان بـرای حوزه‌ی متـاورس کمـک گرفت.

لازم بـه ذکـر اسـت کـه در همیـن راسـتا، لازم اسـت کـه مقرراتـی جهـت رفـع ریسـک‌ها تدویـن گردد؛ امـا نباید مانـع نوآوری شـود و اصـول اخلاقی بایـد تـا حـد امـکان در قوانیـن و نیـز در فراینـد طراحی خود فنـاوری هوش مصنوعـی در نظر گرفته شـود. همـه‌ی ذی‌نفعان مربوطه بایـد در فرایندهای خط‌مشـی‌گذاری و نظارت مشـارکت داشـته باشـند.

موضوعات اقتصادی

ایـن موضـوع نیـز بـه دو بحـث اقتصـادِ داده و الگوهـای تجـاری تاریـک می‌پـردازد کـه در ذیـل بیـان می‌شـود.

اقتصادِ داده و نقض حقوق افراد

در راسـتای حفـظ حریـم خصوصـی و امنیـت داده‌هـا، بخـش خصوصـی به‌طـور خـاص مـورد انتقـاد قـرار گرفـت؛ زیـرا رویکـرد طراحـی مبتنـی بـر حفـظ حریـم خصوصـی مبنای توسـعه‌ی محصـولات و خدمات قـرار نگرفته اسـت. کاربـران نبایـد هـر زمان کـه یک برنامـه‌ی جدیدی را نصـب می‌کنند

تنظیمات حریم خصوصی خود را مجدداً کنترل و بررسی نمایند؛ به‌عبارت دیگر، ثبت‌نام در یک برنامه یا یک سرویس در فضای سایبر، در ازای واگذاری حقوق داده‌های کاربر و دسترسی به آن‌ها به‌صورت مطلق صورت می‌گیرد که این «رویکرد قبول کن یا از ثبت‌نام و استفاده از سرویس منصرف بشو» می‌بایست با یک سیستم منصفانه‌تر، به‌طریقی که کاربر بتواند نوع و مقدار داده‌هایی را که در اختیار برنامه قرار می‌دهد، تعیین نماید، جایگزین گردد. در این راستا، دولت‌ها باید نقش قوی‌تری در نظارت قانون‌محور و اجرای درست مقررات ایفا کنند. همچنین با وجود موافقت کاربران با اشتراک‌گذاری داده‌های خود به‌صورت مطلق، قانون‌گذاران باید شرکت‌ها را از جمع‌آوری داده‌ها بیشتر از میزان نیازشان منع کنند.

در خصوص توسعه‌ی خدمات دولت الکترونیک نیز ضروری است که دولت‌ها در توسعه‌ی خدمات دولت الکترونیک، جوانب حفظ حریم خصوصی و حفاظت از داده‌ها را لحاظ دارند. در جنوب جهان، قوانین حریم خصوصی جدید هستند؛ از این رو، جوانان هنوز باید حقوق و راه‌حل‌های قانونی این حوزه را بشناسند. بر این موضوع نیز تأکید شد که جوانان با شناخت ناقصی از معنای حفاظت از داده و حریم خصوصی در حال رشد و بزرگ‌شدن هستند.

مسیر مبهم الگوهای تجاری تاریک

در عرصه‌ی اقتصاد دیجیتال، الگوهای تبلیغاتی متعددی وجود دارد که برخی از آن‌ها به‌صورت بی‌ضرر و به‌منظور ترغیب کاربر به خرید یک محصول مورد استفاده قرار می‌گیرند و برخی دیگر نیز از آستانه‌ی

منصفانـه و اخـلاق تجـارت تعـدی کـرده و از ایـن طریـق، کاربر را بـه خرید محصـولات سـوق می‌دهنـد کـه از نـوع اخیـر بـه الگوهـای تجـاری تاریـک تعبیـر می‌شـود.

در جهـت مقابلـه بـا الگوهـای تاریـک، از مسـائل مهـم، شناسـایی لحظه‌ی آسـتانه‌ی صـدق الگـوی تاریـک بـر رفتـار تبلیغ‌کننـده اسـت. تکنیک‌هـای تجـاری تاریـک دائمـاً در حـال تغییر بـوده و از ایـن رو، روش‌هایـی که برای تعریـف آن‌هـا در چنـد سـال پیـش بـه‌کار گرفتـه می‌شـد، در حـال حاضـر می‌توانـد منسوخ‌شـده تلقـی گـردد. بنابرایـن، تشـخیص این‌کـه چـه کسـی مسـئول ضـرر وارده در اسـتفاده از الگـوی تاریـک در فریـب مشـتری اسـت، یـک مسـأله‌ی دشـوار اسـت کـه آیـا فروشـگاه آنلاینی کـه از الگـوی تاریک اسـتفاده می‌کنـد مسـئول جبـران ضـرر اسـت؟ یـا تدوین‌کننـده‌ی الگوهای تاریـک مسـئول اسـت یـا این‌کـه هـر دو مسـئولیت دارند؟

برای مقابله با الگوهای مذکور، مقامات ذی‌صلاح نیازمند دسترسی به الگوریتم‌هایی هستند که از پیش در تبلیغات به کارگرفته شده است و این درحالی است که شرکت‌ها از الگوریتم‌های مذکور به‌عنوان اسرار تجاری یاد کرده و مانع از دسترسی به آن‌ها می‌شوند. در این راستا، جهت مقابله با الگوهای تاریک، آگاه کردن مصرف‌کننده‌ها از الگوی‌های مذکور نیز می‌تواند نقش مؤثری داشته باشد و آن‌ها را از افتادن در دام فریب فروشندگان در امان دارد.

موضوعات توسعه

دو بحـث مهـم افزایـش ارتباطـات در مناطـق کم‌برخـوردار و تضمیـن دسترسـی عادلانـه بـه مراقبت‌هـای دیجیتـال مربـوط بـه سـلامت، ذیل این موضـوع بیـان گردیـد کـه در ادامـه توضیـح داده می‌شـوند.

افزایش ارتباطات در مناطق کم‌برخوردار

طبق گزارش اتحادیه‌ی بین المللی مخابرات، حدود ۳/۵ میلیارد نفر در سال ۲۰۲۲ از اینترنت استفاده کرده‌اند. بنابراین، در این خصوص به نسبت سال ۲۰۱۹، افزایش ۲۴ درصدی دیده می‌شود. با این وجود، شرکت‌کنندگان افزایش ضریب نفوذ اینترنت را موجب تحقق اهداف پایدار نمی‌دانند؛ بلکه آن‌ها تصریح داشتند که لازم است این افزایش ضریب و دسترسی به اینترنت از استانداردهای مهمی چون مقرون به صرفه بودن، فراگیر بودن، پایداری و توسعه‌ی ظرفیت انسانی نیز برخوردار باشد تا از این طریق به‌نحو واقعی شکاف دیجیتالی کاهش یابد. از این رو، تلاش سیاست‌گذاران برای گسترش صرف دسترسی اولیه به اینترنت نمی‌تواند به اهداف توسعه‌ی پایدار بیانجامد.

بر همین اساس، برای بهبود در اتصال، طرق متعددی پیشنهاد گردید که از جمله می‌توان به مشارکت‌های دولتی و خصوصی، ارائه‌ی دسترسی محلی از طریق شبکه‌های اجتماعی، استفاده از خدمات جهانی در جهت تأمین وجوه در حوزه‌ی دسترسی و اشتراک زیرساخت‌ها و رویکردهای غیرمتمرکز جهت توسعه‌ی زیرساخت، اشاره کرد. در این خصوص، برنامه‌ای به‌نام استرالیااستند، جهت ارائه‌ی راهکار برای اتصال افراد غیرمتصل و کم‌برخوردار، پیشنهاد شد که این برنامه یک سرویس ماهواره‌ای شگفت‌آور است و زمینه‌ی تقویت ارتباط از راه دور را فراهم می‌کند. حمایت از اپراتورهای کوچک، مانند شبکه‌های اجتماعی، نیز توسط سیاست‌گذاران به‌عنوان شیوه‌ی حمایت از دسترسی پیشنهاد شد. همچنین بیان گردید که از شبکه‌های اجتماعی، به‌ویژه در زمان بحران‌ها و بلایای طبیعی، می‌توان به‌عنوان پشتیبان زیرساخت‌های ضروری بهره برد.

موضـوع دیگـری که مـورد بحث قـرار گرفت، دسترسـی در مـوارد خاموش شـدن اینترنت اسـت کـه در طی جلسـه‌ی مربوطه، گزارش‌هـای متعددی از خامـوش شـدن اینترنت در کشـورهای مختلف ارائه شـد و در همین راسـتا، تأکید شـد که مستندسـازی پیامدهای خاموشـی اینترنـت می‌تواند به‌عنوان منبعـی مهـم، به‌ویـژه زمانـی کـه آمـوزش فنـی کـم باشـد، جهـت افزایـش آگاهـی و ارتقـا و توسـعه‌ی ظرفیـت، به‌کار گرفته شـود.

تضمین دسترسی عادلانه به مراقبت‌های دیجیتال مربوط به سلامت

در ایـن خصـوص مطرح شـد که چگونه می‌تـوان از راه دور بـه امکانات لازم در خصـوص سـلامت جسـمانی دسـت یافـت؟ مقالـه‌ای بـا موضوع شـاخص دسترسـی بـه سـلامت آنلایـن از طریق راه‌حل‌هـای ایمن و مقـرون به صرفه بـا اسـتفاده از اینترنـت ارائه شـد کـه در آن، راه‌حل‌های مربوط به سـلامت با اسـتفاده از اینترنـت در سراسـر آمریـکای لاتین و کارائیب بررسـی می‌شـود. تمرکـز در ایـن مقالـه بـر جمـع‌آوری داده‌هـا حـول دو محـور دسترسـی و کیفیـت داروهـا و اطلاعات دیجیتال سـلامت اسـت.

اگرچـه تعـداد فزاینـده‌ای از کشـورها در حـال تدویـن قوانینـی بـرای تنظیم‌گری پزشـکی از راه دور هسـتند؛ اما هنوز در بسـیاری از کشـورها این مسـأله در هالـه‌ای از ابهـام قرار داشـته و از دید سیاسـت‌گذاران مغفول مانده اسـت. لازم به ذکر اسـت کـه تنظیم‌گری حمل و نقـل دارو از طریق اینترنت می‌توانـد از مسـائل حائـز اهمیـت باشـد؛ زیـرا در دسـترس بـودن داروهـا به کاهـش قیمـت می‌انجامد.

لازم به ذکر اسـت که در تحقیق مذکور مشـخص شـد که در این خصوص، مـواردی وجـود دارد کـه قیمت برخی داروها در کشـورهای همسـایه بسـیار

کمتـر اسـت. به‌عنـوان مثـال، در برخی از کشـورهای آمریکای لاتیـن، تفاوت قیمت‌هـا بـرای همـان دارو تـا ۱۷۱ درصد تخمین زده می‌شـود و بـا افزایش تعـداد ارائه‌دهنـدگان مراقبت‌هـای دیجیتال مربـوط به سـلامت و برنامه‌های سـلامت دیجیتـال در ایـن حـوزه، چالش‌هـا نیز در حـال افزایش بـوده و این برنامه‌هـا کمتـر از حیـث قابل اعتمـاد بـودن و کارآمدی ارزیابی می‌شـوند.

در این راسـتا، موارد ذیل پیشـنهاد شـد: تلاش بیشـتر جهت نهادینه‌کردن سـلامت دیجیتـال در نظام سـلامت کنونی، ارائـه‌ی اقدامات امنیت سـایبری مناسـب بـرای رفـع نگرانی‌هـا در خصـوص ایمنـی و حفظ حریـم خصوصی، تضمیـن مقـررات ویـژه بـرای تضمیـن دسترسـی افـراد و در نهایـت، ترویـج سـواد سـلامت دیجیتـال بـا هدف کاهـش چالش‌های موجـود در ایـن حوزه.

موضوعات حقوقی

حاکمیت داده، دسترسی به داده‌ها و امنیت، مقررات ایمنی آنلاین و حقوق بشر از جمله مباحث کلیدی این موضوع محسوب می‌شوند که در ذیل به توضیح آن‌ها پرداخته می‌شود.

حاکمیت داده

بحـث حاکمیت داده از مسـائل در حال رشـد و تکامل بـوده که در خصوص حاکمیـت داده مسـائل حول موضوعاتـی چون مفهوم عمومـی داده، داده‌های شـخصی، داده‌های شـرکتی (خصوصـی) و داده‌های عمومـی (دولتی) جریان دارد. بومی‌سـازی داده اگرچـه می‌توانـد به‌عنـوان یـک خطـر در جهـت چندپارگـی اینترنـت جهانـی مطـرح گـردد، امـا اگـر داخلی‌سـازی داده‌ها از یـک منطـق عرفی و عقلـی تبعیت کند، مثـل داده‌های ملی حسـاس و مهم،

به‌عنـوان یـک ضـرورت از آن تعبیر می‌شـود.

بحـث حاکمیـت جهانـی داده‌هـا، جریـان آزاد داده‌هـا به‌صـورت فرامرزی و انطبـاق مقرره‌گـذاری و تنظیم‌گری‌هـای متعـدد در ایـن حـوزه، از مسـائل مهمـی اسـت کـه لازم اسـت در دسـتور کار انجمـن حکمرانی اینترنـت قرار گیـرد و بـه بحـث و مذاکره گذاشـته شـود.

از چالش‌هـای دیگـری که در این خصوص مطرح شـد، شـکاف بین قوانین حفاظـت از داده و حریـم خصوصـی و نیـز قوانیـن اجرایـی موجـود در ایـن حوزه اسـت کـه می‌تواند به چندپارگـی اینترنت در حاکمیـت داده بیانجامد. جمـع‌آوری داده‌هـای خـام توسـط کشـورها، اعـم از توسـعه‌یافته و در حـال توسـعه، نیـز به‌عنـوان نگرانـی دیگـر ایـن عرصه، مطمـح نظـر صاحب‌نظران قـرار گرفـت کـه در همیـن راسـتا، بسـیاری از کشـورهای در حـال توسـعه نگـران هسـتند که بـه ارائه‌دهنـدگان اصلی داده‌هـای خام بـرای پلتفرم‌های خارجـی تبدیـل شـوند و از طـرف دیگـر نیـز باید بر دانـش تولیدشـده از آن داده‌هـا اتـکا کنند.

بایـد بیـان گـردد کـه از دیگـر چالش‌هـای پیـش رو، چشـم اندازهـای تنظیم‌گـری ناهمگـون، ایجـاد محدودیت‌هـای حاصـل از آن بـرای جریـان آزاد داده‌هـا به‌صـورت فرامـرزی و توسـعه‌ی اقتصادهای دیجیتال ملی اسـت. کشـورها می‌بایسـت به بررسـی فضاهای دیجیتـال از حیث تعـادل حاکمیت دیجیتـال و هماهنگـی رویکردهـای تنظیم‌گـر (مقرره‌گـذار) بپردازنـد.

در ایـن راسـتا، بـا وجـود اختـلاف نظرهایـی که بیـن صاحب‌نظـران وجود داشـت، امـا موضوعاتـی مـورد تأکید همـه‌ی آن دیدگاه‌ها بود کـه از جمله‌ی آن‌هـا می‌تـوان بـه مـوارد زیـر اشـاره کـرد: نیـاز بـه سیسـتم‌های نظارتـی و مقرره‌گـذاری انعطاف‌پذیـر کـه ضمن فراهم کـردن امکان توسـعه‌ی فناوری،

از کاربـران نیـز محافظـت کنـد، نیـاز بـه آسـان‌تر کـردن جریـان داده‌هـای غیرشـخصی به‌صـورت فرامـرزی و نیاز بـه تدوین حداقل قوانیـن جهانی برای انتقـال داده‌هـا. بـر همیـن اسـاس، یـک سیسـتم جهانـی آینـده‌ی حاکمیت داده نیـز پیشـنهاد شـد کـه در آن بیـن ایجـاد ارزش عمومـی و خصوصی در اقتصـاد دیجتیـال تعـادل برقـرار می‌شـود و الزامـات لازم را بـرای شـفافیت فراهـم می‌نماید.

دسترسی به داده‌ها و امنیت

دسترسـی به‌موقـع و کارآمد به داده‌ها جهت شـواهد و مسـتندات امنیتی و دیجیتالی همچنان یک چالش اسـت. روش‌های سـنتی دسترسـی به شـواهد از طریـق معاهـدات و موافقت‌نامه‌هـای معاضـدت قضائـی نمی‌تواننـد چالش مذکـور را برطـرف کننـد. لازم اسـت در این راسـتا حفاظت از حقوق بشـر در مکانیسـم دسترسـی بـه داده‌هـا از طریـق فناوری‌هـای نویـن، مثـل فنـاوری تشـخیص چهـره و هـوش مصنوعی، لحـاظ گردد.

از طـرف دیگـر، داده‌هایـی کـه بـرای امنیـت و شـواهد دیجیتـال، نیـاز بـه دسترسـی به‌موقـع بـه آن‌هاسـت، اغلـب در اختیـار شـرکت‌های خصوصـی هسـتند. بنابرایـن، می‌بایسـت ملاحظـات لازم مبنـی بـر واداشـتن آن‌هـا به همـکاری بـه‌کار گرفتـه شـود و بـرای ادامـه‌ی کار بـر روی اصـول مشـترک جریان‌هـای داده‌ی قابـل اعتمـاد، ایجـاد یک چارچـوب حقوقـی کارآمد لازم اسـت تـا از این طریـق، حقوق افـراد، مانند حریـم خصوصی و روند دادرسـی منصفانـه، محافظـت شـوند و مکانیسـم‌های شـفافیت و ارزیابـی تأثیـرات فناوری‌هـای جدیـد بـر حقـوق بشـر ممکن شـود.

مقررات ایمنی آنلاین

حـوزه‌ی دیگـر کـه از اصـول بنیادیـن در نظام‌هـای تنظیم‌گـری و مقرره‌گـذاری بسـیار بهـره می‌گیرد، ایمنـی آنلاین و مقررات پلتفرم‌ها اسـت کـه در ایـن راسـتا، تنظیم‌گـران و مقرره‌گذاران می‌بایسـت با اجـرای قوانین متعـدد ناظـر بـر کسـب‌وکارهای متعدد حـوزه‌ی دیجیتـال مقابله کـرده و از طریـق تعبیـه‌ی اسـتانداردهای ایمنـی در طـول فراینـد طراحـی پلتفرم‌ها و برنامه‌هـا، مسـیر واحـدی را در پیـش گیرنـد.

حقوق بشر

موضـوع همه‌گیـری اینترنـت بـر دو مؤلفـه‌ی حصـول اطمینـان از ایمـن بـودن فضـای آنلایـن بـرای همـه و نیـز حمایـت و حفاظـت از حقوق بشـر اسـتوار اسـت. علی‌رغـم مباحثـی کـه حریـم خصوصـی را در مقابـل امنیـت قـرار می‌دهنـد، در این موضوع مشـخص گردید که این مسـأله یک برداشـت نادرسـت بـوده اسـت. ایـن دو به‌صـورت متقابل به هم وابسـته هسـتند و هر یـک بـدون دیگـری نمی‌توانـد کارسـاز باشـد و برعکـس، ایـن دو در کنـار هـم یکدیگـر را تقویـت می‌کننـد. برای مثـال، کاربرانـی که به‌جهـت ایمنی، ارتباطـات خـود را رمزگـذاری می‌کننـد، لازم اسـت کـه از طریـق شـیوه‌ی روش‌هـای مخفـی نفـوذ سـایبری، در معرض خطـر واقع نشـوند. لازم به ذکر اسـت کـه پیش‌گیـری از جـرم از طریق احترام به حقوق بشـر واقع می‌شـود.

خشونت مبتنی بر جنسیت

در ایـن قسـمت به دو موضوع تأثیرات آنلایـن و آفلاین و همچنین کودکان و فنـاوری به‌صورت مختصر پرداخته می‌شـود.

تأثیرات آنلاین و آفلاین

خشونت ناشی از جنسیت یا در واقع خشونت جنسیت‌مدار از مسائل و چالش‌های نگران‌کننده است که در برخی از کشورها نیز گسترش یافته است. البته این مسأله چالشی جدید نیست؛ بلکه دیجیتالیزم فرایند خشونت جنسیت‌محور را تسهیل نموده است.

فناوری دیجیتال رفتارهای توهین‌آمیز، سخنان نفرت‌انگیز علیه زنان، دختران و سایر هویت‌های جنسی را تشدید نموده است. در ضمن، خشونت آنلاین بر خشونت آفلاین تأثیرگذار می‌باشد و همچنین خشونت آفلاین نیز بر خشونت آنلاین اثر می‌گذارد. سازمان‌های غیردولتی، بخش خصوصی و نیز دولت‌ها در کنار هم می‌توانند به‌نحو کارآمدی با سوءاستفاده‌ی آنلاین و خشونت جنسیت‌محور مبارزه کنند. اجرای دقیق و بهتر مقررات داخلی و اختصاص بیشتر بودجه به جامعه‌ی مدنی برای مقابله با این دست از خشونت‌ها نیز می‌تواند فرایند مقابله‌ای را تقویت نماید.

در این راستا، می‌توان از طریق الگوریتم‌های تعریف‌شده برای هوش مصنوعی، به‌صورت خودکار با شناسایی و حذف داده‌های خشونت و دارای سوگیری خاص، مقابله‌ای مؤثر را انجام داد.

کودکان و فناوری

کودکان و جوانان تقریباً یک‌سوم جمعیت اینترنت را تشکیل می‌دهند. از این رو حفاظت از آن‌ها در برابر آسیب‌های موجود در فضای سایبر از دغدغه‌های ذی نفعان این عرصه است. بر این اساس، در نشست انجمن حکمرانی اینترنت، دو نگرانی مهم در خصوص حفاظت از داده‌ها در یادگیری و آموزش آنلاین و تصاویر جنسی، مورد تأکید قرار گرفت.

بایـد اذعـان داشـت کـه با شـروع همه‌گیـری کووید۱۹، دولت‌هـا و مربیان عجولانـه بـه معرفـی پلتفرم‌هـای آنلایـن روی آوردنـد تـا مانـع از محرومیت کـودکان از تحصیـل و آمـوزش شـوند. در همیـن راسـتا، برخـی از پلتفرم‌هـا بـدون رضایـت و اطـلاع والدیـن و قیـم کـودکان، از روش‌هـای داده‌کاوی خاصـی بهـره می‌برنـد کـه مضـر به حقـوق کـودکان بوده اسـت. بـه همین دلیـل، کارشناسـان ایـن عرصه پیشـنهاد داده‌انـد جهت اسـتمرار پلتفرم‌های آموزشـی، آن‌هـا می‌بایسـت از حیـث تعییـن نحوه‌ی جمـع‌آوری، پـردازش و ذخیره‌سـازی داده‌هـای کـودکان، مـورد ارزیابـی و ممیـزی قـرار گیرند.

به‌عبارتـی، بـا فراگیـر شـدن همه‌گیـری کرونـا، بخـش بیشـتری از زمـان کـودکان و نوجوانـان در فضـای آنلایـن سـپری شـد کـه ایـن حضور بیشـتر در فضـای آنلایـن آن‌هـا را در معـرض آسـیب‌های متعـدد، از جملـه تصاویـر خودسـاخته‌ی جنسـی، قـرار داده اسـت. از ایـن رو، ایـن دسـت از تصاویـر در فضـای آنلایـن به‌نحـو روزافزونـی در حـال افزایـش هسـتند کـه ایـن محتـوای تولیدشـده به‌صـورت خودسـاخته توسـط کـودک، می‌توانـد مـورد سوءاسـتفاده‌ی مجرمیـن قـرار گیـرد.

موضوعات فرهنگی - اجتماعی

مقرره‌گـذاری و تنظیم‌گـری محتـوای آنلایـن، اصـول جهانـی اینترنـت و ارزیابـی مجدد نقـش ذی‌نفعـان در حکمرانی اینترنت از مباحـث این موضوع هسـتند کـه در ذیـل ارائه می‌شـوند.

مقرره‌گذاری و تنظیم‌گری محتوای آنلاین

مقابلـه بـا اخبـار کاذب و اخبـار غیرواقعـی به‌عنـوان یکـی از دغدغه‌هـای

فرهنگی و اجتماعی مهم مطرح شد که در این راستا، رویکرد افشای پیش از انتشار، ترویج اخبار با کیفیت لازم، طراحی و اجرای برنامه‌های سواد دیجیتال، به‌عنوان طریق مقابله با اخبار جعلی و کاذب، پیشنهاد شد.

در همین راستا، برای نظارت بر محتوا، تدوین مقررات حاکم بر فعالیت‌های پلتفرم‌ها مطرح گردید که مقررات حوزه‌ی فعالیت پلتفرم‌ها نباید تحت تأثیر افکار و عقیده عده‌ای محدود تدوین شوند؛ بلکه می‌بایست این مقررات در جهت حفظ حقوق بشر و حمایت از حقوق شهروندی و در قالب سازوکارهای کنترل و پاسخ‌گو کردن پلتفرم‌ها طراحی گردند. در این راستا، این چارچوب‌های قانونی می‌بایست به حفاظت بیشتر از شهروندان در فضای سایبر بیانجامد.

شفافیت به‌عنوان حوزه‌ی اصلی مقرره‌گذاران در این حوزه، باید دنبال شود. با هدف تحقق و دستیابی به شفافیت و تعدیل محتوا، ارزیابی و ممیزی به‌موقع پلتفرم‌ها توسط اشخاص ثالث، حمایت و نظارت توسط جامعه‌ی مدنی و آگاهی مصرف‌کننده از حقوق دیجیتال خود، در قالب پیشنهاد ارائه گردید.

لازم به ذکر است که در مواقع بحران، کنترل اخبار کاذب، مقررات مدیریت محتوا و پلتفرم‌ها، نقش مهمی در کنترل بحران ایفا می‌نماید که مشارکت اصلی در این حوزه توسط سهم گروه اکسس‌نو[1] مطرح شد و در قالب «اعلامیه‌ی اصول حاکمیت محتوا و پلتفرم در مواقع بحران» ارائه گردید.

اصول جهانی اینترنت

اصول اصلی اینترنت که بر حفظ آن‌ها تأکید شد، عبارت هستند از:

1. AccessNow.

حاکمیـت قانـون، انصـاف و پاسـخ‌گویی در هـر دو بخش دولتـی و خصوصی، حکمرانـی چندذی‌نفعـی از جملـه در مرحلـه‌ی خط‌مشـی‌گذاری، شـفافیت در فراینده‌ـای تصمیم‌گیـری، رویکـرد انسـان‌محور (به عبارتـی اولویت‌بندی نیازهـای کاربـران و خدمـت بـه افـراد)، منفعـت عمومـی، مشـارکت دادن جوانـان در خط‌مشـی‌گذاری، قابـل اعتمـاد بـودن و فراگیـر بـودن.

در همین راسـتا، به جهـت تضمین اصول مذکور، اعلامیـه‌ی آینده اینترنت به‌عنـوان یـک طـرح و ابتـکار ارائه شـد. این بیانیـه به چگونه متعهد شـدن و اقـدام کـردن دولت‌هـا در قبال اینترنت می‌پردازد و همچنین در این نشسـت انجمـن حکمرانی اینترنـت، بین امضاکنندگان این اعلامیـه و آن‌هایی که آن را امضـا نکـرده بودنـد، مذاکره صورت گرفت. بیشـتر کشـورهایی کـه از امضا کـردن خـودداری کـرده بودند، بـر غیرمذاکراتـی بودن متن و عدم مشـارکت آن‌هـا در فراینـد تدوین و محتوای آن انتقـاد می‌کردند.

بایـد اذعـان داشـت در حالـی کـه ایـن اعلامیه بـر دولت‌ها و متعهـد کردن آن‌هـا تمرکـز دارد، امـا از مـدل چندذی‌نفعـی حمایـت می‌نمایـد. در همین راسـتا، بیـان شـده که بـا هدف ملمـوس و عینی شـدن اصول مذکـور، اتخاذ رویکردهـای چندذی‌نفعی ضروری اسـت و جامعـه‌ی مدنی، بخش خصوصی، جامعـه‌ی فنـی، دانشـگاه‌ها و سـایر طرف‌هـای ذی‌نفع در عرصـه‌ی دیجیتال می‌تواننـد نقـش مهمـی در تشـویق دولت‌هـا بـه پای‌بنـدی بـه اصـول مورد بحـث و پاسـخ‌گو کـردن آن‌هـا در قبـال آن اصول، ایفـا کنند.

ارزیابی مجدد نقش ذی‌نفعان در حکمرانی اینترنت

شـرکت‌کنندگان به ارزیابـی نقش دولت‌ها در حکمرانـی اینترنت پرداختند و در ایـن خصوص خاطر نشـان کردنـد که نوآوری‌ها بیشـتر باید در عرصه‌ی

خط‌مشی دنبال گردد و پیمان جهانی دیجیتال سازمان ملل می‌تواند یک راه دقیق و مناسبی برای بهبودبخشی به نقش دولت‌ها باشد.

در خصوص حکمرانی نیز شرکت‌کنندگان بر گسترش نقش و مشارکت جوانان در حکمرانی اینترنت تأکید داشته و بر این باور بودند که جوانان می‌بایست با مشارکت در حکمرانی اینترنت چالش‌های متعددی را که با آن مواجه هستند، از جمله نقش آن‌ها در حکمرانی اینترنت در سطح ملی، کلیشه‌های جنسیتی و محدودیت‌های ناشی از آن، دسترسی به محتوا به زبان‌های غیرانگلیسی، به مذاکره بگذارند.

از بعد دیگر نیز تصمیم‌گیرندگان عرصه‌ی حکمرانی چندذی‌نفعی می‌بایست در جهت مشارکت پایدار جوانان در حکمرانی اینترنت، به رفع موانع پیش رو بپردازند. علاوه بر این، ایجاد فضاهایی برای دیدار ذی‌نفعان مختلف به‌صورت دائمی ضروری است. انجمن حکمرانی اینترنت یک نمونه‌ی باسابقه و موفق از فرایند باز، بی‌طرفانه و چندذی‌نفعی از پایین به بالا است. از این رو، شرکت‌کنندگان تأکید کردند که آگاهی از انجمن‌های حکمرانی اینترنت، هم در سطح جهانی و هم در سطوح ملی، باید به‌صورت فعال دنبال گردد تا از این طریق، همه‌ی ذی‌نفعان بتوانند در عرصه‌ی دیجیتال و اینترنت نقش‌آفرینی داشته باشند و از منافع خود در این راستا دفاع کنند.

مقدمه

مقدمه

هفدهمین مجمع حکمرانی اینترنت، تحت عنوان کلی «یک اینترنت تاب‌آور برای آینده‌ی مشترک پایدار و عمومی»[1] ، در آدیس‌آبابای اتیوپی از ۲۸ نوامبر تا ۲ دسامبر ۲۰۲۲ (از ۷ تا ۱۱ آذر سال ۱۴۰۱) در حال برگزاری است. این برنامه حول موضوعات فرعی زیر است که از پیمان جهانی دیجیتال در گزارش دستور کار مشترک دبیر کل سازمان ملل متحد استخراج شده است:

- اتصال همه‌ی مردم و حفظ حقوق بشر
- جلوگیری از چندپارگی اینترنت
- مدیریت داده‌ها و حفاظت از حریم خصوصی
- فعال کردن ایمنی، امنیت و مسئولیت‌پذیری
- پرداختن به فناوری‌های پیشرفته، از جمله هوش مصنوعی

• آینده‌ی شبکه‌ی زن؛

• شکل دادن به حاکمیت دیجیتال جهانی و ارزیابی هدف‌دار برای همه: رویکرد حل‌وفصل، مالکیت، پذیرش، و کاهش (ROMA)؛

• هم‌نشست سالانه‌ی شبکه‌ی جهانی راهبری اینترنت.

1. Resilient Internet for a Shared Sustainable and Common Future.

روز نخست مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

روز نخست مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

۱- روز نخست مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

در ادامه موضوعات مورد بحث در نخستین روز اجلاس (۷ آذر) مرور می‌شود و در بخش دوم، سه بحث ارائه می‌گردد.

۱-۱- رئوس رویدادهای روز نخست

در ۷ آذر که از آن به‌عنوان روز صفر نشست یاد می‌شود، موضوعات زیر ارائه شد:

- بهترین رویه‌ها و پیشنهادها در خصوص مشارکت و شمولیت دیجیتال از طریق زیرساخت مقاوم؛
- امینت اینترنت اشیا: تحصیل اعتماد بیشتر از طریق استقرار امنیت توسط اصول طراحی‌شده؛
- جامعه‌ی اینترنت؛
- نشست زنان انجمن اینترنت؛
- نشست جهانی جوانان؛
- چالش‌های تنظیم‌گری فناوری‌های پیشرفته (هوش مصنوعی و متاورس)؛
- گزارش اتحادیه‌ی آفریقا در خصوص راه‌اندازی شبکه‌ی راهبردی اینترنت؛

- بررسی سالانه‌ی نشست جامعه‌ی اطلاعاتی آفریقا؛
- مجمع عمومی انجمن پشتیبانی انجمن حاکمیت اینترنت؛
- نشست سالانه‌ی هماهنگی ابتکارات ملی و منطقه‌ای؛
- انجمن اینترنت مشاع؛
- زیرساخت عمومی دیجیتال به‌عنوان مبنایی برای تاب‌آوری و شمول اجتماعی در شاخ آفریقا؛
- نشست فعالان آنلاین جوامع دارای کمبودهای دموکراتیک و فقدان نهادهای مؤثر؛
- ایده‌آل اینترنت: تجسم مجدد مشارکت جوانان در فضاهای خط‌مشی اینترنتی؛
- مدیریت داده، چارچوب حاکمیتی جایگزین برای عدالت داده؛
- تور جهانی هوش مصنوعی فمینیستی: یک سال بعد؛
- ارزیابی تکامل و شکوفایی ملی سایبری؛
- بهداشت سایبری: بهترین شیوه‌های شبکه‌ی غیر امن؛
- وارد متاورس شوید: چگونه می‌خواهیم در فضای مجازی جدید همچنان انسان بمانیم؟؛
- شناخت چندپارچگی اینترنت: مفاهیم و پیامدهای آن‌ها برای اقدام؛
- اتصال مدارس، اتصال آینده‌ی کار، اتصال آفریقا؛
- انجمن حکمرانی فضای دامنه‌های سطح بالای آمریکای لاتین و کارائیب؛
- حکمرانی جهانی جامعه‌ی دیجیتال: بررسی رویکردها و مدل‌های مختلف .

۱-۲- جلسه‌ی اول نشست سطح بالای اتصال جهانی، مقرون به صرفه و هدفمند

۱) تقریباً نیمی از جمعیت جهان هنوز فاقد اتصال به اینترنت هستند و در برخی کشورها اینترنت هنوز کند، غیر قابل اعتماد و گران است.

۲) همه‌گیری کووید-۱۹ روشی را که از طریق آن ارتباط برقرار می‌شد، به چالش کشیده است. اتصال فی‌نفسه دیگر به‌عنوان یک هدف کافی تلقی نمی‌شود: برای پرداختن به مسائلی که با کمبود اتصال به وجود می‌آیند، اتصال باید معنادار باشد. ارتباط معنادار باید شامل کسانی باشد که بیشتر تحت تأثیر نابرابری‌های آنلاین هستند؛ مانند زنان، کودکان، مهاجران، پناهندگان، افراد دارای معلولیت، جمعیت روستایی و مردم بومی.

۳) مشارکت‌های چندجانبه نقش محوری در تلاش برای اتصال جهانی، مقرون به صرفه و معنادار خواهند داشت. این مشارکت‌ها باید اهداف صریح و قابل‌اندازه‌گیری را تعیین کنند. همکاری بین دولت‌ها و توسعه‌دهندگان بخش خصوصی اتصال موردنیاز است. با توجه به اینکه اتصال گران است، سرمایه‌گذاری خصوصی موردنیاز است. سرمایه‌گذاری نیازمند فعالیت دولت‌هایی است که می‌توانند شفافیت را به‌عنوان انگیزه برای سرمایه‌گذاران تضمین کنند و همچنین اطمینان حاصل کنند که سرمایه‌گذاری‌ها پایدار و سالم خواهند بود. دولت‌ها همچنین باید آماده باشند تا به مناطق و جوامعی که صنعت و زیرساخت‌های تحت رهبری جامعه می‌توانند مفید باشند، توجه کنند. سازمان‌های جامعه‌ی مدنی باید به‌عنوان دیده‌بان کار کنند و فرایندهای تصمیم‌گیری را ممیزی کنند.

۴) چالش‌های زیادی در ایجاد ارتباط مقرون به صرفه و معنی‌دار در میان

گروه‌هـای جمعیتـی متنـوع، به‌ویـژه در مناطـق روسـتایی، ایجـاد می‌شـود. غلبـه بر هزینه‌ی زیرسـاخت و اسـتقرار فنـاوری در کشـورهای جنوبی جهان اغلب دشـوار اسـت. مدل‌های کسـب‌وکار که برای کشـورهای شـمالی جهان کار کرده‌انـد، لزومـاً به‌خوبـی بـا مناطـق دیگـر سـازگار نیسـتند و نمی‌توانند بـدون در نظـر گرفتن شـرایط کاربران واقعی، به ایشـان تحمیل شـوند. حتی اگـر موضـوع زیرسـاخت‌ها حـل شـود، مشـکل دوم، یعنـی پذیـرش، پیـش می‌آیـد. بـرای اسـتفاده از فناوری‌هـای دیجیتـال، کاربـران بایـد مهارت‌هـا و سـواد دیجیتالـی مناسـبی داشـته باشـند و اسـتفاده از محتـوای محلـی و زبان‌هـای محلـی ضروری اسـت.

۵) بـرای رفـع مشـکل نابرابـری در اتصـال دیجیتـال چـه می‌تـوان کـرد؟ سـخنرانان توافق کردند که مشـارکت چندجانبه و همکاری بین منطقه‌ای در مرکـز راه‌حل اسـت. صدای نماینـدگان همه‌ی بخش‌ها و مناطق باید شـنیده شـود تـا راه‌حل‌ها بـه نیازهای واقعی آن‌ها پاسـخ دهند. مدل‌های کسـب‌وکار جدیـد که متناسـب بـا موقعیت‌های خـاص هر منطقـه طراحی‌شـده‌اند، باید بـرای رفع کمبود زیرسـاخت‌ها ایجاد شـوند. زیرسـاخت‌ها به‌ویـژه در مناطق روسـتایی کم است.

۶) ابتـکارات سیاسـت عمومـی بایـد در اولویت قـرار گیرد. آمـوزش نیز باید بـرای دسـتیابی به ارتباط معنـادار مورد توجه قرار گیرد. تنها با آموزش سـواد دیجیتـال اسـت کـه می‌توانیم افـراد را بـرای تبدیل‌شـدن بـه تولیدکنندگان محتـوا و همچنیـن مصرف‌کنندگان هوشـمند محتوا توانمند کنیـم. بنابراین، بـرای ایجاد یک شـبکه‌ی پایـدار که به‌صورت محلی مفید باشـد، بـرای مثال می‌تـوان نسـبت بـه ارتقـای دسترسـی به محتـوا به زبان‌هـای محلـی و ارائه خدمـات محلـی اقـدام نمـود. در نهایت، توسـعه‌ی تحقیقات بـا کیفیت خوب

نیـز بـرای شناسـایی و اندازه‌گیـری موانـع جوامع آسـیب‌پذیر و آن‌چـه برای غلبـه بر آن‌ها لازم اسـت، مهم اسـت.

۱-۳- اجلاس جهانی جوانان انجمن حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

۱) اجـلاس جهانـی جوانـان بـر بحـث در خصـوص فرصت‌هـای تحـول دیجیتـال، چالش‌هـای آن و گام‌هایـی بـرای دسـتیابی به آینـده‌ی دیجیتال بهتـر تمرکـز داشـت. اجـلاس جوانـان توسـط گروهـی از هماهنگ‌کنندگان جوانـان از مناطـق و کشـورهای مختلـف بـا همـکاری نزدیک بـا دبیرخانه‌ی IGF سـازمان‌دهی شـد. مسـیر IGF Youth شـامل چهار کارگاه موضوعی در EuroDIG، آفریقایـی IGF، Youth APrIGF و Youth LACIGF بـود کـه در ماه‌هـای گذشـته برگزار شـد.

۲) اشـاره شـد که جوانان باید پشـت میز بنشـینند نه «در فهرسـت». با این حـال، نشسـتن پشـت میز مسـتلزم توانایـی عمل و مسـئولیت‌پذیری اسـت. وجـود جوانـان در دولت‌هـا یـا مشـاغل بـه این معنی نیسـت که ایـن جوانان می‌تواننـد از حقـوق خـود دفاع کنند و به شـکل درسـت عمـل کنند.

۳) چالش‌هـای متعـددی وجـود دارد کـه مانـع از بهره‌منـدی کامـل جوانـان از تحـول دیجیتـال می‌شـود. بـرای جوانـان چالش‌برانگیـز اسـت که چارچوب‌هـای نهـادی موجـود را انتخـاب کننـد. بسـیاری از جوانـان هنـوز در مناطـق روسـتایی و جوامـع دورافتـاده هسـتند و در بحـث جهانـی IGF گنجانـده نشـده‌اند. بسـیاری نیـز به‌دلیـل فقـر، بیـکاری و سـایر چالش‌های مربـوط بـه حاشیه‌نشـینی‌های اجتماعـی و اقتصـادی، محدودشـده‌اند. علاوه بـر ایـن، تهدیـدات و خطرات دیجیتـال به‌طور مـداوم در حال افزایش اسـت.

۴) نادیـده گرفتـن تهدیدات دیجیتال و موانع سـاختاری که مانع مشـارکت

جوانـان آسـیب‌پذیرتر می‌شـود، به‌منزلـه‌ی پشـت کـردن مـا بـه بومیـان دیجیتـال اسـت. برای جلوگیـری از این فراینـد، تعهد و سـرمایه‌گذاری مورد نیاز اسـت.

بـرای اطمینـان از محیـط دیجیتـال ایمن‌تر و پایـدار، چنـد راه عمل‌گرایانه از طریـق هم‌افزایـی بیـن نسـل فعلـی و نسـل بعـدی کارشناسـان و رهبران شناسـایی شـد. ایـن راه‌حل‌ها شـامل مـوارد زیر هسـتند:

• ایجـاد درک متقابـل بین نسـل‌های ذی‌نفعان در جامعـه‌ی اینترنت برای اتخاذ سیاسـت‌های بهتر؛

• در نظـر گرفتـن امـکان تأمیـن مالی غیرمتمرکـز و مدل‌هـای حمایتی از سـوی بخـش خصوصی و سـازمان‌ها ممکن اسـت آینده‌ی مشـارکت معنادار جوانـان در حاکمیت اینترنت باشـد؛

• بررسـی سـطوح سـواد دیجیتالـی و داده‌ای و در نظـر گرفتـن افـزودن سـرفصل‌های خـاص در هـر مقطـع آموزشـی کـه از دبسـتان شـروع شـده و بـرای مسـائل پیچیـده، بـه دانشـگاه‌ها منتهـی می‌شـود؛

• تدویـن راه‌حل‌هـای دیجیتـال کـه افـراد را به هم متصل می‌کنـد و ایجاد زیرسـاخت دیجیتال که برای محیط زیسـت مضر نباشـد.

۱-۴- جلسه‌ی دوم رهبران سطح بالا

۱) حفاظـت از حقـوق دیجیتـال تـا حـد زیـادی بـه حفاظـت از داده‌هـا و اطمینـان از ایـن بسـتگی دارد کـه اسـتفاده و اشـتراک‌گذاری داده‌هـا بـه حقـوق افـراد، مالکیت و نمایندگی احتـرام بگذارد. داده‌هـا، به‌عنوان یک جزء اساسـی از حـال و آینـده‌ی نوآورانه‌ی ما، باید شـفاف باشـند و مکانیسـم‌های پاسـخ‌گویی را تضمیـن کننـد. بـرای دسـتیابی به ایـن امر در سـطح جهانی،

مـا بـه همـکاری بین‌المللی بیشـتری نیـاز داریم.

۲) در سـال‌های اخیـر، حقـوق دیجیتـال بـه جنبـه‌ای حیاتـی از بحث‌هـا و قوانین حقوق بشـر تبدیل شـده اسـت، همان‌طـور کـه در توصیه‌های کلیدی در نقشـه‌ی راه برای همکاری دیجیتال نشـان داده شـده است، دفاع از حقوق دیجیتـال، ماننـد آزادی بیـان، آزادی تجمـع، دسترسـی آنلاین بـه اطلاعات، حفاظـت از داده‌هـا و حریـم خصوصی، یکـی از بزرگ‌ترین چالش‌هایی اسـت که در سـطح جهانـی با آن مواجه هسـتیم.

۳) یک چارچوب جامع برای دفاع و حفاظت از حقوق دیجیتال در برابر تهدیدهایی مانند قطع اینترنت، سانسور و نظارت و اطمینان از ادامه‌ی شکوفایی آن‌ها در توسعه‌ی یک آینده دیجیتال فراگیر و پایدار موردنیاز است.

۴) وقتـی صحبـت از حقـوق دیجیتـال بـه میـان می‌آیـد، داده‌هـا در کانون توجـه قـرار می‌گیرنـد. داده یـک عنصر اساسـی در بحث در خصـوص حقوق دیجیتـال اسـت که منجـر به نظارت بـر سوءاسـتفاده از آن می‌شـود. داده‌ها، به‌عنـوان یـک جـزء اساسـی از حـال و آینـده‌ی نوآورانـه‌ی مـا، بایـد شـفاف باشـند و دارنـدگان داده‌هـا بایـد در قبـال حفاظت از داده‌ها پاسـخ‌گو باشـند. ضـروری اسـت که افـراد بتواننـد در مـورد داده‌های خـود و نحوه‌ی اسـتفاده از آن‌هـا تصمیـم بگیرنـد. به‌عنوان‌مثـال، در سـوئیس بـا ایجاد یک کـد رفتار داوطلبانـه بـرای به اشـتراک‌گذاری داده‌هـا، تلاش‌های جالبـی در حال انجام اسـت. بـا ایـن حـال، همـکاری بین‌المللـی بیشـتر و همچنیـن انجمن‌هـای مسـتقر بـرای بحـث بیشـتر در خصوص ایـن موضـوع، مورد نیاز اسـت.

۵) توسـعه‌ی یـک چارچـوب جهانـی حفاظـت از داده‌هـا کـه از حقـوق دیجیتـال محافظـت می‌کنـد، می‌توانـد گام مهمـی در رسـیدگی بـه ظهـور تلاش‌هـای نظارتـی متفـاوت در سـطح ملـی باشـد. چنیـن تلاش‌هایـی باید

بـه حقـوق دیجیتـال به‌عنوان یـک خیر جهانـی و منفعت جمعی نـگاه کنند؛ در حالـی کـه حریـم خصوصـی و حقـوق فـردی را تضعیـف نکننـد. یک گام بـه جلـو می‌توانـد تغییـر پارادایـم از «حفاظـت از داده‌ها» به «توانمندسـازی داده‌هـا» و در نظـر گرفتـن چهـار مرحلـه‌ی زیر باشـد.

ابتـدا، بـا اعلامیـه‌ی جهانـی حقـوق بشـر کـه حقـوق آفلایـن آن به‌صورت آنلایـن اعمال می‌شـود، شـروع کنید. دوم، ایجـاد هنجارهایی برای شـفافیت جمـع‌آوری و اسـتفاده از داده‌ها. سـوم، توسـعه‌ی ابزارهای فنی بـرای ردیابی و نظـارت بر اسـتفاده از چنیـن داده‌هایی. چهارم، ایجـاد چارچوب‌های قانونی بـرای حفاظـت از داده‌ها.

۶) وقتـی صحبـت از هـوش مصنوعی و یادگیری ماشـینی به میـان می‌آید، بحث‌هـای داده بسـیار مرتبـط بـا آن‌هـا هسـتند. در حالـی که توانایـی آن‌ها در کمـک بـه دسـتیابی بـه دسـتور کار ۲۰۳۰ انجمـن واضـح اسـت، عنصـر انسـانی و نظارت باید همیشـه وجود داشـته باشد و در هسـته‌ی هر توسعه‌ای قـرار بگیـرد. تـا ایـن حـد، افزایـش آگاهـی، ایجـاد اسـتانداردها و گواهی‌ها و همچنیـن ایجاد قوانین قابـل اعتماد هوش مصنوعی باید گام‌های اساسـی در نظـر گرفتـه شـود تا اطمینـان حاصل شـود کـه فعالیت‌هـا و تصمیم‌گیری‌ها موجـب تعصـب و تبعیـض علیـه گروه‌هـای حاشیه‌نشـین نمی‌شـوند. بـرای ایـن منظـور، سـرمایه‌گذاری در تحقیـق و تجزیـه و تحلیل مبتنی بر شـواهد بیشـتر مورد نیاز اسـت.

۷) در نهایـت، یکـی دیگـر از موضوعـات کلیـدی، بحـث داده‌ها و اسـتعمار دیجیتال اسـت. جنوب جهان زمانی که به اسـتانداردهای دیجیتال می‌رسـد، عمل‌کـرد منفعلانـه‌ای داشـته اسـت. در جهـان کنونـی، نیـاز بـه حرکـت از گیرنـدگان دیجیتـال به سـازندگان دیجیتال وجـود دارد.

علاوه بر این، جمع‌آوری و اشتراک‌گذاری داده‌های شخصی در دنیای دیجیتال متصل، هویت‌های دیجیتال را ایجاد می‌کند که شامل فعالیت‌های دیجیتال، بیومتریک و سایر اطلاعات شخصی کاربران می‌شود و این در جای خود، داده‌های شخصی را در معرض حمله و سوءاستفاده‌ی گسترده قرار می‌دهد.

۳) در حال حاضر، فناوری بخش مهمی از حاکمیت ملی است و هر کشوری به دنبال محافظت از کانال‌های اطلاعاتی خود و حفاظت از صنعت محلی خود است. با این وجود، یک اینترنت جهانی نیاز به همکاری نظارتی بین‌المللی و اجماع در خصوص چارچوب‌های اساسی دارد. استانداردهای بین‌المللی مشترک باید پیرامون سخنان مشوق عداوت و تنفر، اخبار جعلی (کاذب)، هرزه‌نگاری کودکان و سایر محتوای آنلاین اعتراض‌آمیز تدوین شوند و این اصول حداقلی باید حساسیت‌های فرهنگی و زمینه‌های محلی را در نظر بگیرند. پیمان جهانی دیجیتال سازمان ملل متحد ممکن است به‌عنوان سندی برای هدایت آینده‌ی دیجیتالی امن عمل کند. رعایت اصول منشور ملل متحد نیز ممکن است به جلوگیری از چندپارگی اینترنت کمک کند.

۴) با توجه به اثرات محلی اینترنت، باید تلاش قابل توجهی را برای سواد دیجیتال و ظرفیت‌سازی در جوامع محلی انجام شود. به‌جای تمرکز بر اتصال میلیارد بعدی، تمرکز باید بر اتصال میلیارد پایین‌تر باشد و دسترسی به اینترنت برای همه‌ی جوامع فراهم شود.

۵) از آن‌جا که شرکت‌کنندگان در IGF اساساً مذاکره برای یک

قـرارداد اجتماعـی دیجیتـال جدیـد را آغـاز کردنـد، سـهامداران بایـد فرصت‌هایـی را کـه فناوری‌هـا بـرای اتصـال فراتـر از مرزهـا بـه آن‌هـا ارائـه می‌دهنـد، بپذیرنـد و چشـم‌انداز خـود را بـرای آینـده‌ی دیجیتالـی کـه بـه نفـع همـه اسـت، در نظـر بگیرنـد.

روز دوم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

۲- روز دوم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

در ذیل، اهم موضوعات مورد بحث در روز ۸ آذر و نکات مهم آن بیان می‌شود و تحلیل مطالب نیز به تفصیل بیان می‌گردد.

۲-۱- واقعیت چندپاره‌ی افق‌های جدید بی‌اعتمادی دیجیتال (از ۶:۳۰ تا ۷)

اینترنت در زیرساخت‌های فنی خود جهانی است؛ اما در پیامدهای آن برای اقتصادها، فرهنگ‌ها و جوامع، محلی است که باید در حاکمیت آن منعکس شود. این در حالی است که بخش خصوصی نقش فعال فزاینده‌ای در حکمرانی دیجیتال ایفا می‌کند و نیاز به افزایش شفافیت و تضمین مسئولیت‌پذیری را افزایش می‌دهد. در این خصوص، باید در مورد دامنه‌ی هسته‌ی عمومی اینترنت و مکانیسم‌های نظارت بر اجرای استانداردهای فنی جهانی به اجماع رسید.

۲) با این حال، اینترنت و فناوری‌های دیجیتال از زمان آرپانت [1] تغییر کرده است. امروزه محتوای آنلاین جعلی بینندگان زیادی را به خود جذب می‌کند و

1. آرپانت (ARPANET) مخفف سازمان پروژه‌های تحقیقاتی پیشرفته‌ی شبکه (Advanced Research Projects Agency Network) است و اولین شبکه‌ی سوئیچینگ بسته‌های اطلاعات در دنیا بود و پس از مدتی، تبدیل به اینترنت جهانی شد. بودجه‌ی مالی این شبکه در ابتدا توسط سازمان پروژه‌های تحقیقاتی پیشرفته‌ی دفاعی (آرپا، بعداً دارپا) در وزارت دفاع ایالات متحده آمریکا، تأمین شد که از این پروژه در دانشگاه‌ها و آزمایشگاه‌های تحقیقاتی در ایالات متحده‌ی آمریکا استفاده شود. سوئیچینگ بسته‌های اطلاعات در آرپانت بر اساس طرحی از دانشمند بریتانیایی دونالد دیویس و لارنس رابرت از آزمایشگاه لینکلن بود. نهادی است در آمریکا که کل بودجه‌ی تحقیقاتی دفاعی را از آن‌جا هزینه می‌کند و کل پروژه‌های تحقیقاتی را از آن‌جا انجام می‌دهند.

ممکن است برای گسترش وحشت در میان جوامع محلی استفاده شود.

۲-۲- مراسم افتتاحیه (از ۸:۴۵ تا ۱۰:۱۵)

۱) هفدهمین مجمع حاکمیت اینترنت به‌طور رسمی در آدیس‌آبابای اتیوپی با موضوع اصلی اینترنت تاب‌آور برای آینده‌ی پایدار و مشترک و حول پنج جریان اصلی افتتاح شد: اتصال همه‌ی مردم و حفاظت از حقوق بشر، جلوگیری از چندپارگی اینترنت، حکمرانی بر داده‌ها و حفاظت از حریم خصوصی، ایجاد ایمنی، امنیت و مسئولیت‌پذیری و پرداختن به فناوری‌های پیشرفته از جمله هوش مصنوعی.

۲) پس از گذشت بیش از ده سال از مرحله‌ی دوم اجلاس جهانی در مورد جامعه اطلاعاتی (WSIS) در تونس در سال ۲۰۰۵، جایی که مأموریت IGF ایجاد شد، IGF به قاره‌ی آفریقا بازگشت و چالش‌ها و فرصت‌های دیجیتال را روشن کرد. فناوری و نوآوری در این قاره در حالی است که به‌عنوان‌مثال از طریق فعالیت‌های تجارت الکترونیک، نوآوری‌ها و پیشرفت‌های مهمی حاصل‌شده است. این در وضعیتی است که شکاف دیجیتال برای دسترسی و اتصال همچنان به‌عنوان یک مانع در آن‌جا باقی‌مانده است؛ زیرا تنها یک‌سوم جمعیت آفریقا به اینترنت دسترسی دارند. چشم‌انداز دیجیتال آفریقا در حال تغییر است و ما به فناوری‌های دیجیتال برای حمایت از تغییر به سمت آینده‌ای پایدارتر نیاز داریم. اقدامات مهم برای رسیدن به این هدف را می‌توان به مراحل زیر تقسیم کرد: اجتناب از پراکندگی اینترنت، ارائه‌ی مهارت‌های دیجیتال برای همه، حکمرانی بر داده‌ها، ایجاد ایمنی، امنیت و مسئولیت‌پذیری، هماهنگ کردن مقررات برای

کاهش موانع اتصال، مشارکت بخش خصوصی و فناوری‌های دیجیتال که منعکس‌کننده‌ی جامعیت، بازنمایی و دسترسی باشد.

۳) انجمن حکمرانی اینترنت امسال به آینده‌ی اکوسیستم دیجیتال و چگونگی ایجاد انعطاف‌پذیری، پایداری و فراگیری می‌پردازد. تفکر در خصوص آینده‌ی اکوسیستم دیجیتال باید شامل یک رویکرد انسان‌محور باشد که در جهت دستیابی به آینده‌ای پایدار عمل می‌کند. در واقع، فناوری‌های دیجیتال باید به‌عنوان ابزاری برای توانمندسازی در نظر گرفته شوند که منجر به یک اینترنت واحد و آینده‌ی دیجیتال به‌عنوان جامعه‌ای می‌شود که در آن، همه‌ی بازیگران، به‌ویژه جوانان، نقش مهمی دارند.

۴) چارچوبی برای بحث بیشتر در خصوص آینده‌ی اینترنت نیز می‌تواند از طریق سه سؤال اصلی ذیل مورد بررسی قرار گیرد: چرایی؟ چیستی؟ چگونگی تبدیل؟ برای این منظور، چهار اصل اساسی یونسکو، R.O.A.M. (قابلیت دسترسی، آزادی، حقوق‌محوری و ذی‌نفعان) برای عصر دیجیتال می‌تواند راهگشا باشد. اینترنت باید مبتنی بر حقوق، آزادی و قابل دسترس برای همه باشد و با مشارکت چندجانبه و با تمرکز بر دسترسی پیش رود. توجه به این نکته مهم است که تغییر نسل بعدی اینترنت این است که آن را برای افرادی که انگلیسی صحبت نمی‌کنند فراگیرتر و در دسترس‌تر کند.

۵) در نهایت، اینترنت یک سیستم اعتماد است و اعتماد از هماهنگی فنی ناشی می‌شود که توسط یک مدل چند ذی‌نفع اداره می‌شود. بحث در خصوص آینده‌ی اینترنت به‌معنای تحقق پتانسیل آن از طریق شناسایی فرصت‌ها و خطرات است. بنابراین، مکانیزم‌های پاسخ‌گویی و

نمایندگـی در اکوسیسـتم اینترنتـی برای دسـتیابی به پتانسـیل کامل آن از طریـق ایمنـی، امنیـت، حریم خصوصی، ابـزار و قابلیت دسترسـی، مقرون به صرفـه بـودن، انعطاف‌پذیـری و پایـداری عملیاتـی، موردنیاز اسـت.

۶) همـه‌ی ایـن جنبه‌هـا هسـته‌ی اصلـی پیمـان جهانـی دیجیتـال اسـت کـه انتظـار مـی‌رود در اجـلاس سـران بـرای آینـده در سـال ۲۰۲۴ تصویب شـود. ایـن «اصـول مشـترک بـرای آینـده‌ی دیجیتـال آزاد، رایـگان و ایمن بـرای همـه» را شناسـایی می‌کنـد و بـا مضامیـن IGF ۲۰۲۲، بحـث را در طـول هفتـه رهبـری می‌کنـد. در ارتبـاط بـا اتصـال دیجیتـال، اجتنـاب از چندپارگـی اینترنـت و ارائـه‌ی گزینه‌هایی بـه مردم در خصـوص نحوه‌ی کار آن‌هـا، مـورد بحث واقع می‌شـود. اسـتفاده از حقوق بشـر به‌صـورت آنلاین و ترویـج اینترنـت قابـل اعتماد بـا معرفی معیارهای پاسـخ‌گویی بـرای تبعیض و محتـوای گمراه‌کننـده‌ی داده‌هـا مـورد بحـث واقـع می‌شـود.

۲-۳- رویکـرد جوان‌گرایـی در حفاظـت از داده‌هـا در برنامه‌های پیام‌رسـان (از ۱۰:۴۵ تـا ۱۲:۱۵)

۱) در طـول دهـه‌ی گذشـته، جهـان افزایـش اتصـال را تجربه کرده اسـت و یکـی از گروه‌هایـی که بیشـترین تأثیـر را داشـته جوانان بوده‌انـد. اینترنت تعـداد زیـادی از کـودکان و نوجوانان را قـادر به تبادل پیام در سراسـر مرزها کرده اسـت.

۲) ایـن جلسـه گفتگـوی جوانـان بـا جوانـان در خصـوص مسـائل مربـوط بـه سیاسـت‌های مربـوط بـه پلتفرم‌هـای پیام‌رسـان ماننـد TikTok، WhatsApp و Instagram را در بـر مـی گرفـت.

۳) در ایـن جلسـه، طیـف گسـترده‌ای از مسـائل، ازجمله پیامدهـای حریم

خصوصی سیستم‌های برنامه‌های پیام‌رسان، نحوه‌ی اطمینان از اجرای اعلامیه‌ی حقوق کودک، مسئولیت کاربران برای ایمن‌سازی داده‌های خود و چالش‌هایی که در خصوص رایانه‌های کوانتومی مورد انتظار است، مورد بررسی قرار گرفت.

۴) برای استفاده از روش‌های رمزگذاری فعلی، اکثر برنامه‌های چت اجازه‌ی استفاده از سرویس خود را نمی‌دهند مگر این‌که به داده‌ها دسترسی داشته باشند (وقتی گزینه‌ی «موافقم» علامت زده شود، اعطا می‌شود). اکثر سرویس‌ها بر این اساس کار می‌کنند که اگر داده‌ها ارائه نشود، سرویس نیز قابل دسترسی نیست. آگاهی محدود در خصوص پیامدهای چنین رویکردهایی، داده‌های بیشتر افراد را محافظت نمی‌کند. برای تسهیل افزایش آگاهی و درک بهتر مفاهیم حریم خصوصی و حفاظت از داده‌ها، اصطلاحات حریم خصوصی نیاز به طراحی مجدد دارند؛ شاید با استفاده از تصویرسازی و سایر ابزارهای آشنا برای جوانان.

۵) راه‌حل دیگر برای مدیریت رویکرد «آن را بگیر یا رها کن» تغییر روایت است؛ به‌طوری‌که اگر کسی با این خط‌مشی موافقت نکرد داده‌های ارسال‌شده از طریق برنامه محدود شود. سیاست‌ها و برنامه‌هایی باید برای آموزش جوانان و کودکان در مورد بایدها و نبایدها و خطرات استفاده از برنامه‌های چت، به‌ویژه در مورد نحوه‌ی پردازش داده‌ها، در نظر گرفته شود.

۶) بسیاری از قوانین فعلی حفاظت از داده‌ها ایجاب می‌کند که اگر کاربر داده‌ای ایجاد کند، می‌توان آن‌ها را حذف کرد. اکنون اکثر پلتفرم‌ها چنین گزینه‌ی حذفی دارند؛ اما مشخص نیست که آیا واقعاً حذف‌شده است یا خیر؟ از این رو، یک مسأله‌ی حیاتی در این‌جا پاسخ‌گویی است.

حتـی اگـر کشـورها قانـون حفاظـت از داده‌هـا را داشـته باشـند کـه تصریح می‌کنـد که شـخص حـق دارد از ارائه‌ی داده خـودداری کنـد، ارائه‌دهندگان خدمـات ممکـن اسـت به‌طور کامـل بـه آن پایبند نباشـند. به‌احتمـال زیاد، مـردم حتـی از وجود چنیـن حقی اطـلاع ندارند.

۷) اجـرای برنامه‌هـای چـت بـه سـرورهای گران‌قیمـت نیـاز دارد و ایـن درحالـی اسـت کـه اکثـر برنامه‌های چـت به‌صـورت رایـگان ارائه می‌شـوند. ازایـن‌رو گاهـی اوقـات ارائه‌دهنـدگان خدمـات از داده‌های کاربر برای کسـب درآمد اسـتفاده می‌کنند. وب ۳,۰ که توسـط برخی به‌عنوان یک زیرسـاخت غیرمتمرکـز بـا هزینـه‌ی کـم توصیف می‌شـود، می‌توانـد بـرای میزبانی یک برنامـه‌ی چـت اسـتفاده شـود. بـا ایـن حـال، ایـن یـک راه‌حـل دور اسـت و داشـتن برنامه‌هـای پیام‌رسـان متمرکـز می‌توانـد تـا حـدودی چالش‌هـای حریـم خصوصـی را برطـرف کند.

۸) مقرراتـی بـرای محافظـت از کودکان به‌عنـوان کاربـران برنامه‌های چت بایـد وجود داشـته باشـد، مشـابه مقـررات تلویزیون، رادیو و سـایر رسـانه‌ها. رویکـرد فعلـی تنظیـم داده‌هـا بـه کاربـر و توانایـی او بـرای محـدود کـردن داده‌هـای ارسـالی بسـتگی دارد؛ اما کـودکان عواقـب اشـتراک‌گذاری داده‌ها را نمی‌داننـد. بنابرایـن بایـد انـواع دیگـری از مقـررات بررسـی شـوند که نوع داده‌هـای جمع‌آوری‌شـده از کـودکان را محـدود کننـد.

۹) ایده‌هـای جدیـدی ماننـد قراردادهـای طنـز نیـز ایجـاد شـده اسـت کـه در فضـای حقوقـی رواج بیشـتری پیـدا می‌کنـد. قراردادهـای کمیـک اساسـاً ترسـیماتی اسـت از آن‌چـه در حـال وقـوع می‌باشـد؛ یعنـی تعهـدات قانونـی و حقـوق قانونـی بیـن طرفیـن درگیـر کـه بـه غلبـه بـر موانـع زبانـی کمـک می‌کنـد.

۱۰) سؤال این است که چه چیزی ما را از ایجاد محیطی باز می‌دارد که به‌موجب آن، خط‌مشی‌های حفظ حریم خصوصی یا فرم‌های رضایت پرشده برای دسترسی به برنامه‌ها بتوانند به‌گونه‌ای ارائه شوند که برای کاربران قابل هضم باشند؟

۱۱) در حالی که اکثر برنامه‌های پیام‌رسان وعده‌ی رمزگذاری سرتاسری داده‌ها را می‌دهند، آن‌ها همچنان داده‌ها را (چه برای ۳۰ روز یا بیشتر) ذخیره می‌کنند. یک کامپیوتر کلاسیک با استفاده از یک الگوریتم رایج ممکن است برای رمزگشایی یک پیام به سال‌ها زمان نیاز داشته باشد. با این حال، کامپیوترهای کوانتومی ممکن است تنها چند ثانیه طول بکشد تا همین کار را انجام دهند. بنابراین، داده‌های رمزگذاری‌شده با استفاده از روش‌های امروزی از جمله رمزهای عبور برای سرویس‌های آنلاین یا شماره‌های کارت اعتباری - زمانی که رایانه‌های کوانتومی به واقعیت تبدیل شوند، آسیب‌پذیر می‌شوند؛ بنابراین الگوریتم‌های مقاوم کوانتومی قوی مورد نیاز خواهند بود و کار در این راستا در حال انجام است.

۲-۴- دسترسی به جبران خسارت حفاظت از حقوق حریم خصوصی و داده‌ها (از ۱۱:۱۵ تا ۱۲:۱۵)

۱) در بسیاری از حوزه‌های قضائی، کاربرانی که قربانی نقض داده‌ها شده‌اند، فاقد راه‌حل مؤثر و دسترسی به عدالت هستند. اجرای ناکارآمد نظارتی و نظارت بر حفاظت از داده‌ها از جمله موضوعات اصلی است که مانع از دستیابی صاحبان حقوق به عدالت شده است. درک نحوه‌ی توسعه‌ی مکانیسم‌های اجرایی مختلف ملی و منطقه‌ای و نقش حقوق شهروندی در چنین مکانیسم‌هایی، موضوعات اصلی بحث در این جلسه بود.

۲) نقض داده‌ها شـایع شـده اسـت و بنابراین ضروری اسـت که شـهروندان حقـوق خـود را درک کنند. در چارچوب قانون کنیـا، قانون حفاظت از داده‌ها مصـوب ۲۰۱۹ اصلی‌تریـن قانـون مربوط بـه نحوه‌ی انجـام ثبت‌نـام کاربران و نحـوه‌ی اقـدام کنترل‌کننـدگان و پردازش‌کننـدگان داده اسـت. همچنیـن فرایند شـکایت را ذیل دفتر حفاظـت از داده‌ها (ODPC) پیش‌بینی می‌کند. در فرایندهـای گزارش‌دهـی در کشـور کنیـا، سـه مرحلـه شـکایت در نقـض داده‌هـا در دسـترس اسـت. اولـی خواسـتار حل‌وفصـل اختلافـات جایگزیـن (ADR) اسـت کـه طرفین را تشـویق می‌کند تـا موضـوع را از طریق مذاکره یـا داوری حـل کننـد. اگر پرونده در مرحله‌ی اول بسـته نشـد، مرحله‌ی دوم، رسـیدگی به شـکایت در ODPC اسـت کـه می‌تواند به‌صـورت آنلاین انجام شـود. در صـورت عدم تصمیم‌گیـری، پرونده بـه دیوان عالی ارجاع می‌شـود.

۳) در اوگانـدا، اداره‌ی ملـی حفاظـت از داده‌هـا یـک مکانیسـم اجرایـی مسـتقل اسـت کـه توسـط دولـت اوگانـدا راه‌انـدازی شـده اسـت. ایـن سـازوکار در مـاه مـه ۲۰۲۲ اجـرا شـد و یـک سیسـتم خـودکار را در خـود جـای داد کـه در آن شـهروندان می‌تواننـد شـکایات خـود را به‌صـورت آنلایـن ثبـت کننـد. بـا توجـه بـه مشـکلات و چالش‌هایـی کـه هنـگام جسـت‌وجوی راه‌حـل بـرای نقـض داده‌هـا وجـود دارد، ایـن مکانیسـم آن را بـرای قربانیـان عدالت‌خـواه کارآمدتـر و مؤثرتـر کـرده اسـت. پـس از ثبـت شـکایت، اداره رسـیدگی می‌کنـد و تصمیـم می‌گیـرد. درصورتی‌کـه شـاکیان از تصمیـم راضـی نباشـند، امـکان تجدیدنظرخواهـی وجـود دارد. تاکنـون، ایـن دفتـر بیـش از ۲۰۰۰ شـکایت دریافـت کـرده اسـت کـه نشـان‌دهنده‌ی نگرانـی در مـورد حفاظـت از داده‌هـا اسـت.

۴) بـا توجه بـه خدمات و پلتفرم‌های دیجیتال و هـوش مصنوعی، اطمینان

از بومی‌سازی راه‌حل‌ها ضروری است. با توجه به مشکل در نهادهای کوچک‌تر، فعال کردن بومی‌سازیِ مؤثر به متمرکز کردن فناوری کمک می‌کند. در حالی که قوانین تنظیم‌کننده‌ی حفاظت از داده‌ها در آفریقا موجود است، مقررات مورد استفاده متناقض است و بنابراین، لازم است که با سایر ذی‌نفعان در اتخاذ مقررات کافی همکاری شود.

۵) فراگیری مالی و عدم تبعیض یکی از جنبه‌های مهمی حفظ حریم خصوصی، به‌منظور اطمینان از راه‌حل‌های مؤثر برای نقض داده‌ها و دسترسی به عدالت، است. در عین حال، دولت‌ها باید از سیاست‌های حفاظت از داده‌ها پیروی کنند. این موضوع در یک مطالعه‌ی موردی ارائه‌شده توسط کنیا مشاهده شد که در آن، در طول انتخابات، دولت به داده‌های شهروندان دسترسی داشت تا روند رأی‌گیری را منحرف کند.

۶) در مورد بهبود نهادهای پایش و نظارت، باید اطمینان حاصل شود که کنترل‌کننده‌ها و پردازشگرها به‌صورت قانونی داده‌ها را پردازش می‌کنند، ارزیابی حفاظت از داده‌ها را انجام می‌دهند و ممیزی‌های حریم خصوصی را انجام می‌دهند.

۲-۵- خودمختاری دیجیتال: رکن دموکراسی دیجیتال (از ۱۱:۲۰ تا ۱۲:۲۰)

۱) به‌منظور نفع عمومی و بهبود کیفیت زندگی مردم، می‌بایست به اشتراک‌گذاری داده‌ها در زمینه‌هایی مانند مراقبت‌های بهداشتی، تغییرات آب و هوایی، استفاده‌ی مسئولانه از انرژی، آموزش و تعدادی از حوزه‌های دیگر، استفاده شود. اما این لزوماً همیشه اتفاق نمی‌افتد و به‌دلایلی، افراد کنترل محدودی بر داده‌ها دارند.

۲) چشم‌انداز آینـده مبتنـی بر اسـتقلال مـردم و حـق آن‌ها بـرای اداره‌ی داده‌هایـی کـه تولید می‌کنند، در سـوئیس بـا مفاهیم «خـود تعیین‌کننده‌ی دیجیتـال» و «فضاهـای داده‌ی قابـل اعتمـاد» ارائه شـده اسـت. بـا این حال، ایـن اعتمـاد را بایـد به‌دسـت آورد. فضاهـای داده باید از برخـی اصول پیروی کننـد کـه بـه قابل اعتمـاد شـدن آن‌ها کمـک می‌کند.

۳) تـا کنـون ابتـکار عملی که توسـط سـوئیس راه‌اندازی شـده، تعـدادی از اصول را مشـخص کرده اسـت که به شـرح ذیل اسـت: شـفافیت، مسـئولیت، نیـاز بـه افزایـش کنتـرل کاربـران اینترنـت بـر داده‌هـای آن‌هـا، SME ها و سـایر شـرکت‌ها و همچنیـن کارآیـی و انصاف.

۴) گـزارش دولـت بـا عنـوان «ایجاد فضاهـای داده‌ی قابل اعتماد بر اسـاس خودمختـاری دیجیتـال» بـه جزئیـات چگونگی اجـرای این اصول بـرای قابل اعتمادتـر کـردن فضاهـای داده می‌پـردازد. دولـت همچنین موظف شـد یک کـد رفتـار داوطلبانه بـرای فضاهای داده در سـطح ملـی تدوین کند.

۵) بسـیار مهـم اسـت کـه فضاهـای داده را بـا یکدیگـر سـازگار کنیـم تـا مـردم در سراسـر جهـان بتواننـد از اشـتراک‌گذاری داده‌هـا بهره‌منـد شـوند. همچنیـن هنجارهـای مربـوط به داده‌هـا بایـد از ارزش‌هایـی محافظت کنند کـه در هسـته‌ی چارچوب‌هـای هنجـاری موجـود قـرار دارنـد و آن‌هـا را بـا پیچیدگی‌هـای «کـره‌ی داده» تطبیـق دهنـد.

۶) در زمینـه‌ی اقتصـاد دیجیتـال، داده‌هـا عاملـی بـرای تجـارت هسـتند. در سـال‌های اخیـر، رویکـرد تنظیـم داده‌هـا از حفاظـت صـرف از داده‌هـا از طریـق مالکیـت معنـوی و منـع دیگـران از اسـتفاده از آن‌هـا، بـه مقـررات متمرکـز بـر ارتقـای مکانیسـم‌های ایمـن و قابل‌اعتمـاد برای اشـتراک‌گذاری داده‌هـا، به‌عنـوان راهـی بـرای درک ارزش داده‌هـا، تغییـر کـرده اسـت. در

سطح بین‌المللی، موافقت‌نامه‌های تجارت آزاد با ایجاد یک اصل کلی جریان‌های بدون داده و تعریف استثناهای محدود از این اصل، هنجارهایی را در مورد حاکمیت داده ایجاد می‌کنند. با این وجود، مذاکرات تجاری شفاف نیست و سهام‌داران غیردولتی را درگیر نمی‌کند. این امکان وجود دارد که به یک محیط نهادی جدید برای بحث در خصوص مسائل حاکمیت داده از دیدگاه چندرشته‌ای و چندذی‌نفعی نیاز باشد.

۷) بحث‌های حاکمیت داده‌ها ناگزیر در تفاوت‌های ایدئولوژیک میان مناطق و شکاف‌های فرهنگی اساسی است. تغییرات سریع فناوری در اکوسیستم اینترنت نیز به این پیچیدگی می‌افزاید. این امیدواری وجود دارد که اگرچه ممکن است در آینده‌ی نزدیک، بر روی اصول بنیادین حاکمیت داده‌های جهانی به توافق نرسیم، همکاری بین بازیگران همچنان می‌تواند وجود داشته باشد.

۲-۶- مبارزه با پدیدآورندگان و اشاعه دهندگان کذب به‌صورت آنلاین (از ۱۱:۲۰ تا ۱۲:۲۰)

۱) چگونه چیزی را اندازه‌گیری کنیم که هیچ تعریف روشن و موردتوافق جهانی برای آن وجود ندارد؟ این سؤال بارها در طول کارگاه مطرح شد و چالش‌های متعدد ناشی از تعاریف و رویکردهای متعدد برای مبارزه با اخبار جعلی (کاذب) را آشکار کرد.

۲) برای مقابله با این چالش، OECD طبقه‌بندی و مجموعه‌ای از محتوای غلط (کذب) و گمراه‌کننده‌ی آنلاین را تولید کرد. نویسندگان پنج نوع مختلف «کذب» را با تعاریف متناظر شناسایی کردند.

۳) نویسندگان آرزو دارند تا از طبقه‌بندی برای توسعه‌ی شاخص‌های

قابـل مقایسـه‌ی بین کشـوری بـرای مقابلـه با چالـش اخبار جعلـی (کاذب) اسـتفاده کنند.

۴) سـخنرانان برخـی از چالش‌هـای عمـده‌ای را کـه حقیقت‌سـنج‌ها بـا آن مواجـه هسـتند، به‌ویـژه از کشـورهای در حـال توسـعه و غیرانگلیسـی‌زبان بیـان کردنـد: عـدم دسترسـی بـه اطلاعـات و همچنیـن اطلاعـات به‌موقع و معتبـر، عـدم آگاهی از مشـکل و پایین بودن سـطح سـواد مـردم، عدم توجه بـه شـرکت‌های بـزرگ فنـاوری و پلتفرم‌هـای رسـانه‌های اجتماعـی از نظـر تخصیـص منابـع، پایداری اسـتارت‌آپ‌های کوچـک و محلی که بـه بودجه و کمک‌هـای مالـی سـازمان‌های دیگـر متکی هسـتند. احتمـالاً مسـأله‌ای که بیشـتر نادیده گرفته می‌شـود، سـلامت روان و رفاه حقیقت‌سـنج‌هایی اسـت کـه با محتـوای اپیدمـی و خشـونت‌آمیز زیـادی مواجه می‌شـوند.

۵) سـخنرانان همچنیـن بـر نیـاز بـه فراتـر رفتـن از ایده‌هـای دوگانگـی حقیقـت و تمرکـز بـر دسـتکاری رسـانه‌ها تأکیـد کردنـد؛ زیـرا یـک بخـش خـاص از اطلاعـات می‌تواند فی‌نفسـه درسـت باشـد، امـا در زمینه‌ی اشـتباه برای آسـیب رسـاندن یـا گمراه کـردن کاربران اسـتفاده شـود. بنابراین، یک رویکـرد بهتـر این اسـت که مـردم را به نشـانه‌هایی راهنمایی کنیـم که برای تولیـد اخبـار جعلـی (کاذب) مورد اسـتفاده قـرار می‌گیرند و بـه آن‌ها کمک کنیـم تـا قضاوت‌هـای خـود را در مـورد اخبار خـاص بـه‌کار بگیرند.

۶) ایـن رویکـرد می‌توانـد چالـش مهـم دیگـری را نیـز حـل کنـد و آن، اختـلاف بیـن زمان لازم بـرای تولید اخبـار جعلی (کاذب) و زمـان لازم برای بررسـی دقیـق واقعیـت اسـت. این‌جـا اسـت کـه رویکـرد به‌اصطـلاح پیـش از انقبـاض، از طریـق فراینـدی بـه نـام تلقیـح روانـی مطـرح می‌شـود. ایـن قیـاس بـا یـک واکسـن معمولـی انجـام شـد کـه در آن دوز ضعیفـی از یک

ویـروس بـه افـراد تزریـق می‌شـود تـا تولیـد آنتی‌بـادی و ایجـاد مقاومت در برابـر عفونت‌هـای آینـده را ایجاد کنـد. در مورد مبـارزه با اپیدمی‌هـای اخبار جعلـی (کاذب)، افـراد می‌تواننـد در معـرض دوزهای ضعیفـی از اخبار جعلی (کاذب) یـا تکنیک‌هـای اخبـار جعلـی (کاذب) قـرار گیرنـد تا در طـول زمان آنتی‌بادی‌هـای شـناختی ایجـاد کننـد. بـا ایـن حـال، یـک چالـش اساسـی، ترجمـه و تطبیـق آن مداخـلات بـرای زمینه‌هـای فرهنگـی مختلف اسـت.

۷) دیگـر سـخنرانان موافـق بودند کـه تغییر طرز فکر و نحـوه‌ی درک مردم از پلتفرم‌هـای رسـانه‌های اجتماعـی و محتـوای آن‌هـا وظیفـه‌ی بزرگـی را پیـش روی آن‌هـا قـرار می‌دهد.

۸) هیـچ راه حلـی بـرای مسـأله‌ی اخبـار جعلـی (کاذب) وجـود نـدارد و اقدامـات مقابلـه بـا آسـیب‌های آنلایـن همچنیـن نیازمنـد تمرکز مجـدد بر طراحـی محصـول ایمن‌تـر اسـت و مسـئولیت را بـه بخـش فنـاوری منتقـل می‌کنـد تـا ایمنـی کاربـر را در مرکـز طراحـی و توسـعه محصول قـرار دهد. تعـداد بیشـتری از حوزه‌هـای قضائـی ملـی گـرد هـم می‌آینـد تـا به‌طـور مشـترک بـه موضـوع اخبـار جعلـی (کاذب) رسـیدگی کننـد. به‌عنوان‌مثال، eSafety اسـترالیا یـک شـبکه‌ی جهانـی جدیـد بـرای تنظیم‌گـری ایمنی آنلایـن را همـراه بـا تنظیم‌کننده‌هایـی از بریتانیـا، ایرلنـد و فیجـی تشـکیل داده اسـت.

۹) درنهایـت، اندازه‌گیـری اخبـار جعلـی (کاذب)، به‌عنـوان یـک چالـش باقـی می‌مانـد؛ زیـرا واقعـاً یک پدیـده‌ی خودارزیاب اسـت. برای ایـن منظور، سـازمان‌های آمـاری ملـی بایـد بـه کشـف ابزارهـای جدیـد بـرای به‌تصویـر کشـیدن کامـل پدیـده فراتر از بررسـی‌های ملـی، مانند برنامه‌هـای کاربردی نوآورانـه یـا بازی‌سـازی، ادامـه دهند.

۲-۷- خـوب، بـد و زشـت؛ خشـونت جنسـی آنلایـن (از ۱۱:۲۰ تا ۱۲:۲۰)

۱) در طـول سـال گذشـته، پیشـرفت‌هایی از دیـدگاه سیاسـت‌گذاری در مـورد خشـونت آنلایـن حاصـل شـده اسـت. در ژوئـن ۲۰۲۲، کاخ سـفید کارگروهـی را در خصـوص خشـونت آنلایـن جنسـیتی راه‌انـدازی کـرد و دولت‌هـای G۷ نیـز بر ایـن موضوع تمرکـز کرده‌انـد. پارلمان اروپـا همچنان خواسـتار اقداماتـی برای مقابله با خشـونت علیه زنـان و جامعه‌ی LGBTQ+ شـده اسـت. همچنیـن از پیشـنهاد کمیسـیون اروپـا در سـال جـاری نیز که خشـونت سـایبری را جرم‌انـگاری می‌کنـد، از جمله به اشـتراک‌گذاری بدون توافـق تصاویـر محرمانه و سـایبری، اسـتقبال کرد.

۲) مقیـاس مشـکل خشـونت جنسـی آنلایـن هنوز به‌انـدازه‌ی کافـی مورد بحـث قـرار نگرفتـه اسـت و زنـان و دختـران به‌طـور نامتناسـبی در فضـای مجـازی قربانـی می‌شـوند و همچنـان هـدف اصلـی خشـونت جنسـی باقـی می‌ماننـد. قربانیـان به‌سـختی می‌تواننـد حمایت خـود را دریافت کننـد؛ زیرا بـا واکنـش منفـی زن و مرد مواجه می‌شـوند و این زمانی اسـت که خشـونت جنسـی آنلایـن بـه یک موضـوع تبعیض اجتماعی بسـیار گسـترده‌تر و نقض حقـوق بشـر تبدیل می‌شـود.

۳) آیـا اینترنـت مکانـی امـن بـرای زنـان اسـت؟ فناوری‌هـای دیجیتـال با ارائـه‌ی ابزارهایـی بـرای سوءاسـتفاده‌کنندگان بـرای دسترسـی بـه اهـداف خـود، رفتارهـای توهین‌آمیـز، ماننـد تعقیـب، را تقویـت کرده‌انـد. بـا کمک فنـاوری، زنـان به‌طـور قابـل توجهـی بیشـتر قربانـی اشـکال مکرر و شـدید اقدامـات مضـر آنلایـن می‌شـوند. بـرای پـر کردن شـکاف دیجیتال جنسـی، همـه‌ی ذی‌نفعـان بایـد خشـونت جنسـی آنلایـن را در نظـر بگیرند.

۴) در بنیـاد حقـوق دیجیتـال، یکـی از کارهای اولیه، پرداختن به خشـونت آنلایـن مبتنـی بـر جنسـیت، از طریق آموزش، مشـاوره‌ی حقوقـی و حمایت از سـلامت روان و همچنین جلسـات آموزشـی در سراسـر جهان، در خصوص ایمنـی آنلایـن، بـود. تـا ۷۰ درصـد از مـوارد آزار و اذیـت آنلاین توسـط زنان گزارش‌شـده اسـت. هـدف اصلـی خـط کمکـی بنیـاد، ایمـن کـردن زنـان و دختـران و ایجـاد اعتماد به نفس و آموزش بیشـتر در مـورد نحوه‌ی محافظت از خـود در فضای مجازی اسـت.

۵) مرکـز ایمنـی زنـان در متـا به ایمنـی می‌پـردازد و با اجرای سیاسـت‌ها و مشـارکت با ۸۵۰ سـازمان ایمنی در سراسـر جهان، فعالان و سـازمان‌های غیردولتـی، بـرای پایـان دادن بـه خشـونت مبتنـی بـر جنسـیت آنلایـن از طریـق رویکـردی جامـع تـلاش می‌کنـد. این مرکز در تلاش اسـت تـا تعادل مناسـبی بین داشـتن یک مجموعـه‌ی جهانی از سیاسـت‌ها و در نظر گرفتن تفاوت‌هـای فرهنگـی و زمینه‌ای که ممکن اسـت از کشـوری به کشـور دیگر متفـاوت باشـد، ایجـاد کنـد. تـلاش مذکـور بـرای بهتر شـدن در شناسـایی سـخنان مشـوق تنفر در همـه‌ی زبان‌ها و حـذف آن قبل از دیـدن یا گزارش کـردن آن اسـت. اخیـراً، ایـن مرکـز مجموعـه‌ای از میزگردهای ایمنـی زنان در سراسـر جهان را به پایان رسـانده اسـت که در آن، بیش از ۳۵۰ سـازمان ایمنـی زنـان در خصـوص جایـی کـه می‌خواهند مرکز بـه تلاش خـود ادامه دهـد، ابزارهایـی کـه مایـل هسـتند اجـرا شـوند و تغییـرات سیاسـتی کـه می‌خواهنـد در نظـر گرفته شـوند، صحبـت کردند.

۶) سـؤالی در خصـوص چگونگـی دسـتیابی زنـان و دختـران به مشـارکت آنلایـن برابـر، بـدون تـرس، سوءاسـتفاده یـا آزار و اذیـت، مطـرح شـد. ایـن به‌عنـوان یـک مسـئولیت جمعی تلقی می‌شـود؛ امـا نظرات مختلفـی در این

خصـوص ارائـه شـد. از یـک نظـر، راه‌حل‌ها در مجریـان قانون دیده می‌شـد و از یـک منظـر دیگـر، بـه همان انـدازه که بـه قانون نیـاز داریـم، در عین حال شـاهد تفسـیر نادرسـت قوانین نیز هسـتیم.

۷) نظـرات دیگـر شـامل کار بـر روی پیش‌گیـری از ابتـدا و همچنیـن توانمندسـازی زنـان و دختـران بـود تـا بـه آن‌چه کـه مـردان در مـورد آن‌ها در فضـای مجـازی می‌گوینـد اهمیتـی ندهند. در پاسـخ بـه این موضـوع، در خصـوص چگونگـی رسـیدگی بـه ایـن موضوع بـرای مجرمـان مـرد نیز بحث شـد. پاسـخ دیگر تشـویق راه‌حل‌های محلـی، پرداختن بـه زمینه‌های مختلف و همچنیـن راه‌حل‌هـای جهانـی در مقیـاس بزرگ‌تر بود. زنـان و دختران باید در خصـوص نحـوه‌ی محافظـت از حریـم خصوصـی خـود آمـوزش ببیننـد و اطمینـان حاصـل کنند کـه پروتکل‌های ایمنـی را برای محافظـت از اطلاعات و دسترسـی به‌حسـاب خـود ایجـاد کرده‌انـد.

۲-۸- این برای همه اسـت: دسترسـی هـدف‌دار و اینترنت مقرون به صرفـه (از ۱۲:۳۰ تا ۱۳:۳۰)

۱) اینترنـت ایـن قـدرت را دارد که فرصت‌های اجتماعـی و اقتصادی را برای همـه افزایـش دهـد و نمونه‌هـای متعـددی از توانمندسـازی و پیشـرفت‌های ارتباطـی مـردم در سراسـر جهـان وجـود دارد. بـا این حال، نیمـی از جمعیت جهـان همچنان آفلاین هسـتند.

۲) ایـن جلسـه بـر روی جنسـیت متمرکـز شـد و به ایـن واقعیـت پرداخت کـه اکثـر افـرادی که آفلاین هسـتند، به‌طـور خاص زنـان و افـراد دارای تنوع جنسـیتی در کشـورهای در حـال توسـعه هسـتند. ایـن امـر علاوه بـر این به نابرابری‌هـای جنسـیتی موجـود می‌افزاید.

۳) پشت سر گذاشتن هیچ کس به این معنا است که هیچ‌کس را آفلاین نگذارید و این نتیجه‌ی مستقیم فقدان زیرساخت‌های کارآمد فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)، هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم، فقدان سواد دیجیتال و آگاهی از مزایای اینترنت است.

۴) در اکتبر ۲۰۲۲، نخست‌وزیر لبنان استراتژی ملی برای تحول دیجیتال ۲۰۲۰-۲۰۳۰ را با مشارکت برنامه‌ی توسعه‌ی سازمان ملل متحد (UNDP)، راه‌اندازی کرد. هدف کلی آن از بین بردن شکاف دیجیتال است.

۵) در حالی که در منطقه‌ی عربی، ضریب مشارکت زنان در سال ۲۰۲۰، ۵۶ درصد بوده است، در برخی از کشورهای جهان ضریب نفوذ ۱۹ درصد است. این داده‌ها هنگام تهیه‌ی پیش‌نویس استراتژی دیجیتال عرب در نظر گرفته شد. بنابراین، این استراتژی شامل اهدافی است که برای افزایش نرخ مشارکت اینترنت در میان زنان در تمام کشورهای عربی، ازجمله نرخ آن در میان کاربران در مناطق روستایی و افزایش دسترسی دیجیتال برای افراد دارای معلولیت، عمل می‌کند. فهرست اقدامات شامل موارد زیر است: برنامه‌های توسعه‌ی ظرفیت برای زنان با تمرکز بر زنان در مناطق روستایی، توسعه‌ی سیاست‌های ملی برای دسترسی دیجیتال که همگام با اجرای برنامه‌های تحول دیجیتال باشد، ایجاد کمیته‌هایی متشکل از همه‌ی ذی‌نفعان مربوط برای تهیه‌ی برنامه‌ها و ابتکاراتی که از جوانان در اینترنت حمایت کند و نهایتاً، تهیه‌ی برنامه‌هایی برای آموزش و توانمندسازی جوانان.

۶) اتحادیه بین‌المللی مخابرات (ITU) نقش مهمی در رابطه با جنسیت در فناوری اطلاعات و ارتباطات داشته است. نقاط عطف اصلی ITU

در خصـوص جنسـیت عبـارت اسـت از: تشـکیل کارگـروه جنسـیتی بـرای گنجانـدن دیـدگاه جنسـیتی در اجـرای کلیـه‌ی برنامه‌ها و طرح‌هـای ITU، قطعنامـه‌ی ۲۰۱۱ در خصـوص نقـش ITU در فناوری اطلاعـات و ارتباطات و توانمندسـازی زنـان و دختران، ایجاد شـبکه‌ی زنـان و بخش‌های منطقه‌ای آن بـرای تشـویق مشـارکت فعـال زنـان در فعالیت‌هـای ITU و نهایتـاً، در اکتبـر ۲۰۲۲ در بخارسـت، بازنگری قطعنامه‌ی ۷۰ در خصوص عادی‌سـازی دیـدگاه غیرجنسـیتی در ITU و ترویـج برابـری جنسـیتی و توانمندسـازی زنـان از طریـق فنـاوری اطلاعـات و ارتباطـات بـا هـدف نهایـی دسـتیابی به برابـری جنسـیتی. دبیـر کل سـازمان ملـل متحـد (سـازمان ملل متحـد) از مدیـران دفتـر خواسـت تـا برنامه‌هـای مربیگـری زنـان و دختـران جـوان را بررسـی کننـد تـا تحصیـلات خـود را در زمینـه‌ی ICT و علـوم، فنـاوری، مهندسـی و ریاضیـات (STEM) آغـاز کننـد و آن‌هـا را قـادر سـازند تـا در طول حرفه‌ی خود، مربی داشـته باشـند. به دفتر توسـعه‌ی مخابرات دسـتور داده شـد تا به کمک به کشـورهای در حال توسـعه برای تسـریع در پرکردن شـکاف جنسـیتی دیجیتال ادامـه دهد.

۷) دسترسـی بـه فنـاوری اطلاعـات و ارتباطـات و اینترنـت بـرای زنـان در آمریـکای لاتیـن همچنـان یـک چالـش اسـت. بیـش از هـر زمـان دیگـری، نیـاز بـه ترویـج گنجانـدن زنان، به‌ویـژه زنـان بومـی، در فنـاوری اطلاعات و ارتباطـات و همچنیـن ترویـج دسترسـی برابر به قوانیـن وجود دارد. دسـتور کار سـال ۲۰۲۳ ارتقـای حقـوق دیجیتال در سراسـر آمریـکای لاتین را برای همـه ترویـج می‌کند. مطالعات نشـان می‌دهد کـه مـردان در آمریکای لاتین بیشـتر از زنان به اینترنت دسترسـی دارند و بیشـتر از آن اسـتفاده می‌کنند. از سـوی دیگـر، خشـونت سـایبری علیه زنـان و دختـران، به‌ویژه علیـه زنان

بومی، در حال افزایش است.

۸) حساسیت دولت‌ها برای دستیابی به برابری به‌صورت آفلاین و آنلاین اساسی است. دولت‌ها باید روی تقویت زیرساخت‌ها در دورافتاده‌ترین مناطق کار کنند. سیاست‌ها باید برای همه، ازجمله گروه‌های به حاشیه رانده‌شده، به‌طور یکسان عمل کند. آن‌ها باید حقوق و فرصت‌های برابر را در فضای فیزیکی و دیجیتالی، به‌ویژه در خصوص همه‌ی جنسیت‌ها، فراهم کنند.

۹) گروه تقویت جنسیت (ISOC) کار خود را بر دسترسی و اتصال از طریق نگاه‌ها و دیدگاه‌ها و لنزهای جنسیتی متمرکز می‌کند. دسترسی هدفمند به معنای ایجاد فرصت‌هایی برای اتصال جنسیت‌های مختلف به اینترنت است. در حال حاضر، گروه تقویت جنسیت (ISOC) یک فراخوان آزاد برای ابتکاراتی دارد که روی مسائل مربوط به جنسیت کار می‌کنند. آن‌ها در حال ارائه‌ی یک برنامه‌ی فعالیت هستند و به‌دنبال شرکای بلندمدت برای اجرای این برنامه‌ها می‌باشند.

۱۰) مهم‌ترین چالش در خصوص دسترسی هدفمند، هزینه‌ی بالای زیرساخت‌ها، اینترنت و ابزارها، به‌ویژه برای زنان و گروه‌های بومی، است.

۲-۹- محاسبات مؤثر: چالش‌های حکمرانی (از ۱۲:۳۵ تا ۱۳:۳۵)

۱) محاسبات عاطفی که بر هوش مصنوعی متکی است، تمرکز این نشست تخصصی است.

۲) حوزه‌ی محاسبات عاطفی به‌سرعت در حال گسترش است و فناوری‌هایی که احساسات انسانی را تشخیص، تفسیر و شبیه‌سازی می‌کنند در آموزش، حمل‌ونقل، استخدام، سرگرمی و حتی برای زندگی

عاشـقانه‌ی دیجیتـال بـه‌کار می‌رونـد. بـا ایـن حـال، پیچیدگـی احساسـات انسـانی، فقـدان شـواهد علمـی، تنـوع زمینه‌هـای جهانـی و آسـیب‌پذیری انسـان، تنهـا برخـی از چالش‌هـای قابـل اعتمـاد سـاختن فناوری‌هـای محاسـباتی مؤثـر هسـتند.

۳) محاسـبات عاطفـی یـک فناوری واحد نیسـت؛ بلکـه حـوزه‌ای از دانش، شـامل برنامه‌هـای کاربـردی مختلـف، اسـت کـه می‌توانـد داده‌هـای مربوط بـه عواطـف یـا احساسـات انسـانی را شناسـایی، شبیه‌سـازی و سـازمان‌دهی کنـد. همـه‌ی محاسـبات عاطفی شـامل سیسـتم‌های هوش مصنوعـی (AI) نمی‌شـوند. به‌عنوان‌مثـال، کاربـران می‌تواننـد احساسـات و عواطـف خـود را بـه برنامه‌هـای ردیـاب خلق‌وخوی خـود گـزارش دهند یا به نظرسـنجی‌های رضایـت از اعتـدال محتـوا پاسـخ دهنـد. از آن‌جا که ایـن برنامه‌ها بینشـی را در خصـوص وضعیت‌هـای داخلـی کاربـران ارائه می‌کنند، ایـن برنامه‌ها تحت بحـث محاسـبات عاطفی قـرار می‌گیرند؛ اما برای اسـتنباط احساسـات بدون بیـان افـراد، بـه هـوش مصنوعی تکیـه نمی‌کنند.

۴) دهه‌ی گذشـته در اسـتفاده از مدل‌های هوش مصنوعی برای تشـخیص احساسـات هیجان‌انگیـز بوده اسـت. هـوش مصنوعی می‌تواند بـرای داده‌های خاصـی ماننـد ضربـان قلـب، خوانـدن حـالات چهره یـا تجزیه‌وتحلیـل زبانی کـه می‌تواند نشـان‌دهنده‌ی خشـم، شـادی یا هیجان باشـد، اسـتفاده شـود. اقتصـاد اپلیکیشـن‌های احساسـی و الگوریتم‌های وابسـته به هـوش مصنوعی در حـال رشـد اسـت. محاسـبات عاطفـی در آمـوزش بـرای ردیابـی روحیه و توجـه دانش‌آمـوزان، در پلیـس برای کشـف فریـب و در مصاحبه‌های شـغلی برای تعیین احساسـات متقاضیان در خصوص یک شـرکت اسـتفاده می‌شود. اولیـن مشـکل، افزایـش اتکای انسـان به هـوش مصنوعی برای شـناخت بهتر

احساسات انسان از خود انسان است؛ بدون این‌که شواهد علمی کافی مبنی بر این امکان وجود داشته باشد.

۵) آیا هوش مصنوعی می‌تواند به‌اندازه‌ی کافی احساسات انسان را ارزیابی کند؟ تحقیقات می‌گوید که در حال حاضر، نمی‌تواند. هنگامی که تصویری از فردی در حال اخم کردن با ابروهای تنش نشان داده می‌شود، سیستم اغلب خشم یا انزجار را به‌عنوان حالت درونی سوژه نشان می‌دهد. با این حال، انسان‌ها معمولاً هنگام تمرکز بر انجام یک کار سخت ذهنی یا اگر بسیار هیجان‌زده هستند، مثلاً در طول یک بازی ورزشی، عبارات مشابهی دارند. مشکل در این‌جا در هم آمیختن مشاهدات و نتیجه‌گیری اشتباه است؛ زیرا توصیف و برچسب‌گذاری احساسات انسانی دشوار است. یک تمایز مهم این است که حالات صورت در واقع فقط حرکات صورت است و به‌تنهایی برای شناخت احساسات درونی فرد کافی نیست. هنگامی که یک شرکت از تصویر فردی در حال خنده استفاده می‌کند، هوش مصنوعی آن را با شادی برابر می‌کند؛ زیرا ما انتظار حرکات جهانی صورت را داریم. تحقیقی که ذکر شد نشان می‌دهد بیان عاطفی جهانی وجود ندارد. اگر پس از آموزش بر روی مفروضات اشتباه به محاسبات عاطفی برای تصمیم‌گیری تکیه کنیم، قابلیت اطمینان کاذب مشکل بزرگ آن خواهد بود. احساسات شامل مجموعه‌ای از صدها سیگنال، از حالات صورت گرفته تا حرکات، وضعیت بدن، انتخاب کلمات، توانایی‌های مختلف و نیازهای خاص، است و بنابراین، موقعیت و رابطه دارند. محاسبات AI مؤثر نمی‌تواند همه‌ی این‌ها را توضیح دهد.

۶) چالش بزرگ دیگر مربوط به درک این است که احساسات به‌طور جهانی ابراز نمی‌شوند. این است که محاسبات عاطفی اغلب برای یک

هـدف جهانـی سـاخته می‌شـود. از آن‌جـا که هیچ انـدازه‌ای بـرای همه وجود نـدارد، هرگـز نبایـد هدف توسـعه‌ی مدل‌هایی باشـد که سـعی در اسـتنباط حـالات درونـی احساسـات در مناطـق مختلـف جهـان دارند. در حـال حاضر، داده‌هـای آموزشـی و محصـولات نهایـی عمدتاً از شـمال جهـان می‌آیند و به همیـن ترتیـب در جنوب جهان مسـتقر هسـتند. ایـن باعث ایجاد مشـکلات می‌شـود؛ زیـرا تکـرار از یـک منطقه بـه منطقه‌ی دیگـر تمـام ویژگی‌هایی را کـه بایـد در نظر گرفته شـود، از نیازهـای کاربر تا رژیم‌هـای نظارتی مختلف، حـذف می‌کند.

۷) در نتیجـه، کاربـران ممکـن اسـت از طریـق انـکار خدمات بعـدی، خطر آسـیب فیزیکـی یـا عاطفی یـا نقض حقوق بشـر، آسـیب ببینند. همه ناشـی از اتـکای بیـش از حـد بر محاسـبات عاطفی بـدون اطلاع از قابلیـت اطمینان آن اسـت. بـرای جلوگیـری از آسـیب، احتیاط مهم اسـت و بـرای این منظور، مایکروسـافت دسـتورالعمل‌های اخلاقی ۴Cs را ارائه کرد: ارتباطات، رضایت و احتمال سیسـتم‌های محاسـباتی مؤثر. برخی قوانین نرم و دسـتورالعمل‌های غیرالـزام‌آور نیـز وجـود دارد؛ اما در سـال گذشـته، مشـخص شـده اسـت که بـه مقـررات قوی نیاز اسـت. مقررات عمومـی حفاظت از داده‌هـای اتحادیه‌ی اروپـا و قانـون هـوش مصنوعـی مـورد انتقـاد قـرار گرفتنـد؛ زیـرا محاسـبات تأثیرگـذار در آن مجـاز دانسـته شـده و هنوز ممنوع نشـده اسـت یـا تا زمانی کـه قابـل اعتمـاد شـود، متوقـف نشـده اسـت. مقـررات نیازمنـد پیگیـری و انطبـاق بـا تحـولات اقتصـادی و حمایـت از حقـوق بشـر، از جملـه حریـم خصوصـی، کرامت و اسـتقلال، اسـت.

۲-۱۰- خطوط مبهم بین حقیقت و دروغ: کذب‌پراکنی آنلاین (از ۱۳:۰۵ تا ۱۴:۳۵)

۱) به‌گفته‌ی اعضای این جلسه، مفهوم اخبار جعلی (کاذب) به اخبار جعلی (کاذب)، نادرست یا گمراه‌کننده‌ای اطلاق می‌شود که به‌طور عمدی برای ایجاد آسیب عمومی یا کسب سود، طراحی، ارائه یا تبلیغ می‌شوند. ظهور پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی و رسانه‌های دیجیتال دسترسی مستقیم‌تری به اطلاعات باکیفیت خوب و همچنین اخبار جعلی (کاذب) را امکان‌پذیر کرده است. درنتیجه، نیاز مبرمی به بحث در مورد تأثیرات گسترش اخبار جعلی (کاذب) بر جوامع دموکراتیک و چگونگی مبارزه با مشکلاتی که شهروندان ناآگاه دارند، وجود دارد.

۲) در طول دهه‌ی گذشته، گسترش اخبار جعلی (کاذب) آنلاین مستقیماً بر دموکراسی‌های قدیمی تأثیر گذاشته است و هر زمان که انتخابات نزدیک می‌شود، کمپین‌های اخبار جعلی (کاذب) آنلاین عادی می‌شود. نمونه‌های زیادی در سرتاسر جهان وجود دارد و شرکت‌کنندگان در نشست تخصصی به یک مورد مستند از برزیل اشاره کردند. این تحقیق نشان داد که در نمونه‌ای از ۱۱۹۵۷ پیام ویروسی که در ۲۹۶ چت گروهی واتس‌اپ در طول دوره‌ی مبارزات انتخاباتی ریاست جمهوری برزیل در سال ۲۰۱۸ به اشتراک گذاشته شد، تقریباً ۴۲ درصد از موارد جناح راست حاوی اطلاعاتی بودند که توسط بررسی‌کنندگان واقعیت نادرست بودند. از سوی دیگر، کمتر از ۳ درصد از پیام‌های تحلیل‌شده‌ی چپ‌گراها در این مطالعه حاوی دروغ‌های تأییدشده‌ی خارجی بودند.

۳) ثابت شده است که اخبار جعلی شهروندان را به باور اخبار جعلی (کاذب) سوق می‌دهد؛ اما عمدتاً اعتماد به رسانه‌ها و نهادهای

دموکراتیـک را از بیـن می‌بـرد. چگونـه می‌توانیـم بـا اخبـار جعلـی (کاذب) مقابلـه کنیـم و در عیـن حـال از حـق اساسـی آزادی بیـان حمایـت کنیـم؟ مشـکل پیچیـده اسـت و به‌این‌ترتیـب، هیـچ راه‌حـل سـاده‌ای وجـود نـدارد. یـک مسـیر اقـدام قدرتمند، ترویـج اطلاعات باکیفیت اسـت که با شـیوه‌های خـوب روزنامه‌نـگاری مطابقـت دارد.

۴) یکـی دیگـر از راه‌حل‌هـای مرتبـط پیشنهادشـده توسـط شـرکت‌کنندگان، سـرمایه‌گذاری در طراحـی و اجـرای برنامه‌هـای سـواد دیجیتـال بـود. مهارت‌هـای سـواد رسـانه‌ای، شـهروندان را از طریـق تحلیـل انتقـادی اطلاعاتـی کـه در معـرض آن قـرار می‌دهنـد، توانمنـد می‌سـازد و درنتیجـه، بـه آن‌هـا کمـک می‌کنـد تـا تصمیمـات آگاهانـه‌ی درسـتی در سـطوح فـردی و اجتماعـی بگیرنـد.

۵) بـا ایـن وجـود، ما همیشـه بایـد در نظر داشـته باشـیم که در توسـعه‌ی برنامه‌هـای سـواد دیجیتـال، به‌ویژه بـرای گروه‌های آسـیب‌پذیر، چالش‌هایی وجـود دارد کـه بـرای مثـال، مخاطبـان جـوان اغلـب از تأثیراتـی کـه اخبـار جعلـی (کاذب) آنلایـن می‌تواند بر باورهـا و رفتار آن‌ها بگذارد، آگاه نیسـتند. عـلاوه بـر ایـن، جوانان ممکن اسـت بـا برنامه‌های سـواد دیجیتالـی که فقط بـه آن‌هـا در مورد خطـرات بالقوه‌ی آنلاین بودن از طریق متن سـاده هشـدار می‌دهنـد، شـرکت نکننـد. از سـوی دیگـر، در برخـی کشـورها، سـهم زیادی از جمعیـت، بی‌سـواد هسـتند و تنهـا از طریـق محتـوای صوتـی یـا تصویری بـه اطلاعـات دسترسـی دارنـد. اگـر نمی‌توانند بخواننـد یا بنویسـند، آموزش رسـانه‌های دیجیتـال رویکـردی غیرواقعی بـرای مقابله با ایـن موضوع به‌نظر می‌رسـد. کمپین‌های سـواد رسـانه‌ای دیجیتـال باید بـرای مخاطبان مختلف و نیازهـای خـاص، مطابـق با یک زمینـه‌ی خاص طراحی شـوند.

۶) از منظر حقوقی، اعضای میزگرد بر اهمیت توسعه‌ی یک چارچوب حقوق مدنی که شامل محتوای مربوط به سخنان مشوق تنفر و اخبار جعلی (کاذب) آنلاین است، تأکید کردند. به‌عنوان‌مثال، برزیل قوانینی را مورد بحث قرار داده است که با ایجاد اصولی برای تضمین حقوق کاربران اینترنت، به همه‌ی این مسائل رسیدگی می‌کند. بحث‌های جهانی در مورد تعدیل محتوا در این چارچوب منعکس می‌شود. هدف آن تضمین آزادی بیان و جلوگیری از سانسور و حمایت از تجلی افکار آنلاین است.

۲-۱۱- رفاه دیجیتال جوانان: محتوای جنسی خودتولیدشده (از ۱۳:۰۵ تا ۱۴:۳۵)

۱) تقریباً ۲۰۰۰۰ گزارش در خصوص محتوای سوءاستفاده‌ی جنسی از کودکان توسط بنیاد واچ اینترنت (IWF) در شش ماه اول سال ۲۰۲۲ مشاهده شد. حوادث مربوط به کودکان بین ۷ تا ۱۰ سال در شش ماه اول سال ۲۰۲۲، دوسوم افزایش یافت؛ یعنی افزایش ۳۶۰ درصدی از سال ۲۰۲۰. بزرگ‌ترین گروه سنی در محتوای خودتولیدی، با ۵۶۰۰۰ نفر در نیمه‌ی اول سال ۲۰۲۲، کودکان ۱۱ تا ۱۳ ساله هستند. اکثر قربانیان دختر هستند، اما افزایش پسران به‌عنوان شاهد بوده است، داده‌های IWF نشان می‌دهد که از هر سه قربانی اخاذی، دو نفر دختران زیر ۱۶ سال هستند.

۲) نظر عمومی شماره‌ی ۲۵ در مورد حقوق کودکان در رابطه با محیط دیجیتال که در سال ۲۰۲۱ توسط کمیته‌ی حقوق کودک سازمان ملل متحد به تصویب رسید، سه سناریوی مختلف از محتوای جنسی خودتولیدشده را متمایز می‌کند و تأکید می‌کند که مطالب جنسی

خودتولیدشـده توسـط کودکانـی که با رضایت خـود و صرفاً برای اسـتفاده‌ی خصوصـی خـود در اختیار دارنـد و به اشـتراک می‌گذارند، نبایـد جرم‌انگاری شـوند و بـه شـرح زیر اسـت:

محتوای غیرجنسی

تولیـد محتـوای غیرجنسـی یا محتـوای جنسـی خودسـاخته‌ی داوطلبانه: محتـوای جنسـی کـه توسـط نوجوانان یـا فرزندان خودشـان تولید می‌شـود و آگاهانـه بـا سـایر نوجوانـان و کـودکان در یـک تبـادل مناسـب رشـدی به اشـتراک گذاشـته می‌شود.

مطالب جنسی خودساخته‌ی اجباری

یـک کـودک یـا نوجوان توسـط همسـالان یا بزرگ‌سـالان برای تولیـد و به اشـتراک گذاشـتن مطالـب جنسـی خودسـاخته، فریب داده شـده یـا از وی اخاذی می‌شـود.

۳) دسـته‌ی سـوم، به‌وضـوح سوءاسـتفاده و مضـر اسـت. بـا این حـال، اگر از مطالـب بـرای مقاصد جنسـی سوءاسـتفاده شـود یـا برخلاف میـل کودک بـه اشـتراک گذاشـته شـود، دو دسـته‌ی اول نیـز می‌تواننـد منجـر بـه رفتار آزاردهنـده و مضر شـوند.

۴) در حالـی کـه نظـر عمومـی شـماره‌ی ۲۵ توصیه‌هـای روشـنی ارائـه می‌دهـد و تعاریفـی را در مـورد محتـوای جنسـی خودتولیدشـده ارائـه می‌دهـد، وضعیـت در سـطوح ملی و منطقـه‌ای عمیقاً متفاوت اسـت. کمیته لانزاروتـه‌ی شـورای اروپـا گـزارش نظارتی را منتشـر کرده اسـت که وضعیت حقوقـی اسـتثمار جنسـی کـودکان را به‌صـورت آنلایـن پوشـش می‌دهد. در

حالـی کـه ایـن موضوع در دسـتور کار اتحادیـه‌ی اروپا قـرار دارد، این گزارش نشـان می‌دهد که تنها ۱۱ کشـور از ۴۳ کشـور مورد ارزیابی دارای چارچوب قانونـی مشـخص در خصـوص سوءاسـتفاده‌ی جنسـی آنلایـن از کـودکان هسـتند. آفریقـای جنوبی یک کمیسـیون اصـلاح قانـون (SALRC) را برای بازنگـری قوانیـن فعلی ایجاد کرده اسـت و در آسـیا برنامه‌ی اقـدام منطقه‌ای ASEAN بـرای رسـیدگی به اسـتثمار جنسـی از کـودکان به‌صـورت آنلاین وجـود دارد؛ امـا مشـکل قوانین، تعریف و اقدام نامشـخص بـرای اجرای قانون همچنـان در سـطح جهانی وجـود دارد.

۵) کـودکان مـورد مشـورت گفتنـد کـه اصطلاحـات روشـن و آسـان، کاربرپسـند بـودن و آمـوزش جنسـی لذت‌بخـش بـرای آن‌هـا مهـم اسـت تا حقـوق خـود و مشـکلاتی را کـه بـا محتـوای جنسـی خودتولیـد آنلایـن بـه وجـود می‌آینـد، درک کننـد.

۶) به‌منظـور پرداختـن بـه مشـکل محتـوای جنسـی کـودکان به‌صـورت آنلایـن، دولت‌هـا و ارائه‌دهنـدگان خدمـات بایـد رویکردهای کاربرپسـندتر و جدیدتـری را در نظـر بگیرنـد که کـودکان و نوجوانـان را به‌عنـوان مخاطبانِ هدف مشـخص داشـته باشـند.

۷) دولت‌هـا بایـد بـرای پیش‌گیـری و پاسـخ‌گویی بـه اسـتثمار و سوءاسـتفاده‌ی جنسـی آنلایـن از کـودکان، روی واکنش‌هـای ملـی جامـع سـرمایه‌گذاری کننـد. واکنش‌هـای مذکـور می‌تواند شـامل موارد ذیل باشـد: تسـریع همـکاری جهانـی بین دولت‌ها و شـرکت‌ها بـرای تقویـت تلاش‌های پیش‌گیرانـه و واکنـش بـرای مبـارزه بـا اسـتثمار و سوءاسـتفاده‌ی جنسـی آنلایـن از کـودکان، تقویت اسـتفاده از داده‌ها و شـواهد جمع‌آوری‌شـده برای تقویـت تلاش‌هـای ملی مؤثر و پایدار بـرای محافظت از کودکان، به اشـتراک

گذاشـتن بهتریـن شـیوه‌ها و تجارب آموخته‌شـده برای حمایت از پاسـخ‌های ملـی بـرای محافظـت از کـودکان در برابر اسـتثمار و سوءاسـتفاده‌ی جنسـی آنلایـن، ترویـج اجـرای جهانـی الگـوی چارچـوب ملـی پاسـخ‌گویی و اصلاح مسـتمر آن بر اسـاس تجـارب آموخته‌شـده.

۸) ارائه‌دهنـدگان خدمـات بایـد یـک پلتفـرم کاربرپسـند بـرای گـزارش و رسـیدگی به مطالب اسـتثمار جنسـی کـودکان به‌صورت آنلایـن ایجاد کنند که شـامل موارد ذیل باشـد: یک دکمه‌ی گزارش واضح در سیسـتم‌عامل‌های اجتماعـی در دسـترس قـرار دهنـد، در پلتفرم‌هـا و وب‌سـایت‌ها اطلاعـات باکیفیـت و لذت‌بخش در مورد آموزش جنسـی ارائه دهنـد، حقوق کودکان و نوجوانـان را بـه آگاهی بگذارند، یـک ارزیابی در خصوص تأثیـر حقوق کودک بـر سیاسـت‌ها و محصـولات جدید قبـل از راه‌انـدازی آن‌ها انجـام دهند.

۲-۱۲- مجمع باز سازمان ملل (از ۱۳:۳۵ تا ۱۴:۳۵)

۱) چالش‌هآی‌کنونـی جامعـه‌ی بین‌الملـل نشـان‌دهنده‌ی نیـاز همـه‌ی کشـورهای عضو سـازمان ملل به مشـارکت در گفتگوی باز اسـت. همه‌گیری اخیـر کووید-۱۹، تغییـرات آب و هوایـی و جنگ‌هـای جـاری، دسترسـی مـردم بـه دنیـای دیجیتـال را به‌شـدت تحـت تأثیـر قرارداده اسـت. بـا توجه بـه این‌کـه ۲,۷ میلیـارد نفـر در سراسـر جهان ارتباطـی با هـم ندارند، مجمع مدیریـت اینترنـت سـازمان ملـل متحـد (IGF) باهـدف تسـهیل کشـورهای عضـو در انتقـال دیجیتـال و تحـول دیجیتال، در حالی ایجاد شـده اسـت که بـه پیمـان جهانـی دیجیتال نـگاه می‌کند، فراگیـری و حمایت از حقوق بشـر را در عیـن ارتقـای زیرسـاخت‌های فیزیکی، اسـتانداردهای امنیت سـایبری و ظرفیـت امنیـت سـایبری، تضمین می‌کند و مـوارد مذکور از جملـه‌ی اهداف

اصلی آن است.

۲) یکی از زمینه‌هایی که می‌تواند از تحول دیجیتال بهره‌مند شود، سیستم‌های غذایی است. شکنندگی سیستم‌های کشاورزی و غذایی ازجمله حوزه‌هایی هستند که تحت تأثیر چالش‌های جهانی قرار گرفته‌اند و سازمان خواروبار و کشاورزی سازمان ملل متحد (فائو) را مجبور کرده است که در اولویت‌های خود و نیاز به جوامع پایدار، تجدیدنظر فوری کند. به‌این‌ترتیب، فناوری دیجیتال پتانسیل کاهش نابرابری‌های جهانی را دارد و کشاورزان را قادر می‌سازد به اطلاعات دسترسی داشته باشند و شکاف بین مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان را پر کنند. استفاده از فناوری دیجیتال در سیستم‌های کشاورزی و غذایی می‌تواند مزایا را برای کشاورزان، به‌ویژه برای کسانی که در کشورهای در حال توسعه جزیره‌ای کوچک (SIDS) واقع شده‌اند، به حداکثر برساند.

۳) در زمینه‌ی خلع سلاح و مبارزه با تروریسم، تحقیقات مستمری در مورد مسائل مربوط به استفاده از فناوری‌های ارتباطات اطلاعاتی (ICT) به‌عنوان سلاح انجام‌شده است. گروه کاری باز در مورد امنیت فناوری اطلاعات و ارتباطات گفتگوهای بین دولت‌ها را تسهیل کرده است و در نتیجه، به بررسی مدیریت‌ها برای کاهش تشدید حوادث سایبری بین‌المللی و ایجاد امنیت جهانی امن، چه آنلاین و چه آفلاین، کمک کرده است.

۴) در همان زمان، اتحادیه بین‌المللی مخابرات (ITU) سال‌ها برای ایجاد تخصص فنی خود در سطح جهانی کار می‌کند تا اتصال ایمن و مطمئن را برای همه در سراسر جهان تضمین کند. با توجه به این‌که آخرین داده‌های آن نشان می‌دهد که تقریباً ۲,۹ میلیارد نفر هنوز آفلاین هستند

کـه ۹۶ درصـد آن‌هـا از کشـورهای کم‌درآمـد هسـتند، هـدف ITU یافتـن راهـی سـریع بـرای پـر کـردن شـکاف‌های مزمـن دیجیتـال اسـت. نمونه‌ای از چنیـن ابتـکاری مشـارکت بـا یونیسـف اسـت کـه برنامـه‌ی آن به‌دنبـال اتصـال هـر مدرسـه بـه اینترنت اسـت. مثال دیگـر ایجـاد ائتـلاف دیجیتالی Partner2Connect در سـال ۲۰۲۱ اسـت که بر کاتالیـزور اقدام و تعهد پیرامـون اتصـال جهانی تمرکـز دارد.

۵) از منظـر حقـوق بشـر، تحـول دیجیتـال بایـد بـا رویکـردی انسـانی و جنسـیت‌محور انجـام شـود. سـازمان‌های حقـوق بشـر بایـد بـا دولت‌هـا، کسـب‌وکارها و سـازمان‌های جامعـه‌ی مدنـی همـکاری نزدیـک داشـته باشـند تـا آن‌هـا را در دنیـای دیجیتـال هدایـت کننـد و از حمایـت مؤثـر حقـوق بشـر اطمینـان حاصـل کننـد. ایـن بـدان معنـا اسـت کـه دولت‌هـا بایـد بـه تعطیلـی اینترنـت پایان دهنـد و از حـق آزادی بیـان حمایت کنند و درعیـن حـال، فضاهـای آنلایـن امنـی را ایجـاد کننـد که قابل‌دسـترس و در دسـترس همـه باشـد.

۶) در نهایـت، بـرای پیمـان جهانـی دیجیتـال، دولت‌هـا بایـد در تقویـت هم‌افزایـی، اشـتراک‌گذاری اطلاعـات و جهانـی بـودن اینترنـت بـا یکدیگـر همـکاری کننـد. همچنین حصـول اطمینان از توسـعه‌ی ظرفیـت مؤثر برای کشـورهای در حـال توسـعه حائز اهمیت اسـت. وجه مشـترک همـه‌ی آن‌ها حمایـت از حقوق بشـر اسـت.

۲-۱۳- ارزیابـی مجدد نقـش دولت در حکمرانـی اینترنت: چگونه غول‌هـای اینترنتی را محـدود کنیـم (از ۱۳:۴۵ تا ۱۴:۴۵)

۱) چشـم‌انداز ژئوپلیتیـک جهـان کنونی، عـلاوه بر همه‌گیـری کووید-۱۹،

نگـرش را بـه این‌کـه نقش دولت‌هـا در حاکمیـت اینترنت چگونه باید باشـد، تجدید کرده اسـت.

۲) در واقـع، به‌اصطـلاح «بازگشـت» دولت‌هـا بـه یکـی از بحث‌هـای اخیـر دربـاره‌ی حکمرانـی جهانـی اینترنـت تبدیل‌شـده اسـت. از آن‌جـا کـه فناوری‌هـای دیجیتـال به‌طـور فزاینـده‌ای بـا زندگـی مـا در هـم آمیختـه می‌شـوند، به‌نظـر می‌رسـد بسـیاری از دولت‌هـا آمـاده‌ی ایفای نقـش فعال‌تر و حیاتی‌تـر در تعریـف و تحمیـل قوانیـن و محدودیت‌های جدیـد در حوزه‌ی دیجیتال هسـتند.

۳) در حالـی کـه برخـی اسـتدلال می‌کننـد کـه نقـش دولت‌هـا در درجـه‌ی اول بایـد ایجـاد محیطـی مناسـب بـرای توسـعه‌ی اینترنـت و ترویـج و احتـرام بـه حقـوق بشـر باشـد، برخـی دیگـر خواسـتار رویکـرد فراگیرتـر حـق حاکمیـت، بـرای مهـار قـدرت شـرکت‌های فنـاوری خارجـی و تقویـت دیجیتـال آن‌هـا هسـتند.

۴) هنـگام ارزیابـی نقـش دولت‌هـا، یافتن توازن مناسـب بـرای جلوگیری از تسـلط دولـت و تشـدید تهدیدهـای نوظهور ضـروری به‌نظر می‌رسـد. به‌ویژه، دولت‌هـا بایـد اشـکال خاصـی از حکمرانـی جهانی را که مسـتلزم سـازگاری جهانـی اینترنـت اسـت، به بخش خصوصی واگـذار کنند. در غیـر این صورت، ایـن امـر ناگزیر بـه چندپارگی بیشـتر اینترنت منجر می‌شـود.

۵) از آن‌جـا کـه حاکمیـت دولت‌هـا از نظـر سـرزمینی محـدود اسـت، در حالـی کـه اینترنـت این‌گونـه محدودیـت نـدارد و فراسـرزمینی و بـدون مـرز اسـت، از ایـن رو، بـه همـکاری دیجیتـال جهانـی نیـاز اسـت. ایـالات متحـده‌ی آمریـکا، چیـن، اروپـا و هنـد به‌دلیـل وسـعت جمعیـت و بازارهایشـان، مهم‌تریـن نقـش را در ایـن زمینـه ایفـا می‌کننـد.

علی‌رغـم نیـاز بـه همـکاری بیشـتر، روح حکمرانـی مشـارکتی اینترنـت در حـال حاضـر در حـال از بیـن رفتـن اسـت و به‌تدریـج، قطب‌بنـدی و اختلاف‌نظـر بیـن دولت‌هـا جایگزیـن آن می‌شـود. بایـد از گفتمان‌هـای مخالـف کشـورهای همفکـر در برابـر کشـورهای غیرهمفکـر اجتنـاب شـود؛ زیـرا نحـوه‌ی صحبـت مـا در مـورد حکمرانـی اینترنـت بیـن شـمال و جنـوب، غـرب و شـرق، حکمرانـی اینترنـت را چندپـاره می‌کنـد.

۶) همچنیـن، نقـش دولت‌هـا بایـد بسـته بـه موضـوع (DNS، امنیـت سـایبری یـا تجـارت دیجیتال) متفاوت باشـد. حکمرانی اینترنـت می‌تواند به طیف وسـیعی از موضوعات اشـاره داشـته باشـد. لازم اسـت ابتـدا به موضوع مـورد بحـث نـگاه شـود تا سـپس مـدل حکمرانی سـاخته شـود و نقش‌های مربـوط بـه هـر یـک از ذی‌نفعـان مشـخص شـود؛ بنابرایـن، آنچـه موردنیاز اسـت، نوآوری‌هـای سیاسـتی بیشـتر در حکمرانـی اینترنت اسـت.

۷) مـوارد مذکـور در بنـد قبـل ایـن واقعیـت را برجسـته می‌کنـد کـه سیسـتم‌های موجود طراحی‌شـده بـرای میانجی‌گـری مشـارکت دولت‌ها در حکمرانـی اینترنـت، ماننـد WSIS، ناکافـی باقـی می‌ماننـد. به‌نظر می‌رسـد پیمـان جهانـی دیجیتال سـازمان ملل متحد راهی ارزشـمند بـرای پرداختن بـه نقـش دولت‌هـا باشـد. با ایـن حـال، بایـد اطمینان حاصل شـود کـه این بحث‌هـا به‌صـورت چندجانبـه و چندذی‌نفعـی باقـی می‌مانند و صرفاً شـامل مشـاوره‌های صرف بـا بازیگران جامعه‌ی مدنی نمی‌شـوند. پیشـرفت و بهبود در این عرصه می‌تواند شـامل پیروی از قالب NetMundial در سـائوپائولو باشـد کـه در آن، فرایند تهیه‌ی پیش‌نویس در دسـتان به‌اصطـلاح گروه‌های تهیـه‌ی پیش‌نویـس چندجانبه (چندذی‌نفعـی)، همراه با یـک کمیته‌ی بین دولتی بوده اسـت.

۲-۱۴- نقش جامعه برای دستیابی به پذیرش جهانی (از ۱۳:۴۵ تا ۱۴:۴۵)

۱) جلسه‌ی پذیرش جهانی (UA) ادامه‌ی تلاش‌های IGF برای آوردن چندزبانگی به اینترنت گسترده‌تر است که در گروه مدیریت پذیرش جهانی ICANN تجسم‌یافته است. در این جلسه‌ی امسال، کار انجام‌شده بین دو IGF ارائه شد. ایده‌ی پذیرش جهانی این ایده است که همه‌ی خدمات اینترنتی باید بتوانند درخواست‌های چندزبانه را حل کنند. پذیرش جهانی نام‌های دامنه و آدرس‌های ایمیل، با پشتیبانی از زبان‌های بومی در DNS، از تنوع فرهنگی محافظت می‌کند.

۲) در این جلسه همچنین به بررسی راه‌هایی پرداخته شد که ذی‌نفعان درگیر در این فرایند می‌توانند به پذیرش جهانی برای اینترنت آینده کمک کنند. به‌ویژه، دانشگاه، جامعه‌ی فنی و دولت‌ها می‌توانند کارهای زیادی در زمینه‌های مربوطه انجام دهند. اعضای نشست تخصصی خاطرنشان کردند که این مهم است که تشخیص داده شود که پذیرش جهانی مزایای اقتصادی آشکاری را ارائه می‌دهد؛ اما فراتر از آن، ابزاری برای توسعه‌ی اقتصادی است و نقش اجتماعی این‌گونه خدمات بسیار زیاد است. گذشته از مدل‌های کسب‌وکار جدید که مطمئناً از اصول پذیرش جهانی ظاهر می‌شوند، دولت‌ها در سراسر جهان باید خدمات دیجیتالی روزمره را با زبان مادری‌شان مطابقت دهند. از آن‌جا که همه‌ی ما می‌توانیم دیجیتالی شدن بیشتر جامعه‌ی خود را متصور باشیم، ویژگی‌های پذیرش جهانی UA امکان دیجیتالی شدن سریع‌تر و کارآمدتر را فراهم می‌کند. در این جلسه، شنیدیم که در ۱۸ ماه آینده، همه‌ی نهادهای دولتی آماده‌ی حمایت کامل از اصول پذیرش جهانی UA

خواهنـد بود.

۳) در بعـد آکادمیـک نیـز کارهـای زیـادی برای انجـام دادن وجـود دارد و ایـن کار بـرای پذیرفته شـدن مفهوم پذیـرش جهانی UA ضروری اسـت. در حـال حاضـر بـا در نظـر گرفتـن پذیـرش جهانـی UA، مـواد درسـی جدید بـرای برنامه‌هـای فناوری ایجادشـده اسـت. این مطالـب عمدتاً تمـام مراحل آمادگـی پذیرش جهانی را شـامل می‌شـود. از جمله: پذیرش، اعتبارسـنجی، پـردازش، ذخیره‌سـازی و نمایـش در همـه‌ی برنامه‌هـای نرم‌افـزاری بـرای بین‌المللـی کـردن آدرس ایمیل.

۴) در پایـان، جامعـه‌ی فنـی کـه روی راه‌حل‌های پذیـرش جهانی UA کار می‌کنـد نیـز بایـد مقـدار قابل‌توجهـی کار انجـام دهـد. به‌ویـژه مهـم اسـت کـه بـه مشـاغل در سراسـر جهـان توضیـح دهیـم کـه پذیـرش جهانی UA یـک مـدل تجـاری جدید اسـت و می‌تواند بـرای منافع مالی اسـتفاده شـود. پذیـرش همگانـی یـک چتـر بـزرگ اسـت؛ بنابرایـن، هـدف ایـن اسـت کـه همـه‌ی نام‌هـای دامنـه و همه‌ی آدرس‌هـای ایمیل به‌طور یکسـان در همه‌ی برنامه‌هـای نرم‌افـزاری پذیرفتـه شـوند. چالش‌هـای فنی بی‌اهمیت نیسـتند، امـا ایـده‌ی پذیـرش جهانـی UA در راسـتای دسـتور کار دبیـر کل سـازمان ملـل متحـد اسـت و کمـک می‌کنـد تـا اطمینان حاصل شـود کـه هیچ‌کس عقـب نخواهـد ماند.

۵) ICANN و IGF بـه حمایـت از جوامـع نرم‌افـزار منبـع بـاز و آزاد در سراسـر جهـان ادامـه خواهنـد داد تـا بـه اصـول پذیـرش جهانـی UA در هرگونـه پیشـرفت بیشـتر OSS کمـک کننـد. جـدای از ایـن، ICANN، IETF و IGF بایـد پذیـرش جهانـی UA را به‌عنـوان یکـی از پنـج اصـل برتـر در پیـش گیرنـد. پذیـرش جهانـی یـک رویکـرد جهانـی اسـت کـه

امـکان تمایـز و حفـظ هویـت فـرد را فراهـم می‌کنـد.

۲-۱۵- حکمرانی بر جریان‌های داده‌های فرامرزی، توافق‌نامه‌های تجاری و محدودیت‌ها (از ۱۳:۵۰ تا ۱۵:۲۰)

۱) بـا توجـه بـه اهمیـت اقتصاد دیجیتـال، جریـان داده‌های فرامـرزی یکی از موضوعـات اصلـی مـورد بحـث در چارچـوب توافق‌نامه‌هـای تجـارت آزاد بین‌المللی اسـت.

۲) رویکردهـای اتخاذشـده توسـط چیـن، ایـالات متحـده‌ی آمریـکا، هنـد، آسـه‌آن و اتحادیه‌ی اروپا نسـبت به جریان داده‌های فرامرزی، هم در درجه‌ی سـخت‌گیری و هـم در اولویت‌هایشـان (ماننـد امنیت سـایبری، محلی‌سـازی داده‌هـا، حریـم خصوصـی و...) متفـاوت اسـت. البتـه ایـن پراکندگـی موانـع تجـارت را افزایـش می‌دهـد و هماهنـگ کـردن آن‌هـا خطـرات عـدم رعایت منافـع ملـی و درجـات متفاوت توسـعه را بـه همراه خواهد داشـت.

۳) رویکردهـای جریـان داده‌ی برون‌مرزی در سراسـر جهان متفاوت اسـت. در چیـن، داده‌هـا بـر اسـاس درجـه‌ی اهمیـت آن بـرای منافـع و مفاهیـم ملـی (ماننـد حاکمیـت، حفاظـت از داده‌های شـخصی و امنیـت) طبقه‌بندی می‌شـوند. اگرچـه چین اهمیـت جریـان آزاد داده‌ها را برای اقتصـاد دیجیتال به‌رسـمیت می‌شناسـد، امـا امنیـت همچنان یـک موضوع نگران‌کننده اسـت کـه عمدتـاً بـه داده‌هـای شـیوع‌یافته (انتقـال داده‌هـا از چیـن بـه خـارج از کشـور) مربوط می‌شـود.

۴) دو قانـون چینـی وجود دارد که بر جریان داده‌های فرامرزی حاکم اسـت: قانـون حفاظـت از اطلاعات شـخصی که الزامـات صادرات داده‌های شـخصی بـه خـارج از کشـور (ارزیابـی امنیتـی، گواهـی حفاظت، قـرارداد اسـتاندارد و

سـایر شـرایط مقـرر در قانـون) را تعییـن می‌کند و قانـون امنیـت داده‌ها که یـک ارزیابـی امنیتـی برای انتقـال داده‌هـای فرامرزی، ایجـاد می‌کند.

۵) چنیـن رویکـرد محدودکننـده‌ای با تمرکز چین بر تجارت سـنتی کالاها به‌جـای خدمـات دیجیتـال توجیـه می‌شـود. با این حـال، مقامـات چینی در تـلاش هسـتند تـا تعادلـی بیـن حفـظ امنیـت ملـی و مشـارکت در تجـارت بین‌المللـی ایجـاد کننـد. به‌عنوان‌مثـال، چیـن در توافق‌نامه‌هـای تجـاری منطقـه‌ای ماننـد مشـارکت اقتصـادی جامـع منطقـه‌ای (RCEP) شـرکت می‌کنـد کـه الزامـات محلی‌سـازی داده‌هـا را محـدود می‌کنـد و جریـان آزاد داده‌هـا را بـا اسـتثنا فراهـم می‌کند.

۶) از سـوی دیگـر، ایـالات متحـده از یـک نظـام جریـان آزاد اطلاعـات بـا مداخلـه‌ی محـدود دولـت حمایت می‌کنـد؛ موقعیتـی که هـدف آن حمایت از بخـش خدمـات دیجیتال قوی خود اسـت. اتحادیـه‌ی اروپا حریم خصوصی را یـک حـق اساسـی می‌دانـد که بایـد در جریـان داده‌های فرامـرزی تا آن‌جا کـه بـه داده‌هـای شـخصی مربـوط می‌شـود، نفـوذ کند. دیـوان دادگسـتری اروپـا دیدگاه بسـیار سـخت‌گیرانه‌ای در ایـن مورد دارد و حکم داده اسـت که اقدامـات پیش‌گیرانـه‌ی مندرج در اسـناد قانونی بـرای اجـازه دادن به جریان فرامـرزی داده‌هـا از اتحادیـه‌ی اروپـا بـه ایالات‌متحده کافی نیسـت.

۷) کشـورهای آسـه‌آن نیـز به‌نوبـه‌ی خـود دارای قوانیـن داخلـی متفاوتـی هسـتند کـه بـر جریـان داده‌هـای فرامـرزی حاکم اسـت و همچنین سـطوح متفـاوت توسـعه و ظرفیت‌هـای دیجیتالـی دارنـد کـه تلاش بـرای ایجاد یک مقـررات واحـد بـرای ایـن گـروه را معکـوس می‌کنـد. با ایـن حـال، ابزارهای قانونـی (ماننـد توافق‌نامـه‌ی تجـارت الکترونیـک آسـه‌آن) و قانون نـرم (مثلاً اصـول و چارچـوب مدیریت داده‌های آسـه‌آن) وجـود دارد که جریـان داده‌ها

را در گـروه مذکـور تسـهیل می‌کند.

۸) هنـد رویکـرد محافظه‌کارانه‌تـری دارد کـه در مواضـع دوجانبـه و چندجانبـه‌ی آن بیـان می‌شـود. هنـد مجموعـه‌ای از الزامـات بومی‌سـازی داده را فراهـم می‌کنـد و تعهـدی بین‌المللـی بـه جریـان آزاد داده نـدارد. تلاش‌هایـی بـرای کاهـش ایـن محدودیت‌هـا از طریـق لایحـه‌ی حفاظـت از داده‌هـای شـخصی دیجیتـال صـورت گرفته اسـت؛ اما بسـیاری از بخش‌های اقتصـاد همچنـان نیـاز بـه بومی‌سـازی داده‌هـا را حفـظ کرده‌انـد. اسـتعمار دیجیتـال، ارتقـای صنعـت داخلـی و امنیـت ملـی برخـی از اسـتدلال‌هایی اسـت کـه توسـط دولـت هند بـرای توجیـه رویکـرد خود اسـتفاده می‌شـود. ایـن بحـث نشـان داد کـه هنـد احتمـالاً به‌دنبـال یـک مـدل میانه اسـت که صلاحیـت فراسـرزمینی را بـر داده‌هـا اولویـت می‌دهـد؛ همان‌طـور کـه در موضـع اخیـر خـود در کمیتـه‌ی موقـت سـازمان ملـل بیان شـده اسـت.

۹) برخـی از چالش‌هـا، ملاحظـات و زمینه‌هـای بالقـوه‌ی همـکاری بیـن رویکردهـای مختلـف ذکرشـده در بحـث زیـر آورده شـده اسـت:

- حریـم خصوصـی و امنیت ملی مسـائل کلیـدی در رویکـرد جهانی آینده در جریـان داده‌هـای فرامـرزی خواهد بود؛
- نیازهـای تجـاری باید در بحث گنجانده شـوند (مثـلاً توافق‌نامه‌ی تجارت الکترونیک آسـه‌آن مفاد مشـارکت ذی‌نفعـان را فراهم می‌کند)؛
- مفهـوم مقایسـه می‌توانـد یـک راه‌حـل ممکن باشـد، اما درجـات متفاوت توسـعه و ظرفیت‌هـای دیجیتال بایـد در معادله آورده شـود؛
- جریان فرامرزی داده‌های غیرشخصی باید تسهیل شود؛
- کشورهای آفریقایی باید برای تقویت موقعیت خود گرد هم آیند؛
- توافقـات دوجانبـه و منطقـه‌ای مهـم هسـتند، امـا حداقل قوانیـن جهانی

بـرای بـه حداقل رسـاندن هزینه‌هـای کسـب‌وکار موردنیاز اسـت؛
- دوره‌هـای انتقـال متعـدد می‌تواننـد جایگزین‌هایـی بـرای پرداختـن بـه شـکاف دیجیتالی باشـند.

۲-۱۶- تحقـق هـوش مصنوعـی قابـل اعتمـاد از طریـق همکاری ذی‌نفعـان (از ۱۴:۵۰ تـا ۱۵:۲۰)

۱) در سـال ۲۰۱۹، OECD اصـول هـوش مصنوعـی را به‌عنـوان اولیـن اسـتانداردهای درون‌دولتـی در زمینـه‌ی هـوش مصنوعی با هـدف ایجاد یک اکوسیسـتم قابـل اعتمـاد بـرای هـوش مصنوعـی که به‌نفـع جامعـه و کره‌ی زمیـن باشـد، توسـعه داد. ایـن کارگاه بـا تکیـه بـر رویکـرد اصولـی مبتنی بر ارزش‌هـای هـوش مصنوعـی OECD، محیطـی را بـرای همـکاری ذی‌نفعان در نظـر گرفت.

۲) سـال‌های اخیـر شـاهد هم‌گرایـی به‌سـمت رویکردهـای مبتنـی بـر ریسـک در سیاسـت هـوش مصنوعـی و چرخـه‌ی حیـات سیسـتم بوده‌ایـم. رویکـرد تطبیـق سیاسـت با ریسـک دارای چهار موضوع اصلی اسـت: تعریف، ارزیابـی، درمـان و حکمرانـی. کاربردهـای مختلـف و موارد اسـتفاده، خطرات مختلفـی را به‌همـراه دارنـد و چارچوب مناسـب بایـد بتواند به‌درسـتی هوش مصنوعـی را تعریـف و طبقه‌بنـدی کنـد. بـر اسـاس چارچـوب طبقه‌بنـدی، ارزیابی باید شـامل ذی‌نفعان مختلف باشـد و از قابلیت همکاری اسـتانداردها اطمینـان حاصل کنـد. درمان خطرات به توافق بین ذی‌نفعان بسـتگی دارد و اغلب دسـتیابی به آن دشـوار اسـت. مقایسـه‌ی چارچوب‌های موجود، ارزیابی سیسـتم را بهبـود می‌بخشـد و اجـرای اصـول را تسـهیل می‌کنـد. درنهایت، مکانیسـم‌های زیـادی بـرای مدیریـت ریسـک (از قانون‌گـذاری از طریـق

آزمایش تا استانداردها) وجود دارد؛ اما نکته‌ی کلیدی که OECD بر آن تأکید دارد، ارتقای نوآوری و پایه‌گذاری سیاست‌ها بر شواهد و آزمایش است. علاوه بر این، استفاده از ابزارهای قانونی موجود و مکانیسم‌های اجرایی، مانند دستورالعمل OECD Due Diligence for Business می‌تواند به شرکت‌ها کمک کند تا چارچوب‌های مدیریت ریسک موجود خود را با سیستم‌های هوش مصنوعی تطبیق دهند.

۳) عملی کردن اصول اخلاقی و سطح بالا فرایند ساده‌ای نیست. چالش‌های فنی و عملیاتی موجود معمولاً موردبحث قرار می‌گیرند. توسعه‌دهندگان، مهندسان، مدیران محصول و دانشمندان داده این موضوعات را تا حدودی جدا از سیاست‌های غیرفنی بحث می‌کنند. از این مسائل باید عبور کرد. این مجموعه از اصول OECD تلاش می‌کند تا مسائل سیاستی و فنی را در کنار هم قرار دهد. به‌این‌ترتیب، اصول می‌توانند به‌عنوان آغاز مکالمه باشند و به انجمن‌های مختلف، از جمله مسابقات مهندسی، مسابقات کدنویسی، هکاتون‌ها و دیگر انجمن‌هایی که توسعه‌دهندگان هوش مصنوعی در آن جمع می‌شوند، گسترش یابد.

۴) نکته‌ی کلیدی دیگر این است که چگونه می‌توان استانداردهای بین‌المللی را متوازن کرد و آن‌ها را قابل‌اجرا کرد. چالش اصلی عملیاتی کردن اصول، اصطلاحات انتزاعی سطح بالا و بحث‌های چندجانبه‌ی عملیاتی‌تر در خصوص آن‌ها است. برای مثال، سوگیری برای یک مهندس معنای متفاوتی نسبت به کاربر دارد. استانداردها یک درک مشترک از انصاف، شفافیت، رفاه و سایر اصول ارائه می‌دهند و از این طریق، این شکاف را پر می‌کنند. همچنین استانداردهای مذکور تحقق معیارها را در چرخه‌ی سیستم امکان‌پذیر می‌کنند. مثال مناسب در این

خصـوص، اسـتاندارد طراحـی مبتنی بـر ارزش اسـت که اصول اخلاقـی را به الزامـات سیسـتمی مشـخص تبدیـل می‌کند و نحـوه‌ی رفتار یک سیسـتم را معیـن می‌کنـد.

۵) همچنیـن خاطرنشـان شـد کـه شـیوه‌های موجـود در سـاخت هـوش مصنوعـی می‌توانـد اصـول را بیـان کنـد: شـیوه‌ها می‌توانند به شفاف‌سـازی، پالایـش و بهبـود اجـرای اصـول کمک کنند؛ به‌نحـوی که به انتشـار و اجرای گسـترده‌تر اصـول مذکـور کمـک کننـد. شـرکت‌ها اکنـون بـه اصـول هوش مصنوعـی OECD به‌عنـوان یـک کل نـگاه می‌کننـد و به آن توجـه می‌کنند و اهمیـت ذاتـی آن‌هـا در دسـتیابی به هـوش مصنوعی مسـئولانه را تصدیق می‌کننـد. اصـول نیـاز بـه تعامـل بـا یکدیگـر دارنـد. به‌عنوان‌مثـال، حریـم خصوصـی و انصـاف بایـد بـا هـم تعامل داشـته باشـند؛ زیرا توسـعه‌دهندگان هـوش مصنوعـی نیاز به دسترسـی به داده‌های حسـاس دارند تـا بهتر تعیین کننـد کـه مدل‌هـای هـوش مصنوعـی آن‌هـا بـرای افـراد، به‌عنـوان مثـال از نژادهـا و قومیت‌هـای مختلـف، چگونـه کار می‌کننـد.

۶) روش دیگـری کـه می‌توانـد اصول را بیـان کند، اسـتفاده از آزمایش‌های نظارتـی ماننـد جعبه‌هـای شـنی اسـت. جعبه‌هـای ماسـه‌ای امـکان طراحی و پیاده‌سـازی هم‌زمـان را فراهـم می‌کننـد؛ در حالـی کـه مـردم را درگیـر می‌کننـد و شـکاف افـراد غیرمتخصـص را پـر می‌کننـد. چنیـن ابزارهـای مشـارکتی باعث شـفافیت در میـان ذی‌نفعان، تحکیم اعتماد بـا درگیر کردن مـردم و امـکان همـکاری بیـن گروه‌هایـی می‌شـوند کـه در غیر ایـن صورت، بـا هـم تعاملـی نداشـته‌اند. کاهـش موانـع در داخـل دولـت به سـمت فرایند مشـارکتی‌تر نیـز می‌توانـد تنش‌های ارزشـی را آشـکار کند و به‌نوبـه‌ی خود، بـه ایجـاد نظام‌هـای مناسـب‌تر کمـک کند.

۲-۱۷- شکاف حریم خصوصی داده‌ها: دیدگاه جوانان جنوب جهان (از ۱۵ تا ۱۶)

۱) این جلسه دیدگاه جوانان جنوب جهان را در خصوص موضوع حریم خصوصی و حفاظت از داده‌ها و همچنین چالش‌هایی که آن‌ها در زندگی روزمره و کارشان، به‌عنوان فعال، با آن روبه‌رو هستند، ارائه کرد.

۲) در منطقه‌ی آمازون، آسیب‌پذیری اصلی فعالان محیط‌زیست مرتبط با حقوق بشر ناشی از مقررات ضعیف حفاظت از داده‌ها است. آموزش باکیفیت و درک نحوه‌ی عمل‌کرد حریم خصوصی و حفاظت از داده‌ها برای محافظت از آن‌ها ضروری است. از آغاز همه‌گیری COVID-۱۹، نشت اطلاعات شخصی در خصوص مکان افراد افزایش‌یافته است که به‌ویژه فعالان را به‌خطر می‌اندازد. در چند سال گذشته، افزایش نقض حریم خصوصی (ازجمله رمز عبور و حساب‌های در معرض خطر) افزایش یافته است.

۳) در زمان انتخابات، به‌دلیل ترس از سرکوب دولتی، جوانان آمازونی گاهی مجبور به اتخاذ تدابیر امنیتی پیش‌گیرانه می‌شوند؛ از جمله از به اشتراک گذاشتن موقعیت مکانی خود در زمان واقعی در رسانه‌های اجتماعی اجتناب می‌کنند. از آن‌جا که بیشتر فعالیت‌ها در مناطقی اتفاق می‌افتد که «آفلاین» هستند، پیگیری آن‌چه برای فعالان اتفاق می‌افتد چالش‌برانگیز است. نیاز به برنامه‌های آموزشی است که به واقعیت‌های آمازون در زمینه‌ی حریم خصوصی و حفاظت از داده‌ها مرتبط و حساس باشند.

۴) در آفریقا برخی از کشورها قوانین حفاظت از داده‌ها را تصویب نکردند یا نیازی به تقویت این چارچوب‌ها و چارچوب‌های قانونی و نظارتی

مرتبـط ندارنـد. ایـن یـک عقیده‌ی کلی اسـت که اصـول حریـم خصوصی و حفاظـت از داده‌هـا بایـد در مـدارس آمـوزش داده شـود. جوانـان باید مفهوم حفاظـت از حریـم خصوصـی خـود را از سـنین جوانـی درک کنند.

۵) امـروزه جوانـان درگیـر توسـعه‌ی اپلیکیشـن‌ها و سـاخت وب‌سـایت‌ها هسـتند و بنابرایـن، بایـد بداننـد چگونـه از حریـم خصوصـی خـود مراقبـت کننـد. در حالـی کـه مدرسـه‌ای در زمینـه‌ی حکمرانـی اینترنـت در آفریقـا وجـود دارد، نیـاز بـه حرکـت بیشـتر و مشـارکت با دانشـگاه بـرای گنجاندن دوره‌هـای حفاظـت از حریـم خصوصـی در دانشـگاه‌های آفریقـا وجـود دارد.

۶) درک زبانـی کـه شـرکت‌های بـزرگ فنـاوری در پلتفرم‌هـای خـود در خصـوص جمـع‌آوری داده‌ها و سیاسـت‌های حفـظ حریم خصوصی اسـتفاده می‌کننـد، همچنـان دشـوار اسـت. ایـن امـر حریم خصوصـی همـه، از جمله حریـم جوانـان، را بـه خطر می‌انـدازد.

۷) جوانـان جنـوب جهـان در رسـانه‌های اجتماعـی به‌انـدازه‌ی شـهروندان اروپایـی احسـاس محافظـت نمی‌کننـد. در حالـی کـه برخـی مقـررات در برخـی کشـورها ماننـد برزیـل، وجـود دارد، احسـاس می‌شـود کـه اجـرای آن قـوی نیسـت و شـفافیت بیشـتری لازم اسـت. حریـم خصوصـی داده‌هـا یـک حـق انسـانی اسـت کـه قابـل مذاکـره نیسـت. حریـم خصوصـی بایـد به‌طـور پیش‌فـرض محافظـت شـود. ایـن مفاهیـم بایـد به‌وضـوح بـا توسـعه‌دهندگان و شـرکت‌های خصوصـی کـه خدمـات آنلایـن ارائـه می‌دهنـد، ارتبـاط برقـرار کننـد.

۸) جوانـان بایـد هـم در طراحـی فناوری و هم در سیاسـت‌گذاری شـرکت کننـد. به‌عبـارت دیگـر، افزایـش مشـارکت مدنـی در موضوعـات مرتبـط بـا فنـاوری کـه بـر زندگی مـردم تأثیر می‌گـذارد، چـه در حال حاضـر و چه در

آینـده، ضروری اسـت.

۹) در سـطح جهانـی، یک‌سـوم کاربـران اینترنـت زیر ۱۸ سـال سـن دارند. قـرار گرفتـن در معـرض آزار و اذیـت سـایبری، نظـارت و...، در چنین سـنین پایینـی ایـن رفتـار را به‌عنـوان چیـزی کـه صرفـاً بـرای دسترسـی بـه یـک پلتفـرم مـورد نیـاز اسـت، عـادی می‌کند.

۱۰) در نتیجـه، نیـاز آشـکار به آموزش و سـواد دیجیتـال در خصوص حریم خصوصـی در مـدارس وجود دارد. عـلاوه بر این، جوانان بایـد نقش بزرگ‌تری در زمینـه‌ی سیاسـت‌گذاری و تصمیم‌گیری ایفا کنند. در سـال‌های گذشـته، رونـد افزایـش مقررات در جنوب جهان وجود داشـته اسـت. مشـارکت جوانان بـرای تأثیرگـذاری بـر سیاسـت‌های مربوط به حریـم خصوصـی و حفاظت از داده‌هـا، از طریق مکانیسـم‌های مختلف بازخورد، مهم اسـت.

روز سوم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

روز سوم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

۳- روز سوم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

در ذیل، اهم موضوعات مورد بحث در روز ۹ آذر ۱۴۰۱ و نکات مهم آن ذکر می‌شود:

۳-۱- حکمرانی هوش مصنوعی-فمنیستی آفریقایی؛ چالش‌ها و تجارب[1] (از ۷ تا ۸:۳۰)

۱) وجود فناوری‌های موجود و نوظهور و چالش‌های همراه آن‌ها برای حقوق بشر و عام‌الشمولیِ حقوق بشر، نیازمند تحلیل‌های عمیق و انتقادی است. درک این خطرات و پیامدهای آن برای مردم، تلاش‌ها را برای توسعه و ساخت الگوهایی که به ایجاد هوش مصنوعی در سطح جهانی شکل می‌دهند، برانگیخته است. با این وجود، این تلاش‌ها توسط معیارها و مشارکت ذی‌نفعان شمال جهان، بدون مشارکت جنوب جهان، راهبری شده و شکل‌گرفته است.

۲) تنظیم‌گری و مقرره‌گذاری کافی جهت استفاده از فناوری‌های نوظهور در آفریقا مستلزم توسعه‌ی ساختارهای آفریقامحور است که ذی‌نفعان آفریقایی را به شناخت مسائل مربوطه وامی‌دارد.

1. Afro-feminist AI governance; challenges and lessons.

بخـش قابـل توجهـی از ایـن امـر شـامل ایجـاد سـاختار حاکمیـت هـوش مصنوعـی آفریقایی-فمینیسـتی، بهره‌گیـری از تجربیات و تحقیقات گذشـته و رو بـه رشـد اسـت. ایـن سـاختار بـه فنـاوران، اعضـای جامعـه‌ی مدنـی و سیاسـت‌گذاران می‌پـردازد و برخـی از روندهـا در توسـعه‌ی فزاینـده‌ی هوش مصنوعـی در آفریقـا، شـکاف‌های موجود در سـاختارهای دیگـر و بینش‌های جدیـدی را کـه در توسـعه‌ی هـوش مصنوعـی بایـد مـورد توجه قـرار گیرد، برجسـته می‌کنـد. تکـرار اولیـه‌ی سـاختار حکمرانـی هـوش مصنوعـی آفریقایی-فمینیسـتی در برنامـه‌ای ذیـل عنـوان «جشـن داده» [1] در جـولای ۲۰۲۲ ارائه‌شـده اسـت.

۳) سـاختارهای مختلـف به مسـائل هوش مصنوعی قابل‌اعتمـاد می‌پردازند. از جملـه اصـول سـازمان همـکاری اقتصـادی و توسـعه و سـاختار سیاسـت داده‌ی اتحادیـه‌ی آفریقـا. هـر دو نیـاز به ایجـاد هوش مصنوعی انسـان‌محور بـر اسـاس ارزش‌هـای انسـان‌محور و عدالـت را ذکـر می‌کننـد؛ امـا هـوش مصنوعـی انسـان‌محور بـه چـه معنـا اسـت؟ آیـا ایـن سـاختارها نگاه‌هـا و دیدگاه‌هـای متفـاوت گروه‌هـای کم‌ترقابل‌توجـه، ماننـد زنـان آفریقایـی، را در نظـر می‌گیرنـد؟ تحقیقـات نشـان می‌دهـد کـه پاسـخ بیشـترِ مـوارد، «خیـر» اسـت و آسـیب‌های واردشـده به زنـان و افـراد دارای معلولیت به‌طور نامتناسـبی گسـترده است.

۴) دلایل این چالش‌ها متفاوت است و شامل موارد ذیل می‌شود:

- فقدان داده: بسـیاری از کشـورهای آفریقایی با مشـکل جمع‌آوری داده‌ها به‌دلیـل فقـدان داده‌هـای دیجیتالی و محدودیت‌های دسترسـی بـه اینترنت مواجه هستند.

- دسترسـی بـه دسـتگاه‌های دیجیتـال: گروه‌های آسـیب‌پذیر ماننـد زنان،

1. DataFest.

اغلب ابزاری برای دسترسی به اینترنت یا رساندن صدای خود ندارند. خانواده‌ها اغلب یک تلفن هوشمند یا دستگاه دیجیتال مشترک دارند که عمدتاً توسط مردان استفاده می‌شود.

- بی‌سوادی دیجیتال: سیاست‌گذاران در طراحی ساختارها و مقررات هوش مصنوعی اغلب فاقد دانش لازم در مورد عملکرد هوش مصنوعی هستند. از سوی دیگر، کاربران خدمات دیجیتال اغلب از حقوق دیجیتال خود آگاهی ندارند.

- نابرابری در اقتصاد داده: بسیاری از اسناد سیاستی در سراسر کشورها داده‌ها را به‌عنوان یک دارایی شکل داده‌اند. این امر مجموعه‌های مختلف کنشگران را در شکل‌های مختلف، در موقعیت‌های نامطلوب قرار می‌دهد. در حال حاضر، شیوه‌ای که داده‌ها دارند و به اشتراک گذاشته می‌شوند، عمدتاً توسط فرایندهای داده و کنترل‌کننده‌های داده بر اساس قراردادهای غیر قابل مذاکره و یک‌طرفه کنترل می‌شود.

- مشکل اجرا: کشورها در اجرای قوانین حفاظت از داده‌ها یا سیاست‌های ساختاری هوش مصنوعی با کمبود ظرفیت مواجه هستند.

۵) برای رسیدگی به این مشکلات، بازیگران ابتکاراتی مانند کتاب راهنمای جیز[1] برای اجرای برنامه‌ی ظرفیت‌سازی در خصوص سیاست‌گذاران، پروژه‌ی آفریقای هوشمند[2] و پلتفرم کار مشاغل آی‌سی‌تی[3] را آغاز کرده‌اند. در این خصوص، مهم‌ترین توصیه‌ها به شرح ذیل است:

- صندوق ابتکارات آموزش داده و سواد دیجیتال: سرمایه‌گذاران، شرکا و شرکت‌های فناوری باید تلاش‌ها و منابع مالی خود را بر حمایت و توسعه‌ی طرح‌های آموزشی داده در قاره متمرکز کنند.

- صندوق تحقیقات هوش مصنوعی آفریقایی-فمنیستی: جنبش‌های

1. GIZ Handbook.
2. The Smart Africa project.
3. The ICTworks works platform.

فمنیستی باید برای انجام تحقیقات، از یک محل فراگیر و فمنیستی تأمین مالی شوند.

– **توسعه‌ی داده‌های مشارکتی مستقل و متقاطع**[1]: یک رویکرد غیرمتمرکز برای جمع‌آوری داده‌ها می‌تواند چالش‌ها را برطرف کند. دولت‌ها و سایر ذی‌نفعان باید راه‌اندازی مراکز داده مستقل را تحت مدل‌های مختلف مدیریت داده‌ای که به شهروندان پاسخگو هستند، در نظر بگیرند.

– **به ایمنی آنلاین زنان پرداخته شود:** پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی باید بر محافظت از زنان تأکید کنند و باید با ارزیابان محتوا که تفاوت‌های ظریف و زمینه‌های فرهنگ‌ها و زبان‌های محلی را درک می‌کنند، تعامل داشته باشند.

– **آینده‌نگری استراتژیک:** هنگام کاوش در آینده و پیشرفت‌های فناوری جدید، از استراتژی آینده‌نگری استفاده شود. این به سیاست‌گذاران اجازه می‌دهد تا برای سناریوهای آینده آماده شوند و دیدگاه‌های متفاوتی از همه‌ی ذی‌نفعان مربوطه را در بر گیرند.

۳-۲- اتصال و حقوق دیجیتال از منظر جنوب جهان[2] (از ۷ تا ۸:۳۰)

۱) این جلسه مروری بر دیدگاه‌های اتصال به اینترنت در قاره‌ی آفریقا، با در نظر گرفتن روندها، دستاوردها، چالش‌ها، فرصت‌ها و راه‌حل‌های ممکن ارائه‌شده بود. در ابتدا، سخنرانان و مشارکت‌کنندگان در جلسه به دسترسی هدف‌دار به اینترنت از دیدگاه جنوب جهانی و مسائل مربوط به استفاده پرداختند. به‌عنوان‌مثال، با وجود نرخ ۹۵% دسترسی جهانی

1. Develop independent and intersectional data collaboratives.
2. Connectivity and digital rights a view from the Global South.

در شـبکه‌های تلفـن همـراه، ۴۰% از ایـن تعـداد قادر به اسـتفاده از شـبکه، ترجمـه نمی‌شـود. در جنـوب جهـان، اکثریـت کسـانی که دسترسـی ناکافی دارنـد، چـه در سراسـر کشـورها و چـه در داخـل کشـورها، عـدم دسترسـی آن‌هـا به‌دلیـل تفاوت‌هـای جنسـیتی و سـنی تشـدید می‌شـود. تفاوت‌هـای شهری/روسـتایی، عدم مقرون به صرفه بودن دسترسـی به داده‌ها و دسـتگاه، بی‌سـوادی دیجیتـال و عـدم دسترسـی بـه محتـوای داخلـی مرتبـط نیـز از جملـه‌ی عللـی اسـت کـه عـدم دسترسـی مذکـور را تشـدید می‌کنـد. موارد مذکـور همگـی از شـکاف‌های جنـوب جهانـی کشـورهای کمترتوسـعه‌یافته محسـوب می‌شـود و بـرای پرکـردن این شـکاف‌ها، ما باید سیاسـت، آموزش، مشـارکت و تحقیـق را اصـلاح کنیم.

۲) بـه حریـم خصوصـی و امنیـت آنلاین نیـز پرداختـه شـد. به‌عنوان‌مثال، زنـان و دختـران به‌ویـژه تحـت تأثیـر خشـونت مبتنـی بـر جنسـیت آنلایـن قـرار دارنـد. در این‌جـا، راه‌حل‌هـای جهانـی و داخلـی موردنیـاز اسـت. در سـطح جهانـی، شـرکت‌های بـزرگ فنـاوری بایـد تنظیمات حریـم خصوصی را به‌طـور پیش‌فـرض نصـب کننـد. در سـطح داخلـی، جوانـان نقـش مهمی در حمایـت از حقـوق حریـم خصوصـی دارنـد، امـا سـازمان‌های غیردولتـی و جامعـه‌ی دانشـگاهی بایـد ابتـدا برنامه‌هـای مناسـبی را بـرای آگاه کـردن جوانـان از ایـن حقـوق ایجـاد کننـد. در رابطه با امنیـت، راه‌حل‌هـای نوآورانه ضـروری اسـت، ازجملـه تشـویق دختـران بـه ثبت‌نـام در مشـاغل اسـتیما [۱] ، تعییـن اهـداف واقع‌بینانـه بـرای تعامـل آنلایـن و امـکان ابزارهـای جدیـد بـرای شناسـایی و یافتـن مجرمـان به‌صـورت آنلاین. ایـن ابزارها باید شـامل اسـتفاده از آدرس‌هـای IP، داده‌هـای تلفـن همـراه و تیم‌های واکنش سـریع

[۱] STEAM مخفف علم، فناوری، مهندسی، هنر و ریاضی است. این رویکرد آموزشی این پنج زمینه را با هم ادغام می کند. آموزش STEAM باعث ترویج تفکر خلاق و انتقادی می‌شود. همچنین حل مسائل بین رشته‌ای را ترویج می‌کند. برخی مدارس از مهدکودک تا دبیرستان از روش‌های STEAM استفاده می‌کنند؛ از جمله مشاغل از این دست عبارت هستند از: مهندس مکانیک و عمران، معمار، طراح وب‌سایت، اپلیکیشن، برنامه‌ریز شهری مدرن، تکنسین ارتوپدی، مهندس زیست پزشکی، طراح محصول و انیماتور.

رایانـه‌ای مرتبـط بـا مجـری قانـون باشـد. ایجـاد اعتمـاد در میـان نهادهـای مختلـف همچنـان یـک چالش اسـت.

۳) ایـن گفتمـان همچنین شـامل بحـث در خصوص زیرسـاخت‌های کافی بـرای اتصال و ارتباط اسـت. اگرچه توسـعه‌ی ابتکارات دولتـی در حال انجام، ماننـد دولـت الکترونیکـی، مالکیـت و مشـارکت برای توسـعه‌ی زیرسـاخت، نیـز از اهمیـت وافـری برخـوردار اسـت. به‌عنوان‌مثـال، دولت‌هـای ملـی باید به‌دنبال سـاخت بخش‌هـا و واحدهـای اختصاص‌یافته به زیرسـاخت موردنیاز در داخل و همچنین تشـویق سـرمایه‌گذاران داخلی و خارجی برای توسـعه‌ی زیرسـاخت‌ها در مناطـق روسـتایی باشـند. بـا ایـن حـال، چالش‌هایـی مانند کمبـود بودجـه، فقدان سـایر کالاهای عمومی اساسـی، مانند بـرق، همچنان دغدغه‌هـای حیاتی اسـت.

۴) در ایـن نشسـت همچنیـن بحـث رویکـرد چندجانبـه در رسـیدگی بـه شـکاف دیجیتـال مطـرح شـد. دولت‌هـا بایـد با بخـش خصوصی، مؤسسـات حقـوق بشـر و سـایر سـازمان‌های غیردولتـی و دانشـگاه‌ها، بـرای ایجـاد و اجـرای سیاسـت‌های مقـرون بـه صرفه و مناسـب و پـر کردن شـکاف اتصال در جوامـع و افراد روسـتایی و دور از دسـترس و محـروم، همکاری کنند. برای ایـن همـکاری، رویکـرد انسـان‌محوری و ملاحظـات بشردوسـتانه لازم اسـت کـه لحاظ گـردد.

۳-۳- اتصـال (ارتبـاط از طریـق اینترنـت) در زمان ضـرورت: در طـول و بعـد از بحـران[1] (از ۷ تـا ۸:۳۰)

۱) در ایـن جلسـه چالش‌هایـی کـه امدادگـران و جوامـع در جهـت ایجـاد کـردن زیرسـاخت‌های مخابراتـی ارتباطـی در شـرایط اضطـراری و بحـران با

1. Connectivity at the critical time: during and after crises.

آن مواجـه هسـتند و راه‌حل‌هـای ممکـن بـرای آن‌هـا بحـث و بررسـی شـد. همچنیـن راه‌هایـی کـه از طریـق آن، اینترنـت در شـرایط بحرانی بـه جوامع درگیـر کمـک کـرده اسـت، به بحث گذاشـته شـد.

۲) از جملـه سـؤالات مـورد بحـث این‌کـه چه کسـی اطمینـان می‌دهد که مـردم در صـورت وقـوع فاجعه با هم ارتبـاط دارند و از طریـق اینترنت به هم متصـل می‌شـوند؟ آیـا ایـن فقـط بر عهـده‌ی دولـت اسـت؟ جامعـه‌ی مدنی بایـد وارد عمـل شـود و مشـارکت‌ها بسـیار مهـم اسـت. مشـارکت عمومـی- خصوصـی و جامعـه‌ی مدنی حـول ارائه‌ی پروتکل‌های فعال‌سـازی در افزایش دسترسـی بـه اینترنـت در شـرایط بحرانـی مفیـد و کارسـاز اسـت. برنامـه‌ی ایسـتا[1] در اسـترالیا مثـال خوبـی بـرای این موضوع اسـت. این یک سـرویس ماهـواره‌ای در شـرایط بحـران و اضطـرار بـود کـه توسـط دولت بـرای تقویت ارتباطـات از راه دور تأمیـن می‌شـد. آفریقـا برای گسـترش پوشـش زمینی و فرازمینـی خـود به چنیـن تلاش‌هـای ترکیبی نیـاز دارد.

۳) زیرسـاخت حیاتی دارای سـه عنصر فیزیکی، سـایبری و انسـانی اسـت. افـراد ماهـری کـه زیرسـاخت‌های حیاتـی را می‌شناسـند و می‌تواننـد آن را در طـول بحـران اصـلاح کننـد، بایـد در سـطوح ملـی یـا داخلـی تعییـن و بـه وظیفـه‌ی مشـخصی منصـوب گردند. عـلاوه بر ایـن، این زیرسـاخت‌های حیاتـی بایـد در برابـر هک محافظت شـوند. ضروری اسـت کـه از همکاری با ارائه‌دهنـدگان خدمـات اینترنـت برای توسـعه‌ی سیسـتم‌هایی کـه می‌توانند از تشـدید فاجعـه‌ی جوامعـی کـه دچار بحـران شـده جلوگیری کننـد، برای فعـال نگـه داشـتن اینترنـت در تمام سـاعات شـبانه‌روز، بهره گرفته شـود.

۴) پشـتیبان‌گیری بـرای زیرسـاخت‌های ضـروری چیسـت؟ تکیـه بـر تنها یـک نـوع ارتباط ماننـد مخابـرات، انتقال اطلاعـات را در مناطق آسـیب‌دیده

1. The Stand Program in Australia.

تقریبـاً غیرممکـن می‌کنـد. بـرق معمـولاً اولیـن چیزی اسـت کـه در هنگام بحـران از بیـن مـی‌رود و اتصـال به برق متکی اسـت. بسـته‌های باتـری برای دسـتگاه‌های تلفـن همـراه و ژنراتورهـا بایـد بـرای شـرکت‌های مخابراتـی و همچنیـن بـرای خانه‌هـا در حالـت آماده‌بـه‌کار باشـند. همـه‌ی این‌هـا را می‌تـوان از طریـق شـبکه‌های اجتماعـی به‌دسـت آورد.

۵) جهـت کمک‌رسـانی و راهنمایی افراد برای دسترسـی آن‌هـا به مخابرات و ارتباطـات از طریـق اینترنـت، مسـتقر کردن افـراد با نقش‌های تعیین‌شـده در جوامـع دچار بحران، از اهمیت اساسـی برخوردار اسـت.

۶) جوامع و شـهروندان باید در خصوص چگونگی و میزان اسـتفاده از منابع در زمـان وقـوع فاجعـه آموزش ببیننـد. اتصال و بـرق باید بـرای مراقبت‌های بهداشـتی، غـذا و ایمنی اسـتفاده شـود و نه بـرای سـرگرمی در چنین مواقع بحرانـی. به‌عنـوان مثـال، در قرقیزسـتان از دسـتگاه‌های کم‌مصـرف IOT و فنـاوری ارتباطـی اسـتفاده می‌شـود که سـعی در نظارت بر تغییـرات آب‌وهوا و جلوگیـری از بلایا دارد.

۷) بـر اسـاس ارزیابی کـه ITU انجام داد، تنها ۲۹ درصد از کشـورها چنین طـرح ارتباطـی اضطـراری ملـی را در اختیار دارند و بیشـتر آن‌ها کشـورهای بـا درآمـد بالا هسـتند. بنابراین، در شـرایط اضطراری و بحـران، یک برنامه‌ی مخابراتـی (ارتبـاط از طریـق اینترنت) باید از مسـائل مهم هر دولت و کشـور به‌حسـاب آید.

۸) به‌طـور خلاصـه، کشـورها بایـد سـاختاری بـرای محافظـت از زیرسـاخت‌های حیاتـی خود، شـناخت ریسـک‌های موجود، رعایت بهداشـت سـایبری مناسـب و ایمن‌سـازی اینترنـت را در اختیـار داشـته باشـند. ثانیـاً، همـکاری بیـن ذی‌نفعـان فضـای سـایبر ماننـد دولت‌هـا، بخـش خصوصی و

جامعـه‌ی مدنـی، جهـت ارائـه آمـوزش و اسـتقرار زیرسـاخت‌های مخابراتـی لازم و ضروری اسـت. همچنین کشـورهای در حال توسـعه باید کسـب تجربه کننـد کـه چگونـه منابـع دیجیتالی خود و سـایر دسـتگاه‌های مربوطـه را در هنـگام بلایـا بـه‌کار گیرند. آن‌هـا باید بتواننـد کارکنانی را اسـتخدام کنند که بتوانند واکنش اضطراری و سـریع را شـناخته باشـند و آموزش لازم را در این خصوص دیده باشـند. کشـورهای در حال توسـعه برای داشـتن یک برنامه‌ی مؤثـر باید سـطح سـرمایه‌گذاری فعلـی در پروژه‌هـای حیاتی و زیرسـاختی را افزایـش دهند.

۳-۴- تأثیر شهروندی دیجیتال بر بی‌تابعیتی[1] (از ۷ تا ۸:۳۰)

۱) منشـأ بی‌تابعیتـی در پیدایـش نظـام دولت-ملـی نهفتـه اسـت. تبعیض جنسـیتی، درگیـری و جابه‌جایـی، موانـع اداری، تنش‌هـای سیاسـی و مجموعـه‌ای از رویه‌هـای قانونـی ملـی موانعـی را بـرای کاهـش بی‌تابعیتـی ایجـاد می‌کننـد. مهاجـران طولانی‌مـدت و فرزنـدان آن‌هـا، جمعیت‌هـای فرامـرزی و کـودکان آسـیب‌پذیری که در کنار سـایر بدبختی‌ها، قاچاق شـده یـا در معـرض ازدواج اجبـاری قـرار گرفته‌انـد، در معـرض خطـر بی‌تابعیتـی قـرار دارند.

۲) فـرد بـدون تابعیـت فردی اسـت کـه طبق قوانیـن آن کشـور، تابع هیچ کشـوری محسـوب نمی‌شـود. برعکس، ملاک شـهروندی دیجیتال معمولاً از طریـق اعمـال یـک فـرد تعریف می‌شـود، نه از طریـق وضعیت رسـمی تعلق بـه یـک دولـت ملی خـاص. یک شـهروند دیجیتـال به‌طـور منظـم و مؤثر از اینترنـت بـرای مشـارکت در زندگی اجتماعی و سیاسـی اسـتفاده می‌کند.

۳) شـهروندی دیجیتـال ممکـن اسـت مزایـای قابـل توجهـی بـرای

1. The impact of digital citizenship on statelessness.

جمعیت‌هـای بـدون تابعیـت در سراسـر مناطـق و کشـورها ارائـه دهـد. شناسـه‌های دیجیتـال ممکـن اسـت جایگزیـن اشـکال سـنتی شناسـایی و احـراز هویـت شـوند تـا از ایـن طریـق هـر انسـانی بـدون توجـه بـه ملیـت رسـمی، بـه خدمـات دولتـی، زندگـی اجتماعـی و حقـوق اولیـه‌ی بشـری دسترسـی داشـته باشـد. پایـگاه داده‌هـای شناسـه‌ی دیجیتـال، حفـظ، ذخیـره و تصحیـح سـوابق شناسـایی را آسـان می‌کنـد. مطمئنـاً شـهروندان دیجیتـال بـرای درک پتانسـیل کامـل فناوری‌هـای دیجیتـال، بـه دسترسـی بـه تجهیـزات و اتصـال بـه اینترنـت نیـاز دارنـد.

۴) از آن‌جـا کـه دولت‌هـا شـهروندی دیجیتـال را پذیرفته‌انـد، نبایـد جمعیت‌هـای بـدون تابعیـت را بیشـتر بـه حاشـیه برانـد و آن‌هـا را به‌دلیل فقـدان تابعیـت، در برخـورداری از اینترنـت و حقـوق بشـر، دچـار محرومیت کننـد. موضـوع بی‌تابعیتـی بایـد هنـگام اعمـال هر سیاسـتی در نظـر گرفته شـود؛ از سیاسـت‌های مربـوط بـه آمـوزش و تغییـرات آب و هوایـی گرفته تا سیاسـت‌های مربـوط بـه دسترسـی به خدمـات دولتـی. همبسـتگی و تبادل شـیوه‌ها بایـد در میـان جمعیت‌هـای بـدون تابعیـت در سراسـر مناطـق و کشـورها انجام شـود و بی‌تابعیتی نباید این جوامع را از اکوسیسـتم دیجیتال حـذف کنـد و از دسترسـی بـه فضـای سـایبر و امکانـات موجـود در آن فضـا محـروم کند.

۳-۵- شبکه‌ی خط‌مشی چندپارگی اینترنت[1] (از ۷ تا ۸:۳۰)

۱) در این جلسـه در خصوص کار یک‌سـاله شـبکه‌ی خط‌مشـی در خصوص چندپارگـی اینترنـت بحـث شـد. مدیـران و مسـئولان سـاختار چندپارگـی اینترنـت را معرفـی کردنـد کـه بـه شـناخت بسـیاری از اشـکال چندپارگـی

1. PN Internet fragmentation.

کمک می‌کند و گام‌های بعدی جهت مقابله با آن را تبیین می‌نماید.

۲) این ساختار در نتیجه‌ی یک نظرسنجی و مجموعه‌ای از وبینارهای اجتماعی ایجاد شد که به چیستی چندپارگی اینترنت، نقش ذی‌نفعان و تأثیرات منفی چندپارگی اینترنت می‌پردازد. به‌طور خلاصه، ساختار مورد بحث چنین بیان می‌کند که چندپارگی سه جزء را شامل می‌گردد:

- **تجربه‌ی کاربر**[1]: اختلالات عمدی در جریان شبکه و اطلاعات، ازجمله خاموش شدن اینترنت؛

- **چندپارگی فنی:** پیشنهادهایی برای سرورهای مسیر جایگزین یا DNS و سایر اقداماتی که بر قابلیت همکاری تأثیر می‌گذارد؛

- **چندپارگی مکانیسم‌های حکمرانی اینترنت و هماهنگی:** هماهنگی ضعیف بین نهادهای تنظیم‌گر مقرره‌گذار در خصوص استانداردهای حاکم بر فضای مجازی.

۳) هدف کلی این ساختار این است که به‌عنوان یک ابزار راهنمای کلی و جهت‌دهنده برای ادامه‌ی گفتگو درباره‌ی چندپارگی و جذب افراد و ذی‌نفعان، بیشتر نقش ایفا نماید. این ساختار باید امکان یک بحث جامع و فراگیر بهتر را فراهم کند و در عین حال، فضایی را برای بحث متمرکز و کار به سمت راه‌حل‌های ملموس، رویکردهای سیاستی و دستورالعمل‌ها، ایجاد نماید.

۴) مفید خواهد بود که در خصوص این‌که چگونه ساختار پیشنهادی مذکور می‌تواند برای برنامه‌ی جهانی دیجیتال مفید باشد، بحث شود؛ زیرا اجتناب از چندپارگی اینترنت یکی از اهداف آن است.

۵) سؤال دیگر که مطرح شد این بود که معیارهای تعریف یک عمل خاص به‌عنوان چندپارگی اینترنت چیست؟ آستانه‌ای که در آن می‌توانیم

[1] The user experience.

بگوییـم در یـک نقطـه‌ی خـاص، چندپارگـی اینترنـت مصـداق یافتـه اسـت چیسـت؟ بدیهـی اسـت رویه‌هـای مربـوط بـه صـدور گواهی‌هـای رمزگذاری توسـط دولت‌هـا[1] (مثـلاً در قزاقسـتان و اخیـراً در روسـیه) بـه چندپارگـی اینترنـت منجر می‌شـود؛ زیـرا مرورگرهـا و برنامه‌هـا می‌تواننـد ایـن گواهی‌ها را مسـدود کـرده و منابـع و خدمـات را به‌دلیل اتصال ناامن از دسـترس خارج کنند.

۶) سـؤال دیگـری کـه مطرح شـد این بـود که چگونـه می‌تـوان اقداماتی را بـرای مبـارزه بـا جرایم سـایبری و حـذف محتـوای نامشـروع و غیرقانونی در سـاختار چندپارگـی اینترنت در نظـر گرفت. زیرا بدیهی اسـت که چندپارگی اینترنـت بـر شـناخت کاربـر از فضـای مجـازی تأثیر می‌گـذارد. با ایـن حال، اقداماتـی ماننـد بـلاک منطقـه‌ای[2] و تعدیـل محتـوا از زمـان آغـاز بـه کار رسـانه‌های اجتماعـی و واسـطه‌های برنامه‌نویسـی وجـود داشـته اسـت.

۷) همچنیـن در ایـن جلسـه تأکیـد شـد کـه شـرایط و معیارهـای بهتـری بـرای تشـخیص چندپارگـی اینترنـت بایـد تدویـن شـود. یکـی از معیارهای ممکـن بـرای دارا بـودن شـرایط چندپـاره شـدن اینترنـت را می‌تـوان مـدت زمـان تعطیلـی و نقـض سـاختار بین‌المللـی حقوق بشـر دانسـت؛ امـا چنین ایده‌هایـی هنـوز مـورد توافـق قـرار نگرفته‌انـد.

۸) تجربـه‌ی کاربـری مهـم اسـت و بایـد در نظـر گرفتـه شـود؛ صرف‌نظر از این‌کـه از اسـتفاده‌ی سـرگرم‌کننده و اوقـات فراغـت ناشـی می‌شـود یـا برای کار و تحصیـل. همچنیـن تأکیـد شـد کـه بخش‌هـای خاصـی از چندپارگـی تجربـه‌ی کاربـر منجـر بـه چندپارگی فنـی نمی‌شـود. چندپارگـی فنی منجر بـه چندپارگـی کاربر خواهد شـد.

۹) حجـم بیشـتری از ترافیـک اینترنـت از طریق زیرسـاخت‌های خصوصی

1. Practices of issuing encryption certificates by governments.
2. Geoblocking.

(غیردولتی) که توسط شرکت‌های فنی بزرگ ساخته شده است، هدایت می‌شود. این ممکن است در نهایت منجر به سرمایه‌گذاری کم در زیرساخت‌های ترانزیتی و چندپارگی اینترنت گردد.

۱۰) ماهیت هسته‌ی عمومی اینترنت [1] (DNS، مسیریابی، توزیع آدرس، زیرساخت رمزگذاری) وقتی در خصوص چندپارگی اینترنت صحبت می‌کنیم، مفید است.

۱۱) این پیشنهاد مطرح شد که از طریق اعلامیه‌ی جهانی توسط همه‌ی کشورهای عضو، اینترنت به‌عنوان یک محیط صلح‌آمیز برای منافع عمومی (در تقابل با روند فعلی در اینترنت به‌عنوان میدان جنگ) در نظر گرفته شود. این پیشنهاد می‌تواند یک اقدام اعتمادساز برای اجتناب از چندپارگی اینترنت باشد.

۱۲) در این نشست، انجمن حکمرانی اینترنت جلسه‌ی «شبکه‌ی خط‌مشی چندپارگی اینترنت» را برگزار کرد که اولین مباحثه‌ی تعاملی بین شرکت‌کنندگان IGF در خصوص پیش‌نویس چارچوب و الگوی پیشنهادی مذکور در بند سوم بود و شرح آن گذشت.

۳-۶- هماهنگ کردن تنظیم‌گری ایمنی آنلاین [2] (از ۸:۱۵ تا ۹:۱۵)

۱) مقررات ایمنی آنلاین به‌سرعت در سراسر جهان در حال تغییر هستند. به‌عنوان‌مثال، استرالیا در سال ۲۰۱۵ لایحه‌ای را تصویب کرد که یک تنظیم‌گری و مقرره‌گذاری ایمنی آنلاین را تدوین می‌کند. فیجی در سال ۲۰۱۸ نیز همین کار را انجام داد. اتحادیه‌ی اروپا با تصویب قانون خدمات دیجیتال قصد دارد که استانداردهای جهانی را تعیین کند

1. The concept of the public core of the internet.
2 Harmonising online safety regulation

و بریتانیـا در راه تصویـب لایحـه‌ی ایمنـی آنلایـن [1] خود اسـت.

۲) برخـی از مسـائل رایـج کـه اکثـر مقـررات ایمنی آنلایـن به آن‌ها اشـاره می‌کننـد، سوءاسـتفاده‌ی مبتنـی بـر تصویر اسـت که عمدتاً جنسـی اسـت؛ ماننـد محتـوای سوءاسـتفاده‌ی جنسـی از کـودکان تروریسـم وافراط‌گرایـی، ترویـج محتواهایـی بـا مضامین خـودآزاری، خودکشـی یا اختـلالات خوردن و... .

۳) بـا توجـه بـه این‌کـه دامنه‌ی مصادیـق مخرب مذکـور در فوق گسـترده اسـت و محـدود بـه مصادیـق خاصـی نمی‌شـود، به‌ویـژه بـا توجه بـه این‌که روندهـای جدیـد خیلی سـریع در فضـای آنلاین ظاهر می‌شـوند، قانـون باید اجـازه دهـد تـا پیشـنهادهایی از سـوی تنظیم‌کننـدگان فضـای اینترنـت به قانون‌گـذار ارائـه شـود کـه امـکان شناسـایی آسـیب‌های جدید خـاص را در محـدوده‌ی نظـام نظارتـی و کنترلـی بـر اینترنـت فراهم کند.

۴) در خصـوص مقـررات ایمنـی آنلایـن، برخـی مسـائل ماننـد مقابلـه بـا محتـوای افراطـی و تهدیـدات تروریسـتی، یـک اجمـاع مبنی بر مقابلـه با آن در بیـن کشـورها وجـود دارد. بـا ایـن حـال، مسـائل اختلافـی دیگـری مثل اخبـار کاذب و قطبـی شـدن مسـائل و موضوعـات وجـود دارد که بایـد مورد بحـث و گفتگـو قـرار گیـرد. بـا توجـه بـه ایـن موضـوع، شـرکت‌کنندگان در ایـن نشسـت یـک شـبکه‌ی بین‌المللـی همـکاری بـه نـام شـبکه‌ی جهانـی تنظیم‌کننـده‌ی ایمنـی آنلایـن را تأسـیس کردنـد. در ایـن خصـوص، رعایت اصولـی چـون احتـرام بـه حقوق بشـر و آزادی بیان مـورد توافق همـه بود که می‌بایسـت در شـبکه‌ی مذکـور لحاظ گـردد؛ اما در مورد بسـیاری از مسـائل دیگـر اختلاف‌نظـر وجود داشـت.

۵) همان‌طـور کـه دنیـای فنـاوری بـه سـمت تمرکززدایـی پیـش مـی‌رود،

1. an online safety regulator

افزایش همکاری بین‌المللی، نه‌تنها برای مقابله با آسیب‌های آنلاین، بلکه برای تضمین استانداردهای ایمنی در طراحی هنگام ساخت پلتفرم‌ها و برنامه‌های جدید، نیز اساسی و مهم خواهد بود. زمانی که نوبت به مقررات می‌رسد، همکاری بین‌المللی می‌تواند به‌دلیل ساختارهای نظارتی متفاوت در سطح ملی دشوار باشد. همچنین، کشورهای عضو شبکه می‌توانند زمینه‌های فرهنگی، موانع زبانی و نیازهای جامعوی بسیار متفاوتی داشته باشند که باید در طراحی قانون جدید برای ایمنی آنلاین، لحاظ شوند. با این حال، اگر تنظیم‌کننده‌ها بر اساس مجموعه‌ای از اصول اولیه کار کنند، هنوز در برخی از ابزارهای نظارتی فضای مشترک وجود دارد. تنظیم‌گرهایی که در یک شبکه‌ی بین‌المللی با یکدیگر کار می‌کنند، می‌توانند ازنظر اولویت‌بندی، انواع ابزارهای نظارتی و اشتراک‌گذاری تحقیقات از یکدیگر تجربه کسب کنند.

۳-۷- تلاش‌های مشترک برای ایجاد یک متاورس مسئولانه و پایدار[1] (از ۸:۴۵ تا ۱۰:۱۵)

۱) اصطلاح متاورس در سال ۱۹۹۲ معرفی شد و اخیراً توجه بسیاری را در سراسر جهان به خود جلب کرده است. متاورس با پشتیبانی از فناوری‌های پیشرفته‌ی متنوع دنیای سایبر، با ابزارهای علمی و فناوری به‌هم‌پیوندخورده و نقشه‌برداری شده و در تعامل با دنیای واقعی، می‌تواند سبک زندگی مردم را تغییر دهد و توسعه را تقویت کند. انتظار می‌رود تا سال ۲۰۳۰، بازار جهانی متاورس به ۱,۶ تریلیون دلار برسد. شرکت‌های پیش‌رو و فن‌آور در حال تلاش برای تأسیس یک شرکت مجازی (دوقلوهای دیجیتال) در دنیای دیجیتال هستند.

[1] Joint efforts to build a responsible & sustainable metaverse.

۲) متـاورس در حالـی کـه می‌توانـد در بسـیاری از جنبه‌هـا بـرای جامعـه مفیـد باشـد (به‌عنوان‌مثـال، آمـوزش حقوقـی، جایـی کـه متـاورس می‌تواند بـه پیونـد نظریه بـه عمل و منابع دسترسـی باز بـرای سیاسـت‌گذاران کمک کنـد)، می‌توانـد همچنیـن یـک سـری چالش‌هـای سیاسـی و امنیتـی و نگرانی‌هـای زیسـت‌محیطی را نیـز بـه همـراه داشـته باشـد.

۳) از نظـر فنـاوری، متـاورس ممکـن اسـت کاربـرد و توسـعه‌ی واقعیـت مجـازی و واقعیـت افـزوده، 5G، بلاک‌چیـن، محاسـبات و ارتباطـات سـیار را تقویـت کنـد. به‌ویـژه هـوش مصنوعی مولـد (AI) یک فناوری کلیدی پشـت متاورس اسـت.

۴) بـا توجـه به هوش مصنوعی، چهـل و یکمین کنفرانس عمومی یونسـکو اولیـن تنظیم‌گری اسـتانداردهای جهانی در خصوص اخـلاق هوش مصنوعی را منتشـر کـرد کـه سـنگ بنای حاکمیـت اخلاق هـوش مصنوعـی را تعیین می‌کنـد و اصـول توصیه‌شـده‌ی آن می‌توانـد در متـاورس اعمال شـود. اصول مبنایـی آن بـه شـرح ذیـل اسـت: احتـرام، حمایـت و ارتقـای حقـوق بشـر، شـکوفایی محیط‌زیسـت و اکوسیسـتم و آزادی‌های اساسـی و کرامت انسانی، تضمیـن تنـوع و عام‌الشـمولی، زندگـی در جامعـه‌ای صلح‌آمیـز، عادلانـه و به‌هم‌پیوسـته. ایـن ارزش‌هـا مبنـای تشـکیل‌دهنده‌ی اصـول ذیـل هسـتند: تناسـب، ایمنـی و امنیت، انصـاف و عدم تبعیض، پایـداری، حریم خصوصی و حفاظـت از داده‌هـا، نظارت و عزم انسـانی، شـفافیت و توضیح‌پذیـری، آگاهی و سـواد، همـکاری چندجانبه و سـازگار.

۵) در رابطـه بـا حکمرانـی، اسـناد سـازمان ملـل متشـکل از اعلامیه‌هـای فراملـی، کنوانسـیون‌ها، معاهـدات، سـاختارها و دسـتورالعمل‌ها دارای مشـکلاتی از جملـه پیچیدگـی وقایـع، زمینـه، کنشـگران و... هسـتند.

۶) با توجه به این‌که متن سازمان ملل متحد نیاز به هم‌افزایی دارد، اصول مدیریت اساسی برای موفقیت همکاری بسیار مهم است. از آن‌جا که قابلیت همکاری معمولاً در فرایندها و سازمان‌هایی که به‌صورت منفک از هم فعالیت می‌کنند، انجام می‌شود، ایجاد زیرساخت‌های اطلاعاتی بین‌سازمانی، برای حمایت از فرایند تصمیم‌گیری و ارائه‌ی داده‌های باکیفیت بالا از اهمیت وافری برخوردار است.

۷) جنبه‌ی دیگری که باید مورد توجه قرار گیرد، شفافیت الگوریتم‌ها، رویه‌ها و مفاهیم انتزاعی [1] است که هدفشان تضمین انصاف، شفافیت و توضیح‌پذیری و نظارت انسانی بر الگوریتم‌ها، رویه‌ها و مفاهیم انتزاعی است. به‌طور خلاصه، اجرای به‌موقع برای هر جنبه‌ای از جامعه‌ی اطلاعاتی، کلیدی و مهم است.

۸) با توجه به عدم آمادگی جامعه برای نسخه‌ی اولیه‌ی متاورس و پیامدهای آن در طول بحث، پیشنهاد شد که متاورژن به‌جای وب ۲ و ۳ که حکمرانی متمرکز و عملیات غیرمتمرکز را فراهم می‌کند، مبتنی بر وب ۲٫۵ باشد.

۹) در بعد امنیت و حریم خصوصی، در این نشست دو رویکرد برای افزایش امنیت دیجیتال و حفظ حریم خصوصی در متاورس ارائه شد: اول از طریق فناوری (به‌عنوان‌مثال، بلاک‌چین، یادگیری فدرال، دوقلوهای دیجیتال) و دوم از طریق سیاست‌ها، مقررات و استانداردها.

۱۰) در خصوص استفاده از متاورس برای آموزش، جدای از مزایایی که شامل اطلاعات قطعی و واقعی، دسترسی مقرون به صرفه و سریع، ابزارهای سازگار و خلاقانه است، به چالش‌های مربوط به کمبود آموزش، سواد دیجیتال و منابع نیز در این نشست اشاره شد.

1. abstractions

۱۱) در پایـان ایـن نشسـت، توصیه‌هـا و ملاحظاتـی ارائـه شـد؛ از جملـه این‌کـه:

- نیـاز بـه مقرراتـی اسـت کـه خطـرات ارائه‌شـده توسـط ایـن فناوری‌ها را مـورد توجـه قـرار دهـد، بـدون این‌که مانـع نـوآوری گردد؛

- لـزوم در نظـر گرفتـن اصـول اخلاقـی منـدرج در توصیه‌هـای اخلاقـی یونسـکو در خصـوص هـوش مصنوعـی وجـود دارد؛

- مشارکت دادن جامعه در این فرایند مهم است؛

- به‌روزرسـانی خط‌مشـی‌ها - کـه ممکـن اسـت دولت‌هـا بـا آن مشـکل داشـته باشـند - و مطابقـت آن‌هـا بـا سیاسـت‌های ملـی و بین‌المللـی؛

- وجـود اراده‌ی سیاسـی مبنـی بر تخصیـص بودجه برای تحقیق و توسـعه جهت ارتقـای نوآوری.

۳-۸- تجـارب آموخته‌شـده از ظرفیت‌سـازی در جنـوب جهـان[1] (از ۸:۴۵ تـا ۱۰:۱۵)

۱) در این جلسـه، تجربیات و روندها در خصوص فرایندهای ظرفیت‌سـازی یک‌پارچـه بـرای ایجـاد و مدیریـت راه‌حل‌هـای داخلـی جهـت دسترسـی هدفمند در جنوب جهان (کشـورهای در حال توسـعه) به اشـتراک گذاشـته شـد. همچنیـن در ایـن نشسـت تخصصـی، اسـتراتژی‌های به‌کارگرفته‌شـده جهـت ارتقـای دسترسـی هدفمند بـه خدمـات مخابراتی، ارائه شـد.

۲) یکـی از ایـن اسـتراتژی‌ها مـدارس ملـی شـبکه‌های اجتماعـی بـود کـه در سـال ۲۰۲۰ شـروع بـه‌کار کـرد و هـدف آن فعـال کـردن فرایندهـای ظرفیت‌سـازی در کشـورهای مختلـف بـرای اسـتقرار و حفـظ شـبکه‌های اجتماعـی بود.

[1] Lessons learned from capacity building in the Global South

۳) هـر یـک از مـدارس به‌مـدت چنـد مـاه در هـر یـک از پنـج کشـور تأسـیس شـد و پـس از آن، مرحلـه‌ی ارزیابـی ایـن فرایندها انجام شـد. یک شـبکه‌ی اجتماعـی نیز جهـت به اشـتراک‌گذاری مطالب از جوامـع به‌صورت سـازمان‌یافته، بـرای اسـتفاده‌ی دیگـران، راه‌انـدازی شـد.

۴) اعضـای میزگـرد برخـی از تجارب مهم و کلیدی از تأسـیس این مدارس را به اشـتراک گذاشـتند. هر کشـور نیازهای متفاوتی دارد و از این رو آموزش به‌طـور خـاص بـرای پاسـخ‌گویی بـه نیازهـای خـاص هـر کشـور تخصیـص یافتـه اسـت. توسـعه‌ی برنامـه‌ی درسـی توسـط کارشناسـانی انجام شـد که نیازهـا و واقعیت‌هـای هـر جامعـه را بر اسـاس توسـعه‌ی فـردی، اجتماعی و فنـی و همچنیـن توسـعه‌ی کسـب‌وکار لحـاظ کردنـد. محتـوا از طریـق یک سیسـتم مدیریـت یادگیری آنلاین به اشـتراک گذاشـته شـد.

۵) شـرکت‌کنندگان در طـرح ارائه‌شـده بـرای دسترسـی بـه اطلاعـاتِ بـه اشـتراک گذاشته‌شـده، تلفن همـراه نداشـتند؛ بنابراین زیرسـاخت‌های اولیه بایـد فراهم می‌شـد.

۶) همچنیـن در ایـن طرح، محتوای زبان انگلیسـی مانعی برای اسـتفاده از زبـان مـادری بـود. در ایـن طرح ارائه‌شـده، عـدم مشـارکت زنان رایـج بود و بـا تشـویق بسـیاری بـه یادگیری همتا بـه همتا و تقسـیم افراد بـه گروه‌های کوچک‌تـر، تعادل جنسـیتی بهبـود یافت.

۷) کار بـا سـازمان‌های خـرد (ماننـد نیجریـه) و مربیـان داوطلـب شـریک بـرای ادامـه‌ی یادگیری پس از مدرسـه‌ی آنلاین و حضـوری مؤثر بود. مربیان داوطلـب هـر مـاه از گروه‌هـای شـرکت‌کننده در طـرح، بازدیـد می‌کننـد تـا آن‌هـا را بررسـی کننـد و از آن‌ها در زمینه‌هـای حمایت، پایـداری، فناوری‌ها و سـایر مسـائل مرتبـط در جامعـه، حمایت کنند.

۸) یـک شـبکه‌ی مجـازی برای ایجاد روابـط عینی و ارتباط‌گیری مسـتقیم در جامعـه‌ی مـورد مطالعه، اسـتفاده شـد کـه در آن، افراد بتواننـد با یکدیگر درگیـر شـوند، از یکدیگـر یـاد بگیرنـد و بـه اشـتراک بگذارنـد و بنابرایـن، با پرداختـن بـه چالش‌های مشـترک، بـه پایداری بیشـتر شـبکه‌های اجتماعی خود دسـت یابند.

۹) بـرای منطقـه‌ی آمـازون، مشـارکت و همـکاری نزدیـک با مـردم محلی اهمیـت کلیـدی داشـت؛ زیـرا منطقـه بسـیار غیـر قابـل دسـترس و اتصـال ضعیف اسـت.

۱۰) در ایـن جلسـه، به‌طـور فزاینـده‌ای اشـاره شـد کـه به اشـتراک‌گذاری راه‌حل‌هـای مشـترک بـه همـه کمـک می‌کنـد تـا از تجربیـات یکدیگـر بهره‌منـد شـوند.

۳-۹- جلسـه‌ی اصلـی: جلوگیـری از چنـد پارگـی اینترنـت[1] (از ۸:۴۵ تـا ۱۰:۱۵)

۱) اینترنـت همیشـه چندپـاره بوده اسـت. با ایـن حال، لایه‌ی اتصـال، افراد و فضـای مجـازی ماننـد TCP و IP، تابه‌حـال چندپـاره نشـده اسـت. با این حـال، رونـد و تـلاش دولت‌هـا و سـازمان‌های بیـن دولتـی بـرای تنظیم‌گری یـا مقرره‌گـذاری یـا چندپارگـی لایه‌ی اتصـال، مسـأله‌ی مهـم و قابل‌توجهی است.

۲) دیدگاه‌هـا در خصـوص چندپارگـی اینترنـت بسـیار زیـاد اسـت. بـا این حـال، در ایـن خصـوص چنـد مسـأله وجـود دارد. نخسـت این‌کـه تجربـه‌ی کاربـر از اینترنـت چندپـاره می‌شـود. دوم این‌کـه ایـن چندپارگـی اینترنـت تهدیـدی بـرای لایـه‌ی فنـی اینترنـت اسـت. بنابراین، ایـن مسـأله از اهمیت

1. Main session: Avoiding internet fragmentation.

برخـوردار اسـت کـه تعیین شـود چندپارگـی اینترنت چیسـت و چه چیزی به‌عنـوان چندپارگـی اینترنـت به‌حسـاب نمی‌آیـد؟

۳) تمرکززدایـی از اینترنـت نباید به‌عنوان چندپارگی تلقی شـود. همچنین قطـع شـدن اینترنت نشـان‌دهنده‌ی چندپارگـی اینترنت نیسـت؛ بلکه نقض حقوق بشـر اسـت. مقـررات محتوا، محرک‌هـای اقتصادی و فقـدان همکاری بین‌المللـی، به‌عنـوان برخـی از عواملـی کـه در پراکندگـی اینترنـت نقـش دارنـد، باید مـورد توجه قـرار گیرند.

۴) در ایـن جلسـه، راه‌حل‌هایـی بـرای جلوگیـری از چنـد پارگـی اینترنت بیـان شـد؛ از جملـه می‌تـوان به مـوارد ذیل اشـاره کـرد: می‌بایسـت موضوع ضـرورت جلوگیـری از چندپارگـی اینترنـت در تالارهـای گفتگـوی جهانـی، ماننـد IGF، ICANN، ITU و اکوسیسـتم IGF، مطـرح و تقویـت گـردد، اعتمـاد بـه اینترنـت ایجاد شـود، اسـتانداردها و پروتکل‌هایـی در لایه‌ی فنی ماننـد IDN، IPv۶هـا و اسـتانداردهای بـاز پذیرفتـه شـود، رونـد همـکاری متقابـل صنعـت بـرای مقابلـه بـا چندپارگـی اینترنـت مـورد بررسـی قـرار گیـرد، اعتمـاد بـه حکمرانـی چندذی‌نفعـی لایه‌ی فنـی باید به‌طور مسـتمر تقویـت شـود، همـکاری بیشـتر در میـان حوزه‌هایـی کـه حـوزه‌ی دیجیتال را قانون‌گـذاری می‌کننـد، مـورد توجـه قـرار گیـرد و بـه نیـاز بـه همـکاری دیجیتـال و تسـهیل آن از نظـر توافـق جهانـی دیجیتـال، پرداخته شـود.

۳-۱۰- خطـرات و فرصت‌هـای یکپارچه‌سـازی داده‌هـا بـرای امنیـت [1] (از ۸:۴۵ تـا ۱۰:۱۵)

۱) در ایـن نشسـت تخصصـی در خصـوص دیجیتالـی کردن سیاسـت‌های امنیتـی گفتگـو شـد. سـه مسـأله‌ی مبـادلات اجتناب‌ناپذیـر بیـن ابزارهـای

1. Perils and opportunities of data integration for security.

حقـوق بشـر و کارایـی امنیتـی، حاکمیـت دولـت در ارائه‌ی خدمـات عمومی در مقابـل وابسـتگی بـه ارائه‌دهنـدگان فنـاوری امنیتـی و نقـش همـکاری بین‌المللـی، به‌ویـژه در حـوزه‌ی جنـوب جهـان، به‌عنـوان چالش مطرح شـد.

۲) منطقـه‌ی مـرزی سـه‌گانه بین آرژانتیـن، پاراگوئه و برزیل بـا قاچاق مواد مخـدر و اسـلحه و خشـونت‌های مرتبـط مبـارزه می‌کند. به‌منظور رسـیدگی بـه ایـن موضـوع، کشـورها یک‌سـری اسـتراتژی‌های امنیتـی ماننـد متمرکز کـردن داده‌هـای یکپارچه برای عملیات مرزی و اسـتقرار پهپادها و تشـخیص چهـره بـا هـوش مصنوعـی باکیفیت بالا بـرای بهبود کنتـرل، ایجـاد کرده‌اند. بـا ایـن حـال، چالش‌هـای متعـددی ازجملـه عدم شـفافیت در خصـوص کار ایـن مرکـز و مشـارکت بین‌المللـی آمریـکا و اتحادیه‌ی اروپـا و همچنین عدم وجـود روند مناسـب در خصـوص ارزیابی تأثیرات این شـیوه، تذکر داده شـد.

۳) در این نشسـت تأکید شـد که عدم شـفافیت اگرچه به‌صورت اسـتثنائی لازم اسـت، اما ابهام و نبود شـفافیت در خصوص اسـناد خط‌مشـی و ارزیابی تأثیـرات و دسـتورالعمل‌های حفـظ حریـم خصوصـی، منجـر بـه فقـدان پاسـخ‌گویی و تضعیـف ضمانت‌هـای حقوق بشـری می‌شـود. همچنیـن نباید فقـدان شـفافیت به‌دلیـل اهمیـت امنیت توجیه شـود.

۴) این نگرانی‌ها در زمینه‌ی اجرای شناسـایی بیومتریک توسـط دو کشـور ونزوئـلا و کلمبیـا نیـز در جلسـه طرح شـد. به‌عنوان‌مثال، در خصـوص قانون حفاظـت موقـت کلمبیـا کـه به مهاجـران ونزوئـلا اقامـت قانونی موقـت اعطا می‌کنـد، هـدف کلـی سـاختار مـورد اسـتقبال قـرار می‌گیـرد. بـا ایـن حال، مقـدار داده‌هـای موردنیـاز از مهاجـران بـا حریـم خصوصـی افـراد تناسـب ندارد؛ زیرا شـامل یک پرسـش‌نامه‌ی شـخصی بسـیار طولانی و اسـکن کامل داده‌هـای بیومتریـک، از اثـر انگشـت گرفتـه تـا اندازه‌گیری پهنـای عنبیه‌ی

فـرد، می‌گـردد. از همـه نگران‌کننده‌تـر، مهاجـران در موقعیتـی نیسـتند کـه رضایـت خـود را رد یـا لغو کنند؛ یعنی مجبور به پذیرش هسـتند. سـؤال این اسـت کـه آیا توجیـه قابل قبولـی برای ایـن داده‌هـای بیومتریک وجـود دارد همچنیـن نقش شـرکت‌های خصوصی و امکان‌سـنجی کلی چنین اسـتراتژی امنیتـی در خصـوص داده‌هـای بیومتریـک چگونه ارزیابی می‌شـود؟

۵) ازجملـه مسـائل دیگـر کـه مطـرح شـد ایـن بـود کـه آرژانتیـن دارای یـک حکـم دادگاه در خصـوص قانونـی بـودن فناوری‌هـای تشـخیص چهـره در مکان‌هـای عمومـی خـاص می‌باشـد کـه نشـان می‌دهـد حتـی درصـورت وجـود قانـون حفاظـت از داده‌هـا، لحـاظ نکـردن منافـع عمومـی در قیـاس بـا منافـع خصوصـی قابلیـت اجرایـی نـدارد. فنـاوری نظـارت در آرژانتیـن از طریـق تولیدکننـدگان داخلـی[1] تأمیـن می‌شـود که بـه شـرکت‌های نظارتی اجـازه می‌دهـد در ابهام و فقدان شـفافیت باقـی بمانند و از نظـارت عمومی و ارزیابـی شـفافیت مصون باشـند. از آن‌جـا که دوربین‌های تشـخیص چهره در آرژانتیـن رایـج هسـتند، سـازمان‌های جامعه‌ی مدنـی مجبور بودنـد بازیگران بین‌المللـی را درگیـر کننـد، بـا روزنامه‌نـگاران کار کننـد، آگاهـی عمومـی را افزایش دهند و درخواسـت دسترسـی به اطلاعات را داشـته باشـند تا استفاده از ایـن سیسـتم‌ها را زیـر سـؤال ببرند.

۶) در آفریقـا، فناوری‌هـای امنیتـی تولیـد نمی‌شـوند، بلکـه صرفـاً بـه‌کار گرفتـه می‌شـوند؛ ماننـد پروژه‌هـای شـهرهای هوشـمند در حـال انجـام در سراسـر این قـاره.

۷)سرمایه‌گذاری زیاد در فناوری‌ها موجب می‌شود که به رفاه شهروندان سیستم‌های مراقبت بهداشتی، به‌دلیل فقر و فقدان منابع مالی، ضرر وارد شود.

۸)حتـی زمانـی کـه قوانیـن حفاظـت از داده‌هـا در برخـی کشـورها ماننـد

---

1. local suppliers

اوگانـدا، وجـود دارد، به‌سـبب ملاحظـات مربوط بـه امنیت ملی، اسـتثنائاتی هسـت که فرصتـی برای دولت‌هـا جهت جمـع‌آوری داده‌های هر چه بیشـتر فراهـم می‌کنـد. از جملـه تشـخیص چهـره‌ی امنیت مـرزی بـدون هیچ‌گونه لحـاظ مقـررات حقـوق بشـر انجـام می‌شـود، تـدارکات و اسـتقرار به‌صـورت مخفیانـه و بـدون اطلاع‌رسـانی عمومـی انجـام می‌شـود و هیـچ نظـارت پارلمانـی بـر کار آژانـس امنیتـی که تهیه‌کننده‌ی سیسـتم نظارتی هسـتند، وجود نـدارد.

۹)مشـکل ایـن اسـت کـه کشـورهایی کـه بزرگ‌تریـن بخش‌هـای دفاعـی و امنیتـی را دارنـد، در حـال انتقـال فنـاوری و شـیوه‌ها بـه دولت‌هـا و سـازمان‌های سراسـر جهـان هسـتند. IGF نیز به‌عنـوان یک انجمـن مرتبط ویـژه بـرای پرداختن بـه نقش و مسـئولیت انتقـال فنـاوری بین‌المللی نقش ایفـا می‌نمایـد. کشـورهای جنوب جهـان اغلب با کمبـود ظرفیـت و امکانات جهـت پیاده‌سـازی سیسـتم‌های دیجیتـال پیچیـده مواجـه هسـتند. ایـن مسـأله خطـر اعمـال و تحمیـل سیاسـت‌ها و فناوری‌هایـی را کـه لزومـاً بـا شـرایط و ویژگی‌های داخلی کشـورهای جنوب هماهنگ نیسـتند، از سـوی شـرکت‌های بخـش خصوصـی کـه عمدتاً از شـمال جهـان یا چین هسـتند، بـر کشـورهای جنـوب جهـان، افزایـش می‌دهد.

۱۰) موافقت‌نامه‌هـای همـکاری بین‌المللـی اگرچـه ضـرورت ارزیابـی تأثیر اجرایـی و عینـی حقـوق بشـر یـا ارزیابـی تأثیـر حفاظـت از داده‌هـا را در عمـل لازم می‌داننـد، امـا در مرحلـه‌ی اجرایـی داخلـی توسـط دولت‌هـا بـا شکسـت مواجهـه شـده‌اند. به‌عنوان‌مثـال، تحقیقـات انجام‌شـده توسـط نهاد حریـم خصوصـی بین‌المللـی [1] نشـان داد کـه در حالـی کـه کمیسـیون اروپا پروژه‌هایـی را بـرای خارجی‌سـازی مرزهـا از طریـق فنـاوری امنیتـی، تأمین

1. Privacy International

مالـی و طراحـی می‌کنـد، توجـه بسـیار کمـی بـه ارزیابـی تأثیر اجرایـی این پروژه‌هـا و کارآمـدی آن‌هـا می‌شـود. از جملـه‌ی راه‌حل‌هـای پیشنهادشـده، درخواسـت از سـرمایه‌گذاران اسـت تـا نه‌تنهـا نظـارت را تأمیـن مالـی کنند، بلکـه آن را نیـز تضمیـن نمایند.

۳-۱۱- به‌سـوی اهـداف توسـعه‌ی سـایبری: اجـرای هنجارهـای جهانـی[1] (از ۸:۴۵ تـا ۱۰:۱۵)

۱) پیشـرفت هر کشـوری متکی به توسـعه‌ی فضای سـایبر اسـت. این فضا فرصت‌هـای گسـترده‌ای را فراهـم کـرده اسـت. از مطالعـه از راه دور گرفتـه تـا نـوآوری و پیشـرفت اجتماعـی و اقتصـادی و...، همه‌چیـز را امکان‌پذیـر کـرده اسـت. بنابرایـن، پیشـرفت اقتصـادی و اجتماعـی مـدرن بایـد توسـط زیرسـاخت دیجیتالـی ایمن، قابل‌اعتمـاد و فراگیر پشـتیبانی و حمایت گردد. بـرای دسـتیابی بـه ایـن هـدف، به‌ویـژه حـال حاضـر کـه بیـش از نیمـی از جمعیـت جهـان آنلایـن هسـتند، در همه‌جـا، کـم کـردن شـکاف دیجیتـال و از بیـن بـردن شـکاف‌ها و شـکاف‌های اجتماعی-اقتصـادی بیـن افـرادی کـه بـه خدمـات دیجیتـال دسترسـی دارنـد و آن‌هایی کـه فاقد آن هسـتند، ضـروری اسـت. بـا این حـال، از طـرف دیگر، دیجیتال‌سـازی سـریع می‌تواند خطـرات دیگـری به‌همراه داشـته باشـد. بـرای مثال در کشـورهای بـا درآمد کـم و متوسـط کـه ممکن اسـت انعطاف‌پذیـری و تـاب‌آوری سـایبری کافی در برابـر تهدیـدات دیجیتالی که دائماً در حال ظهور هسـتند نداشـته باشـد، دیجیتال‌سـازی سـریع می‌توانـد تهدیدهایـی در جهـت دسـتیابی بـه اهداف توسـعه‌ی پایـدار را ایجـاد کنـد و تنش بین نیـاز برای تحـول دیجیتال و عدم وجـود امنیـت سـایبری را به‌وجـود آورد.

1. Towards cyber development goals: implementing global norms

۲) در حالـی کـه اکثـر دولت‌هـا و سـازمان‌های بین‌المللـی پذیرفته‌انـد که قوانیـن بین‌المللـی و منشـور ملل متحـد در خصوص اسـتفاده از فناوری‌های اطلاعـات و ارتباطـات و هنجارهـای تعیین‌شـده جهـت رفتـار مسـئولانه دولت‌هـا، می‌بایسـت اجرایـی گـردد، امـا در عمـل اقـدام مؤثـری صـورت نگرفته اسـت.

۳) جریان‌سـازی و ظرفیت‌سـازی در امنیـت سـایبری (CCB)[1]، نیازمنـد تـلاش و گسـترش بیـش از پیـش اسـت. در ایـن زمینـه، اتـاق بازرگانـی بین‌المللـی (ICC)[2] بحـث توافق و پذیرش اهداف توسـعه‌ی امنیت سـایبری (CDGs)[3] را آغـاز کـرده اسـت. اهـداف توسـعه‌ی امنیـت سـایبری پایـدار مجموعـه‌ای از اهـداف آرمانـی و عملـی هسـتند کـه با هدف کاهش شـکاف دیجیتـال، افزایـش انعطاف‌پذیـری از طریـق تقویـت دسترسـی بـه تحـول دیجیتـال و امـکان اجـرای قوانیـن و هنجارهـای بین‌المللـی بـرای محـدود کـردن فعالیت‌هـای مخـرب سـایبری، تدویـن شـده‌اند.

۴) بـرای تحقـق ایـن امـر بایـد دو عنصـر و جنبـه مـورد توجه قـرار گیرد: نقـش چندذی‌نفعـی، نحـوه‌ی اجرای آن و ایجـاد اعتمـاد در فرایندها. در این راسـتا، ایـن نکتـه مهم به‌نظر می‌رسـد کـه با وجـود این‌که بـر چندذی‌نفعی اجمـاع وجـود دارد، امـا مشـارکت واقعی ذی‌نفعـان در فراینـد چندذی‌نفعی مباحـث امنیـت آن‌چنـان چشـم‌گیر نیسـت و لازم اسـت کـه بـا حمایـت بیشـتری انجـام گردد.

۵) عـلاوه بـر این، توجـه باید به نقش افراد معطوف شـود. اهداف توسـعه‌ی امنیـت سـایبری بایـد همه‌ی جنبه‌هـای زندگی مـا را تحت تأثیر قـرار دهد. افـراد بایـد بداننـد کـه امنیـت سـایبری چگونـه بـر آن‌هـا تأثیر می‌گـذارد و چگونـه می‌تواننـد بـه یـک فضـای سـایبری ایمـن و مطمئـن کمـک کنند.

1. Cybersecurity capacity building (CCB).
2. The International Chamber of Commerce (ICC).
3. The Cybersecurity Development Goals (CDGs).

در نتیجـه، ایـن اقـدام بین ظرفیت‌سـازی سـایبری و توسـعه‌ی پایـدار پیوند تشـکیل می‌دهـد. از این رو، لازم اسـت کـه از طریق انعطاف‌پذیری سـایبری، در ایـن فراینـد اعتمـاد ایجـاد شـود تـا اطمینـان حاصـل گـردد کـه افـراد و همـه‌ی کنشـگران بـرای موفقیـت چنیـن فرایندهایی تـلاش می‌کنند.

۶) افزایـش دیجیتالـی شـدن منجـر بـه افزایش وابسـتگی متقابل سـایبری می‌شـود و مسـائل مربـوط بـه امنیـت سـایبری را بیـش از هر زمـان دیگری مطـرح می‌کنـد. نقـش قوانیـن بین‌الملـل، هنجارهـا، اقدامـات اعتمادسـاز و اقدامـات ظرفیت‌سـاز بایـد چهارسـتون اصلـی تلاش‌های جهانـی در زمینه‌ی امنیـت سـایبری باشـند که حمایـت و تأییـد اراده‌ی سیاسـی دولت‌هـا برای اجرایـی شـدن آن‌هـا ضروری اسـت. درنهایـت، اهداف توسـعه‌ی سـایبری را می‌تـوان از طریـق اعتمـاد، فراگیـری، عاملیـت، اقدامـات جمعی، مشـارکت، همـکاری و تعامـل بـا همـه‌ی ذی‌نفعان، تحصیـل کرد.

۳-۱۲- الگوهـای تاریـک: یـک چالـش آنلایـن در حمایـت از مصرف‌کننـده[1] (از ۹:۳۰ تـا ۱۰:۳۰)

۱) شـناخت الگوهـای تاریـک از منظـر نظارتی، آکادمیک و تجـاری در کنار افزایـش آگاهـی مصرف‌کننـده، موضـوع داغ ایـن نشسـت تخصصـی اسـت. الگوهـای تجـاری تاریـک بـا ظهـور دیجیتالـی شـدن رایج‌تـر و برجسـته‌تر شـده‌اند. مقابلـه بـا الگوهـای پیچیـده‌ی آن‌هـا بـرای سیاسـت‌گذاران چالش‌برانگیـز بـوده اسـت و بنابرایـن، هنوز هیـچ تعریف مـورد توافق جهانی از آن‌هـا انجام نشـده اسـت.

۲) شـناخت وسـیع و گسـترده از الگوهـا می‌توانـد ایـن نتیجـه را به دسـت دهـد کـه الگوهـای تاریـک می‌تواننـد شـیوه‌هایی را ارائـه دهنـد کـه بـرای

1. Dark patterns: an online challenge in consumer protection.

گمـراه کـردن یـا فریـب دادن مصرف‌کننـدگان آنلایـن، از طریـق تایمرهـای شـمارش معکـوس جعلـی یـا قیمت‌گـذاری سـاختگی و بسـیاری شـیوه‌های دیگر، طراحی شـده باشـند. بـا توجه به این‌کـه همه‌ی الگوهـای تاریک اثرات یکسـانی بـر مصرف‌کنندگان ندارند، ترسـیم مـرز افتراق بین الگـوی تاریک و الگوهـای تجـاری، سـخت اسـت، با این وجـود، در مـورد این‌که چـه اقداماتی را می‌تـوان جعلـی و فریبنـده توصیـف کـرد، گـزارش کمیتـه‌ی سیاسـت مصرف‌کننـدگان سـازمان همکاری اقتصـادی و توسـعه (OECD)[1] به ارائه‌ی تعریفـی پرداخـت مبنـی بـر این‌کـه: «الگوهـای تجـاری تاریـک شـیوه‌های تجاری هسـتند کـه از عناصر معمـاری انتخاب دیجیتال، به‌ویـژه در رابط‌های کاربـر آنلایـن، اسـتفاده می‌کننـد. الگوهـای مذکـور اسـتقلال، تصمیم‌گیری یـا انتخـاب مصرف‌کننـده را تغییـر می‌دهـد یـا بـه آن آسـیب می‌رسـاند. آن‌هـا اغلـب مصرف‌کننـدگان را فریـب می‌دهنـد، مجبـور می‌کنند یـا اغفال می‌کننـد و احتمـالاً بـه طـرق مختلـف باعث ضـرر مسـتقیم یا غیرمسـتقیم مصرف‌کننـده می‌شـوند؛ اگرچـه ممکـن اسـت اندازه‌گیری چنین ضـرری در بسـیاری از مـوارد دشـوار یا غیرممکن باشـد».

۳) از دیـدگاه دانشـگاهی و آکادمیک، اصطلاحات الگوهـای تاریک در معانی متفاوتی توسـط محققین اسـتفاده شـده اسـت. برای مثال، ریچارد تیلور بین الگوهـای تاریـک و معمـاری انتخـاب بـر اسـاس بی‌طرفـی، تمایـز قائل شـد؛ بـه ایـن معنـا که معمـاری انتخـاب فریبنده نیسـت و ایـن به معمـار طراحی بسـتگی دارد که چگونه از آن اسـتفاده کند. بنابراین، بررسـی بر اسـاس قصد طـراح بـوده و اگـر فریبنده تلقی شـود، مجازات می‌شـود. با این حال، مشـکل ایـن اسـت کـه این امـر بار اثبـات شـدیدی را در تعیین اعمال فریبنـده ایجاد می کند.

1. The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) Committee on Consumer Policy's report.

۴) جـدا از آسـیب‌های فـردی، ماننـد زیان‌هـای پولـی، الگوهـای تاریک نیز می‌تواننـد بـه رقابـت و درآمـد بازار آسـیب برسـانند. بنابراین، ضروری اسـت کـه کسـب‌وکارها از طراحـی منصفانـه نسـبت بـه مصرف‌کننـدگان اطمینان حاصـل کننـد و بررسـی کنند که آیا عملکرد آن‌ها به آن‌ها آسـیب می‌رسـاند یـا خیر.

۵) کمیسـیون اروپـا یـک مطالعـه‌ی رفتـاری در خصـوص الگوهـای تاریک انجـام داد و اولیـن آزمایش آن ثابت کرد کـه الگوهای تاریک بر تصمیم‌گیری تأثیـر می‌گذارنـد؛ به‌ویـژه مصرف‌کنندگانی کـه از فناوری کمتر آگاه هسـتند یـا اصـلاً هیچ آگاهـی ندارند. همچنیـن آزمایـش دوم ثابت کرد کـه الگوهای تاریـک می‌توانند آسـیب فیزیولوژیکـی ایجاد کنند.

۶) در مبـارزه بـا چنیـن رفتارهایـی، اتحادیـه‌ی اروپا (EU) سـاختار قانونی را اتخـاذ کـرده و مقـررات جدیـدی را اضافـه کرده اسـت که الگوهـای تاریک را تعریـف و ممنـوع می‌کنـد. قوانیـن آتـی را می‌تـوان بـا هـدف اصـلاح و شناسـایی شـکاف‌های دیجیتـال در معـرض آسـیب، مورد بررسـی قـرار داد.

۷) از منظـر تجـاری، پیشـنهاد می‌شـود کـه انتخاب‌هـای پایـداری بـرای مصرف‌کننـدگان ارائـه شـود؛ زیـرا همـه‌ی اطلاعـات منفـی و گمراه‌کننـده نیسـتند. دولت‌هـا بایـد در پـر کـردن شـکاف‌های موجـود در قوانیـن موجود مشـارکت داشـته باشـند و محققـان بایـد بـه توسـعه‌ی ابزارهـای در حـال توسـعه برای شـناخت آسـیب ادامـه دهند. باید بـه مصرف‌کننـدگان آموزش داده شـود کـه چگونـه الگوهـای تاریـک را شناسـایی و کاهـش دهنـد. با این وجـود، ایـن امـر نباید مانع از مسـتعد شـدن آن‌ها بـه سوءاسـتفاده از طریق شـناخت باگ‌هـا و آسـیب‌پذیری‌ها گـردد. بنابرایـن، مبـارزه بـا الگوهـای تاریـک به‌صورت اشـتراکی، بـرای اطمینـان از حمایت مؤثـر از مصرف‌کننده،

مسـألهای مهـم و قابـل توجه اسـت.

۳-۱۳- متاورس مبهم[1] (از ۱۱:۱۵ تا ۱۲:۱۵)

۱) در ایـن نشسـت، در خصـوص متاورس اذعان شـد که متـاورس به‌عنوان یـک پلتفـرم رسـانه‌ای اجتمـاع مجـازی یـا به‌بیـان ایده‌آلیسـتی‌تر، متاورس به‌عنـوان یـک جهـان مجازی اسـت کـه شـرایط و فرصت‌های مشـابه دنیای واقعـی را از نظـر وجـود، حقـوق و توانایـی بر انجام اقـدام یا فعل و مشـارکت در جامعـه، شـامل می‌شـود. اصطـلاح متـاورس در رمان علمی-تخیلی سـال ۱۹۹۲ بـا نـام «بـرف سـقوط» به‌عنـوان ترکیبـی از «متـا» و «ورس/جهـان» ریشـه دارد. متاورس‌هـای مختلفـی بـرای اسـتفاده‌ی عمومـی ماننـد پلتفرم زندگـی مجازی/ثانـوی [2] ایجـاد شـده‌اند. برخی از نسـخه‌های توسـعه‌یافته‌ی متـاورس شـامل ادغام بین فضاهای مجـازی و فیزیکـی و اقتصادهای مجازی اسـت. در حـال حاضر، بیشـتر پلتفرم‌هـا دارای هویت‌های مجـازی، آواتارها و موجودی‌هایـی هسـتند کـه فقط به یک پلتفـرم مرتبط هسـتند؛ اما متاورس ممکـن اسـت به شـما اجازه دهد تا شـخصیتی بسـازید کـه بتوانیـد آن را در همه‌جـا به‌راحتـی - به‌همـان راحتی کـه می‌توانیـد عکس نمایه‌ی خـود را از یـک شـبکه‌ی اجتماعـی به شـبکه‌ی دیگر کپـی کنید- ارائـه دهید.

۲) کنشـگران دولتـی نگرانـی خود را در خصـوص از دسـت دادن حاکمیت ملـی در پلتفرم‌هـای مجـازی و نیـز تشـدید خطـرات جدیـد بی‌سـابقه مثـل جرایـم سـایبری نویـن و نقـض داده‌ها به شـیوه‌های جدیـد، ابـراز کردند. در مقابـل، کنشـگران خصوصی (غیردولتـی)، پلتفرم‌های واقعیـت مجازی، مانند متـاورس، را یـک جامعـه‌ی داوطلبانـه می‌داننـد و اداره‌ی آن بایـد به اعضای جامعـه واگـذار شـود؛ نـه بـه دولت‌ها یـا نهـاد غیرمتمرکـز که بخشـی از آن

1. Misty metaverse.
2. Platforms like Second Life.

جامعـه‌ی متاورسـی نیسـتند. لـذا، متـاورس را در دامنـه‌ی حاکمیـت تعریف نمی‌کننـد.

۳) همـه‌ی کنشـگران موافـق هسـتند کـه بایـد مجموعـه‌ای از قوانیـن و آیین‌نامه‌هـای رفتـاری مشـترک در مـورد متاواژه(هـا) وجـود داشـته باشـد. بـا ایـن حـال، وسـعت و ماهیـت آن‌هـا و چگونگی آن‌هـا از منظر کنشـگران، به‌صورت‌هـای متفاوتـی پیشـنهاد شـد. تنظیم‌گـری و مقرره‌گـذاری در حـوزه‌ی متـاورس، چالش‌های مشـابهی مانند تنظیم و حاکمیـت و حکمرانی بـر فضـای مجـازی و اینترنـت، را بـرای سیاسـت‌گذاران ایجـاد می‌کنـد.

۴) از مهم‌تریـن چالش‌هـای اصلـی می‌تـوان بـه مـوارد ذیـل اشـاره کـرد: چندپارگـی، انتسـاب جـرم، قوانیـن قابـل اجـرا و اجـرای متنـوع و دامنـه‌ی اجـرای آن قوانیـن، امنیت دیجیتال و حفاظت از داده‌ها، دسترسـی و سـرعت در مناطق روسـتایی.

۵) مفهـوم متاورس(هـا) ایـن چالش‌هـا را بسـته بـه فناوری‌هـای مـورد اسـتفاده بـرای پیاده‌سـازی متـاورس و نسـخه‌های محلـی، ملـی و منطقه‌ای ایـن پلتفرم‌هـا به سـطح پیچیده‌تـری خواهد رسـاند. بسـیاری از فناوری‌های مـورد اسـتفاده بـرای ایجـاد متـاورس، شـامل سـخت‌افزار و نرم‌افـزار، ماننـد فنـاوری واقعیـت مجـازی، ارزهـای دیجیتـال، هـوش مصنوعی و...، اسـت.

۶) در این راسـتا، لازم به ذکر اسـت که برخی از کشـورها، مانند فیلیپین و ویتنـام، سـرمایه‌گذاری زیادی در متـاورس انجام می‌دهند و مزایای آشـکاری را در آن جسـتوجو می‌کنند.

۷)سـازمان سـلامت جهانی[1] گزارشـی در خصوص سـلامت دیجیتال منتشر کـرده اسـت و مزایای متاورس می‌توانـد برای افرادی که در مناطق روسـتایی زندگـی می‌کنند نیز وجود داشـته باشـد. آن‌ها می‌توانند توصیه‌های پزشـکی

1. World Health Organization (WHO)

را از نمـاد مجـازی یـک پزشـک دریافـت کننـد. عـلاوه بـر ایـن، برنامه‌هـای کاربـردی پیشـنهادی بـرای فنـاوری متـاورس شـامل بهبـود بهـره‌وری کار، محیط‌هـای یادگیـری تعاملـی، تجارت الکترونیک و سـلامت دیجیتال اسـت.

۸) جامعـه‌ی جهانـی در مراحـل اولیـه‌ی متـاورس قـرار دارد؛ امـا نیـاز بـه شـروع بحـث در خصوص مشـکلات احتمالی امنیتی و حقوقـی، قبل از این‌که جامعـه‌ی جهانـی بـا چالش‌هایـی روبـه‌رو شـود، در حـال حاضـر می‌بایسـت پیش‌بینـی گـردد. پیمـان جهانـی دیجیتـال سـازمان ملل متحد کـه همه‌ی بازیگـران حاکمیـت اینترنـت در حـال کار بـر روی آن هسـتند، می‌توانـد راهنمایی‌هایـی در خصـوص قوانیـن و حاکمیـت متاورس‌ها ارائـه دهد. ایجاد پیمان دیجیتال بخشـی از دسـتور کار مشـترک ۲۰۳۰ و نتیجه‌ی هیأت عالی سـازمان ملـل متحـد در زمینـه‌ی همـکاری دیجیتال خواهـد بود.

۳-۱۴- آینده‌ی شـبکه‌های بین سـیاره‌ای؛ گفتگو با وینت سـرف[1] (از ۱۱:۲۰ تا ۱۲:۲۰)

۱) اینترنـت در یـک دوراهـی قـرار دارد. مـا در حـال ورود بـه عصـر فضایی جدیـد هسـتیم کـه بسـیاری از ذی‌نفعـان عرصـه‌ی بـازی را کامـلاً متحـول کرده‌انـد. از ایـن رو، نیـاز مبرمـی به فکر کـردن در مـورد چالش‌هایی که این مرحلـه‌ی جدیـد از اینترنـت به‌همـراه خواهد داشـت، وجـود دارد. توسـعه‌ی یـک شـبکه‌ی بیـن سـیاره‌ای مسـتلزم پرسـش از خـود در خصوص مسـائل اخلاقـی، مشـکلات فنـی و سـاختارهای قانونی اسـت.

۲) در سـال ۱۹۹۸، گـروه ویـژه‌ی مربـوط بـه شـبکه‌ی بیـن سـیاره‌ای[2]، به‌عنـوان بخشـی از جامعـه‌ی اینترنـت، ایجاد شـد. امروزه وضعیـت فنی امور بسـیار پیشـرفته اسـت. ایـن گـروه بـه حـدود ۳۰ نفـر افزایـش یافتـه اسـت

1. The future of interplanetary networks-A talk with Vint Cerf.
2. The Interplanetary Network Special Interest Group.

کـه پروتکل‌هـای بسـته‌ی نرم‌افـزاری را در سراسـر زمیـن بـرای آزمایـش بر روی پلتفرم‌هـای مختلـف، سیسـتم‌عامل‌های مختلـف و محیط‌هـای بی‌وقفه در سـیاره‌ی زمیـن پیاده‌سـازی می‌کننـد. آن‌هـا انتظـار دارنـد کـه این‌هـا در محیـط بسـیار متغیـر بقیـه‌ی منظومـه‌ی شمسـی به‌خوبـی اجـرا شـوند. بنابرایـن، مشـکل از اجـرای عمدتـاً فنـی به اسـتقرار ماهـواره در ایـن مرحله تغییـر کـرده اسـت. چـه اتفاقـی می‌افتـد زمانی که شـما یک سیسـتم مانند ایـن را مسـتقر می‌کنیـد؟

۳) در مراحل اولیه‌ی اسـتقرار این نوع فرایند زیرسـاختی در مقیاس بزرگ، بخـش خصوصی به‌دلیل سـهم سـرمایه‌گذاری که می‌توانـد در اختیار بگذارد، همیشـه نقـش اصلی را ایفـا می‌کند. وقتـی زیرسـاخت‌های در مقیاس بزرگ در فضـا ایجـاد می‌شـود، جایـی کـه بسـیاری از مسـائل بی‌سـابقه هسـتند، بلافاصلـه راه‌هـای جدیـدی بـرای بحـث بـاز می‌شـود. به‌عنوان‌مثـال، آیا یک شـرکت خصوصـی می‌تواند یک معدن در ماه داشـته باشـد؟ مالکیـت خود را کجـا ثبـت می‌کنیـد؟ در صـورت اختـلاف بر سـر ادعا چـه اتفاقـی می‌افتد؟ این‌هـا هنوز سـؤالات حل‌نشـده‌ای هسـتند؛ اما مجموعـه‌ای از توافقـات به‌نام توافق‌نامـه‌ی آرتمیـس[1] کـه اساسـاً کنوانسـیون طرف‌هـای شـرکت‌کننده در مأموریت آرتمیس هسـتند، شـروع بـه بررسـی آن کرده‌اند.

۴) یکـی دیگـر از نگرانی‌های مطرح‌شـده توسـط اعضای نشسـت تخصصی این اسـت که چگونـه تمرکز قدرت، منابع و اختراعات و ابتکارات ثبت‌شـده‌ی شـرکت‌های بـزرگ فنـاوری، ماننـد گـوگل، بـه یـک الگـوی بین‌سـیاره‌ای تبدیـل می‌شـود. جامعـه‌ای کـه در حـال حاضـر مسـئول کار بین‌سـیاره‌ای اسـت، به اسـتانداردهای باز[2] اعتقـاد دارد.

۵) تسلیحاتی‌سـازی و نظامـی کـردن فضـا نیـز از جملـه‌ی مسـائل مرتبط

1. The Artemis Accords.
2. Open standards.

قابـل توجـه اسـت. ایـن را می‌تـوان به‌روشـی مشـابه حـل اختلافاتـی که در آب‌هـای بین‌المللـی رخ می‌دهـد، جایی کـه احتمال وقوع همکاری بیشـتر از درگیـری اسـت، حل و فصل کـرد. مأموریت‌های مشـترک زیـادی وجود دارد و ایسـتگاه فضایـی بین‌المللـی نمونـه‌ی خوبـی اسـت. این نشسـت تخصصی خوش‌بیـن بـود کـه حداقـل فرصتـی بـرای حرکـت در جهـت همـکاری و به اشـتراک‌گذاری منابـع در فضـا وجـود دارد؛ جایـی کـه کنشـگران خصوصـی (غیردولتـی) و عمومـی (دولتـی) نیز باید بتواننـد با هم کار کننـد؛ همان‌طور کـه امـروز در اینترنـت انجـام می‌دهند.

۳-۱۵- جلسـه‌ی اصلـی ائتلاف‌هـای پویـا: آینـده‌ی دیجیتالی ما؛ چگونـه ائتلاف‌هـای پویـا از قـرارداد جهانـی دیجیتـال پشـتیبانی می‌کننـد (از ۱۱:۲۰ تـا ۱۲:۵۰)

۱) ائتلاف‌هـای پویـای (DCs) انجمـن حکمرانـی اینترنـت[1] از نیـازی کـه از اولیـن انجمـن حکمرانـی اینترنـت در سـال ۲۰۰۶ احصا شـد، بـرای تبادل و اسـتمرار بحـث در میـان انجمن‌هـای حکمرانـی اینترنـت، ناشـی شـدند و به‌صـورت سـالانه، زمانـی به آن‌هـا اختصاص یافته اسـت. در حـال حاضر، ۲۴ ائتـلاف پویـا به‌صورت مسـتقل، بـاز و عام‌الشـمول فعالیت دارنـد. ائتلاف‌های پویـا خروجی‌هـای ملموسـی ماننـد توصیه‌هـا و رویکردهـای جدیـد خطی و مشـی، پیشـنهاد اسـتاندارد و موارد مشـابه را ارائه می دهند. ائتلاف‌های پویا دارای سـطوح مختلـف رشـد، تکامل و اثربخشـی، از نظر ارائـه‌ی خروجی‌ها و نتایـج، هسـتند. ائتلاف‌هـای پویـا، کارشناسـان را به‌صـورت داوطلبانـه، بدون حمایـت مالی توسـط انجمـن حکمرانـی اینترنت، جـذب می‌کنند.

۲) درایـن نشسـت، چندیـن نمونـه از کار ائتلاف‌هـای پویا ارائه شـد. ائتلاف

1. IGF Dynamic Coalitions (DCs).

پویـا در مـورد حقـوق کـودکان در محیـط دیجیتـال (DC-Children)[1] معتقـد اسـت که کـودکان همانند بزرگسـالان از حـق برخـورداری از فناوری و نیـز دیگـر حقـوق اولیـه در ایـن عرصـه برخوردار هسـتند. حقـوق کودکان به‌عنـوان موضوعـی کـه ذاتـاً بـا سـایر موضوعـات حکمرانـی اینترنـت (IG) مرتبـط اسـت، مـورد تأکید قـرار گرفت. ائتلاف اسـتانداردها، امنیـت و ایمنی اینترنـت (IS3C)[2] بـر امنیـت از طریـق طراحـی در اینترنـت اشـیا (IoT)، آمـوزش و مهارت‌هـا و حاکمیـت داده‌هـا در امنیـت، تمرکـز می‌کنـد.

۳) ائتـلاف جوانـان در حاکمیـت اینترنـت (YCIG)[3] جوانان را بـرای ارائه‌ی پیشـنهادهای کارگاهـی و مشـارکت با انجمن حکمرانـی اینترنت متعهد کرد: ۱۱ مـورد از ۱۳ پیشـنهاد کارگاه آموزشـی انجمـن حکمرانی اینترنت توسـط نماینـدگان جوانـان انتخاب شـدند. اجـلاس جهانی جوانـان ۲۰۲۲ به اهمیت سـواد دیجیتـال (اجبـاری)، از جملـه نیـاز بـه آمـوزش معلمـان، پرداخـت. ائتـلاف جوانـان در حاکمیت اینترنـت هنوز باید در دسـتیابی به خروجی‌های ملمـوس کارآمدتـر اقـدام کند. در ضمـن، فرایند ائتلاف جوانـان در حاکمیت اینترنـت، مادامـی که برای جوانان در دسـترس باشـد، به‌خودی‌خود خروجی مهمی اسـت.

۴) ائتـلاف پویـا در خصـوص جنسـیت و حکمرانـی اینترنـت (DC-Gender)[4] دارای سـه اولویـت اسـت: بحـث در خصـوص جنسـیت (فراتر از دیـدگاه مـرد یـا زن)، گسـترش دیدگاه‌هـا در خصوص چالش‌های جنسـیتی فراتـر از خشـونت آنلایـن و ابهام‌زدایـی از حکمرانـی اینترنت بـرای گروه‌های جنسـیتیِ بـه حاشـیه رانده‌شـده.

۵) درک مفهـوم حکمرانـی اینترنـت دشـوار اسـت؛ زیرا با مدل‌های سـنتی

1. The DC on Children's Rights in the Digital Environment.
2. The Internet Standards, Security and Safety Coalition (IS3C).
3. The Youth Coalition on Internet Governance (YCIG).
4. The DC on Gender and Internet Governance (DC-Gender).

حکمرانـی متفـاوت اسـت و انجمـن حکمرانـی اینترنـت در این‌جـا نقـش مهمـی ایفـا می‌کنـد. ائتـلاف پویـا در فناوری‌هـای سـلامت مبتنـی بـر داده (DC-DDHT)[1] رویدادهـا را سـازمان‌دهی می‌کنـد و مواد آموزشـی را برای ذی‌نفعـان مختلف (مانند پزشـکان، فناوران، افـراد دارای معلولیت و...) تدوین می‌کنـد و برآمدهایـی را بـرای سـایر فراینده‌ـا ارائـه می‌دهد. ائتـلاف پویا در خصـوص اینترنـت و مشـاغل[2] کـه در انجمـن حکمرانـی اینترنـت پاریس در سـال ۲۰۱۸ تأسـیس شـد، گزارشـی سـالانه در خصوص اینترنت و مشـاغل تهیـه می‌کنـد و پـروژه‌ی CREATE را پیـش می‌بـرد کـه مـردم را به‌جـای سـود در مرکز توسـعه‌ی فنـاوری قرار می‌دهـد و هدف آن کمـک به اینترنت بـرای تأمیـن معیشـت بـرای همه و حمایـت از ایجاد شـغل به‌جای از دسـت دادن شـغل است.

۶) ائتـلاف پویـا در حقـوق و اصـول اینترنـت (DC-IRP)[3] کـه در انجمـن حکمرانـی اینترنـت در سـال ۲۰۰۹ تأسـیس شـد، بـرای ایجاد یـک اینترنت متنـوع و فراگیـر بـا پرداختـن بـه تغییـرات آب‌وهـوا و عدالت عمـل می‌کند. مهم‌تریـن دسـتاورد ائتـلاف پویـای توسـعه، ترجمه و انتشـار منشـور حقوق و اصـول اینترنـت اسـت کـه شـامل ۲۱ مقاله در خصـوص حقوق بشـر برای همـه‌ی گروه‌هـای مـردم اسـت و بـه ۱۲ زبـان ترجمـه شـده اسـت. ائتـلاف پویـای مذکـور جوامـع را درگیـر افزایش شـناخت منشـور اعلامیـه‌ی جهانی حقـوق بشـر، از جملـه ادغام در تمـام بحث‌های مربوط بـه حکمرانی اینترنت (به‌ویـژه توسـط بخـش فنـاوری) می‌کنـد. ائتـلاف پویـا در خصـوص مدارس حکمرانـی اینترنـت[4]، برنامه‌های درسـی را بـرای ارائه‌ی حکمرانـی اینترنت و خط‌مشـی‌ها (مانند جنسـیت، هـوش مصنوعـی و...) به سـازمان‌های مردمی

1. The DC on Data Driven Health Technologies (DC-DDHT).
2. DC on Internet & Jobs (DC-Jobs).
3. The DC on Internet Rights and Principles (DC-IRP).
4. DC on Schools of Internet Governance (DC-SIG).

ارائـه می‌دهـد و پیشـنهادهای مردمـی را بـه انجمن‌هایـی ماننـد انجمـن حکمرانـی اینترنـت ارائـه می‌کند.

۷) ازجملـه مسـأله‌های طرح‌شـده در ایـن نشسـت ایـن اسـت کـه چگونـه کشـورهای ائتلاف‌هـای پویـا می‌تواننـد به انجمـن حکمرانـی اینترنت پلاس (IGF+) کـه توسـط نقشـه راه دبیـر کل سـازمان ملـل در زمینـه همـکاری دیجیتـال تعیین‌شـده اسـت، کمـک کننـد؟ انجمـن حکمرانـی اینترنـت پـلاس (IGF+) می‌توانـد خروجی‌هـای عینـی ائتلاف‌هـا (ماننـد توصیه‌هـای خط‌مشـی، دسـتورالعمل‌ها و بهتریـن شـیوه‌ها) را به‌طـور رسـمی‌تر اعـلام کنـد، تأثیـر آن‌هـا را بـا قـرار دادن آن‌هـا در کانـون توجـه افزایـش دهـد و بـه اجـرای آن‌هـا به‌عنوان‌مثـال از طریـق ظرفیت‌سـازی یـا انتشـار در IGF هـای منطقـه‌ای، کمـک کند. انجمن حکمرانـی اینترنت پـلاس (IGF+) باید راه‌هایـی بـرای حمایـت از توصیه‌های انجمـن حکمرانی اینترنـت بیابد که به سـمت پیاده‌سـازی و اجـرا هدایت شـود.

۸) در جلسـه پرسـیده شد که ساختار پشـتیبانی انجمن حکمرانی اینترنت از ائتلاف‌هـای پویـا بـرای افزایـش تأثیـر کار آن‌هـا چگونـه می‌توانـد باشـد؟ ائتلاف‌هـای پویـا بایـد بـا خروجی‌هـای خـود چـه کسـانی را مـورد خطـاب قـرار دهند؟

۹) آقـای آماندیـپ سـینگ گیل، فرسـتاده‌ی دبیـر کل سـازمان ملل متحد در امـور فناورانـه و عضـو سـابق هیـأت راهبری انجمـن حکمرانـی اینترنت [1] توضیـح داد کـه مـدل انجمن حکمرانـی اینترنت پـلاس (IGF+) و همچنین مدل‌هـای دیگر پیشنهادشـده توسـط هیـأت عالی‌رتبه در خصـوص همکاری دیجیتـال، یـک رویکرد شـبکه‌ای در هسـته‌ی خـود دارد و باید بـه یک مرکز رشـد خط‌مشـی تبدیـل شـود کـه از فرصت‌هـای ائتلاف‌هـای پویـا اسـتفاده

1. The IGF Leadership Panel.

کنـد. وی افزود کـه وظیفه‌ی اصلی هیأت راهبری انجمـن حکمرانی اینترنت ایـن اسـت که بـه نتایج انجمـن حکمرانـی اینترنت بیشـتر توجه کند.

۱۰) شـرکت‌کنندگان اسـتدلال کردنـد کـه اگر انجمن حکمرانـی اینترنت پـلاس قصـد دارد کـه یک پیـش‌ران خط‌مشـی باشـد، ائتلاف‌های پویـا باید بـا درگیـر شـدن در کار مقدماتـی انجمـن حکمرانـی اینترنـت و همچنیـن بحث‌هـای اسـتراتژیک آن، بخـش مهم‌تـری از آن را تشـکیل دهنـد. یـک پیشـنهاد ایـن بـود کـه انجمن‌هـای پویـا در گـروه مشـورتی چندجانبـه[1] ، نمایندگی رسـمی داشـته باشـند.

۱۱) پیشـنهادهایی وجـود داشـت که ائتلاف‌هـای پویا باید بهتـر با یکدیگر همـکاری کننـد و از یکدیگر حمایـت کنند. این می‌تواند یـک اثر چندبرابری ایجـاد کنـد و تأثیـر کار ائتلاف‌هـای پویـا را افزایـش دهـد. به‌عنوان‌مثـال، سـایر ائتلاف‌هـای پویـا می‌تواننـد بـه ائتـلاف جوانـان در حاکمیـت اینترنت (YCIG)[2] کمـک کننـد تـا خروجـی باارزش‌تـر و مناسـب‌تر ارائـه دهـد و فرصت‌هـای یادگیـری ماننـد وبینارها در خصـوص موضوعات خـاص را برای جوانـان تـازه‌وارد فراهـم کننـد. ائتلاف‌هـای پویا بایـد در کار خود بـه آن‌چه کـه به‌نفـع کـودکان اسـت نـگاه کننـد. نمونه‌هـای خوبـی در حـال حاضـر وجـود دارد: ائتـلاف پویـا در خصـوص مـدارس حکمرانـی اینترنـت[3] در حال حاضـر محتـوا را بـه برخـی از ائتلاف‌هـای پویـای دیگـر هدایـت می‌کند؛ در حالـی که ائتـلاف جوانـان در حاکمیت اینترنـت (YCIG)[4] همـکاری قوی با گروه‌هـای دیگـر دارد. از ائتلاف‌هـای پویـا دعوت شـد تـا جوانان بیشـتری را در کار خـود مشـارکت دهنـد. حمایت دبیرخانه‌ی انجمـن حکمرانی اینترنت

1. Multistakeholder Advisory Group (MAG):
گروه مشورتی چندجانبه (MAG) توسط دبیر کل سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۶ برای کمک به دبیرکل در تشکیل جلسه‌ی سالانه‌ی IGF با تهیه‌ی برنامه و زمان‌بندی ایجاد شد.
2. The Youth Coalition on Internet Governance (YCIG).
3. DC on Schools of Internet Governance (DC-SIG).
4. The Youth Coalition on Internet Governance (YCIG).

از کار ائتلاف‌های پویا بسیار مهم ذکر شد و گروه هماهنگی ائتلاف پویا به‌عنوان یک نمونه‌ی برجسته بیان گردید.

۱۲) با نگاهی به آینده، یکی از شرکت‌کنندگان پیشنهاد کرد که انجمن حکمرانی پلاس باید طیف وسیعی از پشتیبانی را برای ائتلاف‌های پویا فراهم کند.

۱۳) چگونه کار ائتلاف‌های پویا می‌تواند به توسعه‌ی پیمان جهانی دیجیتال (GDC) کمک کند؟ پیمانی که قرار است در اجلاس آینده‌ی سازمان ملل در سپتامبر ۲۰۲۴ مورد توافق قرار گیرد و رایزنی‌ها در طول بررسی «WSIS+۲۰» مجمع عمومی سازمان ملل متحد در ۲۰۲۵ در خصوص آن انجام شود.

۱۴) سینگ گیل مشارکت دوگانه‌ی DCها در فرایند GDC را مشخص کرد. اول، در مرحله‌ی مشاوره آماده‌سازی برای GDC، DCها می‌توانند ورودی‌ها را ارائه دهند. دوم، DCها می‌توانند به انتشار دستورالعمل‌های GDC به ذی‌نفعان و اجرای آن پس از تصویب GDC کمک کنند. از این نظر، DCها می‌توانند روی موضوعاتی تمرکز کنند که به‌اندازه‌ی کافی مورد بررسی قرار نگرفته‌اند و ورودی‌های باکیفیتی را برای فرایند ارائه دهند. دیگران با تأکید بر ارزش ورودی اعضای DC که تجربه عملی دارند، موافق بودند.

۱۵) ازجمله موارد اصلی نیاز به ابهام‌زدایی از IG، تقویت سواد دیجیتال، مشارکت دادن جوانان، تضمین پایداری زیست‌محیطی دیجیتال (شامل خطرات مربوط به منابع، اقتصاد دایره‌ای، حقوق بشر و...) و انعکاس چندین نشانگر اجتماعی به‌عنوان یک استراتژی مدیریت ریسک است. به‌عنوان گام‌های بعدی، IGF+ و IGF LP باید راه‌هایی برای تعامل با DC

هـا و افزایـش تأثیـر نتایـج آن‌ها ایجـاد کنند. DCهـا می‌تواننـد ورودی‌های ارزشـمندی را بـرای شـکل‌دهی و اجـرای GDC ارائـه دهنـد و نماینـده‌ی فنـاوری می‌توانـد در مـورد روش‌هـا توضیح بیشـتری بدهد.

۳-۱۶- مسـیرهای توسـعه‌ی عادلانـه و ایمـن هـوش مصنوعـی عمومـی[1] (از ۱۲:۳۰ تـا ۱۴)

۱) در سـطح جهانی، هوش مصنوعـی (AI) حضوری فراگیر در فعالیت‌های روزمـره‌ی مـا دارد. رشـد اقتصـادی را افزایـش می‌دهـد، مسـائل اجتماعی را حـل می‌کنـد، کارهای دشـوار و ریسـک‌دار را انجام می‌دهد و اسـتانداردهای زندگـی هـزاران، اگـر نگوییم میلیون‌هـا، نفر را بـالا می‌برد.

۲) همان‌طـور کـه ایـن توسـعه امیدوارکننـده به‌نظـر می‌رسـد، بایـد بدانیـم کـه بسـیاری از مزایـای الگوریتم‌هـای هـوش مصنوعـی در شـمال جهـان (کشـورهای توسـعه‌یافته) متمرکـز شـده اسـت. در حالی کـه جنوب جهـان همچنـان مصرف‌کننـده و محـل آزمایـش بـرای برنامه‌ی کشـورهای توسـعه‌یافته هسـتند. مـا باید بـه نابرابری‌های تشدیدشـده بپردازیـم؛ به‌ویژه شـکاف بیـن دارنـدگان و آن‌هایـی که از چنیـن فنـاوری برخوردار نیسـتند. شـرکت‌کنندگان در نشسـت تخصصـی، اصـول اخلاقـی را کـه می‌خواسـتند در طراحـی هـوش مصنوعی تجسـم یافته باشـند و همچنیـن برخی گام‌های عملـی کـه می‌توانسـتیم بـرای دسـتیابی بـه آن‌هـا برداریـم، روشـن کردند.

۳) با پیشـرفت جهان به‌وسـیله‌ی پیشـرفت هـوش مصنوعـی، چند چالش در پیـش اسـت. یکـی از مواردی که به‌طور مکرر توسـط شـرکت‌کنندگان در نشسـت تخصصـی مورد تأکید قرارگرفته اسـت، نماینـدگـی گروه‌های ذی‌نفع در توسـعه‌ی فنـی هـوش مصنوعـی، سیاسـت‌گذاری و مقـررات مربوطـه و

1. Pathways to equitable and safe development of AGI.

استقرار آن است. کشورها در حال تهیه‌ی پیش‌نویس استراتژی‌ها و ساختارهای ملی مربوط برای حمایت از حقوق مردم هستند؛ اما نظرسنجی ارزیابی نیازهای هوش مصنوعی در آفریقا که توسط یونسکو راه‌اندازی شد، نشان داد که بسیاری از دولت‌ها در جنوب جهان هنوز به درک جامعی از تأثیرات کامل هوش مصنوعی در اوضاع و احوال و شرایط داخلی و سیاق محلی خود و این‌که کدام سیاست در این خصوص مؤثرتر خواهد بود، نیاز دارند.

۴) به‌دلیل عدم وجود محیط مناسب برای قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری در جنوب جهان، بسیاری از مقررات مربوط به فناوری هوش مصنوعی توسط شمال جهان تدوین شده است. سخنرانان اظهار داشتند که کشورهایی که از نظر توسعه و مقررات هوش مصنوعی عقب مانده‌اند، به‌طور فزاینده‌ای از نیاز آن‌ها به دفاع از مواضع خود و اطمینان از شنیده شدن صدایشان آگاه هستند.

۵) ایده‌ی تضمین حاکمیت دیجیتال بسیار مسأله‌ی مهمی است. سخنرانان درباره‌ی «دستگاه‌های هوشمند» پشتیبانی‌شده توسط فناوری‌های هوش مصنوعی بحث کردند. از زمان ساخت تا تولید انبوه و از مصرف تا تنظیم آن‌ها، دستگاه‌های هوشمند عمدتاً کنترل کشورهای شمال جهان را در دست دارند، نه کشورهای جنوب جهان. بنابراین، به‌ندرت تفسیر دومی از اصول اخلاقی و حقوقی که باید مورد حمایت قرار گیرند، در بحث‌های جهانی منعکس می‌شود.

۶) سخنرانان دریافتند که از آن‌جا که جنوب جهان اکثریت جمعیت جهان را به خود اختصاص داده است، برای این کشورها مهم است که ظرفیت‌های خود را افزایش دهند و منابع را برای ساخت راه‌حل‌های خود

اختصـاص دهند.

۷) یکـی از راه‌هـا، بازنگـری در نقـش معمـول دولت‌هـا به‌عنـوان مشـتریان شـرکت‌های جهانـی شـمال اسـت. سـخنرانان پیشـنهاد کردنـد کـه دولت‌ها بودجـه و منابعـی را بـرای تقویـت نـوآوری و پیشـرفت فنـاوری در بخـش دولتـی کنـار بگذارنـد و به‌جـای این‌کـه صرفـاً مصرف‌کننـدگان محصـولات شـرکت‌های خصوصـی باقـی بماننـد، بـه تولیدکننـدگان کالاهـای عمومـی تبدیـل شـوند. به‌این‌ترتیـب، آن‌هـا قـادر خواهنـد بـود ویژگی‌هایـی را دنبال کننـد کـه کالاهـای عمومـی بایـد از آن برخـوردار باشـند، ماننـد شـفافیت طراحـی محصـول و عدالـت در نتایـج.

۸) یکـی دیگـر از ایـن مـوارد، بـاز کـردن مدل‌هـای پول‌محـوری اسـت که شـرکت‌های فنـاوری خصوصـی بـه اشـتراک می‌گذارنـد و درک می‌کنند که اصول اخلاقی در مقابل سـود آن‌ها کجاسـت. رفتار شـرکت‌های خصوصی در طراحـی هـوش مصنوعی پیامدهـای عملی بـرای مشـتریان در جنوب جهان دارد؛ به‌ویـژه زمانـی کـه فرایندهـای تصمیم‌گیرانـه در بـه حداکثـر رسـاندن سـود، نمی‌تواننـد حاشیه‌نشـین‌ترین افـراد را در نتایـج الگوریتمـی حـذف کنند.

۹) سـخنرانان طراحـی مشـارکتی را به‌عنـوان روشـی پیشـنهاد کردنـد که می‌تواند شـیوه‌های تجاری را به چالش بکشـد و بینشـی در خصوص بهترین روش اجـرای اصـول اخلاقـی ارائه دهد. با مشـارکت کاربران نهایـی در همان ابتـدای مرحلـه‌ی طراحی محصول، روش‌هـای طراحی مشـارکتی، کاربران را قـادر می‌سـازد تا فنـاوری موجود در محصول را بشناسـند، مسـائل مربوط به پرچم‌گذاری را مشـخص کنند و نگرانی‌هایشـان را در طول ورژن‌های مختلف محصـول کاهـش دهند. چنیـن روش‌شناسـی، اصـل شـفافیت در طراحی را

افزایـش می‌دهـد. همچنیـن ممکن اسـت تنظیم‌گـران و مقرره‌گـذاران را در مـورد بهترین شـیوه‌های صنعتـی آگاه کند.

۱۰) اعضـای میزگرد در مورد مسـئولیت مشـترک ذی‌نفعان، برای تضمین فراینـد تحـول دیجیتـال متنـوع، فراگیـر و دموکراتیـک در سراسـر جهـان، توافـق کردنـد. تعهـدات بلندمـدت و راهبری قوی از سـوی نهادهـای عمومی بایـد بـا مسـئولیت‌پذیری و شـفافیت بـرای حکمرانـی بهتر هـوش مصنوعی همراه باشـد.

۳-۱۷- مشـارکت جهانی جوانان در حکمرانـی اینترنت: موفقیت‌ها و فرصت‌هـا[1] (از ۱۲:۳۵ تا ۱۴:۰۵)

۱) ایـن جلسـه موفقیت‌هـا و برنامه‌هایـی را که جوانان ۱۸ تا ۳۵ سـاله برای زمـان حال و آینـده‌ی حاکمیت اینترنت دارند، نشـان می‌دهـد و چالش‌هایی را کـه در اجرای کار حکمرانی اینترنت و تشـویق سـایر جوانـان به همراهی با آن‌هـا مواجه هسـتند، تشـریح می‌کنـد. چندین گـروه تحت رهبـری جوانان، ماننـد ائتلاف جوانـان در حاکمیت اینترنت، گروه جوانان مسـتقر و اتحادیه‌ی آفریقـای نمونـه‌ی اتیوپـی، اهـداف و کار سـازمان‌های خود را تشـریح کردند کـه بسـیاری از آن‌هـا در حـال حاضـر وابسـته بـه سـازمان‌های منطقـه‌ای یا جهانـی هسـتند؛ ماننـد اتحادیه‌ی آفریقـا، اتحادیـه‌ی بین‌المللـی مخابرات و جامعـه‌ی اینترنـت. در حـوزه‌ی حکمرانی اینترنـت، این گروه‌هـا اعضای خود را در فعالیت‌هایـی در زمینـه‌ی توسـعه‌ی ظرفیـت، توانمندسـازی جوانـان، حمایـت و ارتقای سیاسـت‌ها، مشـارکت می‌دهند. مسـائلی که مورد بررسـی قـرار می‌گیـرد شـامل صلـح و امنیـت، به‌ویـژه امنیـت سـایبری، توسـعه‌ی دیجیتـال، کارآفرینـی و سـایر مسـائل اقتصـادی، زیسـت‌محیطی، اجتماعـی

1. Global youth engagement in IG: successes and opportunities.

و فرهنگـی اسـت که بر مشـارکت جوانـان در اینترنـت و حکمرانـی اینترنت تأثیر می‌گـذارد.

۲) شـرکت‌کنندگان همچنین نیاز به پیوسـتن بیشـتر جوانان به طرح‌های خـود و مشـارکت هدفمنـد بـا اشـتیاق و تعهـد را تشـریح کردنـد. برخـی از گروه‌هـا همچنیـن بـر نیـاز بـه ایجـاد مشـارکت بیـن سـازمان‌های جوانان و غیرجوانان برای پیشـبرد دسـتور کار مشـارکت جوانان در حکمرانی اینترنت تأکیـد کردند.

۳) ایـن کارگاه چندیـن چالش پیـش روی جوانان در حکمرانـی اینترنت را مـورد تأکیـد قرار داد؛ از جمله منابـع محدود برای جوانـان در جوامع محروم در شـمال جهـان و در جنـوب جهـان. خصوصـاً از آن‌جـا کـه مشـارکت در حکمرانـی اینترنـت بـرای اکثـر جوانان داوطلبانه اسـت، فضای محـدود برای مشـارکت در تصمیم‌گیـری حکمرانـی اینترنـت در سـطح ملی، کلیشـه‌های جنسـیتی و دسترسـی بـه محتـوای فقـط انگلیسـی از دیگر مسـائل کلیدی اسـت کـه بخشـی از مشـکلات را موجب می‌شـود.

۴) از جوانـان خواسـته می‌شـود تـا ارزش‌هـا، مهارت‌هـا، نگرش‌هـا و خروجی‌هـای پـروژه‌ی مناسـب را تقویـت کننـد تا قابل‌مشـاهده باشـند و به آن‌هـا بهـا داده شـود.

۵) تصمیم‌گیرنـدگان بایـد ایـن موانـع و دیگـر موانـع را از بیـن ببرنـد و در عـوض، سـاختارهایی بسـازند کـه بتوانـد بـه جوانـان بـرای مشـارکت طولانی‌مـدت در حکمرانـی اینترنـت خدمـت ارائـه دهـد.

۳-۱۸-جریان‌هـای قابـل اعتمـاد داده: بهسـوی ایجـاد اصـول مشـترک[1] (از ۱۲:۳۵ تـا ۱۴:۰۵)

۱) ایـن جلسـه بـر اسـاس بحثـی اسـت کـه در انجمـن حکمرانـی اینترنت ۲۰۲۱ در مـورد جریان‌هـای قابـل اعتمـاد داده و همچنیـن بـر روی یـک پیش‌نویـس در مـورد دسترسـی دولـت مـورد اعتماد بـه داده‌های شـخصی[2] آغاز شـد.

۲) نـکات کلیـدی شـامل تفکیـک بیـن جریـان داده‌هـای شـخصی و غیرشـخصی، ارتبـاط پیشـبرد اصـول جریـان قابل اعتمـاد داده‌ها ر راسـتای سـاختارهای سیاسـتی موجـود و همچنیـن نیـاز بـه کار در جهـت همـکاری مؤثرتـر بیـن کشـورها، مشـاغل، اپراتورها و مقامـات حفاظت از داده‌ها اسـت کـه در ایـن نشسـت مطرح شـد.

۳) دنیـای داده‌هـا متنـوع و در حال رشـد اسـت و مسـتعد طبقه‌بندی بین داده‌هـای شـخصی و غیرشـخصی اسـت. «گـزارش مـا بایـد دربـاره داده‌هـا صحبـت کنیـم»[3] طبقه‌بندی‌هـای مختلـف و مسـائل مربـوط به جریـان آزاد داده‌هـا را تشـریح می‌کنـد. اطلـس حکمرانـی فضـای داده[4] همچنیـن بـرای درک اکوسیسـتم حکمرانـی داده مفیـد اسـت.

۴) تمرکـز این نشسـت تخصصـی بر جریان‌هـای داده‌های دولتـی و تجاری و همچنیـن دیدگاه‌هـای مقامـات حفاظـت از داده‌هـا و اپراتورهـای مخابراتی بـود. در ضمـن، همه‌ی ایـن موارد بـرای اطمینـان از جریان‌هـای قابل‌اعتماد داده در جهـان، مورد نیاز اسـت.

۵) در آوریـل ۲۰۲۲، کتـاب سـفید دسترسـی دولـت معتمـد بـه داده‌هـای شـخصی کـه توسـط بخـش خصوصـی نگهـداری می‌شـود، تدویـن شـد. در

1. Trustworthy data flows: building towards common principles.
2. White Paper on Trusted Government Access to Personal Data Held by the Private Sector.
3. The report We Need to Talk About Data.
4. Datasphere Governance Atlas.

ایـن کتـاب، ارزش جریان‌هـای داده‌هـای فرامـرزی را بـرای عملیـات تجاری بررسـی می‌کنـد و تأثیـر دسترسـی نامحدود و نامتناسـب دولت بـه داده‌های شـخصی را به‌عنـوان مانعـی بـرای آن، مـورد بحث قـرار می‌دهد. جریـان آزاد داده‌هـا بـا اعتمـاد ایـن نوشـته، مجموعه‌ای از هشـت اصـل و توصیـه را برای بررسـی به‌عنـوان نقطـه شـروعی بـرای ایجـاد قوانیـن جهانـی مشـترک در مـورد دسترسـی اجبـاری بـه داده‌های شـخصی که توسـط بخـش خصوصی نگهـداری می‌شـود، ارائـه می‌کنـد.

۶) بنابرایـن، بحـث دوطرفـه اسـت. از یـک طـرف، اطمینـان از جریـان آزاد داده‌هـا ضـروری اسـت. انتقـال داده‌هـای فرامـرزی در قلب نحـوه‌ی عملکرد اقتصـاد دیجیتال جهانی امروز اسـت. در سرتاسـر جهان، دولت‌هـا دیوارهایی را در اطـراف داده‌هـا در داخـل مرزهـای خـود ایجـاد می‌کننـد تـا اطمینـان حاصـل کننـد کـه بـر داده‌هـای در محـدوده‌ی صلاحیـت سـرزمینی خـود کنتـرل دارنـد یـا از ادعـای هرگونـه اختیـاری بر داده‌های خود توسـط سـایر حاکمیت‌هـا جلوگیـری کنند. یکـی از دلایل کاهش اعتماد بـه جریان داده‌ها مقـررات متضـاد دولـت اسـت؛ ماننـد قانـون شفاف‌سـازی اسـتفاده‌ی قانونی از داده‌هـا در خـارج از کشـور ایالات‌متحـده[1]، قانـون حفاظـت از اطلاعـات شـخصی چیـن[2] و مقـررات اروپایـی[3]. امـا داده‌هـا جهانـی هسـتند و این در تنـش بـا محلی‌سـازی داده‌ها اسـت کـه تمایـل دارد اینترنت و مزایـای آن را تکه‌تکـه و چندپـاره کند.

۷) در برخـی از حوزه‌هـای قضائی، از کسـب‌وکارهایی کـه داده‌ها را به خارج از مرزهـا انتقـال می‌دهند، خواسـته می‌شـود که در مورد ایـن تصمیم بگیرند کـه آیـا بـرای تعییـن این‌که کـدام کشـور صادرکننـده‌ی داده و کدام کشـور

1. The Clarifying Lawful Overseas Use of Data Act or CLOUD Act.
2. China's Personal Information Protection Law.
3. European regulation.

دریافت‌کننـده اسـت، مکانیسـم‌های مشـابهی وجـود دارد یـا خیر. ایـن برای آن‌هـا و همچنیـن بـرای دولت‌هـا و تنظیم‌کننده‌هـا به‌شـدت چالش‌برانگیـز اسـت. نیـاز بـه مقـررات هماهنگ‌تر بر اسـاس همـکاری چندسـطحی وجود دارد.

۸) از سـوی دیگـر، حقـوق بشـر و حفاظـت از داده‌هـا در جریـان داده‌هـا ضروری اسـت. دو رویکرد برجسـته شـد. از یک طرف، رویکرد بسـیار سـنتی اروپایـی مبتنـی بـر تصمیمات کفایـت، بندهای قـراردادی اسـتاندارد، قوانین شـرکتی الـزام‌آور و رویکردهای مختلـف مبتنی بر انطبـاق داوطلبانه‌ی بخش خصوصـی بـا گواهـی مهـر و کدهـای رفتـاری، وجـود دارد. بـرای مقامـات حفاظـت از داده‌ها هدایت شـبکه پیچیـده‌ی مکانیسـم‌های بین‌المللی انتقال داده و تعییـن اولویت‌ها بسـیار چالش‌برانگیز اسـت. کشـورها تمایـل دارند بر سـر کمتریـن مخرج مشـترک در تنظیـم اصـول بین‌المللی به توافق برسـند کـه منجـر به دسترسـی ناعادلانـه‌ی دولت به داده‌های شـخصی می‌شـود. در مقابـل، سـازمان‌های جامعه‌ی مدنی اصـول لازم و متناسـب در کاربرد حقوق بشـر در نظـارت بـر ارتباطـات را ارائـه کردند. ایـن اصول بر شـفافیت و اعلان اجبـاری کاربـر تأکیـد دارنـد و این سـؤال اساسـی را مطـرح می‌کننـد که آیا نظـارت بایـد در وهلـه‌ی اول بـا توجـه بـه یـک موضوع خـاص انجام شـود یا خیر.

۹) نیـاز بـه مشـارکت چندجانبـه و همکاری عملیاتی بیشـتر بـرای در نظر گرفتـن حمایت از حقوق و آزادی‌های اساسـی شـهروندان وجـود دارد. در این راسـتا، قوانیـن نـرم و اسـتانداردها و توافقات فنـی می‌توانند مفید باشـند.

۱۰) از مسـائل دیگر که مطرح شـد، این بود که به یک رویکرد چندجانبه‌ی دولتـی نیـاز اسـت؛ زیرا کسـب‌وکارها به‌تنهایـی ارزیابـی تأثیر انتقـال داده را

کـه برای حفـظ جریان آزاد و قابل‌اعتماد داده لازم اسـت، انجام نمی‌دهند. در عیـن حـال، کسـب‌وکارها و اپراتورها نبایـد در بین حوزه‌هـای قضائی مختلف گرفتـار شـوند و حـل تعارضـات قضائی وظیفـه‌ی دولت‌هـا اسـت. اصولی که بـه تصویـب می‌رسـند بایـد به‌انـدازه‌ی کافـی مشـخص باشـند تا به‌انـدازه‌ی کافـی توضیـح دهند کـه چگونه از حقـوق محافظت می‌شـود و در عین حال، به‌انـدازه‌ی کافـی انعطاف‌پذیر باشـند تـا بتوان با تغییـر فناوری، دوبـاره آن‌ها را بازیابـی و اصـلاح کـرد. بـا وضـوح، جبـران خسـارت نیـز می‌تواند آسـان‌تر تضمیـن شـود؛ زیـرا شـفافیت بایـد فراتـر از توجـه کاربـر باشـد. در نهایـت، بایـد بررسـی شـود کـه چگونـه فناوری‌هـای جدیـد افزایش‌دهنـده‌ی حریـم خصوصـی می‌تواننـد بـه حمایت از شـفافیت کمـک کنند.

۳-۱۹- جلسـه‌ی اصلـی: مدیریـت داده‌هـا و حفاظـت از حریـم خصوصـی[1] (از ۱۳:۰۵ تـا ۱۴:۳۵)

۱) ظهـور دیجیتالـی شـدن، ضبـط، ذخیـره و انتقـال اطلاعات شـخصی را در سراسـر جهـان آسـان‌تر و سـریع‌تر کرده اسـت. بر اسـاس گـزارش اقتصاد دیجیتـال ۲۰۲۱ توسـط اجـلاس تجـارت و توسـعه‌ی سـازمان ملـل متحـد (UNCTAD)[2] ، ۷۲ درصـد از کشـورها در سراسـر جهـان دارای قوانیـن حفاظـت از داده‌هـا هسـتند. بـا این حال، سـؤال این اسـت که آیـا این درصد بـرای محافظـت مؤثـر از داده‌هـای شـخصی کافی اسـت؟

۲) موضـوع اصلـی پوشش‌داده‌شـده در ایـن جلسـه، وضعیـت حفاظـت از داده‌هـا از دیـدگاه چندذی‌نفعـیِ «کاغـذ در مقابل واقعیت» بـود. در حالی که تهدیـدات جـاری در جریـان داده‌هـا را نیـز مد نظر قـرار داد.

1. Main session: Governing data & protecting privacy.
2. The Digital Economy Report 2021 by the United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD).

۳) بـر اسـاس گـزارش ۲۰۲۱ اجـلاس تجـارت و توسـعه‌ی سـازمان ملـل متحـد (آنکتـاد)، جریان‌هـای داده‌هـای فرامـرزی می‌توانـد مزایـای زیـادی فراتـر از مزایـای اقتصـادی بـه همـراه داشـته باشـد؛ امـا توزیـع یک‌نواخـت آن‌هـا در بیـن کشـورها بایـد تضمیـن شـود. ادامه داشـتن دو پیشـتاز اصلی، ماننـد ایالات‌متحـده‌ی آمریکا و چین، خطر تبدیل‌شـدن کشـورهای در حال توسـعه را بـه ارائه‌دهنـدگان صـرف داده‌هـای خام بـرای پلتفرم‌هـای جهانی افزایـش می‌دهـد.

۴) بـا توجـه به تهدیـد چندپارگی در فضـای دیجیتال، اطمینـان از رویکرد متعادل‌تـر کـه فراگیرتـر باشـد، بـه حمایـت از حقـوق بشـر احترام بگـذارد و جریـان داده‌هـا را آزاد کنـد، حائـز اهمیت اسـت. این تنهـا در صورتی محقق می‌شـود کـه همکاری‌هـای بین‌المللی تقویت شـود و دولت‌ها بـه چالش‌های جـاری داده‌هـا رسـیدگی کننـد. بـا توجه بـه این‌که برخـی از کشـورها هنوز در حاشـیه هسـتند، سـازمان ملـل می‌تواند نقـش کلیدی در گرد هـم آوردن همـه‌ی کشـورها در دسـتیابی به حکمرانـی جهانی چندجانبـه ایفا کند.

۵) در عیـن حـال، وجـود قوانیـن حفاظـت از داده‌هـا، اجرای مؤثـر آن‌ها را تضمیـن نمی‌کنـد. ایـن بدان سـبب اسـت کـه کشـورها ممکن اسـت قوانین حفاظـت از داده‌هـا را داشـته باشـند، امـا قوانینـی که چالش‌هـای پیش روی دنیـای دیجیتـال را پوشـش نمی‌دهـد. بنابرایـن، حصـول اطمینـان از اجرای مؤثـر و همچنیـن رسـیدگی به نقـض حقوق حفاظـت از داده‌هـا و پیامدهای آن حائـز اهمیـت اسـت، زیـرا در نیمـه‌ی اول سـال ۲۰۲۲، دسترسـی ۱,۹ میلیـارد نفر بـه اینترنت قطع‌شـده اسـت.

۶) از منظـر حقـوق بشـر، مهـم اسـت کـه بـه حفاظـت از داده‌هـا به‌عنـوان یـک موضوع سـاده نـگاه نکنیم؛ بلکـه به‌عنوان یک حـق اولیه‌ی انسـانی نگاه

کنیم. گزارش سال ۲۰۱۸ دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد حداقل الزامات حفاظت از داده‌ها را که دولت‌ها باید اتخاذ کنند، تعیین کرد. این شامل وجود مبنای قانونی جهت پردازش داده‌ها توسط یک مرجع، لزوم و نیاز پردازش داده‌ها و مدیریت شدن آن‌ها به‌صورت متناسب می‌گردد. در این راستا، چالش‌های جدیدی که به‌ویژه از هوش مصنوعی (AI) و وقایع مجازی[1] پدید آمده‌اند، نیاز به پیش‌نویس قوانین بهتر را می‌طلبد.

۷) علاوه بر این، زبان مبهم مورد استفاده در ساختار قانونی برای حفاظت از داده‌ها، حفاظت مؤثر را تضمین نمی‌کند. از منظر جامعه‌ی مدنی، مهم است که اطمینان حاصل شود که این قوانین به‌گونه‌ای تدوین‌شده‌اند که قابل‌درک، بدون تبعیض و در دسترس همگان باشند.

۸) نیاز به قوانین مؤثر حفاظت از داده‌ها در سطح بین‌المللی وجود دارد که رویکردی جامع به حاکمیت داده داشته باشد. در عین حال، حتی اگر بخواهیم ساختار حقوقی بین‌المللی را اتخاذ کنیم، باز هم اجرای آن از کشوری به کشور دیگر متفاوت خواهد بود.

۳-۲۰- اعلامیه‌ای برای آینده‌ی اینترنت[2] (از ۱۴:۲۰ تا ۱۵:۵۰)

۱) اعلامیه‌ی آینده‌ی اینترنت که در واکنش به رفتار هشداردهنده‌ی دولت در فضای آنلاین متولد شد، با هدف تشریح اصول اساسی در مورد این‌که دولت-ملت‌ها چگونه باید در رابطه با اینترنت عمل کنند، است.

---

1. Virtual reality (VR).
این یک تجربه‌ی شبیه‌سازی شده است که از ردیابی ژست و نمایشگرهای سه‌بعدی نزدیک چشم استفاده می‌کند تا حسی فراگیر از دنیای مجازی به کاربر بدهد. کاربردهای واقعیت مجازی شامل سرگرمی (به‌ویژه بازی‌های ویدیویی)، آموزش (مانند آموزش پزشکی یا نظامی) و تجارت (مانند جلسات مجازی) است. انواع متمایز دیگر فناوری به سبک VR شامل واقعیت افزوده و واقعیت ترکیبی است که گاهی اوقات به‌عنوان واقعیت توسعه‌یافته یا XR از آن یاد می‌شود. اگرچه تعاریف در حال حاضر به‌دلیل ظهور صنعت در حال تغییر هستند.

2. Declaration for the future of the internet.

ایـن بیانیـه همچنین به‌عنوان تلاشـی بـرای اطمینان از این‌کـه اینترنت یک نیـروی رهایی‌بخـش بـرای همیشـه باقی می‌ماند، ارائه‌شـده اسـت.

۲) ذی‌نفعـان اینترنـت با مسـائل چالش‌برانگیز مربوط به بـاز بودن و ایمنی اینترنـت، ماننـد راه‌هـای افزایـش دسترسـی بـه اینترنـت از یـک طـرف و از طـرف دیگـر، عـاری از کالاهـای مضـر و نامشـروع و راه‌هـای مبارزه بـا اخبار کاذب، در عیـن حفـظ حقـوق اساسـی، دسـت و پنجه نـرم می‌کنند.

۳) اینترنـت رایـگان، باز، جهانـی، قابل همکاری، قابل اعتمـاد و ایمن هدف اعلامیـه‌ی آینـده‌ی اینترنـت (DFI) اسـت کـه در ۲۸ آوریـل ۲۰۲۲ معرفی شـد و توسـط بیـش از ۷۰ کشـور حمایت شـد. اعلامیـه‌ی آینـده‌ی اینترنت ارزش‌هـای اصلـی را تعییـن می‌کنـد و بـر پتانسـیل بسـیار مثبـت اینترنـت تأکیـد می‌نمایـد. اینترنـت جهانـی قـوی از دموکراسـی‌ها حمایـت می‌کنـد، انسـجام اجتماعـی را تقویـت می‌کنـد و از حقوق اساسـی حمایـت می‌کند و در عیـن حـال، رشـد و توسـعه‌ی اقتصادی مبتنی بـر دیجیتالیزم را تسـهیل می‌نمایـد.

۴) حامیـان اعلامیـه‌ی آینده‌ی اینترنت آن را به‌عنوان پاسـخی به رفتارهای آزاردهنـده و نگران‌کننـده‌ی دولـت در فضای سـایبر و همچنیـن چالش‌های چندپارگـی اینترنـت ارائـه کردنـد. هـدف آن تشـریح اصولـی در خصـوص چگونگـی عملکـرد دولت‌هـای ملی در رابطه بـا اینترنت اسـت. امضاکنندگان ایـن اعلامیـه کشـورها (دولت‌هـا) هسـتند. ضمن این‌کـه اعلامیه به‌شـدت از چندذی‌نفعـی بـودن حمایـت می‌کنـد. تبدیـل اصول بـه اقدامـات ملموس و قابل‌اجـرا مسـتلزم یـک رویکرد چن ذی‌نفعی اسـت کـه در آن همه‌ی جوامع بـا هـم در جهت یک هدف مشـترک، بـرای اطمینان از اینترنـت جهانی قوی و انعطاف‌پذیـر، کار می‌کننـد.

۵) بـرای اطمینـان از این‌کـه مـا از پتانسـیل کامـل اینترنـت بـرای ایجـاد صلـح اسـتفاده می‌کنیـم، رویکردهـای چندذی‌نفعی مـورد نیاز اسـت. با این حـال، برخـی اسـتدلال می‌کننـد که ممکن اسـت بـرای اطمینـان از حضور متناسـب گروه‌هـای کوچـک و کنشـگران بزرگ‌تر، نیـاز به بازنگـری در مدل چند ذی‌نفعی داشـته باشـیم.

۶) ایـن اعلامیـه همچنیـن به‌عنـوان تلاشـی در نظـر گرفتـه می‌شـود تـا اطمینـان حاصـل شـود کـه اینترنت برای همیشـه یـک نیـروی رهایی‌بخش باقـی می‌مانـد. بـه ایـن ترتیب و بـا روحیـه‌ی چندذی‌نفعی‌گرایی، گفته شـد کـه خـوب اسـت بازیگـران غیردولتی نیـز بتوانند ایـن اعلامیـه را امضا کنند و در اجـرای آن در جهـت رسـیدگی بـه مخاطـرات و ریسـک‌های قـدرت و اقدامـات دولت‌هـا کمـک کنند.

۷) اعلامیـه‌ی آینـده‌ی اینترنت پتانسـیل اینترنت را از طریـق قدرت اصول بازیابـی می‌کنـد و تأکیـد می‌کنـد کـه ایـن اینترنـت به‌خودی‌خـود نیسـت، بلکـه رفتـار دولت‌ها اسـت کـه باید تنظیم شـود. گـذار از اصول بـه هنجارها فراینـدی پیچیـده و طولانی اسـت. با این حـال، قدرت مقررات بـه این تغییر بـه سـمت عملکرد بیشـتر و پاسـخ‌گویی هدفمند کمـک می‌کند.

۸) اعلامیـه‌ی آینـده‌ی اینترنـت به‌جـای یـک هـدف نهایی، نقطه شـروعی اسـت کـه اصول رفتـار دولت را ارتقا می‌دهـد و هدف آن اجـرای هنجارهایی بـرای تضمیـن یـک اینترنـت جهانـی بـا عملکـرد خـوب اسـت کـه بتوانـد دموکراسـی‌ها را تقویـت کنـد، انسـجام اجتماعـی را ارتقـا بخشـد و از حقوق جهانـی محافظـت کنـد و در عیـن حـال، امـکان رشـد و توسـعه‌ی اقتصادی دیجیتـال را فراهـم کند.

۳-۲۱- حاکمیت جهانی پهنای باند ماهواره‌ای مدار پایین زمین (LEO) [1] (از ۱۴:۲۰ تا ۱۵:۵۰)

۱) در این جلسه مزایا و چالش‌های آتی دسترسی به اینترنت برای سیستم‌های بزرگ ماهواره‌های مدار پایین زمین (LEO) مورد بحث قرار گرفت. شرکت‌هایی مانند آمازون، اسپیس‌ایکس، تله‌ست و وان‌وب هم‌اکنون در حال راه‌اندازی صورت‌های فلکی مدار پایین زمین هستند و کشورهایی مانند چین، ایالات متحده‌ی آمریکا و اتحادیه‌ی اروپا در حال تدوین مقررات جدید پیرامون مدار پایین زمین هستند. سؤالات مربوط به مقرون به صرفه بودن، ظرفیت، استحکام و ساختار تنظیم‌گری (مقرره‌گذاری) جهانی نیز در این نشست بحث شد.

۲) انجمن اینترنت بحث در خصوص مدارهای پایین زمین و ارزش بالقوه‌ی آن‌ها را مطرح کرده است. ماهواره‌های مدار پایین زمین می‌توانند اتصال پرسرعت کم‌تأخیر را فراهم کنند و به مکان‌هایی دسترسی داشته باشند که نمی‌توان از طریق ماهواره‌های زمین ثابت سنتی به آن متصل شد. این‌ها می‌توانند کشتی‌ها، هواپیماها، مناطق روستایی و مناطقی باشند که در صورت از دست دادن زیرساخت‌ها، تحت تأثیر بحران خاصی قرار می‌گیرند و از دسترسی به اینترنت محروم می‌شوند.

۳) مزایای بالقوه‌ی پر کردن شکاف دیجیتال جهانی از طریق ماهواره‌های مدار پایین زمین، قابل توجه است و مدارهای پایین زمین باید در زمینه‌ی مقرره‌گذاری و تنظیم‌گری پهنای باند، طیف، قوانین فضایی ملی و بین‌المللی و همچنین روابط قدرت بین توسعه‌دهندگان خصوصی و دولتی، مورد بحث قرار گیرند.

۴) وضعیت مقرره‌گذاری و تنظیم‌گری موجود در مدارهای پایین زمین

1. Global governance of LEO satellite broadband

چگونـه اسـت؟ شـرکت‌های خصوصـی کـه ایـن پروژه‌هـا را انجـام می‌دهند، ماننـد اسـپیس‌ایکس و وان‌وب، در تمـام مراحـل توسـعه‌ی خـود مشـمول قوانیـن و مقـررات داخلـی هسـتند. اکثـر مراحـل صـدور مجـوز در مرحله‌ی قبـل از راه‌انـدازی انجـام می‌شـود. قوانین و مقـررات مربوط بـه مراحل درون مـدار و مراحـل پایانـی عمـر در درجـه‌ی اول گسـترش مسـئولیت نظـارت و کنتـرل دولت‌هـا اسـت. ارائـه‌ی خدمـات ماهـواره‌ای در یـک کشـور خـاص تابـع قوانیـن و مقـررات آن کشـور به‌عنـوان «حـق فـرود»[1] اسـت. مـوارد مذکـور شـامل مجوز بـرای راه‌انـدازی ایسـتگاه‌های زمینی، اسـتفاده از طیف فرکانـس، مجوزهـای ارائه‌دهنـده‌ی خدمـات و مقـررات واردات و صـادرات هسـتند. برخـی از کشـورها، ماننـد روسـیه و چین، بر اسـاس دلایـل مربوط امنیـت ملـی، اجـازه‌ی ارائـه‌ی پهنـای بانـد توسـط ارائه‌دهنـدگان خدمـات خارجـی را نمی‌دهنـد.

۵) از سـوی دیگـر، اتحادیـه‌ی اروپـا به شـرکت‌های خارجی اجـازه می‌دهد تـا در داخـل مرزهـای خود خدمـات ارائه دهنـد. اتحادیه‌ی اروپـا نه‌تنها قصد دارد مقـررات پهنـای بانـد مـدار پایین زمین را به‌شـیوه‌ای کارآمـد هماهنگ کنـد، بلکـه مایـل اسـت خـود را به‌عنوان یـک رقیـب در این بخـش در حال ظهـور نشـان دهـد. اگـر می‌خواهیـم صـور فلکـی ماهـواره‌ای مـدار پاییـن زمیـن بـه وعـده‌ی خود بـرای پر کردن شـکاف دیجیتـال عمل کننـد، موانع مقرره‌گـذاری و تنظیم‌گـری بایـد یکی‌یکـی در نظـر گرفتـه شـوند و توسـط همـه‌ی ذی‌نفعـان عـادی در تمـام سـطوح داخلی مـورد بحث قـرار گیرند.

۶) در سـطح بین‌المللـی، مرتبط‌تریـن مقـررات و تنظیم‌گـری تعهـدات بـر اسـاس قوانیـن فضایـی و مقررات بین‌المللی اسـت. دولت‌ها بـرای اطمینان از اقدامـات ایمن در فضا تعهد و مسـئولیت خواهند داشـت. مقـررات بین‌المللی

1. ‘landing rights’

مخابـرات (ITR) بـرای ماهواره‌هـای مـدار پاییـن زمانـی بسـیار مهم اسـت؛ زیـرا از طریـق امـواج رادیویـی بـا زمیـن ارتبـاط برقـرار می‌کننـد. اتحادیه‌ی بین‌المللـی مخابـرات (ITU) مدت‌هـا اسـت کـه وظیفه‌ی هماهنگـی فضای مـداری و طیف بین کشـورها را بـر عهده دارد؛ زیـرا مدارها یک منبع طبیعی محدود هسـتند.

۷) در حالـی کـه مقـررات و قوانیـن وجـود دارد، دولت‌هـا متوجـه مسـائل سیاسـی بالقوه‌ای هسـتند که با خدماتی مانند اسـپیس‌ایکس و استارلینک و همـراه اسـت. هماهنگی بیشـتر مقرراتی کـه بیمه و مسـئولیت‌ها را به‌صورت روشـن ارائـه کند، به‌روشـی منصفانـه و عادلانه، ضروری اسـت.

۸) در آفریقـا، حـدود ۴۰% از مـردم بیـش از ۲۵ کیلومتـر از یک گره فیبر نـوری زندگـی می‌کننـد کـه اتصـال را به یک مشـکل تبدیل می‌کنـد. اتصال بـه آن‌هـا در لبه‌ی سـودآوری اسـت زیـرا کابل‌هـای فیبر زمینی بـرای چنین فاصله‌هایـی گـران و پرهزینـه اسـت. مدارهـای پاییـن زمیـن یـک رویکـرد منحصربه‌فـرد ارائـه می‌دهنـد؛ زیرا می‌توانند مسـتقیماً از آسـمان وارد شـوند و جامعـه‌ای را کـه نیـاز بـه اتصال دارنـد، هدف قـرار دهند.

۹) در ایـن راسـتا، چالش‌هایـی ماننـد مـوارد ذیـل وجـود دارد: نگرانی‌ها در مـورد مقـرون بـه صرفـه بـودن به‌دلیـل هزینـه‌ی ثابت بـالا، ظرفیـت اتصال تعـدادی از کاربـران بـا نیازهـای مختلـف، قوانیـن داخلـی و محلی‌سـازی داده‌هـا، رژیم‌هـای مالیاتی و مجوزها بـرای فعالیت داخلی. موضـوع زباله‌های تولیدشـده توسـط ماهواره‌هـا نیـز می‌بایسـت روزبـه‌روز بیشـتر مـورد توجـه قـرار گیرد.

۱۰) یـک راه‌حـل ایـن اسـت کـه یک رویکـرد واحد بـرای صـدور مجوز بر مقـررات همه‌ی کشـورها حاکم باشـد. در مقابـل، رویکرد دیگر این اسـت که

هـر کشـور برای هـر ارائه‌دهنـده‌ی خدمـات اینترنت مقـررات خـاص خود و متفاوتـی را تدوین کند.

۱۱) همچنیـن اشـاره شـد کـه در درازمـدت، همان‌طـور کـه در برنامـه‌ی معمـاری فضایـی، ترکیبـی واحـد از نـوآوری دفاعـی دولـت ایالات‌متحـده (DIU)[1] ارائـه شـده اسـت، ممکـن اسـت یـک اینترنـت چندسـطحی چندمـداری، از جملـه اتصـال زمینـی و مـدار پاییـن زمیـن، داشـته باشـیم.

۳-۲۲-حفاظـت از اینترنت جهانی در عصـر تحریم‌های اقتصادی[2] (از ۱۴:۲۰ تا ۱۵:۵۰)

۱) تحریم‌هـای اقتصـادی بـه ابـزاری کلیـدی بـرای دسـتیابی بـه اهـداف سیاسـت خارجـی تبدیـل شـده اسـت. مهـم اسـت کـه بیـن تحریم‌هـای سـایبری و تحریم‌هـای اقتصـادی تمایـز قائـل شـویم. تحریم‌هـای سـایبری پـس از نسـبت دادن حمـلات مخـرب بـه برخـی بازیگـران، به‌عنـوان یـک واکنـش مشـروع دولـت اعمال می‌کننـد. دولت‌ها اغلـب در واکنش بـه رفتار سـایر دولت‌هـا، از تحریم‌هـای اقتصـادی اسـتفاده می‌کننـد کـه بـا تعهدات بین‌المللـی یـا قوانیـن بین‌المللـی همخوانـی نـدارد. اگرچـه اکثـر تحریم‌هـا مختـص اینترنـت نیسـتند، امـا از دهـه‌ی ۱۹۹۰ می‌تـوان تأثیـر آن‌هـا را بر اینترنـت ردیابـی کـرد. همان‌طـور که می‌تـوان از جـدول زمانـی تحریم‌های اینترنتـی کـه بخشـی از تحقیقـات گسـترده‌تر انجام‌شـده توسـط مدوسـا دیجیتـال[3] بـا حمایـت مرکـز هماهنگـی شـبکه‌ی رایپ[4] اسـت، این مسـأله را تأییـد کرد.

۲) اهمیـت تأثیـر تحریم‌هـا بـر اینترنـت در دهـه‌ی گذشـته و هم‌زمـان بـا

1. The US government's Defense Innovation Unit (DIU).
2. Protecting a global internet in an age of economic sanctions.
3. Digital Medusa.
4. RIPE Network Coordination Centre.

درگیری‌های ژئوپلیتیکی افزایش یافته است. آن‌ها ممکن است عواقب ناخواسته‌ای بر منابع حیاتی اینترنت با تأثیر بر فعالیت‌های ثبت منطقه‌ای اینترنت (RIR)[1]، اپراتورهای شبکه، سیستم نام دامنه و ثبت دامنه و همچنین دسترسی عادلانه به منابع اینترنتی، داشته باشند.

۳) تحریم‌ها نه‌تنها بر ماهیت جهانی و قابل تعامل اینترنت تأثیر می‌گذارند، بلکه بر عملکرد شرکت‌های کوچک نیز تأثیر می‌گذارند که فاقد منابع لازم برای اطمینان از پایبندی هستند و می‌توانند ناآگاهانه تحریم‌ها را نقض کنند. این شرکت‌ها همچنین با مشکل دنبال کردن فرایند مجوز برای ارسال تجهیزات به کشورهای خاص روبه‌رو هستند. به‌عنوان مثال، این می‌تواند تأثیر منفی بر پروژه‌های مرتبط با تقویت شمولیت و همه‌گیری دیجیتال داشته باشد. وقتی نوبت به شرکت‌های بزرگ‌تر می‌رسد، ممکن است تصمیم بگیرند که فعالیت‌های تجاری خود را در کشورهای تحریم‌شده متوقف کنند تا از ریسک‌های عدم پایبندی به تحریم‌ها جلوگیری کنند؛ بنابراین، کاربران اینترنت قادر به دسترسی به برخی خدمات نیستند.

۴) تحریم‌ها بیشترین آسیب را به مردم وارد می‌کند. به‌عنوان‌مثال، در کوبا، عدم دسترسی به محصولات مایکروسافت، جمعیت را به سمت ارائه‌دهندگان خدمات چینی سوق داده است. در این کشور، همچنین رویه‌ای برای به اشتراک گذاشتن حافظه‌های USB در میان مردم برای توزیع نرم‌افزارها و برنامه‌هایی وجود دارد که در غیر این صورت، نمی‌توانند به آن‌ها دسترسی داشته باشند.

۵) به‌منظور مقابله با عوارض جانبی و پیامدهای ناخواسته‌ی تحریم‌ها، اقدامات متعددی از جمله تقویت هماهنگی چندجانبه و دوجانبه بین

1. Regional internet registries (RIRs).

دولت‌هـا در هنـگام اعمـال تحریم‌هـا، اعمال معافیت‌هـا و انحرافـات، افزایش شـفافیت شـرکت‌ها در زمینـه‌ی رعایـت مقـررات و ایجـاد هماهنگـی بیـن دولت‌هـا، در نظـر گرفتـه شـده اسـت. ائتلاف‌های بیـن صنعتی بـرای تعامل بـا سـایر سـهام‌داران و افزایـش آگاهـی در میـان سیاسـت‌گذاران نیـز مهـم اسـت. بنابرایـن، آن‌هـا بهتر می‌داننـد اینترنت چگونه کار می‌کنـد و بازیگران مهـم چـه کسـانی هسـتند. بایـد بیـن تحریم‌هـا و اصولـی ماننـد حفاظـت از هسـته‌ی عمومـی اینترنـت کـه در سـاختار رفتـار مسـئولانه‌ی دولـت در فضـای سـایبر سـازمان ملـل متحـد ذکـر شـده اسـت، ارتبـاط برقرار شـود. همچنیـن، درک تأثیـر متقابـل بیـن محدودیت‌هـای تجـاری گسـترده‌تر بر نیمه‌رسـاناها[1] کـه در اینترنـت، از اهمیـت منحصربه‌فـردی برخـوردار اسـت، تأثیـر می‌گـذارد. به‌عنوان گام‌های بعدی، ترسـیم زنجیـره‌ی ارزش اینترنت و پیامدهـای ناخواسـته‌ی تحریم‌هـا بـر لایه‌های فنـی و کاربران کلیدی اسـت.

۳-۲۳- مرزهـای اخلاقـی و قانونی برای اقدامات اطلاعات آشـکار (منبع باز) (OSINT)[2]

۱) روش‌هـای اخبـار آشـکار تـا کجـا می‌تواننـد پیـش برونـد؟ آیـا آن‌هـا می‌تواننـد تحقیقاتـی بـرای پیش‌گیـری از جـرم یـا تهدیداتـی علیـه امنیت ملی داشـته باشـند؟ چالش‌های اصلـی مربوط به نقض حـق حریم خصوصی و سـایر حقـوق بشـر و همچنیـن قانونی بـودن اسـتفاده از این ابزارها اسـت.

۲) مؤسسـه‌ی مـرز الکترونیکـی (EFF)[3] فنـاوری نظـارت را در سـاختار پـروژه‌ای به‌نـام اطلـس نظـارت بررسـی می‌کنـد. در حـال حاضـر، ایـن سـازمان در حـال انجـام تحقیقـات در مـرز ایـالات متحـده و مکزیک اسـت

1. Semiconductors.
2. Ethical and legal boundaries for OSINT practices.
3. The Electronic Frontier Foundation.

و تـلاش می‌کنـد مـکان دقیـق برج‌هـای نظارتـی را کـه بـرای امنیـت مرزی اسـتفاده می‌شـود، شناسـایی کنـد. آن‌هـا بـا بررسـی‌های زیسـت‌محیطی و اسـناد تدارکاتـی و بـا اسـتفاده از نمـای خیابان گـوگل، مجموعـه‌ای از بیش از ۲۰۰ مـکان را سـاختند. انتقـادی کـه آن‌ها با آن روبه‌رو هسـتند، از سـوی مجریـان قانـون و جامعـه‌ی طـرف‌دار اطلاعات اسـت کـه احسـاس می‌کنند دسـتورالعمل‌هایی را در مـورد نحـوه‌ی اجتنـاب از نظـارت بـه مجرمـان ارائه می‌دهنـد. انتقـادی کـه سـازمان مذکـور آن را رد می‌کنـد.

۳) افـرادی کـه در بخـش اخبـار بـا منبـع بـاز (آشـکار) کار می‌کننـد بـا چالش‌هـای مربوط به دو نـوع مجموعه‌ی داده روبه‌رو هسـتند: الف) داده‌های هک‌شـده و مشـروعیت اسـتفاده از آن‌هـا و ب) اطلاعـات فاش‌شـده و مرزهـا بـرای اسـتفاده از چیـزی کـه بایـد بـه مجوز قانونـی بالاتر نیاز داشـته باشـد.

۴) مجریـان قانـون در حـال گسـترش تعریـف اخبـار منبـع بـاز (آشـکار) هسـتند تـا پایگاه‌هـای داده‌ی تجـاری را کـه می‌تواننـد بـه آن‌هـا دسترسـی داشـته باشـند، شـامل شـوند. بـا ایـن وجـود، آن‌هـا ممکـن اسـت بـه ایـن داده‌هـا دسترسـی پیـدا کننـد تـا بفهمند افـراد خاصـی در یک زمـان معین کجـا هسـتند یـا اطلاعاتی دربـاره‌ی دسـتگاه‌های دیجیتـال خـود بیابند. در خصـوص ایـن نظـر، نظـر مقابل مطرح شـد و نظـری بیـان گردیـد، مبنی بر این‌کـه مسـأله‌ی مذکـور جـزء اخبـار با منبـع باز نیسـت؛ زیرا چیزی نیسـت کـه در دسـترس عموم باشـد.

۵) بیـان شـد کـه اخبـار و داده‌هـای بـا منبـع آزاد (آشـکار) بایـد به‌عنـوان یـک خروجـی پـس از جمـع‌آوری داده‌هـای خـام خاص یـا اطلاعـات موجود کـه ورودی هسـتند، شـناخته شـوند. داده‌های بـا منبـع آزاد را در هرکدام از داده‌هـای عمومـی و خصوصـی می‌تـوان یافـت. پیچیدگـی موضـوع مـا را از

اتخـاذ مواضـع روشـن در خصـوص تأثیـر آن‌هـا بر حقوق بشـر بازمـی‌دارد.

۶) نهـاد حریـم خصوصی بین‌المللی[1] بیان داشـت که هیچ بررسـی کیفیتی در مـورد اثربخشـی رویه‌های اخبار بـا منبـع آزاد در فرایندهای تصمیم‌گیری مقامـات داخلـی انجـام نشـده اسـت. به نظـر می‌رسـد ایـن رویکـرد را اتخاذ می‌کنـد کـه اگـر داده‌های شـما در رسـانه‌های اجتماعی در فضای باز اسـت، پـس منصفانه اسـت که بـدون رضایت از آن اسـتفاده کنید.

۷) اخیـراً مشـاهده شـده که مقامـات داخلی به‌طـور فزاینـده‌ای از اطلاعات رسـانه‌های اجتماعـی بـرای تعییـن سـن پناه‌جویـان جوانـی کـه بـه بریتانیا می‌رسـند، اسـتفاده می‌کننـد. به‌منظـور تعییـن سـن پناه‌جویـان نوجـوان، مقامـات داخلـی بـه داده‌هـای رسـانه‌های اجتماعـی به هـر دلیلـی می‌توانند مراجعـه کننـد. اسـتفاده از هوش رسـانه‌های اجتماعـی به‌عنوان یـک فرایند نامتناسـب، بسـیار غیـر قابـل اعتمـاد و تهاجمـی دیـده می‌شـود. عـلاوه بـر ایـن، عـدم وجـود حسابرسـی و مسـئولیت‌پذیری داخلی این سـؤال را مطرح می‌کنـد کـه چگونـه دولت‌های داخلـی می‌توانند اثربخشـی برنامـه را ارزیابی کننـد. ایـن موضوع اجـازه می‌دهد تا گروه‌هـای مختلف کاربـری را هدف قرار دهنـد و پروفایـل آن‌هـا را مشـخص کنند؛ به‌ویژه کسـانی کـه در حال حاضر در معـرض خطـر بالایی هسـتند، مانند زنان، افـراد دوجنسـه، روزنامه‌نگاران، مدافعـان حقـوق بشـر و پناه‌جویان.

۸) شـرکت‌کنندگان در ایـن نشسـت بیـان داشـتند کـه اقدامـات در خصـوص اخبـار بـا منـع آزاد، نیـاز بـه تنظیم‌گـری و نظـارت بیشـتری دارنـد و بایـد محدودیت‌هـای اخلاقـی و قانونـی بـرای آن‌هـا وجـود داشـته باشـد و در عیـن حـال، حفـظ حریـم خصوصـی در فضاهـای عمومـی آنلایـن نیـز بایـد رعایـت شـود. در ضمـن، بـار خودسانسـوری بـر دوش

1. Privacy International.

کاربـران نباشـد؛ زیـرا نبایـد بـا آن‌هـا به‌عنـوان مظنونیـن احتمالـی بـدون بازجویـی قانونـی و منصفانـه برخـورد گـردد.

۳-۲۴- چـرا تحـول دیجیتـال و هـوش مصنوعـی بـرای عدالـت اهمیـت دارد؟[1] (از ۱۵ تـا ۱۶)

۱) ابزارهـای هـوش مصنوعی پتانسـیل بالایـی در بهبود کارایـی فرایندهای قضائـی دارنـد؛ امـا بـا توجـه بـه قابلیـت اعتمـاد و مشـروعیت سیسـتم‌های قضائـی، به‌طـور کلـی خطراتی را نیـز به‌همراه دارند. بـرای اسـتفاده از مزایا و کاهش مضـرات ابزارهای هـوش مصنوعی، تنظیم‌گری‌هـا و مقرره‌گذاری‌های قضائـی در سراسـر جهـان بایـد مسـائل را مبتنـی بـر اوضـاع و احوالـی که با کاربردهـای مختلـف هوش مصنوعـی به‌وجـود می‌آیند، شناسـایی کنند و بر ایـن اسـاس، راه را بـرای تقویـت حاکمیت قانون همـوار کنند.

۲) ایـن نشسـت مرکـز توجـه را به مناطـق آفریقایـی و ابزارهـای نوآورانه‌ی مختلفـی کـه تنظیم‌گری‌هـا و مقرره‌گذاری‌هـای قضائـی و کارشناسـان فنی ابـداع کرده‌انـد، معطـوف کرد.

سـخنرانان یونسـکو دو برآمـد عمـده از تجربـه‌ی خـود در آمـوزش یـک دوره‌ی آموزشـی گسـترده‌ی آنلایـن (MOOC) در زمینـه‌ی هوش مصنوعی و حاکمیـت قانـون، انجـام نظرسـنجی ارزیابـی نیازهـای هـوش مصنوعی در آفریقـا در سـال ۲۰۲۱ [2] و میزبانـی هـوش مصنوعـی مجمـع زیرمنطقـه‌ای آفریقـای جنوبـی در سـال ۲۰۲۲ [3]، دریافـت کردنـد:

- اولاً، توسـعه‌ی ظرفیـت در قـوای مجریـه، مقننـه و قضائیـه در بخـش عمومـی، به‌ویـژه از نظـر درک بهتـر برنامه‌هـای هـوش مصنوعـی در هـر زمینـه‌ی مربـوط، ضـروری اسـت.

1. Why digital transformation and AI matter for justice.
2. Artificial Intelligence Needs Assessment Survey in Africa in 2021.
3. Southern Africa Sub-Regional Forum on Artificial Intelligence in 2022.

- ثانیـاً، نیـاز بـه اسـتعمارزدایی از مجموعـه‌ی داده‌های مورد اسـتفاده برای آمـوزش هـوش مصنوعـی وجـود دارد. بسـیاری از ابزارهـای هـوش مصنوعی کـه عمدتـاً توسـط کشـورهای شـمالی سـاخته شـده‌اند، بـر روی داده‌های با کیفیـت پاییـن و غیرنماینـده از کشـورهای آفریقایـی آمـوزش دیده‌انـد. این مجموعـه‌ی داده‌هـا اغلـب شـامل ورودی‌هـای مبتنـی بـر زبان‌هـای محلـی نمی‌شـوند و بـدون توجـه بـه بیـش از هـزار زبـان مختلـف کـه در ایـن قاره اسـتفاده می‌شـوند، طراحـی شـده‌اند.

۳) بـا در نظـر گرفتـن ایـن تجـارب، یونسـکو از ایـن موضـوع حمایـت کرد کـه در توسـعه‌ی فناوری‌هـا، مـا باید بـر روی رویکـرد رومـا (ROAM) تکیه کنیـم: R حقـوق بشـر، O بـاز برای همـه، A قابل دسـترس بـرای همه و M چندجانبه‌گرایـی.

۴) سخنرانان جامعه‌ی مدنی و بخش خصوصی راه‌حل‌ها و رویکردهای خود را بـرای پذیـرش هوش مصنوعی در سیسـتم قضائـی ارائه کردند. مشـاهدات رایج، شـاهد دیجیتالی شـدن سـریع بسـیاری از بخش‌های فرایندهای قضائی اسـت. در طـول همه‌گیـری کووید-۱۹، بسـیاری از کشـورهای آفریقایـی به دادگاه‌هـای مجـازی روی آورده‌انـد و به‌دلیـل آن، بـه اسـتفاده‌ی تدریجـی از پلتفرم‌هـای دیجیتال بـرای عملکردهای مرتبط بـا دادگاه روی آورده‌اند. برای مثـال، نیجریـه نشـان می‌دهـد که حل‌وفصـل پرونـده‌ای که از طریـق فرایند قضائی سـنتی طی می‌شـود، ممکن اسـت سـال‌ها طول بکشـد اما در فرایند الکترونیـک، ایـن فراینـد سـریع‌تر انجام می‌شـود. از ایـن رو، بخش خصوصی ابزارهـای دیجیتالـی متعـددی را ارائـه کـرد که با هـوش مصنوعـی، از جمله گزارش‌هـای حقوقـی دیجیتالی، قوانین مشـروح فدراسـیون، بررسـی اسـناد بـه کمـک هـوش مصنوعی، سیسـتم بازخـورد اسـتیناف برای قضـات و ثبت

الکترونیکی، ارائه می‌شوند.

۵) این مقررات به اپراتورهای قضائی، مانند قضات و دادستان‌ها، این امکان را می‌دهد که به پرونده‌ها دسترسی داشته باشند و مقررات قانونی یا رویه‌ی قضائی مرتبط را با کارایی بسیار بیشتری استخراج کنند. این شیوه افزایش کارایی یک کالای عمومی ارزشمند برای شهروندان نیز به‌حساب می‌آید و انگیزه‌ی آن‌ها را برای مشارکت در فرایندهای قضائی افزایش می‌دهد.

۶) با چنین پدیده‌ای، مسائل متعددی پیش آمد. در سطح اساسی، بسیاری از کشورهای در حال توسعه هنوز با موانع دسترسی روبه‌رو هستند. بدون اتصال به اینترنت، به‌حاشیه‌رانده‌ترین و آسیب‌پذیرترین افراد از دگرگونی گسترده‌ی دیجیتال حذف می‌شوند. همچنین، مشکل بازنمایی در طراحی ابزار هوش مصنوعی را تشدید می‌کند؛ زیرا نیازهای غیرمتصل اغلب توسط توسعه‌دهندگان هوش مصنوعی در نظر گرفته نمی‌شوند.

۷) ابزارهای هوش مصنوعی توسعه‌یافته در شمال جهان، اغلب برای جنوب جهان قابل استفاده نیستند؛ زیرا بسیاری از زبان‌های محلی در آموزش گنجانده نشده است. این نابرابری تشدیدشده در دسترسی به عدالت باید برطرف شود.

۸) علاوه بر این، نقش گردانندگان قوه‌ی قضائیه نیز بر این اساس تکامل یافته است. وکلا و قضات اکنون باید در زمینه‌ی فناوری‌های هوش مصنوعی سواد دیجیتال داشته باشند تا درک کنند که چگونه یک برنامه‌ی خاص از مجموعه‌ی داده‌ها تدوین می‌شود و آیا پیش‌داوری و سوگیری ناعادلانه ممکن است از آن ناشی شود یا خیر. برای مثال،

نرم‌افزار مشـهور قضاوت تکرار جرم کمپسـت[1] که توسـط دولت ویسکانسـین در ایـالات متحـده مـورد اسـتفاده قرار می‌گیـرد، مملو از پیش‌داوری و سـایر عـوارض جانبی منفی اسـت. کارشناسـان قضائی باید نحـوه‌ی عملکرد چنین نرم‌افـزاری در زمینـه‌ی آفریقـا و رفـع چالش‌هـای پیش‌بینی‌نشـده را مجدداً تدویـن کننـد. در همیـن راسـتا، قضـات باید با پتانسـیل اتخاذ سیسـتم‌های هـوش مصنوعـی دسـت‌وپنجه نرم کنند تـا اولین قضـاوت را قبل از بررسـی دقیـق انسـان انجـام دهنـد. باید دید کـه آیا می‌تـوان سـخت‌گیری و عدالت قضائـی را حفـظ کرد یـا خیر.

۹) در نهایـت، اصـول شـفافیت و توضیح‌پذیری، قابلیت اعتمـاد به ابزارهای هـوش مصنوعـی و در نتیجـه، مشـروعیت یـک سیسـتم قضائـی دیجیتال را تعییـن می‌کنـد. ایـن سـؤال از این‌که چه کسـی الگوریتم‌هـا را طراحی کرده اسـت شـروع می‌شـود و تـا چـه داده‌هایی جمـع‌آوری می‌شـوند، می‌رسـد و بـه ایـن نتیجه ختم می‌شـود کـه یـک الگوریتم خـاص چگونـه تصمیم‌های قابـل توضیحـی می‌گیـرد. سـخنرانان در این نشسـت به این نتیجه رسـیدند کـه تنهـا زمانی کـه بتوانیـم تصمیم‌گیـری در مورد همـه‌ی ایـن فرایندها را شناسـایی کنیـم و مـورد بررسـی قرار دهیـم، می‌توانیم اعتماد را به سیسـتم قضائی القـا کنیم.

۳-۲۵- میزگرد نشست تخصصی راهبری (از ۱۶:۵۰ تا ۱۷:۵۰)[2]

۱) هـدف از ایـن جلسـه معرفـی پنل راهبـری انجمـن حکمرانـی اینترنت (IGF) دبیـر کل سـازمان ملـل متحـد (UNSG) بـه ذی‌نفعـان و ارائـه‌ی سـؤالات و پیشـنهادها بـود. این هیأت توسـط دبیـر کل سـازمان ملل متحد در اوت ۲۰۲۲ بـرای حمایـت و ارتقـای کار حکمرانـی، حمایـت از مشـارکت

1. COMPAS.
2. Leadership panel roundtable.

ذی‌نفعـان سـطح بـالا در انجمـن حکمرانـی اینترنـت، جلـب مشـارکت افراد بیشـتر و حمایـت از جمـع‌آوری کمک‌هـای مالـی بـرای انجمـن حکمرانـی اینترنـت، ارائه‌ی مشـاوره در خصـوص انجمن حکمرانی اینترنـت به دبیر کل و بـرای ترویـج انجمـن حکمرانـی اینترنـت و خروجی‌های آن، منصوب شـد.

۲) نشسـت تخصصی سـطح عالـی در میزگرد همکاری دیجیتال، سـه مدل حکمرانـی را توصیـه کـرد که انجمـن حکمرانی اینترنت پـلاس از آن‌ها اتخاذ شـده اسـت و هیـأت راهبـری، تجلی ملموسـی از اجـرای چشـم‌انداز انجمن حکمرانـی اینترنـت پـلاس اسـت. ایـن سـازمان اهمیـت انجمـن حکمرانـی اینترنـت به‌صـورت چنـد ذی‌نفعـی را تشـخیص می‌دهـد و تـلاش می‌کنـد تـا توجـه بیشـتر، بودجـه‌ی بیشـتر و ارتبـاط بیشـتر را بـه جامعـه‌ی انجمن حکمرانـی اینترنت جلـب کند.

۳) انجمـن حکمرانـی اینترنـت مکانی بـرای گفتگوهـای چنددذی‌نفعی باز و عام‌الشـمول اسـت. نتایـج غیرالـزام‌آور آن مکانـی امـن برای ذی‌نفعـان فراهم می‌کنـد تـا ایده‌هـای جدیـد را آزمایـش کننـد و راه‌حل‌های بالقـوه را معرفی کننـد. بـا این حـال، آگاهی و اهمیت انجمـن حکمرانی اینترنـت، در خارج از جامعـه‌ی حاکمیت اینترنت، ناکافی اسـت.

۴) جامعه‌ی انجمن حکمرانی اینترنت باید در نظر داشـته باشـد که انجمن حکمرانـی اینترنـت جایـگاه جهانی مشـابه رویدادهـای اجلاس تغییـرات آب و هوایـی سـازمان ملـل متحد داشـته باشـد؛ به‌طـوری که همه‌ی رسـانه‌های خبـری اصلـی و مـردم جهـان از وقـوع آن آگاه باشـند. گـروه مشـورتی چندجانبـه [1] و نشسـت تخصصـی بایـد بـا هـم همـکاری کننـد تـا موفقیـت انجمـن حکمرانـی اینترنـت را محقق کننـد، خروجی‌های ملمـوس را تعریف کننـد و ایـن را کـه خروجی‌ها به چه مشـکلی در زمینـه‌ی حکمرانی اینترنت

1. Multistakeholder Advisory Group (MAG):
گروه مشورتی چندجانبه (MAG) توسط دبیر کل سازمان ملل متحد در سال 2006 برای کمک به دبیرکل در تشکیل جلسه‌ی سالانه‌ی IGF با تهیه‌ی برنامه و زمان‌بندی ایجاد شد.

می‌پردازتـد، بررسـی کننـد. ایـن امـر به مشـخص کـردن خروجی‌هـای مورد نظـر کمـک می‌کنـد و بـه شناسـایی جایـی کـه انجمـن حکمرانـی اینترنت می‌توانـد صـدای منحصربه‌فـرد جامعـه‌ی چندذی-نفعی جهانـی را به ارمغان بیـاورد، یاری می‌رسـاند.

۵) هیـأت راهبری و سـایر گروه‌هـای کاری بین جلسـه‌ای انجمن حکمرانی اینترنـت، ماننـد ائتلاف‌هـای پویـا، می‌تواننـد بـا هـم کار کننـد. ائتلاف‌هـای پویـا می‌تواننـد مـوارد اسـتفاده‌ی قوی‌تـری ارائـه دهنـد کـه بـه بحث‌هـای نشسـت تخصصـی مبنـای ملموس‌تـری می‌دهـد و در نتیجه، به آن‌هـا اعتبار می‌بخشـد.

۶) اعضـای میزگرد پیشـنهاد کردند که ذی‌نفعان می‌توانند اعضای نشسـت تخصصی را مسـئول بدانند و به‌طور منظم با آن‌ها تعامل داشـته باشـند تا از شـفافیت در کار و پیشـرفت خود اطمینان حاصل کنند.

روز چهارم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

روز چهارم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

۴- روز چهارم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

در ذیل، اهم موضوعات مورد بحث در روز ۱۰ آذر و نکات مهم جلسات بیان می‌شود.

۴-۱- استفاده از قدرت فناوری در دسترس[1] (از ۷ تا ۸)

۱) اصول طراحی جهانی را می‌توان در همه‌ی بخش‌های اینترنت به‌کار گرفت تا به‌نفع همه‌ی کاربران باشد. دسترسی و قابلیت استفاده از اینترنت و فناوری ارتباطات می‌تواند افراد دارای نقصان دسترسی را قادر سازد تا از فرصت‌هایی که فناوری‌های دیجیتال ارائه می‌کنند، بهره گیرند.

۲) همه‌گیری کووید-۱۹ دیجیتالی شدن زندگی ما را تسریع کرد و دسترسی به اینترنت را در اولویت قرار داد. دسترسی به اینترنت دریچه‌ای به سوی آموزش، مراقبت‌های بهداشتی و اشتغال گشود. در نتیجه، افراد آگاه شدند و نیاز خود را به دسترسی به محصولات و خدمات دیجیتال افزایش دادند. این امر انگیزه‌های بیشتری برای توسعه‌ی دسترسی ایجاد کرد.

1. Harnessing the power of accessible technology.

۳) مقـررات ملـی و منطقـه‌ای بـرای پیشـبرد دسترسـی به‌سـرعت در حـال توسـعه هستند.دسـتورالعمل دسترسـی بـه وب اتحادیـه‌ی اروپا برای وب‌سـایت‌ها و برنامه‌هـای کاربردی تلفـن همراه اعمال می‌شـود و پیامدهایی بـرای تدارکات عمومـی دارد. همچنین، قانون جدید دسترسـی اروپا تعهداتی را بـرای بخـش خصوصـی الزامـی می‌کند. بـا این حـال، این قانـون زمانی که در سـال ۲۰۲۵ لازم‌الاجـرا شـود، نیازمنـد سـازوکارهای اجرایـی قوی اسـت. گـزارش خط‌مشـی دسترسـی ICT مـدل ITU[1] راهنمایـی بـرای طراحـی و اتخـاذ چنین سیاسـتی را ارائـه می‌کند. در سـال ۲۰۲۲، کنیا اسـتانداردهای دسترسـی بـه فنـاوری اطلاعـات و ارتباطـات را بـرای محصـولات و خدمـات دیجیتـال پذیرفت؛ اسـتانداردهای مذکـور و ماهیت داوطلبانـه‌ی آن می‌تواند چالش‌هـای اجرایـی را ایجـاد کند.

۴) بـا ایـن حـال، همـکاری با شـرکت‌های فنـاوری بـرای ارائه‌ی دسترسـی بسـیار مهـم اسـت. ولیـول ۵۰۰[2] ، گروهـی متشـکل از ۵۰۰ مدیرعامـل شـرکت‌های بزرگ در سـطح جهان، متعهد شـده اسـت که طیف وسـیعی از انـواع خدمـات را بـرای افـراد دارای معلولیـت در دسـترس قـرار دهد.

۵) دسترسـی نه‌تنهـا در زمینـه‌ی خدمـات دیجیتـال، بلکـه در رابطـه بـا فرایندهایـی کـه شـامل اسـتفاده از فناوری‌هـای دیجیتالـی می‌شـوند، مهـم اسـت. به‌عنوان‌مثـال، گزارشـگر ویـژه‌ی سـازمان ملـل در مـورد حقـوق افراد دارای معلولیـت گزارشـی در مـورد هـوش مصنوعـی منتشـر کرده اسـت که شـامل توصیه‌هایـی به بخش خصوصـی و دولت‌ها در مورد نحوه‌ی رسـیدگی بـه اسـتفاده‌ی تبعیض‌آمیـز از هوش مصنوعی بـا افراد دارای معلولیت اسـت.

۶) همان‌طـور کـه اسـتانداردها و سیاسـت‌ها توسـعه می‌یابند، اجـرا و اقدام عملـی در خصـوص آن‌هـا عقـب می‌مانـد. در حرکـت رو بـه جلو، کنشـگران

[1] The ITU Model ICT Accessibility Policy Report.
[2] Valuable500.

حکمرانـی اینترنـت باید بـا حامیان افـراد دارای معلولیت در ارتباط باشـند تا تجربیـات خـود را بـه اشـتراک بگذارنـد و برای افزایش دسترسـی، بیشـترین تـلاش خـود را به‌کار گیرند. علاوه بـر این، افراد دارای انـواع مختلف معلولیت و ناتوانی در دسترسـی به اینترنت باید مسـتقیماً در سیاسـت‌گذاری مشارکت داشـته باشـند. دسترسـی به اینترنـت و ظرفیت‌سـازی فنی برای افـراد دارای معلولیـت و فاقـد آگاهـی لازم در خصـوص فضـای مجازی، به‌عنـوان گام‌های ضـروری بعدی تلقی می‌شـوند.

۴-۲- فنـاوری مبتنـی بر حقـوق بشـر در واکنش‌هـای اضطراری[1] (از ۷ تا ۸)

۱) ایـن بحـث نشـان داد که بخـش قابل توجهـی از واکنش‌هـای اضطراری دولـت، شـامل اسـتفاده‌ی سـریع و بی‌سـابقه‌ای از فنـاوری اسـت. ایـن یـک رونـد اصلـی در واکنـش بـه همه‌گیـری کووید-۱۹ بوده اسـت کـه ردیابی و نظـارت دیجیتـال گسـترده را امکان‌پذیـر کرد. با این حال، سـه سـال پس از شـروع همه‌گیـری، زمان بررسـی، ارزیابـی قانونی، ضرورت و تناسـب اقدامات نظارتـی و فنـاوری معرفی‌شـده بـرای مبـارزه با همه‌گیـری و تعییـن تجارب آموخته‌شـده اسـت تـا دولت‌هـا و جامعـه‌ی مدنـی و کل جهان برای شـرایط اضطـراری جهانـی بعدی آمادگی بهتری داشـته باشـند.

۲) مرکـز اروپایـی قانـون غیرانتفاعـی[2]، مأموریت گزارشـگر ویژه‌ی سـازمان ملـل در مـورد حقـوق بشـر در مبـارزه بـا تروریسـم، شـبکه‌ی بین‌المللـی سـازمان‌های آزادی‌هـای مدنـی[3] و نهاد حریـم خصوصی بین‌المللـی[4]، اثرات منفـی اسـتفاده‌ی از فنـاوری نظارتـی را در طول ایـن مدت ردیابـی کرده‌اند.

1. Human rights centered technology in emergency responses.
2. The European Center for Not-for-Profit Law (ECNL).
3. The International Network of Civil Liberties Organizations (INCLO).
4. Privacy International.

همه‌گیـری کووید-۱۹ روی افـراد و گروه‌هـا بـوده و یافته‌هـا را در گزارشـی جمـع‌آوری کرده‌انـد کـه در دسـامبر ۲۰۲۲ منتشـر خواهد شـد.

۳) تحقیـق مذکـور در خصـوص ایـن اقدامـات نظارتـی، پنـج رونـد مشاهده‌شـده‌ی جهانـی را در مـورد آسـیب اقدامـات نظارتـی کووید-۱۹ بر جامعـه‌ی مدنـی شناسـایی کـرده اسـت:

✓ اسـتفاده‌ی مجـدد از اقدامـات امنیتـی موجـود: برخـی از دولت‌هـا از چارچوب‌هـا و منابـع موجـود کـه در ابتـدا به‌عنـوان اقدامـات ضدتروریسـم معرفی‌شـده بودنـد، اسـتفاده کرده‌انـد.

✓ سـاکت کـردن جامعـه‌ی مدنـی: برخـی قوانیـن اضطـراری و نظارتی عواقبـی منفـی بـر آزادی بیـان و حـق تجمع بـرای اعتراض داشـته اسـت.

✓ خطـر سوءاسـتفاده از داده‌هـای شـخصی: بسـیاری از دادگاه‌هـا حکم دادنـد کـه جمـع‌آوری داده‌هـای پیشـنهادی برنامه‌هـای ردیابـی تمـاس، غیرقانونـی اسـت و حفاظـت از داده‌هـای لازم را ارائـه نمی‌کنـد.

✓ نقـش تأثیرگـذار شـرکت‌های خصوصـی: شـرکت‌های خصوصـی بـا همـکاری بـا دولت‌هـا بـرای توسـعه‌ی برنامه‌هـا و ابزارهـا یـا با مشـارکت در ترتیبـات بـه اشـتراک‌گذاری داده، نقـش مهمـی در مقابله بـا همه‌گیری این بیمـاری داشـتند. ایـن توافق‌نامه‌هـا به‌نـدرت علنـی می‌شـدند و شـفافیت کمـی داشـتند. در برخـی مـوارد، شـرکت‌های فنـی از برنامه‌های قـراردادی دولتی می‌خواسـتند که با فناوری شـرکت خودشـان سـازگار باشـند تا برنامه در فروشـگاه برنامه‌ی آن شـرکت به اشـتراک گذاشـته شـود.

✓ عادی‌سـازی نظـارت فراتـر از همه‌گیـری: کارشناسـان پیشـنهاد می‌کننـد کـه همه‌گیـری یـک نقطـه‌ی ورودی بـرای عادی‌سـازی نظـارت دولـت مهاجـم، حتـی پـس از کاهـش تهدیـد ویـروس، ایجـاد کـرده اسـت.

۴) بـرای آمـاده شـدن بـرای بحران‌هـای بهداشـتی آینـده یا سـایر شـرایط اضطراری که نیاز به اسـتفاده از فناوری جدید دارند، سـه دسـته از کنشـگران بایـد بـه توصیه‌های زیـر پای‌بند باشـند:

• بازیگـران دولتـی: بازنگـری اقدامـات نظارتـی و تصویـب قوانینی با در نظر گرفتن اسـتانداردهای حقوق بشـری:

✓ نظارت بیومتریک را ممنوع کنند؛

✓ همـه‌ی داده‌هایـی کـه جمـع‌آوری شـده و دیگر ضـروری نیسـتند یا برنامه‌هایـی کـه اجراشـده‌اند، امـا دیگـر مورد اسـتفاده یـا ضروری نیسـتند، بایـد پاک یـا متوقف شـوند؛

✓ هنـگام طراحـی فناوری‌هـای عام‌الشـمول، از مشـارکت هـدف‌دار عمومـی اطمینـان حاصـل شـود؛

✓ اطمینـان حاصـل شـود کـه اقدامـات نظارتـی واکنش‌هـای اضطراری منجـر بـه اسـتفاده‌ی مجـدد از اطلاعـات افـراد یـا اسـتفاده در پروژه‌هـای تجـاری نمی‌شـوند.

• بخش خصوصی:

✓ بررسـی فناوری‌هـا و ارزیابـی انطبـاق آن‌ها با حقوق بشـر در راسـتای اصـول راهنمای سـازمان ملـل در تجارت و حقوق بشـر[1]؛

✓ اتخـاذ سیاسـت‌های حقـوق بشـر، از جملـه رویه‌هایـی بـرای ارزیابـی دسترسـی دولـت بـه داده‌ها؛

✓ حفاظـت از داده‌هـا را تضمیـن کننـد و مـردم را در مـورد فعالیت‌های پـردازش داده‌هـا آگاه کنند؛

✓ انتشـار گزارش‌هـای شـفافیت در مـورد بـه اشـتراک‌گذاری داده‌هـا با کنشـگران دولتـی و مشـارکت‌های دولتی-خصوصی؛

1. United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights.

✓ هنگامی‌کـه اقدامـات شـرکت منجـر بـه عواقـب نامطلـوب شـده یـا بـه آن‌هـا کمـک کـرده اسـت، از دسترسـی بـه راه‌حـل پیشـنهادی شـرکت اطمینـان حاصل شـود.

• جامعه‌ی مدنی:

✓ به‌عنـوان ناظـر عمـل کنـد: فناوری‌ها و اقدامـات نظارتـی را نظارت و بررسـی کند؛

✓ راه‌هـای ارتباطـی و قانونـی را بـرای بـه چالـش کشـیدن اقداماتی که حقـوق بشـر را در رابطـه بـا ایـن واکنش‌هـای اضطـراری نقـض می‌کننـد، دنبـال کند؛

✓ از دولت‌ها بخواهد که اقدامات نظارتی را تغییر ندهند.

۴-۳- آیـا قوانیـن متفـاوت پلتفرم‌هـا اینترنـت بـاز را بـه خطر می‌انـدازد؟ [1] (از ۷ تـا ۸:۳۰)

۱) چتـم هـاوس [2] و شـرکای جهانـی دیجیتـال [3] مطالعـه‌ی اخیـر خـود را در مـورد مقـررات و هنجارهـای پلتفرمـی و پیامدهـای بالقـوه‌ی آن‌هـا برای اینترنـت بـاز ارائـه کردند. این کارگاه بـرای جمع‌آوری ورودی‌هـا از مخاطبان در نقـاط مختلـف جهـان بـرای گـزارش نهایـی کـه انتظـار مـی‌رود در اوایل سـال ۲۰۲۳ منتشـر شـود، طراحی شـده اسـت.

۲) یافته‌هـای اولیـه‌ی ایـن تحقیـق نشـان می‌دهد کـه میانگیـن نظام‌های نظـارت قانونی، بـا جریمه (۷۱%) یا با مسـدود کـردن (۵۱%) پلتفرم‌هایی کـه به‌صـورت غیرقانونـی طبقه‌بنـدی شـده‌اند (۷۵%)، پـس از اطـلاع بـه پلتفـرم (۷۶%)، آسـیب‌های آنلایـن را بـر طـرف می‌کننـد. این ارقـام از ۵۵ قانـون از ۵۰ منطقـه به‌دسـت آمـده اسـت. مقرراتـی نیـز بـرای محتوایی که

1. Do diverging platform regulations risk an open internet?
2. Chatham House.
3. Global Partners Digital.

غیرقانونی نیست، اما به‌نوعی مضر تلقی می‌شود، از هرزه‌نگاری گرفته تا محتوای آسیب‌رسان به خود (۵۳ درصد) در نظر گرفته شده است.

۳) دولت‌ها را می‌توان بر اساس مدل‌های تنظیم‌گری پلتفرم دیجیتال به سه گروه بزرگ تقسیم کرد: مقررات مستقل، نظارت فعال و رژیم‌های حقوقی قطعی.

- مقررات مستقل: توسط یک مقام نظارتی مستقل اجرا می‌شود. محدودیت‌های مربوط به اختیارات اجرای قانون‌گذار مطابق با پادمان‌های آزادی بیان است و مقررات متناسب بین انواع پلتفرم‌های آنلاین، با جریمه‌ها تضمین می‌شود و در واقع، در صورت نقض جریمه می‌گردند.

- نظارت فعال چندین ویژگی دارد: در این نوع از نظارت، الزامات تعدیل محتوا به‌صورت فعال و با مسئولیت فردی کارکنان در قبال نقص در تعدیل محتوا وجود دارد. محتوای قانونی که می‌تواند به نظم اجتماعی آسیب برساند نیز نظارت می‌شود. مجازات‌های تدوین‌شده برای نقض مقررات این حوزه، دسترسی به محتوا را مسدود و محدود می‌کند.

- آخرین‌مدل، یعنی رژیم‌های قطعی، سختگیرترین است. برای کارمندان پلتفرم احکام زندان را در نظر می‌گیرد و هیچ تفاوتی در مقررات بین انواع پلتفرم‌های آنلاین وجود ندارد. محتوای قانونی که می‌تواند به نظم اجتماعی آسیب برساند، توسط مقررات هدف قرار می‌گیرد و برای نقض آن‌ها ضمانت اجرا قرار داده می‌شود.

۴) با این حال، چنین تقسیم‌بندی مقررات تنها بر اساس برخی از الگوهای رایج است که در قوانین بررسی شده است. نکته‌ی اصلی در مورد اجرا است که به عوامل زیادی از جمله شرایط دموکراتیک داخلی در هر کشور، بستگی دارد.

۵) اعضـای نشسـت تخصصـی جزئیـات بیشـتری در خصـوص حوزه‌هـای موضـوع مطالعـه ارائـه کردنـد. به‌عنـوان مثـال، در اروپـا، قانـون خدمـات دیجیتال[1] که اخیراً تصویب شـده اسـت، وضوح بیشـتری در مورد مسـئولیت پلتفرم‌هـا و همچنیـن اجـرای آن ارائـه می‌کنـد. بـا نگاهـی بـه خـارج از اتحادیـه‌ی اروپـا، اکثـر مقررات پلتفرم سـطح ملی نیز شـامل الزامات روشـنی در مـورد روش‌هـای اطلاع‌رسـانی و حـذف هسـتند. اگرچـه مکانیسـم‌ها بین کشـورها متفـاوت اسـت، امـا بیشـتر آن‌هـا بـه پلتفرم‌هایـی نیـاز دارنـد کـه مکانیزم شـکایت کاربران را در اختیار داشـته باشـند. برخی از آن‌ها همچنین بـه مکانیسـم‌های تجدیدنظـر نیـاز دارند کـه از طریـق آن کاربـران می‌توانند تصمیمـات تعدیل محتوای پلتفرم را درخواسـت کنند. همچنیـن، در مواردی مثـل روسـیه، بـلاروس و ترکیه، مقـررات پلتفرم شـامل محدودیت‌های مبهم بـر انـواع محتـوای سیاسـی و ذهنـی و تحریم‌هـای کیفـری بـر روی کارکنان پلتفـرم فـردی به‌دلیـل عـدم رعایـت خواسـته‌های مقرره‌گـذار، اسـت.

۶) در آمریـکای لاتیـن، هیـچ نهـاد منطقـه‌ای دسـتورالعمل یـا مقرراتـی را بـرای کشـورها تولیـد نمی‌کنـد؛ بنابرایـن رویکردهـای بسـیار متفاوتـی در منطقـه یافـت می‌شـود.

۷) در بسـیاری از کشـورهای آفریقایی مقررات مربوط به استانداردسـازی و نظام‌منـد کـردن وجـود نـدارد. بلکه بیشـتر در مـورد کنترل اسـت. کنترل از دولـت و کارگـزاران دولـت محافظت می‌کند، در حالی که اسـتانداردها از همه محافظـت می‌کننـد. در بسـیاری از کشـورها، پلتفرم‌ها به معنـای واقعی کلمه مجبـور بـه ثبت شـدند؛ زیـرا دولت‌هـا می‌خواهنـد مجازات‌هـا و محدودیت‌ها را بـدون قوانیـن و تصمیمـات دادگاه اعمال کنند.

۸) در جنـوب آسـیا، از جملـه پاکسـتان و هنـد، بایـد اذعان داشـت که این

1. Digital Services Act (DSA).

کشورها هنوز قوانینی از گذشته‌ی استعماری خود دارند که بیش از فرد، از دولت محافظت می‌کند و این وضعیت در حوزه‌ی دیجیتال نیز به ارث رسیده است. در پاکستان، وضعیت از سال ۲۰۰۸ با انتخاب یک دولت غیرنظامی دموکراتیک کمی تغییر کرده است. خاطرنشان شد که تدوین قوانین تنظیم‌گر محتوا یک فرایند چالشی است که در آن جامعه‌ی مدنی پاکستان رویکردهای دولت و احزاب سیاسی را با کمک سیستم قضائی اصلاح می‌کند. در هند، دولت نسبت به پلتفرم‌ها نگرش حمایت‌گرایانه دارد که شامل بی‌اعتمادی دائمی به پلتفرم‌های غیرهندی است. آن‌ها به‌عنوان نیروهای استعمار مدرن دیجیتال در نظر گرفته می‌شوند. درنتیجه، مقررات وسیله‌ای برای اعمال حاکمیت بر این پلتفرم‌های خارجی است. در حال حاضر، دولت هند در حال بحث در مورد چندین لایحه‌ی جدید برای تنظیم انواع مختلف پلتفرم‌ها است. نسخه‌های اولیه بر حقوق و آزادی‌های کاربران آثار منفی می‌گذارد و محدودیت‌های شدیدی را برای صاحبان پلتفرم پیش‌بینی می‌کند.

۹) همچنین تأکید شد که شرکت‌ها در اجرای قوانین پیچیده‌ی ملی با چالش‌هایی مواجه هستند. داشتن یک استاندارد پایه‌ی جهانی برای مقررات می‌تواند به شرکت‌ها با حضور جهانی کمک کند؛ اما راه زیادی در پیش است. مرحله‌ی اجرا در مقایسه با مقرره‌گذاری، همیشه عقب بوده و نیازمند زمان است تا بتواند کامل اجرا شود.

۴-۴- شبکه‌های جامعه‌ی روستایی، برق و شمولیت دیجیتال[1] (از ۷ تا ۸:۳۰)

۱) در داخل یک کشور، ممکن است در دسترسی به اینترنت، بین

1. Rural community networks, electricity and digital inclusion

مناطـق مختلـف تفـاوت وجـود داشـته باشـد. مناطـق شـهری اغلـب ارتباط بیشـتری نسـبت به جوامع روسـتایی و دورافتاده دارند. فقدان سـرمایه‌گذاری در زیرسـاخت‌ها اغلـب موجبی بـرای عدم اتصال در مناطق روسـتایی اسـت.

۲) در بحـث ارتقـای ارتبـاط بیشـتر، انـرژی و مقـرون بـه صرفـه بـودن نیز بایـد لحـاظ گـردد. در نظر گرفتـن هزینه‌ها، تأمیـن برق و اتصـال در مناطق روسـتایی و دورافتـاده بسـیار چالش‌برانگیز اسـت.

۳) پـروژه‌ای بـا عنـوان «کوله‌پشـتی اینترنتـی»[1] به‌عنـوان یـک جایگزیـن مکمـل، در حـال انجـام اسـت کـه می‌توانـد اتصـال بی‌نهایـت و پایـدار را در ۹۵% از قلمـرو زمیـن فراهـم کنـد. ویژگـی چندمنظـوره‌ی آن، ریزشـبکه و آنتـن، امـکان دسترسـی غیرمتمرکـز بـه منابـع در نقـاط مختلـف جهـان را فراهـم می‌کنـد و مزایایـی را بـرای آمـوزش، بهداشـت و عملیـات و اقـدام در حالـت اضطـراری و بحـران بـه ارمغان مـی‌آورد.

۴) تخصیـص طیـف[2] یکـی دیگـر از عناصر مهـم در ارتقای اتصـال و ارتباط بـا اینترنـت اسـت. طیـف یـک منبع محـدود اسـت و اغلـب توسـط دولت‌ها به‌عنـوان منبـع درآمـد تلقـی می‌شـود. معمـولاً بخشـی اسـت که تنهـا چند کنشـگر (انحصـار) دارد. در جوامـع روسـتایی، تقسـیم‌بندی طیفـی کم برای خدمت‌رسـانی بـه ارائه‌دهنـدگان اینترنـت کوچک در دسـترس اسـت یا اصلاً در دسـترس نیسـت. اپراتورهـای بـزرگ مخابراتـی به‌نـدرت در مناطقـی بـا جمعیـت کمتـر از ۵۰۰۰ نفـر سـرمایه‌گذاری می‌کننـد؛ زیـرا درآمـد بـرای جبـران هزینه‌هـا کافـی نخواهـد بود.

۵) بنابراین، لازم اسـت سیاسـت‌گذاران را درگیر کرد تـا اپراتورهای کوچک ماننـد شـبکه‌های اجتماعی را بشناسـند و سیاسـت‌های به‌موقـع برای کمک بـه آن‌هـا تدویـن کننـد. زیرسـاخت ساخته‌شـده توسـط خـود جامعـه نباید

1. ‘Internet Backpack’
2. Spectrum allocation

به‌عنوان رقابت با اپراتورهای بزرگ مخابراتی تلقی شود. باید سعی کرد بین سود و منفعت یک جامعه تعادل برقرار کرد. به‌عنوان‌مثال، در غنا، سازمان ملی فناوری اطلاعات، تخصیص طیف خود را از طریق به‌اصطلاح مراکز اجتماعی پیشرفته که هاب‌های دیجیتالی هستند و اتصال آخرین مایل را بدون هزینه به روستاها ارائه می‌کنند، مدیریت می‌کند. این مراکز به افراد اجازه می‌دهند تا زندگی خود را از طریق فرصت‌هایی که اینترنت ارائه می‌دهد، به‌عنوان مثال کلاس‌های آنلاین برای بهبود مهارت‌های اشتغال‌زایی، بهبود بخشند. باوجود ابتکارات در زمینه‌ی انرژی، مقرون به صرفه، مانند تعرفه‌ی برق حیاتی، غنا همچنان با کمبود منابع (مانند کنتور برق) و هزینه‌ی بالای دستگاه‌ها مواجه است.

۶) حل مسأله‌ی فقدان اتصال باید مبتنی بر جامعه‌محوری و در همکاری با ذی‌نفعان مختلف انجام شود تا فرصت‌های مختلف را فراهم کند. بنابراین، موضوع نه‌تنها ارتقای اتصال بالاتر، بلکه همچنین پرداختن به چالش‌های ارائه‌شده توسط دستور کار ۲۰۳۰ است. به‌عنوان‌مثال، با استقرار «کوله‌پشتی اینترنتی» در مناطق روستایی و دورافتاده و تغییر سیاست‌های تخصیص طیف، جوامع می‌توانند به سیستم‌های بانک‌داری دیجیتال دسترسی داشته باشند که امکان ایجاد اقتصاد دیجیتال را فراهم می‌کند. اتصال هدف‌دار تأثیری دگرگون‌کننده بر جوامع دارد و به افراد امکان می‌دهد تا مهارت‌ها و سواد دیجیتالی خود را بهبود بخشند.

۷) سازمان‌های جامعه‌ی مدنی نقش مهمی در جذب سیاست‌گذاران و ایجاد شرایط جهت مزایای بیشتر برای آن‌ها دارند. کارمندان دولت، به‌ویژه معلمان، باید بتوانند از ابزارهای دیجیتال به‌طور مؤثر استفاده کنند. این امر مستلزم تلاش‌های مشترک برای ارائه‌ی برنامه‌های

آموزشـی جهـت بهبـود مهارت‌هـا و سـواد دیجیتالـی جوامـع اسـت.

۴-۵- تنظیم‌گری یا عدم تنظیم‌گری؟[1] (از ۷ تا ۸:۳۰)

۱) یافتـن تعـادل بیـن حمایـت از حقـوق بشـر در فضاهای آنلایـن و رقابت اقتصـادی، سیاسـت‌گذاران را بـرای یافتـن رویکردهـای نظارتـی مؤثـر بـه چالـش و ابهـام واداشـته اسـت. پرداختـن بـه چالش‌هـا و همچنیـن بررسـی اثـرات مقـررات بـر حاکمیـت دیجیتـال، هماهنگ‌سـازی مدل‌هـای نظارتـی مختلـف و فراگیـر، موضوعـات اصلـی بحـث ایـن نشسـت بود.

۲) جریـان داده‌هـا می‌توانـد مزایای زیادی بـرای رقابت اقتصـادی به همراه داشـته باشـد، زیـرا داده‌هـا می‌تواننـد آزادانه جریان داشـته باشـند؛ در حالی کـه بخـش صنعتـی را تقویـت می‌کننـد. عـلاوه بـر ایـن، داده‌هـا می‌تواننـد فراینـد شـناختی و تصمیم‌گیـری را تقویت کننـد، همان‌طور که در اسـتفاده از ابزارهـای هـوش مصنوعـی جهـت اسـتخدام افـراد اسـتفاده می‌شـوند. بـا ایـن حـال، ایـن موضـوع تأثیرات منفـی زیادی بـه همراه داشـته اسـت، زیرا ایـن ابزارهـا ممکـن اسـت بـه حریـم خصوصـی آسـیب برسـانند و اجـازه‌ی تصمیم‌گیری‌هـای تبعیض‌آمیـز را بدهنـد.

۳) یکـی از چالش‌هایـی کـه بـه آن پرداخته‌شـده، ایـن اسـت که کشـورها نقـاط شـروع متفاوتـی در تنظیـم و مقرره‌گـذاری در حـوزه‌ی داده‌هـا دارنـد. به‌دلیـل کمبـود ظرفیـت، دولت‌هـای در حـال توسـعه اغلـب در موقعیـت نامناسـبی از نظـر خدمـات دیجیتـال و مقـررات داده قرار می‌گیرنـد. این امر بـر حاکمیـت دیجیتـال دولت‌هـا تأثیر گذاشـته اسـت؛ زیـرا داده‌هـا اغلب در یـک دولـت جمـع‌آوری می‌شـوند، اما اجازه داده می‌شـود در سـایر کشـورها نیـز جریـان پیـدا کننـد. ایـن مسـأله می‌تواند خسـارت بـه صنایـع داخلی را

1. To regulate or not to regulate?

موجب گردد. یک مدل نظارتی و مقرره‌گذاری که از حاکمیت دیجیتال محافظت می‌کند و می‌تواند به‌عنوان نمونه استفاده شود، مدل اتحادیه‌ی اروپا است. با توجه به افزایش داده‌های فرامرزی، اطمینان از دستیابی همه‌ی کشورها به اهداف توسعه‌ی پایدار و چارچوب‌های نظارتی و مقرره‌گذاری مؤثر، ضروری است که لحاظ گردد.

۴) در دستیابی به یک چارچوب نظارتی و مقرره‌گذاری مؤثر، اطمینان از تعادل ضروری است. با توجه به این‌که تکنولوژی به‌سرعت در حال تغییر است، یکی از راه‌های ایجاد تعادل بین نوآوری و حمایت از مصرف‌کننده، اتخاذ چارچوب‌های نظارتی و مقرره‌گذاری چابک است. این شیوه ما را قادر می‌سازد تا نحوه‌ی عملکرد نوآوری را آزمایش کرده و حوزه‌هایی را که باید به آن‌ها توجه شود، لحاظ کنیم. با این حال، در حالی که این امر می‌تواند به کشورهای کم‌درآمد کمک کند تا اقتصاد خود را تقویت کنند، می‌تواند منافع کشورهای در حال توسعه را برای تبدیل به یک حوزه‌ی آزمایشی فناوری به‌خطر بیندازد. علاوه بر این، این فرایند می‌تواند پرهزینه باشد؛ زیرا به منابع بیشتری برای آزمایش نوآوری نیاز است که با هدف تضمین رشد پایدار در تناقض است.

۵) جنبه‌ی دیگری که باید در دستیابی به یک چارچوب نظارتی و مقرره‌گذاری مؤثر در نظر گرفته شود، مشارکت دادن شهروندان است؛ زیرا تعامل با شهروندان مشروعیت نظارت بر داده را تولید می‌کند. اگر مردم روند توسعه‌ی داده‌ها را بشناسند، اطمینان از توسعه‌ی نظارتی مؤثر آسان‌تر خواهد بود. نمونه‌ای از چگونگی افزایش مشارکت عمومی، ابتکار جهانی «ما اینترنت»[1] می‌باشد. در این پروژه، گفتگوهایی با مردم از ۷۰ کشور مختلف در مورد اثرات دیجیتالی شدن انجام شده است.

1. We the Interne.

۶) عـلاوه بـر ایـن، فراینـد هماهنگ‌سـازی بین‌المللـی نقـش مهمـی در توسـعه‌ی فنـاوری ملـی و مقـررات سیاسـتی ایفـا می‌کنـد. مقـررات عمومی حفاظـت از داده‌هـا [1] نمونـه‌ی خوبـی از چنیـن فراینـدی اسـت؛ زیـرا بخش اقتصـادی را تقویت می‌کند و کشـورها را قادر می‌سـازد تـا خدمات دیجیتال را بـا یکدیگـر انجـام دهنـد. در نهایـت، مهـم اسـت کـه جوامـع مدنـی را در فراینـد توسـعه‌ی چارچوب‌هـای نظارتی بـرای اطمینان از حمایـت از حقوق بشـر و یافتـن راه‌هایـی بـرای کاهش آسـیب داده‌هـا، در نظـر گرفت.

۴-۶- آیـا رمزگـذاری یـک حق بشـری اسـت؟ صـدای بازیگران حقوق بشـر [2] (از ۸:۱۵ تـا ۹:۴۵)

۱) رمزگـذاری امنیـت را در محیـط آنلایـن امکان‌پذیر می‌کنـد. رمزگذاری امـکان ارتباطـات امـن آنلایـن را فراهم می‌کند. ایـن به افراد امـکان می‌دهد آزادانـه نظـرات خـود را بیـان کنند و بـا خانواده و دوسـتان خـود گفتگوهای محرمانـه داشـته باشـند، اطلاعـات تجـاری محرمانه را بـه اشـتراک بگذارند و بداننـد کـه حریـم خصوصـی آن‌هـا محافظـت می‌شـود. وقتـی امکانـات رمزگذاری‌شـده در دسـترس نباشـد، همـه آسـیب خواهند دید؛ امـا مدافعان حقـوق بشـر و جوامـع آسـیب‌پذیر کـه اغلـب بـه خاطـر آن‌چـه می‌بیننـد، بـا چـه کسـی صحبـت می‌کننـد و آن‌چـه می‌گوینـد هـدف قـرار می‌گیرند، به‌طـور نامتناسـب و بدتـری آسـیب می‌بینند. رمزگـذاری با ایمنـی فیزیکی نیـز ارتبـاط دارد. به‌عنوان‌مثـال، ارتباطـات آنلایـن یـا داده‌هـای موقعیـت مکانـی کـه ایمـن نیسـتند بـرای ردیابـی افـراد و آزار و اذیت آن‌ها اسـتفاده می‌شـوند. رمزگـذاری تنهـا به پیام‌رسـانی محدود نمی‌شـود، بلکه بـه ایمیل، اشـتراک‌گذاری ابـری و انتقـال داده نیـز تسـری می‌یابـد.

1. General Data Protection Regulation (GDPR).
2. Is encryption a human right? Voices of human rights actors.

۲) اشـتراکات زیـادی در ملاحظـات و سیاسـت‌های بنیادیـن وجـود دارد کـه رمزگـذاری را در همـه‌ی حوزه‌هـا و مناطـق تهدیـد می‌کنـد؛ در آسـیا- اقیانوسـیه، آمریـکای لاتیـن و اتحادیـه‌ی اروپـا. بـرای مثـال، دسـتور ردیابی در برزیـل، هنـد و بنـگلادش و تلاش‌هـا بـرای تضعیـف رمزگـذاری بـرای دسترسـی مجـری قانـون بـه ارتباطـات بـرای اهداف ظـن‌آور و متهم شـدن فـرد بـه ارتـکاب جـرم، از جملـه کلاه‌بـرداری، ایمن نگه‌داشـتن افـراد آنلاین و...، ویژگی‌هـای مشـابهی دارنـد. سـه راه کلـی که دولت در تلاش اسـت تا به محتـوای رمزگـذاری شـده دسترسـی پیـدا کند:

✓ دسترسـی اسـتثنایی: بـه ارائه‌دهنـدگان خدمـات گفتـه می‌شـود اطلاعـات هدفمنـد را ارائـه دهنـد.

✓ اسـکن سـمت مشـتری: درخواسـت از سـرویس‌ها و پلتفرم‌هایـی که رمزگـذاری ارائـه می‌دهنـد برای اسـکن پلتفرم‌ها جهت انـواع مختلف محتوا، ماننـد مطالب سوءاسـتفاده‌ی جنسـی از کودکان، محتـوای غیرقانونی و... .

✓ قابلیـت ردیابـی: درخواسـت از ارائه‌دهنـدگان خدمـات و پلتفرم‌هـا بـرای طراحـی و بـه اشتراک‌گذاشـتن راه‌هایـی برای کشـف منبـع اطلاعات، پیام‌هـا یـا داده‌هـای خـاص در پلتفرم‌هایشـان (راه‌هـای مخفـی)[1]. راه‌هـای مخفـی کـه امـکان دسترسـی اسـتثنایی بـه پلتفـرم تعبیه‌شـده بـرای دولت را فراهـم می‌کننـد، در برخـی مواقـع می‌تواننـد بـرای اشـخاص ثالـث نیز در دسـترس قـرار گیرنـد. در کشـورهای غربـی، قوانیـن از الزامـات ردیابی منع می‌کننـد و اصـرار دارنـد که شـرکت‌ها خودشـان این موضوع را کشـف کنند. دولت‌هـا نه‌تنهـا بـه دنبـال محتـوای خـاص هسـتند، بلکـه بـه دنبـال یـک مجـوز بـرای ابـرداده و قابلیـت ردیابی آن هسـتند.

۳) دربـاره‌ی این‌کـه رمزگـذاری یـک حـق نسـل اول در حال ظهور اسـت،

1. Back doors.

اعضـای نشسـت تخصصـی موافقـت کردنـد کـه نیـاز بـه حـق رمزگـذاری فی‌نفسـه نیسـت؛ بلکـه نیاز بـه حقوق گسـترده‌تری اسـت که آن را تسـهیل می‌کنـد. رمزگـذاری یـک عامـل حیاتی بـرای بسـیاری از حقوق بشـر، مانند حقـوق حفـظ حریم خصوصـی، آزادی بیان و موارد دیگر، اسـت. بـا این حال، نیـاز بـه تمرکز بـر چارچوب حقـوق موجـود به‌جـای مفهوم‌سـازی مبتنی بر فنـاوری از ایـن حقـوق وجـود دارد؛ زیـرا فناوری دائمـاً در حال تکامل اسـت. بـا گذشـت زمـان ممکـن اسـت روش‌های قوی‌تـری بـرای تضمیـن امنیت و ایمنـی آنلایـن داشـته باشـیم. امـروزه بهترین گزینـه‌ی رمزگذاری، شـیوه‌ی پایان به پایان [1] اسـت. حق اسـتفاده از رمزگذاری باعث می‌شـود در لحظه‌ای کـه جایگزیـن قوی‌تـری بـرای رمزگـذاری داریـم، بـرای حـق دسترسـی بـه فنـاوری آینـده تلاش کنیـم. بنابرایـن، تلاش بـرای رمزگذاری بایـد بر امکان اعمـال سـایر حقـوق بشـر در عرصه‌های مدنـی، اجتماعی و سیاسـی متمرکز شـود. بـرای مثـال، واتـس‌اپ برای بسـیج معترضـان تـوده‌ای در زیمبـاوه در سـال ۲۰۱۶ اسـتفاده شـد؛ زیـرا رمزگـذاری سرتاسـر آن وجـود داشـت. این نـوع دسترسـی بـه ارتباطـات و رسـانه‌های اجتماعـی، نباید مخدوش شـود.

۴) در مـورد رمزگـذاری به‌عنـوان یـک تهدیـد و مانع بـرای تضمین امنیت ملـی یـا حقـوق کـودک؛ مـا بایـد از ایـن قطب‌بنـدی بیـن حریـم خصوصی و امنیـت فاصلـه بگیریـم. کنـار گذاشـتن حریـم خصوصـی آنلایـن نمی‌تواند به‌عنـوان حفـظ امنیـت آنلایـن تلقـی شـود. بـه همیـن دلیـل اسـت کـه چنیـن پیشـنهادهایی مناسـب نیسـتند. حریـم خصوصـی در مقابـل امنیت تقسـیم‌بندی دوگانـه‌ی اشـتباهی اسـت و تحقیقـات ثابـت می‌کنـد کـه این دو متقابـلاً تقویت‌کننـده‌ی یکدیگرنـد و یکـی بدون دیگـری نمی‌تواند به‌طور هـدف‌دار و مؤثـر وجـود داشـته باشـد. اگـر یک پلتفـرم کوچک‌تریـن امکانی

1. End-to-end.

را بـرای دور زدن رمزگـذاری ارائـه دهـد، امنیـت و حریم خصوصی خـود را از دسـت می‌دهـد. تمرکـز بایـد بـر ابزارهـای جایگزیـن برای شناسـایی اشـرار، پیش‌گیـری از جـرم و جنایـت و ایمن نگه‌داشـتن افراد آنلاین بـه روش‌هایی باشـد کـه حقـوق بنیادین بشـر را بـه خطر نینـدازد.

۵) عـلاوه بـر ایـن، قوانیـن باید به‌گونـه‌ای تدوین شـوند که از سوءاسـتفاده از طریـق طراحـی بدافزار مصون باشـند. در حال حاضر، شـهروندان باید روی نیـت خـوب (یـا بـد) دولت خـود حسـاب کننـد. تنهـا راه‌حل‌هـای مبتنی بر اصـول طراحـی می‌تواننـد از اعمال خودسـرانه‌ی تجاوز به رمزگذاری و سـایر فناوری‌هـای حفاظتی جلوگیـری کنند.

۴-۷- ایجـاد تـوازن بیـن حاکمیت دیجیتـال و انشـعاب اینترنت[1] (از ۸:۴۵ تـا ۱۰:۱۵)

۱) چندپارگـی اینترنـت و مفهـوم انشـعاب در هسـته‌ی اصلـی اینترنت (که شـامل IP، DSN و ZIN ROOT اسـت و در اختیار آی‌کن است)، بحث‌های جـاری در مـورد حکمرانـی اینترنـت اسـت. به‌طـور هم‌زمـان، گفتمانـی برای حمایـت از نیـاز بـه تقویت حکمرانی دیجیتـال دولتی و فـردی در حال ظهور اسـت. ایـن جلسـه در مورد تأثیـر متقابل بیـن حاکمیت دیجیتـال و اینترنت خرد بحـث کرد.

۲) اگرچـه هنـوز اجماع واضحـی مبنی بر چگونگی تعریـف و چارچوب‌بندی فراینـد چندپارگـی اینترنـت وجـود نـدارد، امـا کارشناسـان عمومـاً اتفاق‌نظر دارنـد کـه می‌تـوان آن را در لایه‌هـای مختلف معماری اینترنت مشـاهده کرد.

۳) بـا وجـود تلاش‌هـای چنـد کنشـگر دولتـی، ماننـد چیـن بـا پروتـکل اینترنـت (IP) جدیـد، جهـت طراحـی مجـدد پروتکل‌هـای اصلـی اینترنـت،

[1] Balancing digital sovereignty and the splinternet.

چندپارگـی هنـوز یک تهدید بـزرگ در لایه‌ی انتقال اینترنت نیسـت. اگرچه در کوتاه‌مـدت تهدیـد بزرگی نیسـت، اما در میان‌مدت ممکن اسـت انشـعاب و تکه‌تکـه شـدن واقعـی اینترنـت در مناطـق مختلـف جهـان رخ دهـد کـه می‌توانـد چندپارگـی سیاسـی و اقتصـادی را به همـراه آورد.

۴) سـخنرانان ایـن نشسـت در کنـار تحـولات فنی بـه مداخـلات روزافزون دولت‌هـا در تنظیـم و مقرره-گـذاری اینترنـت نیـز اشـاره کردنـد. همان‌طور که در مذاکرات اخیر اتحادیه‌ی اروپا درباره «دسـتورالعمل سیسـتم شـبکه و اطلاعات ۲»[1] در مورد امنیت سـایبری نشـان داده‌شـده اسـت، برخی هشدار دادنـد کـه سیاسـت‌گذاران بایـد مراقب باشـند کـه قوانین ملی یـا منطقه‌ای را کـه می‌تواند الزامات سـرزمینی و محدود شـدن آن به سـرزمین مشـخص را در مـورد منابـع اینترنتـی جهانـی -کـه همـان هسـته‌ی اینترنت اسـت - ایجـاد کنـد، دنبـال نکنند. این نیـاز به ارزیابی و بررسـی دقیق اثـرات قوانین جدیـد بـر معمـاری و مهندسـی طراحـی اینترنت جهانـی را نشـان می‌دهد. بـرای تقویـت حاکمیـت دیجیتـال، بازیگـران دولتـی می‌تواننـد از این طریق مسـتقیماً در سـطح زیرسـاخت مداخلـه کننـد و درنتیجه، خطـر چندپارگی اینترنـت و نیـز ممانعـت کـردن از ایجـاد ماهیت جهانـی و باز بـرای اینترنت را بـه دنبـال داشـته باشـد. بنابرایـن، می‌تـوان اسـتدلال کـرد کـه حاکمیت دیجیتـال می‌توانـد منجـر بـه پراکندگی اینترنت شـود.

۵) در خصـوص محتـوا، به‌نظر می‌رسـد کـه چندپارگی در لایـه‌ی کاربردی و برنامـه در شـبکه‌ی اینترنـت[2] ممکن اسـت رخ دهد. البتـه در این خصوص توافـق روشـنی در مـورد این‌کـه آیـا لایـه‌ی کاربـردی و برنامـه در شـبکه‌ی اینترنـت بایـد به‌عنـوان پراکندگـی اینترنـت در نظـر گرفتـه شـود یـا خیـر، وجـود نـدارد. در حالی کـه برخی کارشناسـان چندپارگی محتـوای اینترنتی

1. Network and information systems 2 Directive.

۲. لایه‌ی برنامه توسط نرم افزارهای کاربر نهایی، مانند مرورگرهای وب و کلاینت‌های ایمیل، استفاده می‌شود. پروتکل‌هایی را فراهم می‌کند که به نرم‌افزار اجازه می‌دهد اطلاعات را ارسال و دریافت کند و داده‌های معنی‌دار را به کاربران ارائه دهد.

را ناخواسته و مشکل‌ساز می‌دانند؛ زیرا مانع آزادی بیان آنلاین می‌شود و حوزه‌های عمومی متفاوتی را ایجاد می‌کند، برخی دیگر استدلال می‌کنند که چندپارگی محتوای اینترنتی برای محافظت از شهروندان در برابر محتوای مضر آنلاین و تبلیغات ضروری است. این بحث‌ها نشان‌دهنده‌ی ضرورت بحث در خصوص چگونگی و تعریف چندپارگی اینترنت است و سپس در محله‌ی بعد نوبت به چگونگی اجرای آن می‌رسد.

۴-۸- جلسه‌ی اصلی: ایجاد ایمنی، امنیت و مسئولیت‌پذیری[1]

۱) در این جلسه به چارچوب راهنما و اصول ظرفیت‌ساز سایبری[2] که توسط مجمع جهانی متخصصین سایبری[3] در بیانیه‌ی دهلی در مورد یک دستور کار جهانی برای ظرفیت‌سازی سایبری پرداخته شد. اصولی که توسط اصول دیپلماسی سایبری اتحادیه‌ی اروپا تقویت‌شده است. گروه کاری باز سازمان ملل متحد[4] نیز مجموعه‌ای از اصول خود در خصوص ظرفیت‌سازی را پیشنهاد کرده است. بنابراین، تعداد کشورهایی را که به اصول ظرفیت‌ساز اینترنت متعهد هستند، برای همه‌ی اعضای سازمان ملل متحد گسترش می‌دهد.

۲) در انجمن حکمرانی اینترنت ۲۰۱۷ در ژنو، جلسه‌ای با رویکرد مبتنی بر حقوق بشر در مورد امنیت سایبری، تنها به‌عنوان یک رویداد اولیه، سازمان‌دهی شد. در آن زمان، دولت‌ها برای در نظر گرفتن حقوق بشر، شفافیت و پاسخ‌گویی تحت‌فشار بودند. اکنون در سال ۲۰۲۲، این موضوعات بخشی از جلسات اصلی انجمن حکمرانی اینترنت است و از گفتگوی متخصصان امنیت سایبری در مورد امنیت سایبری و حقوق بشر

1. Main session: Enabling safety, security and accountability.
2. Cyber Capacity Building (CCB).
3. The Global Forum on Cyber Expertise (GFCE).
4. The UN's Open-Ended Working Group (OEWG).

در اتاق‌هـای بسـته تا مکالمـات عمومی و انسـان‌محور فاصله‌ی زیـادی دارد.

۳) برخـی از نقـاط عطـف اصلی کـه از آن زمـان تا کنون به‌دسـت آمده‌اند، عبـارت هسـتند از: سـه دور گـروه کارشناسـان دولتـی[1] ، فراینـد کمیتـه‌ی اول سـازمان ملـل کـه در آن دولت‌هـا گـرد هـم می‌آینـد تا دربـاره‌ی امنیت سـایبری بین‌المللـی صحبـت کننـد تـا بـه اجمـاع برسـند و گـروه کاری باز سـازمان ملل که منجر به ارائه‌ی گزارش و اصول ظرفیت‌سـاز سـایبری شـد اکنـون در دور دوم خود قـرار دارد.

۴) در حالـی کـه سـطح آگاهـی در سـطح جهانـی به‌طـور چشـم‌گیری افزایش‌یافتـه اسـت، سـطح درک اهمیـت امنیـت سـایبری از نظـر حقـوق بشـر، علی‌رغـم پیشـرفت‌های انجام‌شـده، هنـوز راه درازی را در پیـش دارد. تلاش‌هـای ظرفیت‌سـاز پیرامـون امنیـت سـایبری ضـروری اسـت. ظرفیت‌سـازی یـک «خیابـان دوطرفـه» اسـت کـه در آن نه‌تنها کشـورهای ثروتمنـد توسـعه‌یافته بـه کشـورهای کمتـر توسـعه‌یافته تخصـص ارائـه می‌کننـد؛ بلکـه هـر دو طـرف بـه یادگیری همتـا به همتـا در مـوردِ نیازها و راه‌هـای تسهیل‌سـازی و ایجـاد ظرفیت‌هـای موردنیـاز می‌پردازنـد.

۵) اشـاره شـد کـه آفریقـا بـه دیپلمات‌هـای سـایبری بـرای مشـارکت در گفتگوهـای جهانـی و توسـعه‌ی هنجارهـا و اقدامـات اعتمادسـاز نیـاز دارد. جنـوب جهـان به‌طورکلـی نیـاز بـه اتخـاذ مواضـع دموکراتیک مشـترک در مـورد مواردی مانند آزادی‌هـای اینترنتـی دارد. تصمیم‌گیرندگان باید بینش بهتـری در مـورد ایـن مسـائل بـه دسـت آورند.

۶) یکـی از چالش‌هـای موجـود در سـطح سـازمان ملـل، مشـارکت واقعی، فراگیـر و چندجانبـه و اتخـاذ فرایندهای شـفاف‌تر اسـت. فرایندهـای موازی بالقـوه احتمـالاً منجـر بـه مشـارکت‌های هـدف‌دار چالش‌برانگیزتـر خواهـد

1. The group of governmental experts (GGE).

شد.

۷) در سطح ملی، چالش‌ها شامل فقدان فرایندهای ساختاری، نهادی و قانونی شفاف و فقدان انگیزه‌ی کلی نهادهای دولتی برای ظرفیت‌سازی سایبری است.

۸) از منظر حقوق بشر، چالش‌های اجتماعی واقعی باید مورد بحث قرار گیرد. امنیت سایبری و جرایم سایبری حوزه‌هایی هستند که برای مدافعان حقوق بشر، روزنامه‌نگاران و دیگران «شمشیرهای دولبه» هستند. این گروه‌ها از نظر امنیت سایبری و ظرفیت‌سازی در مورد ابزارهای امنیت دیجیتال مؤثر، نیاز به حفاظت دارند. خطرات مربوط به فضاهای دیجیتال نیز بر گروه‌های آسیب‌پذیر و زنان تأثیر می‌گذارد. بنابراین، مهم است که همه‌ی این تفاوت‌ها را هنگام ایجاد چارچوب‌ها و برنامه‌های ظرفیت‌ساز سایبری در نظر داشته باشید.

۹) در این جلسه، برخی خواستار توقف فروش داخلی و فراملی و استفاده از سیستم‌های نظارتی شدند. از دولت‌ها خواسته شد که از نرم‌افزارهای جاسوسی تنها به‌عنوان آخرین راه‌حل برای اقدامات خاص و تهدیدات جدی مرتبط با امنیت ملی، به روش‌های هدفمند، با پادمان‌های قوی، استفاده کنند.

۱۰) چندین سخنران موافق بودند که رابطه‌ی بین امنیت سایبری و اخلاق باید بیشتر مورد بررسی قرار گیرد. بحث‌ها باید شامل بخش خصوصی، دولت‌ها و بازیگران غیردولتی در فضاهایی مانند سازمان ملل و طرح‌های چندجانبه‌ی مشابه انجام گردد.

۱۱) در حالی که همه‌ی شرکت‌های بزرگ رسانه‌های اجتماعی اعلام کردند که می‌خواهند شیوه‌های خود را مطابق با اصول راهنمای سازمان

ملـل متحـد بـرای احتـرام به حقوق بشـر تنظیـم کننـد، دولت‌هـا نیز تحت همیـن اصـول موظـف هسـتند کـه شـرکت‌ها را الـزام کننـد و از انجـام مسـئولیت‌های خـود اطمینـان حاصـل نمایند

۴-۹- نیـاز بـه مقررات بنیادی بـرای جنوب جهان (کشـورهای در حال توسـعه)[1] (از ۸:۴۵ تا ۱۰:۱۵)

۱) ایـن نشسـت بـا هـدف بحـث دربـاره‌ی راه‌هـای توانمندسـازی جنـوب جهـان بـرای ایجاد فناوری‌های هـوش مصنوعی فراگیر کـه در خدمت منافع عمومی باشـد، برگزار شـد. فرصت‌ها، ریسـک‌ها و موارد اسـتفاده از کالاهای عمومـی دیجیتـال برای هوش مصنوعـی و در بخش سیاسـت، چارچوب‌های مفهومـی و هنجـاری کـه فضاهایـی را بـرای بحـث در مـورد مقـررات هوش مصنوعـی ایجـاد می‌کننـد، بررسـی شـد. در مـورد راه‌هایـی بـرای تضمیـن ظرفیت‌هـای سـازمانی کالاهـای عمومـی دیجیتال بحـث گردید.

۲) در بُعـد اجتماعی-اقتصـادی، در جنـوب جهـان، دسـتاوردهای اسـتفاده از فناوری‌هـای هـوش مصنوعی مشـهود اسـت؛ به‌ویـژه در حوزه‌های سـنتی ماننـد امـور مالـی و بانـک‌داری، جایی کـه مقـررات عموماً در سـطح جهانی اعمـال می‌شـوند. به‌عنوان‌مثـال، در اتیوپـی، فناوری‌هـای هـوش مصنوعـی بـا هـدف کاهـش فشـارها و سـختی‌های مرتبـط بـا وظایـف دشـوار، بـه‌کار گرفتـه می‌شـوند. متفـاوت از فناوری‌هـای ساخته‌شـده در شـمال جهـان، ایـن فناوری‌هـای بومـی بـرای پاسـخ‌گویی بـه ۹۲ زبـان رایـج در اتیوپـی طراحی‌شـده‌اند. اسـتفاده از فناوری‌هـای هـوش مصنوعـی در زمینه‌هـای دیگری مانند کشـاورزی، آموزش، بهداشـت و گردشـگری نیز دیده می‌شـود.

۳) علی‌رغـم اشـتیاق فراگیـر بـه دسـتاوردهای کنونی و پیش‌بینی‌شـده‌ی

1. Need for fundamental regulation for the Global South.

آینـده، بسـیاری نگـران خطـرات منفی شناخته‌شـده و ناشـناخته‌ی مرتبط با اجـرای فناوری‌هـای هـوش مصنوعـی توسـط دولت، شـرکت‌ها و شـهروندان خصوصـی هسـتند. ایـن واقعیـت کـه اکثـر فناوری‌هـای هـوش مصنوعـی بر اسـاس داده‌هـا آمـوزش دیده‌اند و در بوم‌شناسـی‌های شـمال جهـان آزمایش شـده‌اند، بـا توجـه بـه انگیزه‌هـای سـرمایه‌داری آن‌ها، جـای نگرانـی دارد. در حـال حاضـر، بیشـتر نگرانی‌هـا بـر روی فناوری‌هـای ملموس متمرکز اسـت و بـر مسـائل حفـظ حریم خصوصـی و نظارت تمرکـز دارد. سـؤالاتی در مورد این‌کـه چـه کسـی داده‌هـا را نگهـداری می‌کند، بـرای چه هدف‌هایـی و برای چـه مـدت و همچنیـن این‌کـه آیـا داده‌های خصوصـی برای جایگزین شـدن با انسـان در بازار کار یا به‌نفع شـرکت‌ها و قدرت سیاسـی اسـتفاده می‌شـود، مطرح می‌شـود.

۴) در مـورد مقـررات مربـوط بـه فناوری‌هـای هـوش مصنوعـی، اتفاق‌نظـر گسـترده‌ای وجـود دارد کـه خـارج از بخش‌هـای سـنتی کـه قبـلاً بـه آن‌هـا اشـاره شـد، مقـررات در حالت‌هـای نویـن وجـود ندارند یـا در بهتریـن حالت به‌صـورت موقتـی تدویـن شـده‌اند. در ایـن جلسـه توافق شـد که نه‌تنهـا نیاز بـه تدویـن مقـررات و سیاسـت‌های ملی بـرای پرداختن به قابلیت اسـتفاده و کاربـرد هـوش مصنوعـی در همه‌ی بخش‌ها وجـود دارد، بلکه نیـاز به رویکرد سیاسـت‌گذاری به‌صـورت سیسـتمی و نظام‌منـد نیـز وجـود دارد.

۵) چارچـوب مقـررات بایـد بـدون این‌کـه نـوآوری را از بیـن ببـرد و مانع از دسـتاوردهای اقتصادی و اجتماعی ناشـی از هوش مصنوعی شـود، گسـتره‌ی فنـاوری، از جملـه هنجارهـا و نیازهای فرهنگی و اجتماعـی، را در نظر بگیرد. چنیـن الزاماتـی چارچوب‌بندی مقـررات هوش مصنوعی را پیچیـده، پرهزینه و زمان‌بـر می‌سـازد و شـفافیت و پاسـخ‌گویی را در هـر سـطحی لازم می‌دارد.

بـرای جنـوب جهـان، نگرانـی در این‌جـا ایـن اسـت کـه آیـا افـرادی کـه در حـال حاضـر در زمینـه‌ی فناوری‌هـای هـوش مصنوعـی آمـوزش می‌بیننـد، در معـرض مسـائل اخلاقـی و القـای اجباری حاصـل از هـوش مصنوعی قرار می‌گیرنـد و آیـا انسـان در تمـام مراحـل، می‌تواند به‌طـور مؤثـری عمل کند یـا خیـر. بـرای کاهـش یـا جلوگیـری از آسـیب‌های درک‌شـده‌ی مرتبـط با محصـولات هـوش مصنوعـی، آموزش لازم اسـت. به‌طـور کلی، بـرای کاهش شـکاف بین سیاسـت و نوآوری و اعتماد عمومی و اسـتقرار محصولات فناوری هـوش مصنوعـی، یـک رویکـرد بـاز مـورد نیـاز اسـت. شـرکت‌ها بایـد اصول اخلاقـی و فرهنگـی حسـاس را در محصـولات فناوری‌هـای هـوش مصنوعی اعمـال کننـد و در ایـن خصـوص مشـارکت چندجانبـه در تدویـن مقـررات، اجـرا، نظـارت و ارزیابـی مورد نیاز اسـت.

۴-۱۰- انجمن حکمرانـی اینترنت ۲۰۲۲؛ انجمـن بهترین رویه‌های امنیت سـایبری[1] (از ۹ تا ۱۰:۳۰)

۱) انجمـن بهتریـن رویه‌هـا در مـورد امنیـت سـایبری یـک فعالیـت بیـن جلسـه‌ای مکـرر در انجمـن حکمرانـی اینترنـت اسـت کـه هـدف آن شناسـایی فعالیت‌هـا و ابتـکارات امنیـت سـایبری اسـت. بـرای بلنـد کـردن صـدای کسـانی کـه تحـت تأثیـر حمـلات سـایبری قـرار گرفته‌انـد و بـرای تجزیه‌وتحلیـل چشـم‌انداز هنجارهـا و قوانیـن جرایـم سـایبری. در سـال گذشـته، هنجارهـای رفتـار مسـئولانه، امنیـت انتخابـات و مبـارزه بـا باج‌افـزار به‌عنـوان تهدیدهـای در حـال افزایـش امنیـت و محدودیت‌هـای موردپذیـرش دولت‌هـا، پرداختـه شـد.

۲) انجمـن مذکـور حـول چهـار جریـان کاری بیـان می‌شـود: توافق‌هـا،

1. IGF 2022 Practice Forum on *Cybersecurity*.

بانـک داسـتان[1] ، توسـعه و غلطزدایـی[2].

۳) اولیـن جریـان کاری، موافقت‌نامه‌هـا اسـت کـه بـه توافقـات جدیـد در خصـوص هنجارهـای بین‌المللـی می‌پـردازد. در دوازده مـاه گذشـته، دو توافق‌نامـه‌ی جدیـد ایجـاد شـده اسـت؛ یعنـی تعهـد کپنهـاگ دانمـارک در زمینـه‌ی فناوری بـرای دیپلماسـی[3] و اعلامیه‌ی ایالات متحده بـرای آینده‌ی اینترنـت[4]. هنجارهـا را می‌تـوان در شـش گـروه طبقه‌بنـدی کـرد: حقـوق و آزادی، اطلاعـات، امنیـت، هنجارهـای انعطاف‌پذیـری، قابلیـت اطمینـان محصـول، همـکاری و کمـک و هنجارهـای سـایبری فنی و عملیاتـی. آن‌چه در سـال اخیر شـاهد بودیـم، افزایش هنجارهـای رفتار مسـئولانه و تمرکز بر انتخابـات و امنیـت فرایندهای دموکراتیک اسـت. ما همچنین شـاهد افزایش هنجارهـای خویشـتن‌داری در مـورد آن‌چـه دولت‌هـا توافـق می‌کننـد انجام ندهنـد، بوده‌ایـم. درنهایـت، رونـد رو به رشـد در هنجارها و توافقـات، مبارزه بـا بـاج افـزار را به‌عنـوان یـک تهدیـد امنیـت ملـی می‌بینند.

۴) دومیـن جریـان کاری، بانـک داسـتان اسـت کـه بـا بررسـی این‌کـه آیا هنجارهـا در مـورد حمله‌ی سـایبری مفید هسـتند یـا خیر، تصویـر توافق را تکمیـل می‌کنـد. ایـن جریـان کاری صدای کسـانی را که بیشـتر تحت تأثیر رویدادهـای امنیـت سـایبری قرارگرفته‌انـد، بـرای تقویـت تصمیم‌گیـری در مـورد مسـائل، مطـرح می‌کند.

۵) تمایـزات مهـم سیاسـتی بیـن امنیت سـایبری و جرایم سـایبری به این موضـوع می‌پـردازد کـه چگونـه تلاش‌هـای هماهنـگ می‌تواننـد از رویکـرد متمرکـز بـر حقوق بشـر بـرای مقـررات اینترنتی حمایـت کنند.

۶) غلطزدایـی، سـردرگمی‌ها و افسـانه‌ها را در مـورد تفاوت‌هـای کلیـدی

۱. بانک داستان مجموعه‌ای از روایات است که می‌توانید به‌راحتی برای مصاحبه با یک خبرنگار خبری، سخنرانی در مورد کار خود، نامه‌ی جمع‌آوری کمک مالی، ملاقات با قانون‌گذار یا هدف دیگری از آن استفاده کنید.

2. Myth busting.

3. The Danish Copenhagen Pledge on Tech for Diplomacy.

4. The United States-led Declaration for the Future of the Internet.

سیاسـت بیـن امنیت سـایبری و جرایم سـایبری، از رویکرد حقوق‌بشـرمحور بـه حاکمیـت اینترنت، روشـن می‌کنـد. BPF در پیش‌نویس مقالـه‌ی خود با عنـوان «افسانه‌سـازی: جنایات سـایبری در مقابـل امنیت سـایبری»، به پنج غلط‌زدایـی اشـاره می‌کند:

✓ غلط‌زدایی ۱: سیاسـت امنیت سـایبری فعال اسـت و سیاسـت جرایم سـایبری واکنشـی. دو روی یک سـکه هسـتند. امنیت سـایبری یک رویکرد فنـی بـرای ایمن‌سـازی چنیـن سیسـتم‌هایی از حمـلات یا خطاهـا را تعریف می‌کنـد و جرایـم سـایبری در مـورد مجـازات دسترسـی غیرمجـاز به چنین سیسـتم‌هایی بـا نیت مجرمانه اسـت.

✓ غلط‌زدایـی ۲: ملاحظـات مربـوط بـه حقـوق بشـر بـا سیاسـت‌های جرایـم سـایبری و امنیت سـایبری سـازگاری کامـل دارد. چارچـوب تنبیهی، اصلاحی و امنیتی‌سـازی جرایم سـایبری به این معنی اسـت که حقوق بشـر بایـد به‌عنوان‌مثـال، در برابـر منافـع امنیـت ملـی در تحقـق جرایـم، متعادل شـود. بـا ایـن حـال، بـا امنیـت سـایبری، زمانـی کـه مـردم در مرکـز امنیت فضـای سـایبری قـرار می‌گیرنـد، حقوق بشـر می‌تواند همسـوتر و سـازگارتر باشد.

✓ غلـط زدایـی ۳: امنیـت اطلاعات هـم برای جرایم سـایبری و هم برای امنیت سـایبری مورد توجه اسـت.

✓ غلـط زدایـی ۴: مقابلـه بـا جرایـم سـایبری امنیـت سـایبری را بهبود می‌بخشـد.

✓ غلـط زدایی ۵: جرایم سـایبری و امنیت سـایبری هـر دو با اجرا بهبود می‌یابنـد. ایجـاد امنیـت سـایبری فرهنـگ، آمـوزش، آگاهـی و هنجارهـای بیشـتری را نیاز دارد.

۴-۱۱- طراحی چارچوب اخلاقی هوش مصنوعی در جنوب جهان[1] (از ۹:۳۰ تا ۱۰:۳۰)

۱) در این جلسه، به بررسی چگونگی شکل‌گیری چارچوب‌های نظارتی برای هوش مصنوعی در جنوب جهان پرداخته شد و اعضا مسائل مربوط به چندذی‌نفعی، شمولیت، نظارت و قابلیت اجرا را مورد بحث قرار دادند. بخش اول جلسه مروری بر اقدامات نظارتی انجام‌شده در سراسر کشورهای جنوب جهان ارائه کرد. نتیجه‌گیری کلی این است که برخی کشورها مانند برزیل و چین قوانین سخت را تائید می‌کنند، در حالی که برخی دیگر از رویکرد قانون نرم استفاده می‌کنند.

۲) در هند، رویکرد بر مقررات خودتنظیمی و غیرالزام‌آور با تمرکز بر حاکمیت مبتنی بر ریسک، استوار است. از جمله‌ی این مقررات می‌توان به ترویج، نوآوری، آموزش و ایجاد مراکز تعالی‌محور اشاره کرد. توصیه‌های اصول و ابتکارات هوش مصنوعی یونسکو مانند «هوش مصنوعی برای همه»، مکمل کمیته‌های دیگری است که به جنبه‌های خاص حکمرانی نگاه می‌کنند. توصیه‌ها فاقد الزام و تعهد برای صنعت و اپراتورها و مکانیسم‌های اجرایی است.

۳) از سوی دیگر، مدل پکن برای حکمرانی هوش مصنوعی یک رویکرد ترکیبی است که علم و فناوری را در قوانین ملی برای پیشبرد رشد اقتصاد ملی در نظر می‌گیرد. ایده این است که برای هوش مصنوعی با تشویق مردم به مشارکت در تحول دیجیتال، داده‌ها را جمع‌آوری کنیم.

۴) علاوه بر ابتکاراتی مانند طرح ساخت چین[2] ۲۰۲۵، طرح اینترنت پلاس[3] و طرح توسعه‌ی هوش مصنوعی نسل جدید[4] که تجاری‌سازی هوش مصنوعی و اهداف بازار را تعیین می‌کنند، چین یک نهاد متمرکز

1. Designing an AI ethical framework in the Global South.
2. Made in China 2025.
3. The Internet plus Initiative.
4. The New Generation AI Development Plan.

امـا چندجانبه‌محـور ایجاد کرده اسـت. مانند سـایر کشـورها، چین نیز هوش مصنوعـی را بـا قوانیـن حفاظـت از داده‌ها تنظیـم می‌کند.

۵) برزیـل گـروه کاری سـازمان همکاری‌هـا و توسـعه‌ی اقتصـادی[1] در زمینـه‌ی هـوش مصنوعی[2] را در برنامه‌ی خود دارد و در حال توسـعه و تدوین ابتـکارات ملـی در مـورد اسـتراتژی ملـی و قانـون هـوش مصنوعی اسـت. در سـال ۲۰۲۰، اسـتراتژی هوش مصنوعی حـول قوانین، مقررات، مسـئولیت و اسـتفاده‌ی اخلاقـی تنظیم شـد.

۶) پیشـرفت در آفریقا کند اسـت و قوانین در مراحل اولیه‌ی خود هسـتند. تمرکـز اصلـی همچنـان بر حفاظت از داده‌های شـخصی اسـت. بـا این حال، کنوانسـیون مالابو در سـطح اتحادیه‌ی آفریقا[3] هنوز تصویب نشـده است؛ زیرا تنهـا سـیزده کشـور از پانزده کشـور مـورد نیـاز آن را امضا کرده‌انـد. در حال حاضـر، تنهـا شـش کشـور دارای اسـتراتژی هـوش مصنوعی ملی هسـتند و فقـط موریـس دارای لایحه‌ی هوش مصنوعی اسـت.

۷) تجربـه‌ی شـیلی نشـان داد کـه هـدف از این سیاسـت، تعییـن مرزهای هـوش مصنوعـی نیسـت؛ بلکه ایجاد صحنـه و ظرفیت‌ها در سـطح ملی برای اجـرای هوش مصنوعی اسـت.

۸) به‌طـور هم‌زمـان، همان‌طـور کـه بـا اسـتراتژی ملـی هـوش مصنوعـی ۲۰۲۱-۲۰۳۰ نیـز همین‌گونـه تـلاش می‌کنـد، چالش‌هـای اخلاقـی و مسـئولیت‌پذیری بایـد بـدون ایجـاد مواضـع بسـیار قـوی در مـورد این‌کـه چارچوب‌هـای نظارتی مسـئولیت برای سیسـتم‌های هـوش مصنوعی چگونه باشـد، شناسـایی شوند.

۹) در بخش دوم جلسـه، با مقایسـه‌ی چارچوب‌ها و رویکردهای شـمولیت، چندجانبه‌گرایـی، مشـاوره‌های عمومـی و وضـوح در اجرای مقـررات موجود،

1. The Organization for Economic Cooperation and Development (OECD).
2. The OECD working group on AI.
3. The Malabo Convention at the African Union level.

دربـاره‌ی آن‌چـه بـرای یـک چارچـوب هـوش مصنوعـی اخلاقـی نیاز اسـت، بحـث شـد. مشـارکت هنوز تحت سـلطه‌ی سـازمان‌هایی اسـت که قبـلاً جزء دسـتور کار حقـوق دیجیتـال بوده‌انـد. در خصوص هوش مصنوعـی، گفتگوی خارجـی بـا افـراد عـادی، گروه‌هـای بومـی، گروه‌هـای جنسـیتی و نـژادی و جوانـان، از طریـق تلاش‌هـای هدفمنـد و هدایت‌شـده بـرای فراگیـر شـدن، مـورد نیاز اسـت.

۱۰) نکتـه‌ی دیگـر ایـن بـود کـه چگونـه می‌تـوان مخاطبـان مختلـف را بـرای اطمینـان از مشـارکت چندجانبـه در نظـر گرفت. در آفریقا، کمیسـیون آفریقایـی حقـوق بشـر و مـردم در حـال تعامل با جوامـع در سراسـر این قاره هسـتند. در شـیلی، تجربه نشـان می‌دهد که گروه‌های متمرکزشـده توسـط دولـت و گفتگوهـای جامعه‌ی مدنـی ترکیب خوبی هسـتند. کمپین بی‌طرفی خالـص در هنـد در سـال ۲۰۱۵ نشـان می‌دهـد کـه چگونـه یـک بحث فنی می‌توانـد بـه یک جنبش جمعـی و خوب تبدیل شـود؛ اگر با اسـتفاده از خود فنـاوری بـه عموم مردم نزدیک شـود. کمپین‌هـای مردمـی می‌توانند بحث را بـاز کننـد و در عیـن حـال، به انتقـال یک‌جانبـه‌ی ارزش‌ها که به‌طور سـنتی توسـط بخـش خصوصـی و جامعـه‌ی مدنـی انجـام می‌شـود، توجـه داشـته باشند.

۱۱) در آینـده چـه بایـد کـرد؟ گفتگـو بایـد بازتـر باشـد؛ زیـرا بیشـترین گروه‌هـای آسـیب‌پذیر را کـه گروه‌هـای آسـیب‌پذیر و گروه‌های استثمارشـده هسـتند، شـامل نمی‌شـوند. برای اطمینـان از قابـل اجرا بـودن چارچوب‌های هـوش مصنوعـی، می‌توانیـم تمرکـز را به مشـارکت‌های عمومـی و خصوصی و برنامه‌هایـی ماننـد مراکـز نـوآوری معطـوف کنیم. امـا همچنیـن می‌توانیم از طریـق چارچوب‌هـای قانونـی آزمایشـی، آزمایش‌هـای بیشـتری را

در سیاسـت‌گذاری انجـام دهیـم. می‌تـوان فرصت‌هـای بیشـتری بـرای تنظیم‌کننده‌هـا و مدیریـت عمومـی ایجـاد کرد تا بـه حوزه‌ی فنـی نزدیک‌تر شـوند. همچنیـن، می‌تـوان با در نظـر گرفتن سیسـتم رتبه‌بنـدی الگوریتمی یـا سـایر مقـررات سیسـتم توصیـه، تناقـض بیـن شـفافیت و اسـرار تجـاری الگوریتم‌هـا را برطـرف کـرد.

۴-۱۲- رفـع شـکاف در اندازه‌گیری آسـیب حملات سـایبری[1] (از ۱۱:۱۵ تـا ۱۲:۱۵)

۱) چشـم‌انداز تهدید سـایبری کنونـی به‌طور فزاینده‌ای پیچیده‌تر می‌شـود. بـا باج‌افـزار و نقـض داده‌هـا، حمـلات سـایبری اصلـی را انجـام می‌دهنـد و بـه دنبـال آن، حمـلات سـایبری DDoS در مناطـق درگیری ماننـد اوکراین افزایش‌یافتـه اسـت. به‌عنـوان یـک چشـم‌انداز پیچیـده، سیاسـت‌گذاران بایـد آن را درک کننـد و تلاش‌هـای توسـعه‌ی سیاسـت خـود را بـر اسـاس ارزیابی‌هـای تجربـی تأثیـر حملات سـایبری طراحی کننـد. بنابرایـن، در این نـوع ارزیابـی، نه‌تنهـا تأثیـر اقتصـادی حملات سـایبری، بلکه تأثیـر اجتماعی آن‌هـا نیـز ضروری اسـت.

۲) وقتـی صحبـت از حمـلات سـایبری بـه میـان می‌آیـد، کمبـود قابـل توجهـی از اطلاعـات در مـورد مـکان، چگونگـی و چرایی این حمـلات مطرح می‌شـود. امـا مهم‌تـر از همـه‌ی این‌هـا، تأثیـر اجتماعـی این حملات بـر افراد و جوامـع آسـیب‌پذیر اسـت که باید مورد توجـه قرار گیرد. در واقـع، در حالی کـه تلاش‌هـای زیـادی بر مستندسـازی حمـلات سـایبری و اثـرات اقتصادی آن‌هـا متمرکـز شـده اسـت، توجـه کمتـری بـه مستندسـازی آسـیب‌های حمـلات سـایبری بـر مـردم، جوامـع و گروه‌هـا و جوامـع اقلیـت آسـیب‌پذیر

1. Addressing the gap in measuring the harm of cyberattacks.

شـده اسـت. بنابراین، نیاز روزافزونی به توسـعه‌ی «روش‌شناسـی آسـیب» با شـاخص‌های کمـی و کیفی، بـرای اندازه‌گیری، نشـان دادن و تحلیل تجربی آسـیب‌های اجتماعی و تأثیر حملات سـایبری، وجـود دارد. برای طبقه‌بندی آسـیب‌های سـایبری، نیاز اسـت که همه‌ی ذی‌نفعـان بتوانند بـرای اطلاع از گام‌هـای بعـدی در توسـعه‌ی قوانین مؤثر، در واداشـتن بخش خصوصی برای افزایـش اسـتانداردهای امنیتـی و همچنیـن در اطلاع‌رسـانی جامعه‌ی مدنی بـرای کمـک بـه قربانیـان، مشـارکت کنند. بـرای مثـال، اندازه‌گیری آسـیب بـه افـراد، به‌ویـژه آسـیب‌های روانـی، اگرچـه دشـوار اسـت، امـا قابـل انجام اسـت و نیازمنـد تلاش‌هـای مهـم همـه‌ی کنشـگران در حصـول اطمینـان از اندازه‌گیـری و تبدیـل مناسـب آن به‌صـورت کمـی اسـت. اگـر ایـن امکان فراهـم شـود کـه نشـان دهـد کـه چگونـه حمـلات سـایبری تهدیـدی برای امنیـت و ایمنـی افـراد اسـت، می‌توان امیـدوار بود کـه منابع بیشـتری برای اصـلاح و جبران تخصیص داده می‌شـود. امنیت انسـانی را بایـد تداوم امنیت ملـی و حیاتی دانسـت.

۳) اثـرات حمـلات سـایبری داخلـی اسـت؛ بنابرایـن، به‌سـختی می‌تـوان آن‌هـا را در دسـتور کار جهانـی قـرار داد. جایـی کـه نیـاز به حمایـت جهانی دارد، اندازه‌گیـری آسـیب بایـد بخشـی از یـک پـروژه‌ی بزرگ‌تـر بـا همـه‌ی طرف‌هـای درگیـر باشـد کـه در آن فعالیت‌هـای جزیره‌آی‌کنـار گذاشـته می‌شـود، دولت‌هـا قوانیـن جدیـد را معرفـی می‌کننـد، بخـش خصوصـی اسـتانداردهای امنیتـی جدیـدی ایجاد می‌کنـد و جامعه‌ی مدنـی از قربانیان حمایـت می‌کند. جوامع دیگـری که باید در ارزیابی و اقدامات بعدی شـرکت کننـد، اقتصاددانـان و ریاضی‌دانـان هسـتند. به‌دلیل تخصص آن‌هـا در ایجاد مدلـی کـه متغیرهـای کیفـی را کمـی می‌کنـد. در کنـار سیاسـت‌گذارانی

کـه قوانیـن مرتبـط را تدویـن خواهنـد کـرد، بخـش خصوصـی نیـز به‌دلیل ارائـه‌ی فنـاوری و خدمـات و بخـش دانشـگاهی نیز کـه در موقعیـت ارزیابی عمل‌کـرد موفـق اسـت، باید شـرکت کننـد. از این طریـق، ارزیابـی جهانی از آثـار اجتماعـی حمـلات سـایبری قابـل بررسـی و اندازه‌گیری اسـت.

۴) در نهایـت، بـرای اطمینـان از تأثیرگـذاری ارزیابی آسـیب‌های اجتماعی حمـلات سـایبری، تغییـر تمرکـز از تحلیـل سـاده بـه اقدامـات نظام‌منـد و مشـخص ضروری اسـت.

۴-۱۳- مسئولیت‌های پلتفرم برای ایمنی دیجیتال روزنامه‌نگاران (از ۱۱:۱۵ تا ۱۲:۱۵)

۱) مهم‌تریـن نگرانی‌هایـی کـه زنـان در فضـای مجـازی بـا آن مواجـه هسـتند، به‌طـور خاص سوءاسـتفاده در پلتفرم‌های آنلاین اسـت در ۲ نوامبر، مرکـز بین‌المللـی روزنامه‌نـگاران [1] با همکاری یونسـکو، مطالعـه‌ای را با عنوان «سـرد» [2] منتشـر کـرد. از سـال ۲۰۱۹، مرکـز بین‌المللی روزنامه‌نـگاران یک مطالعـه‌ی جهانـی را انجـام داده اسـت کـه ۱۵ کشـور را تحـت پوشـش قرار داده و از مرزهـای آن‌هـا فراتـر رفتـه و شـامل نظرسـنجی از بیـش از ۱۰۰۰ نفـر اسـت. بیـش از ۷۱۰ نفر از افـراد مورد بررسـی، روزنامه‌نـگاران زن بودند. مشـخص شـد کـه ۷۳ درصد از آن‌ها خشـونت آنلایـن را در کار خـود تجربه کرده‌انـد و ایـن در حالـی اسـت کـه ۲۰ درصـد از زنـان روزنامه‌نـگار مـورد بررسـی گفته‌انـد کـه خشـونت آنلاینـی کـه تجربـه کرده‌انـد به‌روش‌هـای فیزیکـی ظاهر شـده اسـت.

۲) بنابرایـن، خشـونت آنلایـن به‌صـورت آفلایـن، بـه آزار، سوءاسـتفاده یـا حملـه سـرایت کـرده اسـت و جدی‌تریـن نگرانـی، مسـیر حرکـت خشـونت

1. the International Center for Journalists (ICF)
2. Chilling

آنلایـن به آفلاین اسـت. در این جلسـه پیشـنهاد شـد کـه در خصوص تلاش بـرای جلوگیـری از خشـونت آنلایـن و همچنیـن اندازه‌گیـری و نظـارت بـر خشـونت آنلایـن و در عیـن حـال، تـلاش بـرای پیش‌بینـی و جلوگیـری از برخـی از ایـن تظاهـرات آفلایـن، اقدامـات لازم انجام شـود.

۳) بـرای مثـال، در منطقـه‌ی آفریقـای جنوبـی، روزنامه‌نـگاران زن از ۱۱ کشـور مـورد بررسـی قـرار گرفتند. فیس‌بـوک و توییتـر به‌عنـوان پلتفرم‌های کلیـدی مطـرح شـدند و در آن‌هـا، تهدیـدات خبرنـگاران زن مـورد توجه قرار گرفـت. تأکیـد شـد که خشـونت آنلاین مبتنی بر جنسـیت به‌ویـژه علیه زنان روزنامه‌نـگار عـادی شـده اسـت. دو موضوع کلیدی کـه در این کشـورها اتفاق می‌افتـد عبارت‌انـد از نخسـت داکسـینگ [۱] - کـه به معنای اطلاعات شـخصی کـه به‌صـورت آنلایـن منتشـر می‌شـود- و دوم اسـتفاده از چنیـن اطلاعـات شـخصی بـرای خشـونت علیـه روزنامه‌نـگاران و نظـارت دیجیتـال. افزایـش نظـارت برخـط و آنـی توسـط دولت‌ها و تهدید بـرای خبرنگاران زن و کسـانی کـه دیدگاه‌هـا و نظـرات متفاوتـی را بیـان می‌کننـد، افزایش یافته اسـت.

۴) در خصـوص پاسـخ‌های سـازمانی و بحث‌هـای خط‌مشـی مرتبـط با این موضوعـات، مـورد نیاز اسـت کـه اقـدام مقتضی صـورت پذیرد. سـازمان‌های خبـری و پلتفرم‌هـای دیجیتـال بایـد چارچوب‌هـای ارزیابـی ریسـک را پیاده‌سـازی کننـد. یونسـکو روی پیشـنهادی بـرای چنیـن چارچوبـی کار می‌کنـد. بایـد داده‌هـای قابل‌دسترسـی بـرای محققان وجود داشـته باشـد تا بتواننـد نظـارت و پاسـخ دهنـد و اقدامـات خاصـی را توصیـه کنند.

۵) پیـام کلیـدی ایـن جلسـه ایـن اسـت کـه خشـونت آنلایـن مجـازی نیسـت؛ زیـرا آنلایـن نمی‌مانـد. ذی‌نفعـان اصلـی به‌طـور کامـل از ایـن موضـوع حقـوق دیجیتـال آگاه نیسـتند. تأکیـد شـد کـه نیـاز بـه شـفافیت

در ایـن خصـوص وجـود دارد.

۴-۱۴- میزگرد پارلمانی انجمن حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲: نقش پارلمان‌ها در مقابله با تهدیدات سایبری[1] (از ۱۱:۱۵ تا ۱۲:۳۰)

۱) ابهام‌زدایی از امنیت سایبری، تهدیدات سایبری و پیامدهای آن برای جامعه و برای نمایندگان مجلس نیز ضروری است. برای این‌که اینترنت باز و ایمن بماند، نیاز به تأکید مجدد وجود دارد که قطعنامه‌ها و پیش‌نویس مقررات برای رسیدگی به این چالش‌های سیاست دیجیتال، باید انسان‌محور باشند.

۲) اتحادیه‌ی بین پارلمانی[2] موضوع تهدیدات سایبری را به‌عنوان یکی از دلایل بی‌ثباتی در دنیای متصل دیجیتالی ما در نظر می‌گیرد. به‌دلیل خطراتی که دموکراسی ناشی از تهدیدات سایبری، اطلاعات نادرست و... با آن مواجه است، درگیر شدن در این بحث‌ها به‌نفع خود نمایندگان مجلس است.

۳) در سطح سیاسی، نیاز به درک بالاتری از تهدیدات سایبری موجود و نیز نیاز به اقدام هماهنگ برای مقابله با آن‌ها وجود دارد. باید تلاش کرد تا از اسناد بین‌المللی تدوین‌شده مانند کنوانسیون شورای اروپا در مورد جرایم سایبری، استفاده شود.

۴) قوانین امنیت سایبری یک چارچوب ضروری برای مقابله با تهدیدات سایبری است. در مواردی که هنوز چنین قوانینی وجود ندارد، پارلمان‌ها باید به‌صورت فوری روی تصویب آن‌ها تمرکز کنند. در این زمینه، قانون نمونه‌ای که توسط کمیسیون اقتصادی سازمان ملل متحد برای آفریقا تدوین شده است، توصیف و به اشتراک گذاشته شد.

1. IGF 2022 Parliamentary roundtable: The role of parliaments in addressing cyber threats.
2. The Inter-Parliamentary Union (IPU).

۵) تحقیقات کمیسیون اقتصادی سازمان ملل متحد برای آفریقا، نشان داد که ۱۰٪ تولید ناخالص داخلی به‌دلیل جرایم سایبری از بین می‌رود و می‌تواند در تولید ناخالص داخلی، افزایشی بین ۰٫۶۶ تا ۵٫۴ درصد، در بهبود اقدامات امنیت سایبری داشته باشد.

۶) در این راستا خطاب به پارلمان‌ها موارد ذیل ضروری دانسته شد؛ بدین شرح که نیاز است:

- ✓ قوانینی تصویب گردد که در راستای اصول حاکمیت قانون، نظارت قضائی، شفافیت، پاسخ‌گویی و احترام به حقوق بشر به‌رسمیت‌شناخته‌شده‌ی بین‌المللی، سیاست‌ها و چارچوب‌های نهادی کافی را برای مقابله‌ی مؤثر و کارآمد با تهدیدات سایبری، فراهم کند؛
- ✓ تقویت همکاری چندجانبه‌ی بین‌المللی برای رسیدگی به جرایم سایبری فرامرزی انجام پذیرد؛
- ✓ تصویب اسناد بین‌المللی موجود مانند کنوانسیون شورای اروپا در مورد جرایم سایبری (کنوانسیون بوداپست)[1] و اسناد منطقه‌ای مانند کنوانسیون اتحادیه‌ی آفریقا در مورد امنیت سایبری و حفاظت از داده‌های شخصی (کنوانسیون مالابو)[2]، مورد توجه قرار گیرد؛
- ✓ اولویت دادن به تلاش‌ها برای تشویق فرهنگ بهداشت سایبری انجام شود؛
- ✓ ایجاد فضای باز گفتگو و واردکردن بحث‌های امنیت سایبری در بحث‌های سیاسی صورت پذیرد؛
- ✓ وجود گفتگوی فعالانه و بحث‌های پیش‌گیرانه با مشارکت همه‌ی ذی‌نفعان انجام شود؛
- ✓ از نظر ابتکارات مدل چندجانبه‌ی بین‌المللی، نمونه‌های ذکرشده

1. The Council of Europe's Convention on Cybercrime (Budapest Convention).
2. African Union Convention on Cyber Security and Personal Data Protection (Malabo Convention).

عبـارت هسـتند از: ائتـلاف آنلایـن آزادی (غنـا)[1]، مجمـع جهانـی اینترنت[2]، انجمـن جهانـی تخصص سـایبری، انجمـن حکمرانـی اینترنـت و انجمن‌های حکمرانـی ملـی و منطقـه‌ای، آی‌کـن، گـروه اقـدام مهندسـی اینترنـت[3] و ثبت‌هـای اینترنتـی منطقـه‌ای[4].

۷) خاطرنشـان شـد کـه در سـطح ملـی، نماینـدگان مجلـس می‌تواننـد به‌عنـوان رابـط بین گفتگوهای سـطح بـالا با سـایر ذی‌نفعان فعـال در مقابله بـا تهدیـدات سـایبری اقـدام کننـد. در مورد نقش سـایر ذی‌نفعـان، جامعه‌ی مدنـی می‌تواند بـا پارلمان‌ها در تضمین مسـئولیت‌پذیری و نظـارت همکاری کند.

۸) جامعـه‌ی مدنی و بخش خصوصی تشـویق شـدند تا نماینـدگان پارلمان را به‌عنـوان پیونـدی برای شـنیدن صـدای آن‌ها ببینند.

۹) پیشـنهاد شـد که می‌تـوان میزانـی از پیشـرفت را در مـورد تأثیرگذاری مسـیر پارلمـان در حفـظ گفتگوی مسـتمر میـان پارلمان‌هـا و همچنین بین نمایندگان پارلمان و سـایر ذی‌نفعان، انجام داد. مشـارکت نمایندگان پارلمان در طرح‌هـا و ابتـکارات منطقه‌ای و ملی انجمن حکمرانی اینترنت[5]نیز تشـویق شـدند. گام بعـدی تهیـه‌ی سـند خروجـی مسـیر پارلمـان بـرای جمع‌بندی توصیه‌هـای میزگردهـا و جلسـات مقدماتـی خواهد بود.

۴-۱۵- تقویـت صدای آفریقایی در سیاسـت دیجیتـال جهانی[6] (از ۱۱:۴۵ تا ۱۲:۴۵)

۱) آیـا صـدای آفریقایی‌هـا در سیاسـت دیجیتال جهانی شـنیده می‌شـود؟ به‌انـدازه‌ای کـه بایـد باشـد نخواهد بـود. اگرچه بـه صداها توجه می‌شـود، اما

1. Freedom Online Coalition (Ghana).
2. Global Internet Forum.
3. Internet Engineering Task Force.
4. The Regional Internet Registries (RIRs).
5. National and Regional IGF Initiatives.
6. Strengthening African voices in global digital policy.

به‌اندازه‌ی قاره، از نظر جمعیت و فرصت‌های دیجیتالی آینده، منعکس نشده است. با این حال، آفریقا از سال ۲۰۰۵، نقش منحصربه‌فردی در توسعه‌ی سیاست عمومی اینترنت جهانی ایفا کرده است.

۲) تقویت صداهای آفریقایی در حکمرانی دیجیتال جهانی مستلزم تقویت نمایندگی‌های منطقه در سه مسیر خاص، یعنی بین دولتی (مانند سازمان ملل)، چندجانبه (مانند IGF) و غیردولتی، است. تقویت صدا در دومی چالش‌برانگیز تلقی می‌شود؛ زیرا کشورهای آفریقایی و دیگر کشورهای در حال توسعه حضور برابر در شرکت‌های بزرگ و سازمان‌های جامعه‌ی مدنی بین‌المللی ندارند که بتواند صدای آفریقا را در این مسیر منعکس، دفاع و ترویج کند.

۳) گزارش آرسنت[1] منتشرشده توسط دیپلو[2] در مورد «صداهای دیجیتال قوی‌تر از آفریقا: ساختن سیاست خارجی دیجیتال و دیپلماسی آفریقا»[3] تصویری از دیپلماسی دیجیتال آفریقا را ارائه می‌دهد که برخی از چالش‌های اساسی را که باید به آن پرداخته شود، ارائه می‌کند.

۴) این مطالعه نشان می‌دهد که کشورهای آفریقایی در تدوین سیاست خارجی دیجیتال، واقعاً از کشورهای توسعه‌یافته‌تر عقب نیستند؛ زیرا این روند در ابتدای راه است. تا به امروز، کمتر از ۱۰ کشور، از جمله سوئیس، فرانسه، استرالیا و دانمارک، دارای استراتژی‌های جامع سیاست خارجی دیجیتال بوده‌اند. همچنین، عناصری از سیاست خارجی دیجیتال و دیپلماسی در استراتژی‌های ملی خاص کشورهای آفریقایی در مورد مسائل اتصال، امنیت سایبری، داده‌ها و سایر مسائل دیجیتال، وجود دارد که می‌تواند مبنای رویکردهای سیاست خارجی دیجیتال جامع آینده

1. Arecent.
2. Diplo.
3. Stronger digital voices from Africa: Building African digital foreign policy and diplomacy.

باشـد. بـا ایـن حال، بیشـتر ایـن اسـتراتژی‌ها هنـوز اجرا نشـده‌اند.

۵) آفریقـا خـود را در میـان به‌اصطـلاح «جنـگ سـرد دیجیتـال در حـال شـکل‌گیری» [1] می‌بینـد و محیطـی را شـکل می‌دهـد کـه آفریقـا در آن بـه سیاسـت دیجیتـال جهانـی کمـک می‌کنـد. بنابرایـن، آفریقـا بایـد خـود را هوشـمندانه بـرای بـه حداکثـر رسـاندن پتانسـیل توسـعه‌ی خـود و اجتناب از خطـرات قـرار دهـد. بـرای رسـیدگی بـه چالش‌هـا و بـه حداکثـر رسـاندن پتانسـیل خـود، آفریقـا به یـک رویکرد جامع بـرای فعال کـردن همه‌ی منابع ممکـن بـرای نمایندگـی نیـاز دارد. تعـداد زیـاد و تنـوع مسـائل مربـوط بـه خط‌مشـی دیجیتال، مسـتلزم مشـارکت همه‌ی کنشـگران در سراسـر جهان و فراتـر از طیـف ملـی اسـت. بـرای این منظور، سـخنرانان همچنیـن بر نقش مهـم دیاسـپورا در افزایـش تأثیـر آفریقـا بـر دیجیتالیزم تأکیـد کردند.

۶) ایـن مطالعـه همچنیـن ارزیابـی عمیقـی از نحـوه‌ی قرارگیـری آفریقا در مـورد تعـدادی از موضوعات سیاسـت دیجیتـال، از زیرسـاخت‌های مخابراتی، داده‌هـا، هـوش مصنوعـی و امنیـت سـایبری تـا مسـائل توسـعه‌ی اجتماعـی فرهنگـی، ماننـد چندزبانگـی و هویـت دیجیتـال، با تمرکز بر هشـت کشـور، ارائـه می‌کنـد. به‌عنوان‌مثـال، نتیجه‌گیری شـد کـه آفریقا در زیرسـاخت‌های دیجیتـال، به‌خوبـی حرکـت می‌کنـد و کابل‌هـای بیشـتری در حال اسـتقرار هسـتند. ایـن کشـور در فناوری‌هـای مـرزی و موضوعاتـی ماننـد امنیـت سـایبری و جرایـم سـایبری و اقتصـاد دیجیتـال کـه بـرای آفریقـا از اهمیـت بالایـی برخـوردار اسـت، به‌کنـدی حرکـت می‌کنـد. اگرچـه در سـال‌های گذشـته، پیشـرفت چشـم‌گیری داشـته اسـت (مانند بانک‌داری تلفن همراه)، گفتـه می‌شـود کـه در مسـائل اجتماعـی فرهنگـی، ماننـد هویـت دیجیتال، به‌خوبـی عمـل می‌کنـد.

1. Digital cold war in the making.

۷) در نهایت، این مطالعه به همکاری کشورهای آفریقایی با بازیگران بزرگ جهانی، مانند اتحادیه‌ی اروپا، چین، ایالات‌متحده‌ی آمریکا و هند و همچنین سازمان‌های بین‌المللی و مراکز دیجیتالی مانند ژنو، پرداخته است. یکی از یافته‌های مهم، فقدان نمایندگی آفریقا در فرایندهای استانداردسازی در ژنو است که در تعداد پست‌های ریاست در کمیته‌ها و گروه‌های کاری سازمان‌های استانداردساز عرصه‌ی سایبر، منعکس شده است.

۸) صداهای آفریقایی نه‌تنها برای پیگیری منافع آفریقا، بلکه برای اطمینان از اینترنت پایدارتر، ایمن و مرفه، باید شنیده شود؛ زیرا یک فضای دیجیتال جهانی باثبات و مرفه منوط به مشارکت هدف‌دار آفریقا است. برای دستیابی به این هدف، آفریقا باید از دیگر کشورها و بازیگران بیاموزد، اما نمی‌تواند به‌سادگی راه‌حل‌های توسعه‌یافته برای مناطق دیگر را تکرار کند. آفریقایی‌ها باید اطمینان حاصل کنند که در طراحی زیرساخت‌های خود مشارکت دارند. آن‌چه آفریقا به آن نیاز دارد، یک زیرساخت باز است؛ زیرا هیچ فناوری واحدی وجود ندارد که بتواند به همه‌ی مشکلات در قاره‌ی آفریقا رسیدگی کند.

۹) در توسعه‌ی یک رویکرد آفریقایی به دیجیتالیزم، ضروری است که از یک مبنای محکم که می‌تواند در نتایج تونس و ژنو و مذاکرات گروه ۷۷ یافت شود، نه از صفر، استفاده گردد.

۱۰) افزایش ظرفیت‌های تحقیقاتی و برنامه‌های آکادمیک در زمینه‌ی دیپلماسی، به‌همان اندازه مهم است. دیپلو، با ارائه‌ی آموزش اخیر برای دیپلمات‌های نامیبیا و رواندا، نقش خود را ایفا کرده است. سایر سخنرانان نیز بر نیاز به جریان اصلی سواد

دیجیتـال در خصـوص برخـی از شـهروندان تأکیـد کرده‌انـد.

۴-۱۶- قطـع روابـط: شـهروندانی کـه بیـن درگیـری و فنـاوری گیرکرده‌انـد[1] (از ۱۱:۲۰ تـا ۱۲:۲۰)

۱) اکسـس‌نو بیانیـه‌ی اصـول حاکمیت محتـوا و پلتفرم در مواقـع بحران را در طـول انجمـن حکمرانـی اینترنت ۲۰۲۲ راه‌انـدازی کرد. یکـی از ابزارهای اصلـی کـه پلتفرم‌هـا بایـد بـه‌کار گیرنـد، اقدامـات ارزیابـی ریسـک اسـت. ارائه‌دهنـدگان پلتفـرم بایـد یـک سیسـتم مناسـب از مشـاوره‌های فصلـی یا مکانیسـم‌های پیگیـری توصیه‌هـا را ایجـاد کنند که شـرکای مـورد اعتماد و سـازمان‌های دارای تخصـص مرتبـط همچنـان بـا پلتفرم‌ها مشـارکت کنند.

۲) تعـداد فزاینـده‌ای از نمونه‌هـا وجـود دارد کـه شـرکت‌های فنـاوری فعالیت‌هـای خـود را در مناطقـی که با اقدامات سیاسـی دولـت خاص موافق نبودنـد، مسـدود و محـدود کرده‌انـد. کارشناسـان توضیـح دادنـد کـه اغلـب مـوارد، در زمـان بحـران، محدودیت‌هـای ویـژه‌ای علیه آن‌ها اعمال می‌شـود.

۳) در ایـن بحـث همچنیـن تکـرار شـد کـه بسـیاری از دولت‌هـا از قطـع اینترنـت به‌عنـوان وسـیله‌ای برآی‌کنترل جمعیت اسـتفاده می‌کننـد؛ به‌ویژه در مواقـع بحـران. همچنیـن مـواردی وجـود دارد کـه دولت‌هـا خدمـات دیجیتـال را تعطیـل می‌کنند تـا از اشـتراک‌گذاری اخبار و به‌روزرسـانی‌های شـهروندان در مـورد وضعیـت کشـور جلوگیـری کننـد. ایـن موضوع شـامل زمـان اعتراضـات و جنبش‌هـای اجتماعـی می‌شـود.

۴) در ژوئـن ۲۰۲۰، دادگاه حقـوق بشـر اروپـا چهـار حکم را علیه مسـدود کـردن خودسـرانه‌ی وب‌سـایت‌ها صـادر کـرد و اسـتدلال کـرد کـه چنیـن اقدامـات خودسـرانه‌ای الزامات تناسـب و قانونی بودن اقدامـات محدودکننده

1. Cutting ties: Citizens caught between conflict and tech.

را توجیه نمی‌کند. این موضوع توسط سازمان‌های بین‌المللی مختلف و بازیگران جامعه‌ی مدنی، مانند اکسس‌نو، تأئید شده است.

۵) هرگونه محدودیت یا ممنوعیت سرویس‌های دیجیتال توسط دولت‌ها که بر حقوق اساسی شهروندان تأثیر بگذارد، باید ماهیت دقیق تهدیدی را که می‌خواهد با ممنوع کردن یا خاموش کردن سرویس دیجیتال مقابله کند، به‌شکلی ویژه و مشخص، معین نماید. نام بردن از امنیت ملی و نظم عمومی به‌صورت کلی کافی نیست؛ بلکه باید مصداق مشخص تهدید مشخص گردد.

۴-۱۷- به اشتراک‌گذاری داده‌های فرامرزی برای امنیت عمومی[1] (از ۱۱:۲۰ تا ۱۲:۳۰)

۱) جریان داده‌های فرامرزی جنبه‌ای از معماری اینترنت است که با مرزهای ملی مطابقت ندارد. آن‌ها همچنین نتیجه‌ی طبیعی ارائه‌ی خدمات غیرمتمرکز در اقتصاد دیجیتال هستند که در آن، شرکت‌ها در حوزه‌های سرزمینی خارجی قرار دارند. در سال‌های اخیر، جرم و جنایت به‌صورت آنلاین نیز انتقال یافته و فراسرزمینی شده است. این فعالیت‌های مجرمانه ردی از شواهد دیجیتالی را به‌جا می‌گذارد. در نتیجه، بازرسان جرم به دسترسی به داده‌هایی که اغلب در حوزه‌های قضائی و سرزمین خارجی دیگر قرار دارند و توسط کنشگران خصوصی نگهداری می‌شوند، وابسته هستند.

۲) شبکه‌های نهادی کنشگران مسئول تحقیقات جنایی، به‌اندازه‌ی کافی برای تطابق با این تغییرات سریع تکامل نیافته‌اند. تحقیقات جرم هنوز تا حد زیادی یک فعالیت ملی است و هیچ مکانیسم روشن و آسانی برای

1. Cross-border data sharing for public safety

پـردازش درخواسـت‌های داده بیـن مقامـات دولتـی و شـرکت‌های خصوصی وجـود نـدارد. همچنین موانعـی در ارتباط بـا اصطلاحـات و مهارت‌های فنی وجـود دارد. به‌عنـوان مثـال، در حالی که سیاسـت‌گذاران به اشـتراک‌گذاری داده‌هـای فرامـرزی بـرای تحقیقـات جنایـی اشـاره می‌کنند، دادسـتان‌های جنایـی بـه شـواهد دیجیتالـی اشـاره می‌کننـد و ایـن تفـاوت در مفهـوم و اصطـلاح موانعـی را بـرای درک مشـترک ایجـاد می‌کننـد. عـلاوه بـر ایـن، مجریـان قانـون به‌ویـژه در مـواردی کـه داده‌هـا روی یک قطعـه از تجهیزات ذخیره نشـده و در فضای ابری ذخیره می‌شـوند، همیشـه به‌وضوح نمی‌دانند کـه چـه نـوع داده‌هایـی با موضـوع تحقیـق مرتبط هسـتند و چگونـه به این داده‌ها دسترسـی داشـته باشند،

۳) از یک‌سـو، شـهروندان و قربانیـان در صورتـی کـه مقامـات بـه داده‌های مربوطه دسترسـی داشـته باشـند و آن‌هـا را قادر بـه انجام تحقیقـات قانونی و حـل جرایـم کنـد، از آن‌هـا بهـره خواهند برد. بـرای مثال، در حـال حاضر، داده‌هـا نه‌تنهـا بـرای مبـارزه بـا جرایـم سـایبری، بلکـه بـرای جرایم سـنتی مرتکب‌شـده به‌صـورت آفلایـن، ماننـد قتل و سـرقت کـه شـواهد دیجیتالی را به‌عنـوان محصـول جانبـی از خـود به‌جـا می‌گذارند، جهـت فرایند تقیقات قضائـی، بـه کار گرفتـه می‌شـوند. از سـوی دیگـر، دسترسـی به داده‌هـا باید به‌گونـه‌ای اتفـاق بیفتـد کـه از حریـم خصوصی محافظـت کنـد؛ در غیر این صـورت، خطـر نظـارت دولتـی را افزایـش می‌دهـد. تصمیم‌گیـری در مـورد ایـن موضـوع نبایـد تنهـا توسـط دولت‌هـا گرفته شـود؛ بلکـه بایـد جامعه‌ی گسـترده‌تر و همـه‌ی ذی‌نفعـان ایـن عرصـه را شـامل گردد.

۴) مدرن‌تریـن ابزارهای همکاری، مانند پروتکل‌هآی‌کنوانسـیون بوداپسـت و مقـررات اروپایـی شـواهد الکترونیکـی، افـراد و حفاظـت از حریم خصوصی

را به‌عنوان یک هدف مهم قرار می‌دهند. آن‌ها در مقایسه با معاهده‌های معاضدت قضائی متقابل[1] که عمدتاً برای محافظت از حاکمیت طراحی شده‌اند، نشان‌دهنده‌ی یک تحول مهم هستند.

۵) کشورها به‌دنبال ابداع راه‌حل‌های قانونی برای حفظ تعادل حریم خصوصی و مقابله با جرایم و حفظ امنیت هستند؛ مانند قانون ابر ایالات‌متحده[2] و مقررات مدارک الکترونیکی[3] پیشنهادشده در اتحادیه‌ی اروپا. با این وجود، بسیاری از کشورها بدون چارچوب قانونی وجود دارند که به محلی‌سازی داده‌ها متوسل می‌شوند تا اطمینان حاصل کنند که عوامل اجرای قانون می‌توانند به داده‌ها دسترسی داشته باشند. برخی از کشورها نیز قوانینی با اثرات فراسرزمینی وضع می‌کنند که موجب تشتت حقوقی می‌شود. در ابداع راه‌حل‌های قانونی، قابلیت همکاری، یک مسأله‌ی اساسی است که در این خصوص می‌بایست لحاظ گردد.

۶) به اشتراک‌گذاری فرامرزی داده‌ها برای امنیت عمومی یک موضوع پیچیده است که نیاز به درک برخی مفاهیم فنی و قانونی دارد. با این وجود، این موضوع از آن‌جا که به اهداف اساسی اجتماعی مانند مبارزه با جرم و جنایت و جلوگیری از معافیت از مجازات مربوط می‌شود، در عین حال از حقوق افراد مانند حقوق خصوصی و دادرسی عادلانه محافظت می‌کند، مورد توجه عمومی قرار گرفته است. از جمله راه‌حل‌های پیشنهادی در خصوص این موضوع، ترکیب کارآمدی، روند قانونی و پاسداری از حقوق بشر است.

1. Mutual Legal Assistance Treaties (MLATs).
2. The US Cloud Act.
3. E-evidence regulation, proposed in the EU.

۴-۱۸- گفتگـو در خصـوص «اعلامیـه‌ی آینـده‌ی اینترنـت»[1] (از ۱۲:۳۵ تـا ۱۴:۰۵)

۱) ایـن کارگاه بـا هـدف بحـث در مـورد بیانیـه‌ی آینده‌ی اینترنـت ۲۰۲۲ بـا نماینـدگان کشـورهایی کـه این بیانیـه را امضـا کرده‌اند و کشـورهایی که ایـن بیانیـه را امضـا نکرده‌انـد، تشـکیل شـد. سـؤال ایـن اسـت که بـا توجه بـه این‌کـه سـند حاکمیـت اینترنـت چندذی‌نفعـی را تائیـد می‌کنـد، آیـا امضاکننـدگان بایـد شـامل جامعـه‌ی مدنـی و سـهام‌داران تجاری باشـند یا خیر ؟

۲) در دور اول، اعضـای نشسـت تخصصـی مواضـع و نظرات شـخصی خود را در مـورد تصمیـم عـدم امضـای اعلامیـه‌ی جهانـی اینترنـت بـه اشـتراک گذاشـتند. سـفیر آلمـان گفـت کـه آن‌هـا آن را بـا همـه‌ی کشـورهای عضو اتحادیـه‌ی اروپـا امضـا کردنـد؛ زیـرا کشـورها از نظـر تحـول دیجیتـال و همچنیـن تعهـد مجدد بـه اصول اولیـه‌ی اینترنت، نیـاز به اطمینـان از خود داشتند.

۳) بـرای هنـد، دو دلیـل برای عدم امضـای بیانیه وجود داشـت: عدم وجود فراینـد مشـورتی کافـی، اعـم از چندجانبـه و چندجانبه و ماهیت سـند. دوم این‌کـه هنـد تمایلـی بـه امضـای طرح‌های مربـوط بـه جریـان آزاد اطلاعات بـدون در نظـر گرفتن نگرانی‌هـای امنیت ملـی ندارد.

۴) بـرای آفریقـای جنوبـی، یـک دیـدگاه کلـی وجـود دارد که این کشـور اسـنادی را کـه در فراینـد تدویـن آن، طـرف مذاکـره نبـوده اسـت، امضـا نمی‌کنـد. ایـن موضـوع به‌عنوان پاسـخی به تمایل کشـورهای شـمال جهان بـرای توسـعه‌ی مواضـع و بیانیه‌هـا و سـپس انتظـار پیوسـتن جنـوب جهان بـه آن دیـده می‌شـود. همچنین، بـرای آفریقـای جنوبـی، چندذی‌نفعی یک

1. Dialogue on the 'Declaration for the Future of the Internet'.

موضوع بحث‌برانگیز است. موضوع مذکور اصلی است که ممکن است یک دولت در سطح ملی به آن پایبند باشد، اما نباید جهانی باشد. برزیل نیز همین موضع را در خصوص امضای اسناد بدون مذاکره دارد. با این حال، از نظر ماهیت و اصول اعلامیه‌ی جهانی اینترنت، برزیل در حال حاضر آن‌ها را دارد؛ از جمله، کمیته‌ی راهبری حاکمیت اینترنت.

۵) ایالات متحده تأکید کرد که اعلامیه‌ی جهانی اینترنت، به‌عنوان سیگنالی از دیدگاه مثبت مشترک برای آینده‌ی اینترنت، طراحی‌شده است. این سند در زمان روند رو به رشد اقتدارگرایی دیجیتال ارائه شد و برای کشورهای همفکر ضروری بود تا دیدگاه خود را در مورد اینترنت آزاد تکرار و تعهد خود را به آزادی اینترنت یادآور شوند. آن‌ها افزودند که باید از جامعه‌ی چندذی‌نفعی دعوت شود تا سعی کنند کشورهای بیشتری را برای ورود به اعلامیه‌ی مذکور جمع‌آوری کنند.

۶) شرکت‌کنندگان با بیانیه‌ی نت جهانی[1] که برخلاف اعلامیه‌ی جهانی اینترنت بود و توسط ذی‌نفعان مختلف تهیه و امضا شد، تشابهاتی را ترسیم کردند؛ اما از سال ۲۰۱۴، کل چشم‌انداز تغییر کرده است. با این حال، ما باید در نظر بگیریم که چه چیزی چن ذی‌نفعی یا کاملاً دولتی است. اگر اعلامیه‌ی جهانی اینترنت طوری طراحی‌شده بود که موقعیت تثبیت‌شده‌ی خود را به سایر کشورها نشان دهد، زمینه‌ی ژئوپلیتیکی روشنی را به ارمغان می‌آورد؛ اما از نظر فرایند چندجانبه، مشخص نیست که اهداف اعلامیه‌ی جهانی اینترنت چیست.

۷) با این حال، این اعلامیه نقشی را برای جامعه‌ی مدنی، بخش خصوصی، جامعه‌ی فنی، دانشگاه و سایر ذی‌نفعان تعیین می‌کند تا برای جذب دولت‌های بیشتر به این اصول و پاسخ‌گویی دولت‌ها در قبال

1. NetMundial.

اصـول پـس از آن تـلاش کننـد.

۸) اعلامیـه‌ی جهانـی اینترنـت همچنیـن می‌توانـد نقطـه‌ی شـروعی برای توسـعه‌ی اصولـی باشـد کـه امضاکننـدگان را متعهـد می‌کنـد تا بـر ادامه‌ی اینترنـت و دیجیتـال جهانـی پایبند باشـند و در قبال آن مسـئولیت داشـته باشند.

۴-۱۹- حکمرانـی جهانی هوش مصنوعـی برای توسـعه‌ی پایدار[1] (از ۱۲:۳۵ تا ۱۴:۰۵)

۱) برخـی بـر ایـن بـاور هسـتند کـه هـوش مصنوعی بـرای حل مشـکلات جهانـی کـه بشـر تاکنـون قـادر بـه مقابله بـا آن‌هـا نبـوده و همچنیـن برای پیشـبرد توسـعه بـه نفـع اجتمـاع، ضـروری اسـت. برخی دیگـر بر ایـن باور هسـتند کـه به‌دلیـل جعبه‌هـای سـیاه، تکـرار سـوگیری‌های اجتماعـی و...، هـوش مصنوعـی می‌توانـد خطرنـاک باشـد. در حالـی کـه امیـد زیـادی بـه هـوش مصنوعـی بـا توجـه بـه دسـتیابی بـه اهـداف توسـعه‌ی پایـدار وجود دارد، پیشـرفت زیـادی در تدویـن چارچـوب حاکمیتـی بـرای ایـن فنـاوری و کاربردهـای آن در سـطح جهانـی وجـود نـدارد. در ایـن جلسـه، دربـاره‌ی سـنجیدن وعده‌هـا و آسـیب‌های هـوش مصنوعـی، راه‌هـای پیشـرفت و مدیریـت آن و نقـش ذی‌نفعـان مختلـف بحـث شـد.

۲) تأثیـرات هـوش مصنوعـی چیسـت؟ در نظرسـنجی انجام‌شـده در ایـن جلسـه، بیشـتر مخاطبـان هوش مصنوعـی را نویدبخـش بهـره‌وری جهانی و رشـد اقتصـادی می‌دانسـتند. در همیـن حـال، برخـی هـوش مصنوعـی را با خطـر بیـکاری مرتبـط می‌داننـد. تأثیـر بالقوه‌ی هـوش مصنوعی بـر کیفیت زندگـی ما هـم به‌عنوان یـک موضوع امیدوارکننـده و هـم نگران‌کننده تلقی

1. Global AI governance for sustainable development.

شـد. ماننـد انقلاب‌های صنعتی درگذشـته، ظهـور هوش مصنوعـی تغییرات اجتناب‌ناپذیـری را ایجـاد می‌کنـد کـه ذاتـی نسـل جدیـد اسـت و نمی‌توان آن را به‌سـادگی خـوب یـا بـد نامیـد. به‌عنـوان مثـال، بـازار کار را در نظـر بگیریـد: هـوش مصنوعـی بسـیاری از وظایـف تکـراری را بـر عهـده خواهـد گرفـت، امـا همچنیـن مشـاغل جدیـدی ایجاد خواهـد کرد.

۳) بـا ایـن حـال، نمی‌تـوان گفـت کـه افزایـش بهـره‌وری جهانـی و رشـد اقتصـادی به‌طـور پیش‌فـرض معـادل توسـعه‌ی پایـدار اسـت. اولین مشـکل ایـن اسـت کـه افـراد و مشـاغل در کشـورهای توسـعه‌یافته تمایـل دارند که بیشـترین سـود را از برنامه‌هـای کاربردی هوش مصنوعـی ببرند؛ حتی زمانی کـه ایـن برنامه‌هـا بـا نیـروی کار ارزان و داده‌هـای افـراد در کشـورهای در حـال توسـعه، توسـعه یافتـه اسـت. به‌عنوان‌مثـال، در حالـی کـه در آلمان از خودروهـای خـودران اسـتفاده می‌شـود، آمـوزش و طراحی هـوش مصنوعی در کنیا انجام شـده اسـت. مشـکل دوم این اسـت که داده‌های کشـورهای در حـال توسـعه در مجموعـه‌ی داده‌هایـی کـه برای آمـوزش برنامه‌هـای هوش مصنوعـی به‌عنـوان ارائه‌ی راه‌حل برای مشـکلات جهانی اسـتفاده می‌شـوند، دیـده نمی‌شـوند و داده‌هـای تحمیلـی در هـوش مصنوعـی اتخـاذ می‌گردد.

۴) سـخنرانان در ایـن جلسـه بـر اهمیت رویکردهـای فراگیر، مشـارکتی و چندجانبـه بـرای تعریـف چارچوب‌های حکمرانـی هوش مصنوعـی که برای تقویـت اعتمـاد در برنامه‌هـای کاربـردی هـوش مصنوعـی ضـروری اسـت، تأکیـد کردند.

۵) یکـی از چالش‌هـا ایـن اسـت کـه در حال حاضـر هیچ اجمـاع جهانی بر روی چارچـوب حکمرانـی بـرای هـوش مصنوعـی وجـود نـدارد و تلاش‌های بیشـتری بایـد در جهـت ایجـاد اجمـاع از طریـق طرح‌هـا و ابتـکارات

چندذی‌نفعـی انجـام شـود.

۶) همان‌طـور کـه یکـی از سـخنرانان خاطرنشـان کـرد، ما توجـه زیادی به هـوش مصنوعـی به‌عنوان یـک محصول مفید بـرای یک بخش فـردی، مانند سیسـتم‌های آب، کشـاورزی و...، داشـته‌ایم، امـا بـه آسـیب‌هایی کـه ممکـن اسـت در کل چرخـه‌ی زندگـی رخ دهـد، توجـه کافـی نداشـته‌ایم. هـوش مصنوعـی به‌عنـوان یـک اختـراع، در کجـای دنیا تولید می‌شـود، شـرایط کار بـرای تولیـد هـوش مصنوعـی، اثـرات زیسـت‌محیطی آن و مـواردی از ایـن دسـت، چگونـه اسـت. بـدون توجه به ایـن مشـکلات و پرداختن بـه آن‌ها، ما فقـط از دسـتیابی به توسـعه‌ی پایـدار دورتر می‌شـویم.

۷) نقش‌هـا و مسـئولیت‌های ذی‌نفعـان مختلـف در فعـال کـردن هـوش مصنوعـی انسـان‌محور نیـز مـورد تأکید قرار گرفـت. طراحی‌کننـدگان هوش مصنوعـی موظـف هسـتند قوانیـن اخلاقـی را در کار خـود رعایـت کننـد. جامعـه‌ی مدنـی باید مأموریـت آوردن صداها و تجربیات واقعـی زندگی مردم را در بحـث اسـتفاده و توسـعه‌ی هـوش مصنوعـی به عهـده بگیـرد. بازیگران دولتـی بایـد اطمینـان حاصل کنند کـه طیف وسـیعی از ذی‌نفعـان علاوه بر بخـش خصوصـی کـه هـوش مصنوعـی را توسـعه داده و اعمـال می‌کنـد، در توسـعه‌ی سیاسـت‌ها و مقـررات بـرای هـوش مصنوعـی مشـارکت دارند.

۴-۲۰- دسترسـی هـدف‌دار: از خط‌مشـی تـا اجـرا؛ تجـارب و شـیوه‌های خوب بـرای پیشـبرد دسترسـی هـدف‌دار[1] (از ۱۲:۴۵ تا ۱۴:۱۵)

۱) دسترسـی هـدف‌دار بـه اینترنـت بیانگـر ایـن مفهوم اسـت کـه کاربران نه‌تنهـا متصـل هسـتند بلکـه می‌تواننـد از آن نیـز بهره‌منـد شـوند. بـه ایـن

1. PN Meaningful Access: From policy to implementation: lessons and good practices to advance meaningful access.

معنـی که دسترسـی به زیرسـاخت بـرای کاربران در سراسـر جهـان، فراگیر، پایـدار و مقـرون بـه صرفـه اسـت. موضوعاتـی ماننـد فراگیـری، چندزبانگی، توسـعه‌ی ظرفیـت و ارتقـای مهارت‌هـای فنـی محورهـای اصلـی بحـث در ایـن جلسـه بـود. هدف، تقویـت همـکاری بین‌المللـی و ذی‌نفعـان حوزه‌های مختلـف و کمـک بـه افزایـش دسترسـی هدف‌دار اسـت.

۲) اتحادیـه‌ی بین‌المللـی مخابـرات (ITU) یکـی از ذی‌نفعانـی بـود کـه سـال‌ها بـرای توسـعه‌ی یـک پلتفـرم دیجیتـال کـه شـکاف‌های زیرسـاخت دیجیتـال و راه‌حل‌هـای ممکـن را شناسـایی می‌کنـد، اقـدام نمـود. پیگیری نظارتـی یکـی از راه‌حل‌هـای ممکـن بـرای امکان دسترسـی هدف‌دار اسـت. در عیـن حـال، مشـخص شـده اسـت کـه تنظیم‌گرهـا و سیاسـت‌گذاران نیز بـا مسـائل متعـددی در رابطـه با دسترسـی به اتصـال مواجه هسـتند. هنگام صحبـت در مـورد دسترسـی، ایجاد یـک محیط دولتـی، اقتصـادی و فناوری کـه کاربـران را قـادر می‌سـازد بـه هـر چیـزی که نیـاز دارنـد متصل شـوند، مهـم اسـت؛ بنابرایـن، شـیوه‌های مقررات توسـعه بایـد چابـک و انعطاف‌پذیر باشـند و در عیـن حـال امـکان همـکاری، نوآوری و بـاز بـودن را فراهم کنند.

۳) در عیـن حـال، بیـان شـده اسـت کـه بسـیاری از جوامـع به‌دلیـل عـدم توانایـی پرداخـت هزینـه‌ی دسترسـی یـا به‌دلیـل مانـع زبانـی، ارزشـی در اینترنـت تجـاری پیـدا نمی‌کننـد. بنابرایـن، تهدیداتـی کـه اینترنـت تجـاری علیـه چنیـن جوامعـی ایجـاد می‌کنـد، موضوعـی اسـت کـه بایـد بـا آن مقابلـه کـرد.

۴) عـلاوه بـر ایـن، فراگیـری زنـان در فضـای دیجیتـال نیـز چیـزی اسـت کـه بایـد بـه آن پرداختـه شـود. مقـرون بـه صرفه بـودن و همچنین مسـائل ایمنـی و زیسـت‌محیطی، از جملـه‌ی دلایلـی هسـتند کـه زنـان را از آنلایـن

شـدن منـع کرده اسـت. ایـن را می‌توان بـا گنجانـدن فرایندهای مشـاوره‌ی سیاسـت‌گذاری زنـان کـه بـه آن‌هـا امـکان دسترسـی ایمـن بـه اینترنـت و بهره‌منـدی از آن را می‌دهـد، بهبـود داد.

۵) از منظـر مطبوعـات، مشـخص می‌شـود کـه رسـانه‌های محلـی در حال جدا شـدن از فضای دیجیتال هسـتند. این منجر به از دسـت دادن دسترسی به‌روزنامه‌نـگاری باکیفیـت و اطلاعـات فرهنگی مرتبط شـده اسـت و در عین حـال، حـق خواننـدگان را برای مطلع شـدن با مشـکل مواجـه می‌کند.

۶) بحـث تقسـیم داده‌هـا نیـز از مسـائل مهمی بود که مطرح شـد. اساسـاً، ایـن نشـان‌دهنده‌ی خطر شـکاف دیجیتال برای کشـورهای در حال توسـعه اسـت و ایـن در گـزارش اقتصاد دیجیتال ۲۰۲۱ توسـط کنفرانـس تجارت و توسـعه سـازمان ملـل متحـد نیـز مشـخص شـده اسـت. بـا توجه بـه این‌که کشـورهای در حـال توسـعه در خطـر تبدیل شـدن بـه ارائه‌دهنـدگان صرف داده‌هـای خـام بـرای پلتفرم‌هـای جهانـی هسـتند، ایـن نیـز نگرانی‌هایـی را در مـورد تبدیل‌شـدن دسترسـی دیجیتـال به مدلـی مرتبط با اقتصـاد Gig ایجـاد می‌کنـد. بنابرایـن، جلوگیـری از هرگونـه وضعیـت مشـابهی که منجر بـه اسـتعمار دیجیتال می‌شـود، ضروری اسـت.

۷) از ایـن رو، در دسـتیابی بـه دسترسـی هـدف‌دار بـه اینترنـت، برابـری جنسـیتی، چندزبانگـی و مقـرون بـه صرفه بـودن، باید در نظر گرفته شـوند. در ضمـن، سیاسـت‌گذاران و تنظیم‌کننده‌هـا تشـویق می‌شـوند تا بـه بیرون از چارچوب‌هـای نظارتـی سـنتی نـگاه کننـد تا از طـرد گروه‌های به حاشـیه رانده‌شـده اجتنـاب کنند.

۴-۲۱- ایجاد اینترنت ایمن‌تر با حفظ حقوق بشر[1] (از ۱۳ تا ۱۴)

۱) در طول همه‌گیری، تعداد افراد آنلاین افزایش یافت و مسائل ایمنی بیشتری ظاهر شد. هدف اصلی این بحث، اندیشیدن به راه‌هایی برای ایمن‌تر کردن اینترنت و همچنین چگونگی پیشبرد حقوق دیجیتال در سراسر جهان بود. قوانینی که از آزادی بیان و عقیده، حق حفظ حریم خصوصی و رمزگذاری محافظت می‌کنند، کلید دستیابی به این هدف هستند.

۲) یکی از مسائل، شکاف در اجرای قانون و استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر است. خاموش شدن اینترنت فقط در زمان اوضاع و احوال مشخص واقع نمی‌شود؛ بلکه قبل از انتخابات، در بحبوحه‌ی درگیری‌ها و زمانی که مردم در خیابان‌ها اعتراض می‌کنند نیز واقع می‌شود.

۳) زنان در جوامع حاشیه‌نشین، گروه‌های دو جنسه و هم‌جنس‌گرا، گروه‌های قومی و کسانی که از جامعه‌ی سنتی طرد شده‌اند، کسانی هستند که از ارتباطات آنلاین برای دفاع از حقوق خود استفاده می‌کنند. با این حال، آن‌ها اغلب کسانی هستند که بیشتر در معرض خطر در رسانه‌های اجتماعی هستند. بدون حقوق بشر، اینترنت امن‌تری وجود نخواهد داشت.

۴) خاطرنشان شد که مقررات هوشمندانه‌ی پلتفرم‌ها موردنیاز است تا آن‌ها را شفاف‌تر و پاسخگوتر کند. دولت‌ها نباید از سانسور به‌عنوان ابزاری برای مدیریت ایمنی آنلاین استفاده کنند.

۵) وقتی صحبت از هوش مصنوعی به میان می‌آید، گفته شد که باید از آن به‌عنوان ابزاری استفاده شود که بتواند به کارآمدتر و مؤثرتر شدن فرایندها کمک کند؛ بنابراین، هوش مصنوعی می‌تواند به بهبود سرعت تعدیل و حذف محتوای ناخواسته و به اجرای کارآمدتر سیاست‌ها کمک

1. Creating a safer internet while protecting human rights.

می‌کنـد. ایـن برای حمایـت از حقوق بشـر، به‌ویژه آزادی بیان، یک مسـأله‌ی مهـم اسـت. بـرای بـه دسـت آوردن مزایـای هـوش مصنوعـی، بـه داده‌هـای مناسـب، کارشناسـان موضوعـی و مجموعه‌های آموزشـی، نیاز اسـت.

۶) شـرکت‌ها بـر اسـاس مقـررات ایمنـی آنلایـن، ماننـد قانـون خدمـات دیجیتـال اتحادیـه‌ی اروپـا و قانـون ایمنـی آنلاین اسـترالیا، موظـف خواهند بـود کـه شـرایط خدمات خـود را به‌طور مـداوم اجـرا کنند. آن‌هـا نمی‌توانند خودسـرانه محتـوا را حـذف کننـد که ایـن گامی به‌سـوی آزادی بیان اسـت.

۷) امـروزه، شـرکت‌هایی کـه پلتفرم‌هـای آنلایـن دارند، از هـوش مصنوعی بـرای حـذف خـودکار محتـوا اسـتفاده می‌کنند؛ زیـرا محتوای آنلاین بسـیار زیادی وجـود دارد.

۸) یکـی دیگـر از بخش‌هـای پیاده‌سـازی هـوش مصنوعـی ایـن اسـت که مطمئـن شـویم افـرادی کـه هـوش مصنوعـی را کدنویسـی کـرده و توسـعه می‌دهنـد، می‌تواننـد منطقـه‌ی جغرافیایـی خود را متناسـب‌تر نشـان دهند. ایـن به تنوع بخشـیدن بـه جامعه‌ی توسـعه‌دهندگان هـوش مصنوعی کمک می‌کنـد.

۹) در این نشسـت، خاطرنشـان شد که مسـئولیت آسیب‌هایی که در فضای مجـازی می‌بینیـم، بـر عهـده‌ی دولت‌هـا و شـرکت‌ها اسـت. سـازمان‌های جامعـه‌ی مدنـی، افـراد و حتـی روزنامه‌نـگاران در کمـک بـه علامت‌گـذاری محتـوای مضـر بـرای شـرکت‌ها کامـلاً موفـق هسـتند. به‌این‌ترتیـب، آن‌هـا می‌تواننـد تعدیـل کننـد یـا اطمینـان حاصـل کننـد که ایـن محتـوای مضر در سیسـتم‌عامل‌های آنلایـن پخـش نمی‌شـود. بـا ایـن حـال، راهبـری و مسـئولیت‌پذیری شـرکت‌ها مهـم اسـت، زیـرا محتـوای مضـر در پلتفرم‌های آن‌ها وجـود دارد.

۴-۲۲- مهارت‌های فردا: جوانان در بازار کار امنیت سایبری[1] (از ۱۳:۰۵ تا ۱۴:۳۵)

۱) این جلسه به بررسی وضعیت فعلی بازار کار برای فارغ‌التحصیلان امنیت سایبری و این‌که آیا سیستم آموزشی فعلی، جوانان را برای مهارت‌هایی که کارفرمایان به دنبال آن هستند آماده کرده است یا خیر، پرداخته شد.

۲) مسائل از کشوری به کشور دیگر متفاوت است. برخی از اعضای نشست تخصصی به موانعی از نظر کمبود فرصت‌ها و فقدان برنامه‌های آموزشی در دانشگاه‌ها برای آموزش امنیت سایبری اشاره کردند. مشکل دیگر این است که در حالی که برخی از دانشگاه‌ها برنامه‌های امنیت سایبری دارند، این برنامه‌ها بسیار غیرکاربردی و اغلب قدیمی هستند. برنامه‌ی درسی برای مقابله با مشکلات دنیای واقعی به‌اندازه‌ی کافی، مدرن نیست.

۳) ائتلاف استانداردها، امنیت و ایمنی اینترنت[2] که در انجمن حکمرانی اینترنت ۲۰۲۰ راه‌اندازی شد، یک پروژه‌ی تحقیقاتی را انجام داد که در آن با رهبران صنعت امنیت سایبری در ۱۶ کشور مختلف مصاحبه کردند که با تحقیقات آنلاین و یک نظرسنجی در بیش از ۶۵ کشور تکمیل شد. این مصاحبه‌ها سطوح موجود شایستگی‌ها، الزامات، چالش‌ها و بهترین شیوه‌ها در امنیت سایبری را بررسی کردند.

۴) این تحقیق به این نتیجه رسید که شکاف‌هایی در آموزش امنیت سایبری وجود دارد. زنان و جوانان کمتر جذب آن می‌شوند؛ اگرچه علاقه‌ی کلی به این حوزه زیاد است. توصیه‌های مشترک ائتلاف استانداردها، امنیت و ایمنی اینترنت که شامل آموزش و پرورش می‌شود، باید کمتر

1. Skills of tomorrow: youth on the cybersecurity job market.
2. Internet Standards, Security and Safety Coalition.

تئـوری باشـد. همـکاری بیشـتر بیـن صنعـت و آمـوزش بایـد ایجـاد شـود و بـا تشـویق زنـان و جوانـان بـرای پیوسـتن به ایـن بخـش، تلاش بـرای تنوع صـورت گیـرد. بـرای انجـام ایـن کار، رویه‌هـای اسـتخدام باید ارتقـا یابد.

۵) طـرح ائتلاف اسـتانداردها، امنیت و ایمنی اینترنت، بـرای افزایش آگاهی در صنعـت، توصیه‌هایـی را به‌شـرح ذیـل ارائه کـرد: ایجاد همـکاری نزدیک‌تر بـا بخـش آمـوزش، توسـعه‌ی برنامه‌های آموزشـی بهتـر برای ترویج اشـتراک دانـش بیـن بخشـی، تشـویق آمـوزش زنـان از طریـق برنامه‌هـای توسـعه‌ی ظرفیـت پیشـرفته با نماینـدگان صنعـت، حمایـت از بازنگری و به‌روزرسـانی برنامه‌هـای درسـی آموزش، توسـعه‌ی منابع آموزشـی و یادگیـری هدفمند و راه‌انـدازی برنامه‌هـای آموزشـی برای جنـوب جهان.

۶) بسـیاری از برنامه‌هـای آموزشـی در جنـوب جهان بیشـتر بـر بخش‌های سـودآور فنـاوری مانند هوش مصنوعـی و یادگیری ماشـینی تمرکز می‌کنند. بنابرایـن، برنامه‌هـای مربـوط بـه امنیت سـایبری ممکن اسـت چنـدان مورد توجـه نباشـند. در آفریقـا، چالشـی بـرای یافتن اسـتعدادهای باتجربـه وجود دارد؛ زیـرا افـراد بسـیار ماهـر ترجیـح می‌دهند در خـارج از کشـور کار کنند. صنعـت بایـد بـرای تـازه‌واردان بازتـر باشـد و زمـان و منابـع را بـرای آموزش آن‌هـا بـرای ایجـاد اسـتعدادهای سـالم سـرمایه‌گذاری کنـد. فرایندهـای اسـتخدام بایـد تکامل‌یافتـه و فراتـر از صلاحیت‌هـای صرف باشـد. آن‌ها باید راه‌هایـی را بـرای سـنجش مهارت‌هـای واقعـی داوطلب پیـدا کنند.

۷) از نظـر فرهنگـی، مشـاغل فنـاوری اطلاعـات یـا امنیت سـایبری ممکن اسـت در همه‌جـا چنـدان مـورد توجه قـرار نگیرند؛ اما این مسـائل بـه آرامی در حـال تغییـر اسـت. بـا حضـور فزاینـده‌ی فنـاوری در زندگـی ما، ایـن امر به‌طـور فزاینـده‌ای آشـکار می‌شـود. مـا همچنیـن بـه مدافعـان خـوب، به‌نام

متخصصـان امنیت سـایبری، نیـاز داریم. مقیاس دسـتمزد برای این مشـاغل بایـد به‌انـدازه‌ی کافـی پایـدار و معتبر باشـد تـا افراد بیشـتری در مقایسـه با مشـاغل معمولـی مانند پزشـکی و...، جذب آن شـوند.

۸) همچنیـن خـوب اسـت که کـودکان و نوجوانـان خردسـال را در معرض کمپ‌هـای برنامه‌نویسـی و...، قـرار دهید. بنابراین، آن‌ها راه درسـت اسـتفاده از فنـاوری را در پیـش می‌گیرنـد و همچنیـن اگـر بخواهنـد، در اوایل زندگی آن‌ها، راهی پرسـود اسـت.

۹) در واقـع، نیـاز بـه ایجـاد یـک اکوسیسـتم جامع‌تـر وجـود دارد کـه در آن متخصصـان امنیـت سـایبری آینـده پـرورش یابنـد و همـکاری بیشـتری بیـن دولـت، دانشـگاه و بخـش خصوصـی بـرای ایجـاد یـک بـازار کار پرجنب‌وجـوش، شـکل بگیـرد.

۴-۲۳- ظرفیت‌سـازی بـرای فضـای سـایبری ایمـن و امـن: عینیت‌بخشـی بـه آن[1] (از ۱۴:۱۵ تـا ۱۵:۱۵)

۱) ظرفیت‌سـازی سـایبری اکنـون در اولویـت دسـتور کار همکاری‌هـای بین‌المللـی اسـت. از طریـق تلاش‌هـای دیپلماسـی سـایبری، جامعـه‌ی بین‌المللـی از کشـورها و بازیگـران دولتـی بـرای ایجـاد یـک تیـم واکنـش اضطـراری رایانـه‌ای و تهیـه‌ی پیش‌نویـس قوانیـن امنیـت ملـی حمایـت می‌کننـد.

۲) بـا تـلاش بـرای ظرفیت‌سـازی اپنیـک[2]، سـه چالـش در منطقه‌ی آسـیا و اقیانوسـیه مشـاهده شـد. رشـد تعـداد کاربـران و شـبکه‌ها منجـر به فشـار بیشـتر بـر اپراتورهـای موجـود می‌شـود. چالش‌های تنـوع چندزبانـه نیازمند ترجمـه‌ی کتابچه‌هـای راهنما و اسـنادی مانند بهترین شـیوه‌ها بـه زبان‌های

1. Capacity building for safe & secure cyberspace: making it real.
2. APNIC.

مختلـف و همگام شـدن با پیشـرفت‌های تکنولوژیکی اسـت. علاوه بـر این، با افزایـش کار از راه دور، ایجـاد زیرسـاخت‌های بهتـر ضروری اسـت.

۳) کشـورهای عضو برنامه (سـازمان کشـورهای آمریکایی)[1] و انجمن جهانی متخصصین سـایبری[2] چالش‌های زیر را برجسـته کردند:

- اکثـر تصمیم‌گیرنـدگان مسـن‌تر هسـتند و نمی‌تواننـد بـا اطلاعـات مورد نیـاز بـرای تصمیم‌گیری‌هـای مرتبط با امنیت سـایبری شناسـایی شـوند.

- ارائـه‌ی کـم دوره‌های دانشـگاهی برای کاهش شـکاف مهـارت دیجیتال و برابـری جنسـیتی در نیروی کار، پـس از همه‌گیری کاهش یافت. این مسـأله نیـاز بـه سیاسـت‌هایی برای گنجانـدن زنـان در نقش‌های دیجیتـال و امنیت سـایبری را نشـان می‌دهد.

- ناتوانی فارغ‌التحصیلان اخیر در به دسـت آوردن مشـاغل امنیت سـایبری به‌دلیل نداشـتن تجربه.

۴) تعامـل بیـن ذی‌نفعـان یـک مسـأله‌ی حیاتـی اسـت؛ زیـرا هـر گـروه ذی‌نفـع مزیـت خاصـی را بـه همـراه دارد. به‌عنـوان مثـال، خاطرنشـان شـد کـه سـرمایه‌گذاری در برنامه‌هـای دانشـگاهی مبتنـی بـر پژوهـش داخلـی و تعامـل بـا دانشـگاهیان می‌توانـد بـه یـک کشـور کمک کنـد تا دانـش مورد نیـاز بـرای ایجـاد این ظرفیت سـایبری ملـی را از طریق رویکـرد پایین به بالا توسـعه دهـد. بخش خصوصی از طریـق کاریابی و کمک‌هزینـه‌ی تحصیلی و کارآمـوزی، می‌توانـد به‌عنـوان یـک همـکار فعالیـت کند.

۵) رویکـرد ظرفیت‌سـازی که صنایع و مؤسسـات آموزشـی را به هم متصل می‌کنـد، تطابـق عرضـه و تقاضـا را تضمیـن می‌کنـد. همچنیـن اشـاره شـد کـه اسـتراتژی‌های توسـعه‌ی نیـروی کار بایـد مختـص کشـور باشـد. نیاز به پرسـنل امنیـت سـایبری بسـته بـه سـطح صنعتی شـدن و دیجیتالی شـدن

1. OAS.
2. GFCE.

کشـور متفـاوت اسـت؛ بنابراین، ارتقـای مسـیرهای شـغلی در رویکرد خاص کشـور مهم اسـت.

۶) بـرای تعییـن تعـداد مهندسـان شـبکه و متخصصـان امنیـت سـایبری، نیـاز به فهرسـت دقیق‌تـری از بـازار کار وجـود دارد. در مجموعـه‌ی داده‌های حاضـر، بیشـتر مشـاغل اسـتم[1] با هـم ترکیب شـده‌اند.

۷) مسـیرهای ظرفیت‌سـازی بایـد هـم عمـودی و هم‌افقـی باشـند. ظرفیت‌سـازی افقـی بـه تجهیـز افـراد و تخصـص آن‌هـا کمـک می‌کنـد.

۲۴-۴- تضمیـن و صـدور گواهی‌نامـه‌ی فناوری‌هـای دیجیتـال نوظهـور[2] (از ۱۳:۲۰ تـا ۱۵:۲۰)

۱) در ایـن جلسـه، چالش‌هایـی کـه در حیـن انجـام تضمیـن یـا صـدور گواهینامـه‌ی فناوری‌هـای دیجیتـال در حـال ظهـور به‌وجـود می‌آیند، بحث شد .

۲) تحـول دیجیتـال تنهـا به‌معنـای پذیـرش فناوری‌هـای جدیـد نیسـت؛ بلکـه به‌معنـای اتخـاذ مدل‌هـای جدید کسـب‌وکار اسـت. این نشـان می‌دهد کـه سـازمان‌ها و جوامـع بایـد فناوری‌هـای نوظهـور و تأثیـرات آن‌هـا را بشناسـند. به‌عنـوان مثـال، هـوش مصنوعـی، مزایـای زیـادی بـرای مـردم و مشـاغل به‌همـراه دارد. بـا ایـن حـال، مثال‌هـای زیـادی نشـان داده‌انـد کـه ریسـک‌های هوش مصنوعی، مانند سـوگیری داده‌ها، سـوگیری الگوریتمی و جعبـه سـیاه، را نمی‌تـوان دسـت‌کم گرفـت.

۳) بـا افزایـش اسـتفاده از هـوش مصنوعـی و سـایر فناوری‌هـای دیجیتـال نوظهـور کـه بـر حوزه‌هـای مهـم زندگـی اجتماعـی و اقتصـادی تأثیـر می‌گذارنـد، قانون‌گـذاران و مقامـات نظارتـی به‌دنبال ایجاد دسـتورالعمل‌ها و

1. STEM.
2. Assurance and certification of emerging digital technologies.

تدابیـر قانونـی برای محافظـت از شـهروندان در برابر پیامدهـای منفی بالقوه هسـتند. برخـی از تحولات مربـوط به مقـررات هوش مصنوعی شـامل قانون هـوش مصنوعـی در اتحادیـه‌ی اروپـا و قانـون اجـرای منشـور دیجیتـال در کانادا اسـت.

۴) سـازمان‌های بین‌المللـی نیـز ابتـکارات و بسـته‌های دسـتورالعمل متعـددی را در مـورد هـوش مصنوعـی قابـل اعتمـاد ارائـه کرده‌انـد:

- ✓ یونسـکو دسـتورالعمل‌هایی در مـورد اسـتفاده‌ی اخلاقـی از هـوش مصنوعـی ارائـه کرده اسـت؛
- ✓ یونیسـف در تـلاش اسـت اطمینـان حاصـل کنـد کـه از فناوری‌هـا به‌گونـه‌ای اسـتفاده شـود کـه حقـوق کـودکان را بـه رسـمیت بشناسـد؛
- ✓ هـدف گـروه کاری سـازمان همکاری‌هـا و توسـعه‌ی اقتصـادی، گـردآوری کشـورهای مختلـف عضو برای هماهنـگ کـردن رویکردهای خود بـرای تنظیـم فناوری‌هـای نوظهـور اسـت؛
- ✓ شـورای اروپـا در حـال تنظیم دسـتورالعمل‌ها و قوانینـی در خصوص اسـتفاده از هـوش مصنوعـی و احترام به حقوق بشـر اسـت.

۵) بـرای اجـرای مؤثـر ایـن پادمان‌هـا، لازم اسـت یک اکوسیسـتم تضمین و صـدور مجـوز و تأییدیـه ایجـاد شـود کـه بتواند انطبـاق با دسـتورالعمل‌ها و مقـررات را ارزیابـی و ابـلاغ کنـد. بسـیاری از کشـورها همچنین مؤسسـات هـوش مصنوعـی را بـا تمرکز بـر سـاخت برنامه‌های صـدور مجـوز و تأییدیه بـرای انـواع مختلـف سیسـتم‌های هـوش مصنوعـی و سـایر فناوری‌هـای نوظهـور تأسـیس کرده‌اند. علاوه بر ایـن، توسـعه‌دهندگان و طراحان فناوری بایـد توسـعه‌ی طرح‌های ارزیابـی انطباق را بـرای فناوری‌هـای نوظهور مانند هـوش مصنوعی در نظـر بگیرند.

۶) با این حال، برخی از چالش‌های کلیدی در ایجاد چنین اکوسیستم‌هایی عبارت هستند از:

- ✓ توسعه‌ی سریع فناوری‌های نوظهور؛
- ✓ کمبود متخصصان ماهر برای ارائه‌ی ارزیابی‌ها؛
- ✓ عدم گنجاندن گروه‌های به حاشیه رانده‌شده در هنگام طراحی فناوری جدید؛
- ✓ فقدان استانداردهای تضمینی و گواهینامه‌های شناخته‌شده‌ی بین‌المللی برای فناوری‌های جدید.

۷) مکانیزم حفاظت از کیفیت، کلید و اساس ایجاد اعتماد عمومی و امنیت در استفاده از فناوری‌های نوظهور است. با توجه به ماهیت بین‌المللی بیشتر ارائه‌ی خدمات‌های دیجیتال، بهترین شیوه‌های موفق برای اطمینان و ارزیابی انطباق خدمات دیجیتال، به همکاری بین‌المللی و منطقه‌ای بستگی دارد.

۴-۲۵- جلسه‌ی اصلی: اتصال همه‌ی مردم به اینترنت و حفظ حقوق بشر[1] (از ۱۴:۳۰ تا ۱۶)

۱) اتصال به اینترنت، مزایای زیادی برای جامعه به‌همراه داشته است؛ به‌ویژه در آموزش، بهداشت و کار. تسهیل اتصال بیشتر، برای تحقق حقوق بشر، مانند دسترسی به اطلاعات و دانش، یک مسأله‌ی حیاتی و ضروری است. با این حال، ۲٫۹ میلیارد نفر در سراسر جهان، عمدتاً از کشورهای کم‌درآمد و در حال توسعه، به اینترنت دسترسی و اتصال ندارند. نمی‌توان نادیده گرفت که افزایش اتصال نیز افراد را در معرض نقض بالقوه‌ی حقوق بشر در محیط دیجیتال قرار می‌دهد.

1. Main session: Connecting all people and safeguarding human rights.

۲) در طـول همه‌گیـری کووید-۱۹، بـا افزایـش آگاهـی در مـورد اهمیـت در نظـر گرفتـن دسترسـی بـه اینترنت به‌عنـوان یک حـق بشـری، اتصال به اینترنـت اهمیـت پیـدا کـرد. چالش‌هـای مربوط بـه تضمین ایمنـی و برابری در محیـط مجـازی بیـش از پیش آشـکار شـد. شـکاف‌های دیجیتـال، اخبار کاذب، اطلاعـات نادرسـت و سـخنان نفرت‌برانگیـز بر کسـانی که بـه اینترنت نیـاز بیشـتری دارنـد، تأثیر بیشـتر می‌گذارد. سـؤالی که مطرح می‌شـود، این اسـت کـه چگونـه می‌تـوان فضـای آنلایـن را ایمـن و فراگیـر کـرد و در عین حـال، از حقـوق بشـر ماننـد آزادی بیـان، حمایت کرد.

۳) عـلاوه بـر ایـن، اگـر شـکاف‌های موجـود در مهارت‌هـا و سـواد دیجیتال را برطـرف نکنیـم، نمی‌تـوان به اتصـال هدف‌دار دسـت‌یافت. سـرمایه‌گذاری روی افـراد به‌عنـوان دارنـدگان حقـوق و کاربـران پلتفـرم، ضـروری اسـت و قدرتـی کـه در حال حاضر در دسـت شـرکت‌ها اسـت، بـه دولت‌هـا، جوامع و افـراد منتقل می‌شـود.

۴) شـرکت‌های بـزرگ فنـاوری تأثیـر قابل‌توجهی بـر دنیای مجـازی دارند. در برخی کشـورها، آن‌ها مسـئول سـرمایه‌گذاری در زیرسـاخت‌ها هستند که بـه آن‌هـا اهـرم بیشـتری می‌دهد. اعطـای امکان کنتـرل بیش از حـد به این شـرکت‌ها، می‌توانـد نقـض حقـوق بشـر در ایـن پلتفرم‌هـا را تشـدید کند. ما بایـد پلتفرم‌هـا را تشـویق کنیم که بیشـتر به حقوق بشـر توجـه کنند.

۵) فناوری‌هـای دیجیتـال می‌تواننـد بـه جوامع کمـک کنند تا بـر برخی از مهم‌تریـن چالش‌هـای اجتماعـی (ماننـد بهداشـت، آب، درمان) غلبـه کنند؛ امـا مـا باید شـکاف دیجیتال را از بیـن ببریم. این به معنای تمرکز بر کسـانی اسـت کـه به‌طور نامتناسـبی از امـکان اتصال بـه اینترنت فاصلـه دارند؛ مانند زنـان، کـودکان و گروه‌های به حاشـیه رانده‌شـده.

۶) توقف قطع شدن اینترنت که می‌تواند بر اقتصاد و حقوق مردم تأثیر منفی بگذارد نیز مهم است. ایجاد اجماع در مورد غیرقابل‌قبول بودن قطع کردن‌ها و اتخاذ رویکردی چندجانبه برای تقویت پاسخ‌گویی (هم برای دولت‌ها و هم برای شرکت‌ها) ضروری است. این موضوع شامل چهار مرحله است:

- دولت‌ها باید تعطیلی‌های تحمیلی را متوقف کنند؛
- کشورهایی که تعطیلی را تحمیل می‌کنند باید شفاف باشند و از قوانین بین‌المللی حقوق بشر پیروی کنند؛
- شرکت‌های مخابراتی باید تدابیری را برای به چالش کشیدن اختلالات در زمان وقوع پیدا کنند؛
- اتصال به اینترنت باید روشن نگه داشته شود.

۷) قوانین مربوط به محتوای مضر آنلاین اغلب بسیار گسترده است و تمایل دارد که بیانات تضمین‌شده را که توسط حقوق بشر و در قالب آزادی بیان و عقیده، بیان می‌شوند، تهدید و محدود نماید (مثلاً تعداد فزاینده‌ای از پیگرد قانونی افراد برای یک توییت و همچنین حمله به روزنامه‌نگاران و مدافعان حقوق بشر وجود دارد). این موضوع باید در همه‌ی ابعادش، از طریق مقابله با قانون مشکل‌ساز، تقویت امنیت دیجیتال برای گروه‌های جامعه‌ی مدنی و ایجاد تعهد برای محافظت از کسانی که در حال حاضر در معرض تهدید هستند، مثل روزنامه‌نگاران، مدافعان حقوق بشر و...، کاهش یابد.

۸) بسیاری بر این عقیده هستند که اتصال و دسترسی به اینترنت یک حق است و باید به‌عنوان یک کالای عمومی در نظر گرفته شود. با این حال، هنوز شکاف بزرگی بین حمایت از حقوق بشر به‌صورت آفلاین و

آنلایـن وجـود دارد. برای رفع این شـکاف، ابتـدا باید فناوری، اخـلاق و قانون را از ابتـدای فراینـد نـوآوری در نظـر گرفـت. دوم، بایـد بـر تحـول دیجیتـال مبتنـی بـر حقـوق بشـر، سیسـتم‌های پایـگاه داده مبتنـی بـر حقوق بشـر و هـوش مصنوعـی مبتنـی بر حقوق بشـر تمرکـز نمود.

۹) ایـن بحـث مطرح شـد که با برچسـب زدن بـه اتصال به‌عنـوان یک حق بشـری، مـا بـه دولت‌هـا قـدرت می‌دهیم تا حقـوق بشـر را در دنیـای آنلاین تنظیـم کننـد که می‌تواند مشکل‌سـاز باشـد.

۱۰) به‌عنـوان یـک جایگزیـن، یونسـکو دسترسـی بـه اطلاعـات را به‌عنوان یـک کالای عمومـی و اتصـال را به‌عنـوان وسـیله‌ای برای دسترسـی مردم به اطلاعـات می‌دانـد. بـرای ایـن منظور، یونسـکو چارچـوب جهانـی اینترنت را توسـعه داد که قبلاً توسـط ۴۴ کشـور در سراسـر جهان انجام شـده اسـت.

۱۱) ارزش‌گـذاری شـبکه‌های اجتماعـی و راه‌حل‌هـای مبتنـی بـر جامعه و تقویـت نقش نمایندگان مجلس برای تسـریع در شـمولیت دیجیتـال، به‌ویژه در سـطح منطقه‌ای، ضروری اسـت.

۴-۲۶- حفاظت از محاسـبات مشـترک (امنیت ابـری)[1] (از ۱۴:۵۰ تا ۱۵:۵۰)

۱) فضـای ابـری از تخیل به واقعیت منتقل‌شـده اسـت و در تمام بخش‌های جامعـه و دولـت اسـتفاده می‌شـود. ایـن به‌ویـژه بـرای کسـب‌وکارهای رو بـه رشـد، در سراسـر جهـان مفیـد اسـت کـه می‌تـوان به‌راحتـی و بـا قیمـت مناسـب بـا برون‌سـپاری زیرسـاخت‌ها و خدمـات شـخص ثالـث بـه ازای هر تقاضـا، مقیـاس آن‌هـا را افزایـش داد. عـلاوه بر ایـن، اینترنت اشـیا (IoT) - دسـتگاه‌های متصـل مانند حسـگرها، کنترل‌کننده‌ها و اشـیای هوشـمند در

همه‌جـای اطـراف مـا - بـرای انتقـال داده‌هـا بـه فناوری‌هـای اتصـال (مانند 5G، بلوتـوث یـا بی‌سـیم) و بـرای ذخیره‌سـازی، بـه زیرسـاخت‌های ابـری و مشـترک و پـردازش داده‌هـا (از جملـه بـا اسـتفاده از الگوریتم‌هـای هـوش مصنوعـی) متکی هسـتند.

۲) بـا ایـن حـال، این راحتی هزینـه دارد: کاربران در امنیت زیرسـاخت‌های شـخص ثالـث و حفاظـت از داده‌هـا در سـرویس‌های برون‌سـپاری، بـدون کنتـرل می‌ماننـد. ابـر «محیط» نظـارت را برای سـازمان‌ها فراتر از دسـترس فیزیکـی آن‌هـا گسـترش داده اسـت. ایـن موضوع همـراه با بسـیاری از موارد از حـوادث و تأثیـر اختلالات ابری بر آموزش، بهداشـت و سـایر سیسـتم‌های حیاتـی، منجـر به کاهـش اعتماد بـه فضای ابری شـد.

۳) با این حال، درک تهدیدات و ناامنی در سراسر جهان، بسته به نگرانی‌های اولیه و زمینه‌ی استفاده از ابر، متفاوت است. اولین گام، درک بهتر زیرساخت‌ها و ریسک‌های مرتبط و همچنین مسئولیت‌های مرتبط با ابر است.

۴) سـرویس‌های ابـری دارای یـک «طـرف جلـو» (قابـل دسترسـی بـرای کاربـران) و یک «انتخاب پشـتی» (شـامل پایگاه‌های داده و پـردازش داده‌ها) هسـتند کـه ممکـن اسـت آسـیب‌پذیر بـوده یـا اشـتباه پیکربنـدی شـوند. سیاسـت‌های سـازمانی، شـامل احراز هویت افرادی اسـت که داده‌ها را ارسال یـا ایجـاد می‌کنند، چه کسـانی مجاز بـه دریافت و پـردازش داده‌ها هسـتند، چـه کسـانی می‌تواننـد بـه شـبکه، زیرسـاخت‌ها و خدمـات ابری دسترسـی داشـته باشـند. مهارت‌هـای نیـروی کار درگیـر بـرای کاهـش خطـرات، از اهمیـت بالایـی برخوردار اسـت. شـرایط مرجع برای سـرویس‌های ابری اغلب وجـود دارد؛ امـا کاربـران چاره‌ای جـز پذیرش آن‌هـا ندارند. همـه‌ی این‌ها بر اعتمـاد کاربـران تأثیـر می‌گـذارد؛ به‌ویـژه در کشـورهای در حال توسـعه که

داده‌هـای آن‌هـا معمـولاً در خـارج از کشـور ذخیره می‌شـود.

۵) سـازوکارها و ابزارهـای بین‌المللـی، منطقـه‌ای و ملـی متعـددی بـرای تقویـت امنیـت وجـود دارد. اتحادیه‌ی اروپا دارای مقـررات عمومی حفاظت از داده‌هـا اسـت. آفریقا کنوانسـیون مالابو را دارد، اما هنوز بـه امضاهای تعدادی دیگـر جهـت اجـرا نیـاز دارد تـا بتوانـد بـه اجـرا درآیـد و این نشـان‌دهنده‌ی عـدم درک اهمیـت آن اسـت. اتحادیـه‌ی بین‌المللـی ارتباطـات از راه دور، مؤسسـه‌ی اسـتانداردهای مخابراتـی اروپـا و سـازمان اسـتاندارد بین‌المللـی، اسـتانداردهای مرتبـط بـا امنیـت زیرسـاخت ابـری و جریـان و دسترسـی به داده‌هـا را در اختیـار دارند.

۶) بـا ایـن حال، اجرای اسـتانداردها به نوع، اندازه و منابع سـازمان بسـتگی دارد. آن‌هـا بیشـتر بـرای نهادهـای کشـورهای توسـعه‌یافته قابل‌اسـتفاده هسـتند. ایـن در حالـی اسـت کـه سـازمان‌های کشـورهای در حـال توسـعه اغلـب قـادر بـه رعایـت آن‌ها نیسـتند. به همیـن ترتیـب، اجرای کنوانسـیون مالابو، حتی پس از لازم‌الاجرا شـدن آن، سـاده نخواهد بود. در سـطوح ملی، کشـورهای در حـال توسـعه فاقـد قوانیـن حفاظـت از داده‌هـا و ظرفیت‌های قانون‌گـذار، مجـری قانـون و مقامـات حفاظـت از داده‌هـا هسـتند. عـلاوه بر ایـن، هسـته‌ی اصلـی اینترنـت - پروتکل‌هـا - ایمـن نیسـتند؛ زیرا بـدون در نظـر گرفتـن اسـتانداردهای امنیت، توسـعه یافته‌اند. این موضـوع خطراتی را بـرای تبـادل امن داده در سراسـر ابر به‌همـراه دارد. حداقل، هـر روز تهدیدات جدیـدی متولد می‌شـوند.

۷) اپراتورهـای ابـری بایـد ممیزی‌هـای امنیتـی منظمـی را اجـرا کننـد و از بررسـی دقیـق، بهتریـن رویه‌هـا، افزایـش اقدامـات امنیـت سـایبری و پروتکل‌هـای احـراز هویـت و آمـوزش کارکنان خود اسـتفاده کننـد. معماران

نرم‌افزار و زیرساخت باید بدانند که چگونه مقررات، سیاست‌ها و استانداردها را به خطوط کد تبدیل کنند. از نظر توسعه‌ی محصولات جدید، امنیت بر اساس طراحی - از جمله یکپارچگی، حریم خصوصی و اعتماد - باید هم در خدمات ابری و هم در اینترنت اشیا، در مرحله‌ی ایده یا مفهوم و طراحی، تعبیه شود. برای تحقق این امر، نیاز به پرداختن به این موضوع در برنامه‌ی درسی آموزشی و تربیتی وجود دارد تا فعالان و نیروهای مبتکر آینده بتوانند آن را بپذیرند.

۸) سیاست‌های شرکتی و ملی، در حالی که بر اساس استانداردها و پروتکل‌های توسعه‌یافته در سایر جغرافیاها و زمینه‌ها ساخته می‌شوند، باید شرایط داخلی را در نظر بگیرند تا جنبه‌های مهم مورد نیاز را لحاظ کنند. علاوه بر این، کاربران باید در صورت امکان روی سیاست‌گذاری و آگاهی تأثیر بگذارند. مقامات باید فراتر از توسعه و پذیرش ابزارهایی مانند قوانین حفاظت از داده‌ها - تا زمان اجرای آن‌ها - پیش بروند.

۹) درنهایت، کاربران باید به درک بهتری از ابر، مالکیت زیرساخت، مسئولیت خود و همچنین مسئولیت‌های ارائه‌دهندگان ابری بپردازند تا خطرات آن را بشناسند و بدانند چگونه آن‌ها را کاهش دهند. برای این کار، سواد دیجیتالی یک مسأله‌ی کلیدی و ضروری است.

۴-۲۷-حفاظت از داده‌های شخصی در پروژه‌های دولت الکترونیک[1] (از ۱۴:۵۰ تا ۱۵:۵۰)

۱) این کارگاه بر معرفی و ارتقای پروژه‌های دولت الکترونیک و توانایی‌های دولت‌ها در حفاظت از داده‌ها متمرکز بود.

۲) نهادهای عمومی در سراسر جهان راه‌حل‌های دیجیتال را برای ارائه‌ی

1. Protection of personal data in e-government projects.

خدمـات بهتر به مـردم اتخاذ می‌کنند. فهرسـت پروژه‌های دولـت الکترونیک در سـال‌های اخیـر رشـد کرده اسـت و مسـائل مربوط بـه حفاظـت از داده‌ها را مـورد تأکید قرار داده اسـت.

۳) ایـن جلسـه بـا نگاهـی به وضعیـت فعلـی پروژه‌هـای دولـت الکترونیک آفریقـای جنوبـی و دیجیتال‌سـازی، بـا تمرکـز بـر چالش‌هـای مربـوط بـه ذخیره‌سـازی داده‌هـا و احـراز هویـت، آغاز شـد. در یک پـروژه‌ی اخیر مرتبط با سـلامت الکترونیک که در آن شـهروندان می‌توانسـتند نمایه‌ای ایجاد کنند کـه دسترسـی آن‌هـا بـه متخصصـان مراقبت‌هـای بهداشـتی را فراهـم کند، اطلاعـات زیـادی بـدون احراز هویـت دومرحله‌ای مناسـب، در دسـترس بود. از جملـه مسـائل مهـم در ایـن خصـوص این اسـت که چـه کسـی می‌تواند و باید به این اطلاعات شـخصی دسترسـی داشـته باشـد. این از مسـائل مهم و مـورد چالش و قابل بررسـی اسـت.

۴) هنـگام بحـث در مـورد پروژه‌هـای دولـت الکترونیـک در کنیـا، مسـائل مربـوط بـه شـمولیت و تبعیـض مطـرح شـد. به‌عنوان‌مثـال، هویـت ملـی و شـهروندی شـرط اصلی برای دسترسـی به مزایـای پـروژه‌ی الکترونیکی بوده اسـت. عـلاوه بـر ایـن، دادگاه‌های کنیـا آسـتانه‌ای را بـرای دولـت به‌منظـور جمـع‌آوری و اسـتفاده از داده‌هـای شـخصی وضـع کرده‌انـد و همـه‌ی این‌ها زمانـی آغـاز شـد کـه دادگاه عالـی کنیـا کارت‌هـای شناسـایی نودما نـادا[1] را غیرقانونـی اعـلام کرد.

۵) پـس از بحـث در خصـوص این حکـم دادگاه، سـخنرانان موافقت کردند کـه قانـون مناسـبی وضـع شـود. به‌عنوان‌مثـال، نیجریـه یـک برنامـه‌ی شناسـه‌ی دیجیتـال بـا ۲۰۰ میلیـون سـابقه‌ی هویـت منحصربه‌فـرد را اجرا کـرده اسـت؛ امـا عقب‌ماندگـی اصلـی ایـن اسـت کـه لایحـه‌ی حفاظـت از

1. Huduma Namba.

داده‌ها هنوز در پارلمان است. فقدان قانون کافی مشکل اصلی پروژه‌های دولت الکترونیک دانسته شده است.

۶) یکی از جنبه‌های مهم امنیت داده‌ها، به حداقل رساندن داده‌ها است. یکی از نگرانی‌ها این است که بسیاری از سازمان‌ها و ادارات دولتی مختلف اطلاعات شخصی را ذخیره می‌کنند. اگر بتوان این داده‌ها را تحت یک نهاد واحد ادغام کرد، شانس بیشتری برای بهبود خدمات دولتی وجود دارد. همچنین، در استونی، تنها یک‌نهاد دولتی می‌تواند داده‌های شخصی را ذخیره کند و سایر سازمان‌های دولتی می‌توانند تحت شرایط خاص، داده‌های ناشناس را جست‌وجو کنند. با این حال، در ترکیب داده‌ها از منابع مختلف خطراتی وجود دارد و در این خصوص، نیاز به مجوزهای قانونی و رعایت مقررات خاص است.

۷) اهمیت مقررات حفاظت از داده‌های عمومی مورد تأکید قرار گرفت؛ زیرا به‌عنوان ابزاری امکان‌پذیر در حفاظت از داده‌ها و اطلاعات شخصی تلقی می‌شود.

۸) عامل مهم دیگر، لزوم تشخیص تفاوت بین داده‌های شخصی و داده‌های باز است. بر اساس قانون داده‌ها، تمام داده‌های موجود می‌توانند مورد استفاده قرار گیرند و ناشناس شوند. این می‌تواند پروژه‌های دیجیتال دولتی را تسریع کند و خدمات سریع‌تری ارائه دهد.

۹) سخنرانان توافق کردند که برای داشتن نهادهای مؤثر، پاسخ‌گو و شفاف در همه‌ی سطوح که بتوان به حفاظت از داده‌های شخصی توسط آن‌ها اعتماد کرد، به بحث‌ها و مذاکرات در آینده نیاز دارند و این روند باید با قانون‌گذاری مناسب آغاز شود.

۴-۲۸-سوءاسـتفاده از سیسـتم نـام دامنـه‌ی دی ان اس (DNS): کجـا هسـتیم و کجـا می‌خواهیـم باشـیم؟[1] (از ۱۵:۳۰ تا ۱۶)

۱) زیرسـاخت حیاتـی کـه سیسـتم نـام دامنـه [2] (دی ان اس) را تسـهیل می‌کنـد، هنـوز انعطاف‌پذیـر اسـت، امـا تحـت حمـلات بزرگ‌تـر و بزرگ‌تـر است.

۲) معیارهـای مختلفـی هنـگام بررسـی سوءاسـتفاده از فضـای دی ان اس وجـود دارد؛ امـا طبـق بسـیاری از آن‌ها، سـطح سوءاسـتفاده از دی ان اس از سـال ۲۰۱۸ به‌طـور مداوم در حال افزایش بوده اسـت. امسـال نیز همین‌طور اسـت که طـی آن، گـروه کاری ضد فیشـینگ (آی‌کن ای‌پی‌دبلیوجـی)[3] ۱,۱ میلیـون حملـه‌ی فیشـینگ بزرگ را مشـاهده کـرد (این یک رکـورد بود).

۳) طبـق تحقیقـات صنعـت، حـدود ۱۲۰۰ ثبت‌کننـده وجـود دارد کـه در حـال حاضـر نـام دامنـه‌ی بدافـزار را میزبانـی می‌کننـد. به‌طور کلـی، جرایم سـایبری در حـال افزایش اسـت. چارچوبـی پیرامون مسـئولیت‌پذیری قوی‌تر طرف‌هـای قـراردادی کـه چنیـن نام‌هـای دامنـه‌ای را دریافت می‌کننـد، باید اجرا شـود.

۴) رویه‌هـای جنوب جهان نشـان می‌دهـد که فروشـندگان چنین خدماتی (DNS) نمی‌خواهنـد اطلاعـات زیـادی را در اختیـار رقبـای خود قـرار دهند و از نـام شـخصی خـود بـرای ثبـت دامنـه اسـتفاده می‌کننـد. ایـن به‌تنهایی مشـکلات هویتـی زیـادی را در آزار و اذیـت کنشـگران خـلاف‌کار ایجـاد می‌کنـد؛ امـا یـک مانـع دیگـر، سیاسـت حفـظ حریـم خصوصـی[4] اسـت که مسـتقیماً توسـط مقررات حفاظـت از داده‌های عمومی اتحادیـه‌ی اروپا[5] ایجاد می‌شـود. آی‌کـن بـا کاهـش داده‌هـای شـخصی کـه سیاسـت حفـظ حریـم

1. DNS abuse: Where are we and where do we want to be?
2. DNS.
3. ICANN (APWG).
4. WHOIS.
5. GDPR.

خصوصی متضمن آن است، به مقررات حفاظت از داده‌های عمومی پاسخ داد و بنابراین، مکانیسم‌های حفاظتی برای پاسخ‌های سریع را کاهش داد.

۵) دشواری بررسی سیاست حفظ حریم خصوصی امروزه به‌طور قابل توجهی بیشتر شده است. از جهاتی، این امر به بازار رکوردهای سیاست حفظ حریم خصوصی تاریک[1] نیز منجر شده است.

۶) قیمت‌ها کاهش‌یافته است و دامنه‌های سطح بالا[2] را می‌توان با کمتر از یک دلار اجاره کرد و مبهم بودن داده‌های سیاست حفظ حریم خصوصی منجر به مواردی شده که تقریباً هیچ مسئولیتی برای بازیگران مخرب وجود ندارد. رجیستری‌ها فقط دامنه‌ها را می‌فروشند و شرکت‌های میزبان (در یک قاره‌ی دیگر) کاربران را راهنمایی می‌کنند تا حکم دادگاه بگیرند و بتوانند بگویند چه کسی پشت دامنه است.

۷) شواهد مختلف نشان می‌دهد که سوءاستفاده از دی‌ان‌اس بیشتر با دامنه‌های سطح بالا و کم‌هزینه انجام می‌شود و این باید مورد توجه قرار گیرد. این صنعت همچنین در حال انجام رایزنی در خصوص تغییر قراردادهایی است که بین طرف‌های مرکزی و کاربران نهایی امضا می‌شود.

1. Dark WHOIS.
2. TLD.

روز پنجم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

روز پنجم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲

۵- روز پنجم مجمع حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲ (۱۱ آذر ۱۴۰۱)

در ذیل، اهم موضوعات مورد بحث در روز پایانی مورخ ۱۱ آذر ۱۴۰۱ و نکات مهم آن، مطرح می‌شود.

۵-۱- لزوم سرعت‌بخشی به رفتار و اصلاح خط‌مشی حمایت و ذی‌نفعی در عصر تغییرات سریع[1] (از ۷ تا ۷:۳۰)

۱) طرح‌های نظارتی در حال توسعه‌ی سریع، در سراسر جهان، بر هر حوزه‌ی سیاستی، از تعدیل محتوای آنلاین گرفته تا اطلاعات نادرست و حفاظت از داده‌ها، تأثیر می‌گذارد. فقدان تحقیق، تجربه و درک پیامدهای خط‌مشی جدید، ممکن است در سایر حوزه‌ها نیز آثار منفی ایجاد کند. به‌عنوان‌مثال، قانون حفظ حریم خصوصی داده‌ها در کنیا، تدابیر قابل توجهی را برای مصرف‌کنندگان روزمره فراهم می‌کند؛ اما برای سردبیران رسانه‌ای که باید به‌طور مداوم از الزامات انطباق با حفاظت از داده‌ها آگاه باشند، دشوار است. به‌طور مشابه، قوانین جرایم سایبری در شرق آفریقا به جرایم محتوایی اشاره دارد و برای محدود کردن آزادی رسانه‌ها استفاده می‌شود.

1. Move fast and fix policy! Advocacy in an era of rapid change.

۲) تسـلط دولـت و بخـش خصوصی بـر حکمرانی اینترنت در حـال افزایش اسـت. برخـی اسـتدلال می‌کننـد کـه دولت‌هـا در حـال تکامـل هسـتند و ابتـکارات نظارتـی جدیـد مسـتلزم ایجاد شـوراها یـا مشـاوره‌های چندجانبه است.

۳) اعتمـاد به‌عنـوان یک عنصر حیاتی در فرایندهـای چندجانبه‌ی هدف‌دار و عام‌الشـمول تلقـی می‌شـود و تنهـا از طریـق ایجـاد روابـط بـاز و فراگیـر بلندمـدت می‌تـوان بـه آن دسـت‌یافت. ورود همـه‌ی ذی‌نفعـان در سـطوح ملـی و منطقـه‌ای اولین گام اسـت. یادگیـری متقابل و همـکاری متقابل بین گروه‌هـای ذی‌نفـع می‌توانـد منجر بـه سیاسـت‌گذاری هدفمنـد و آگاه‌بخش باشد.

۴) عـلاوه بـر این، ایجـاد فضاهایی برای دیـدار ذی‌نفعان مختلـف به‌صورت دائمـی ضروری اسـت. انجمن حکمرانی اینترنت نمونـه‌ای عالی از یک فرایند بـاز، بی‌طرفانـه و چندذی‌نفعـیِ از پاییـن بـه بـالا در نظـر گرفته می‌شـود. با ایـن حـال، شـبکه‌ی گسـترده‌تری بایـد ایجـاد شـود تـا دیدگاه‌هـا و مواضع مختلفـی را در سـطوح ملی، منطقه‌ای و جهانی شـامل شـود.

۵) بـا توجـه به اهمیـت فزاینده‌ی فضـای حکمرانی دیجیتال بـرای جوامع، اقتصادهـا و دموکراسـی‌ها در سرتاسـر جهـان، خط‌مشـی‌گذاری نیـز باید به همیـن سـرعت، شـتاب یابـد و در عین حـال، تلاش بـرای پذیرش مـدل باز، فراگیـر و چندجانبه، انجام شـود.

۵-۲- مکانیسـم‌های تأمیـن مالـی بـرای شـبکه‌های اینترنتـی داخلـی[1] (از ۷ تـا ۸:۳۰)

۱) ایـن نشسـت در خصـوص گـزارش «مکانیسـم‌های تأمیـن مالـی بـرای

1. Financing mechanisms for locally-owned internet networks.

شـبکه‌های اینترنتـی داخلـی» کـه توسـط مرکز اتصـال[1] با مشـارکت انجمن ارتباطـات مترقـی، جامعـه‌ی اینترنتی و اتصال بشـریت[2] منتشرشـده اسـت، تشـکیل شد.

۲) بحث‌هـای اولیه، سـاختار و اهـداف ارائه‌دهندگان ارتباطـات اجتماعی[3] و مدل‌های کسـب‌وکار فعلی را شـامل می‌شـد و کار توناپا[4] ، یک ارائه‌دهنده‌ی ارتبـاط اجتماعـی در نایروبـی کنیـا را برجسـته نمـود. ارائه‌دهنـدگان ارتباط جمعی به سـه دسـته تقسـیم می‌شـوند: شـبکه‌های اجتماعی[5] ، شـبکه‌های شـهری[6] و شـبکه‌های شـرکت اجتماعی[7] . طبق گزارش مورد بررسی مذکور، ارائه‌دهنـدگان ارتباطـات اجتماعی «شـبکه‌هایی هسـتند کـه دارای مالکیت داخلـی هسـتند و در داخـل یـک قلمـرو اداره می‌شـوند کـه شـکاف‌های حاصـل از تعـادل دسترسـی در جامعـه را کاهـش و درجایـی که شـبکه‌های مخابراتـی و ارتباطاتـی سـنتی نمی‌تواننـد ایـن کار را انجام دهند، دسترسـی را فراهـم می‌کننـد». آن‌هـا شـبکه‌های سـیمی، بی‌سـیم یـا فیبـر، به‌صورت خرده‌فروشـی، عمده‌فروشـی یـا ترکیبـی را ایجـاد می‌کننـد. نـوع شـبکه نیز می‌توانـد در طـول زمان تغییـر کند.

۳) هـر نـوع شـبکه دارای مزایـا و معایـب منحصربه‌فـردی اسـت. به‌عنوان‌مثـال، ارائه‌دهنـدگان خدمـات اینترنـت شـهری می‌تواننـد راحت‌تـر از سـایر انـواع بـه بودجـه‌ی دولتـی دسترسـی داشـته باشـند، در حالـی کـه ارائه‌دهندگان خدمات اجتماعی شـهری ممکن اسـت در ابتـدا متقاعد کردن سـرمایه‌گذاران بـرای ورود بـه هیأت‌مدیره جهـت ارائه‌ی خدمـات اجتماعی،

1. Connectivity Capital.
2. Connectivity Capital in partnership with the Association for Progressive Communication, Internet Society, and Connect Humanity.
3. Community connectivity providers (CCPs).
4. Tunapuna.
5. Community networks.
6. Municipal networks.
7. Social enterprise networks.

برایشـان مشـکل باشـد. با این حال، هدف مشـترک و خروج مشـترک همه‌ی شـبکه‌ها، مالکیـت جامعه، سـرمایه‌گذاری مجدد، سـود در جامعـه و نتیجه‌ی اجتماعی اسـت.

۴) انتخـاب بـرای راه‌انـدازی یـک نـوع شـبکه‌ی خـاص، معمـولاً بـه عوامل متعـددی از جملـه زمینـه‌ی قانونـی، جغرافیایـی، اجتماعی-فرهنگـی و زیرسـاختی و بسـتر مناسـب برای پایـداری و نیـز موضوع متمرکـز موردنظر، بسـتگی دارد. به‌عنوان‌مثـال، تونـا پنـدا[1] ، یـک شـبکه‌ی اجتماعـی در کنیـا، یـک اکوسیسـتم دیجیتـال در آموزش، بهداشـت و تجـارت را در اطراف کیبرا ایجـاد کـرده اسـت. تمرکز این سـازمان بر اتصـال مراکز به اینترنـت و ارائه‌ی خدمـات در زمینـه‌ی ظرفیت‌سـازی و پشـتیبانی از شـبکه‌های اجتماعـی اسـت. علی‌رغـم تفاوت‌هایشـان، همـه‌ی ارائه‌دهنـدگان خدمـات اجتماعـی نیـاز به دسترسـی مـداوم بـه سـرمایه دارند.

۵) شـبکه‌ها بسـته بـه مرحلـه‌ی توسـعه‌ی خـود، اعـم از شـروع، حفـظ، توسـعه یا حـد کمال، با اشـکال مختلف سـرمایه راه‌اندازی می‌شـوند، فعالیت می‌کننـد و خـود را حفـظ می‌کننـد.

۶) مسـیر مالـی بـرای ارائه‌دهنـدگان خدمـات اجتماعـی بـه پایـداری مالی آن‌هـا بسـتگی دارد و تأمیـن مالـی می‌تواند از منابـع تجـاری و غیرتجاری، از جملـه اعتبـارات مالیاتی، کوپن، وام‌هـای امتیازی، تضمین‌هـا، نرخ‌های بدون ریسـک، اوراق قرضـه و وام‌هـای بانکـی، انجـام شـود. این‌هـا شـامل تجمیـع تقاضـا، خریـد عمده و قیمت‌گـذاری بهتر اسـت. پیش‌فـروش، پیش‌پرداخت، قراردادهـای مسـتأجر، افزایـش اعتبار/زیـان، طرح‌هـای تضمیـن، اشـتراک ریسـک، اشـکال جدید وثیقه و سـرمایه‌گذاری در سـواد دیجیتال و مشـارکت جامعـه و انـواع دیگـر از تأمیـن سـرمایه در خصـوص ارائه‌دهنـدگان خدمات

1. Tunaponda.

اجتماعی مرسوم وجود دارد. هر چه ترکیب جریان‌های سرمایه بیشتر باشد، ریسک‌ها برای تداوم فعالیت کمتر می‌شود.

۷) همچنین هر مرحله دارای ویژگی‌های منحصربه‌فرد خود است که بر سرمایه و ساختار عملیاتی آن‌ها تأثیر می‌گذارد. قسمت‌هایی که در مراحل اولیه فعالیت می‌کنند، معمولاً پیش‌رو هستند و عمدتاً بر فرصت‌های تأمین مالی تمرکز می‌کنند. کسانی که در مراحل بعدی هستند، اغلب متخصصان آن حوزه هستند و می‌توانند روی جنبه‌ی انسانی سرمایه‌گذاری تمرکز کنند. اگرچه ارائه‌دهندگان خدمات اجتماعی در بهترین موقعیت برای پاسخ‌گویی به نیازهای ارتباطی جامعه هستند، اما آن‌ها هنگام مذاکره با سرمایه‌گذاران، کارگزاران دانشی نیاز دارند. ارائه‌دهندگان خدمات اجتماعی همچنین باید از شیوه‌های کارآفرینی مانند تحقیقات بازار، مشارکت‌های دولتی-خصوصی، شبکه‌سازی، ارزیابی تأثیر، تحلیل هزینه‌ها و ریسک استفاده کنند و از دولت‌ها برای رفع دیگر موانع برای دستیابی به اهدافشان به‌صورت پایدار، درخواست حمایت کنند.

۵-۳- قطع شدن اینترنت: خطرات، چالش‌ها و نیازهای مختلف[1] (از ساعت ۷ تا ۸:۳۰)

۱) قطع شدن اینترنت در سراسر جهان منجر به افزایش نقض حقوق بشر شده است و در عین حال، جامعه، اقتصاد و آموزش را نیز تحت تأثیر قرار داده است. اغلب جوامع مدنی به‌سرعت پاسخ می‌دهند، اما با کمبود تخصص. در این جلسه، گزارش‌های ملی در خصوص خاموشی اینترنت از بنگلادش، سنگال، هند و تانزانیا ارائه شد و توصیه‌هایی برای افزایش پیش‌گیری و واکنش ارائه شد.

1. Internet shutdowns: Diverse risks, challenges, and needs.

۲) بنـگلادش از سـال ۲۰۱۲ تاکنـون ۱۷ قطعـی اینترنـت را تجربـه کـرده اسـت و انتظـار مـی‌رود کـه در سـال ۲۰۲۴ بـا نزدیـک شـدن بـه انتخابـات، یـک مـورد دیگـر نیـز رخ دهـد. رایج‌تریـن توجیهـات مقامـات این اسـت که تعطیلی‌هـا بـه دلایـل امنیتـی، مشـکلات فنی یـا جلوگیـری از انتشـار اخبار کاذب صـورت می‌گیـرد. بـا ایـن حـال، یافته‌ها نشـان می‌دهد کـه تعطیلی‌ها از انتشـار اخبـار کاذب جلوگیـری نمی‌کند. در عوض، شـرکت‌کنندگان اظهار می‌کننـد کـه عدم دسترسـی بـه اینترنـت باعث افزایش شـایعات می‌شـود و تشـخیص اخبـار جعلـی از واقعـی را دشـوار می‌کند.

۳) عـلاوه بـر این، نشـان داده‌شـده اسـت کـه اقتصـاد آنلایـن و گفتگوهای آنلایـن تحـت تأثیـر قـرار می‌گیرنـد و بیشـترین گـروه آسـیب‌دیده کارکنان فنـاوری اطلاعـات هسـتند. مستندسـازی پیامدهای خاموشـی، یـک جنبه‌ی مهـم در تقویـت اسـتدلال علیه آن‌ها اسـت. با توجـه به فقدان آمـوزش فنی، ارتقـای ظرفیـت، مهارت‌هـا و ایجاد برنامه‌های آموزشـی بـا موضوعات حقوق دیجیتال، ضروری اسـت.

۴) آخریـن قطعی اینترنت در سـنگال در سـال ۲۰۲۱ بود. امـا به‌دلیل نبود اطلاعات آشـکار، ثبت آن ممکن نشـد. آگاهی بسـیار کمی در میان گروه‌های جامعـه‌ی مدنـی وجـود دارد و ایـن در حالی اسـت که اکثر شـرکت‌کنندگان اظهـار داشـتند کـه نمی‌داننـد چگونـه قطـع شـدن اینترنـت از نظـر فنـی یا قانونـی رخ می‌دهـد. در حالـی کـه نگرانـی قابـل توجهی در خصـوص قطعی اینترنـت به‌سـبب انتخابـات ریاسـت جمهـوری در سـال ۲۰۲۴ شـکل‌گرفته اسـت، پاسـخ‌دهندگان گـزارش دادنـد که بـرای پاسـخ‌گویی آمادگـی ندارند؛ بنابرایـن، ارتقـای ظرفیـت فنی، افزایـش آگاهی و اطمینان از اجـرای مقررات مؤثـر، حائز اهمیت اسـت.

۵) در هند، ۱۰۶ خاموشی در سال ۲۰۲۱ گزارش شده است که این کشور را در صدر فهرست کشورهایی قرار می‌دهد که در یک سال با قطع شدن اینترنت مواجه شده‌اند. این تحقیق در چهار کارگاه مشترک طراحی شده بود که در آن، افراد از جوامع مختلف و از جنسیت‌های مختلف شرکت کردند. مشخص شد که قطع شدن اینترنت پیامدهای نامتناسبی دارد، زیرا تجربیات متفاوتی از افرادی که در شهرهای مختلف یک ایالت زندگی می‌کردند، گزارش شده است. در حالی که درصد بالایی از آگاهی از ابزارهای دور زدن گزارش شد، اکثر پاسخ‌دهندگان نمی‌دانستند چگونه از آن‌ها استفاده کنند. گسترش تلاش‌های حمایتیِ فراتر از بخش فعالان حقوق دیجیتال، بسیار مهم است. علاوه بر این، ظرفیت‌سازی حول اندازه‌گیری، افزایش تخصص فنی و مستندسازی در مبارزه با قطع شدن اینترنت، ضروری است.

۶) اولین تعطیلی بزرگی که تانزانیا تجربه کرد در سال ۲۰۲۰ و پس از انتخابات ریاست جمهوری بود. این تعطیلی شامل ممنوعیت پیامک، فیلتر اینترنت و خاموش شدن پلتفرم بود. در حالی که محدودیت‌ها برداشته شده‌اند، مشخص نیست که آیا از تعطیلی‌های آینده جلوگیری می‌کنند یا خیر. زیرا قوانین موجود مطبوعات و فعالان حقوق بشر را هدف قرار می‌دهند. این گزارش نشان می‌دهد که آگاهی بالا است، اما تفاوت بین تعطیلی‌های به‌دستور دولت و مشکلات فنی نامشخص است. علاوه بر این، تنها درک محدودی از ابزارهای اندازه‌گیری شبکه و نحوه‌ی استفاده از آن‌ها در دسترس است. بنابراین، توسعه‌ی تخصص حقوقی و ایجاد استراتژی‌های حقوقی، ضمن تضمین آموزش فنی برای ذی‌نفعان، از جمله توصیه‌هایی برای رسیدگی به قطعی‌های اینترنت است.

۷) نتیجـه‌ی اصلـی ایـن اسـت کـه فقـدان ظرفیت فنـی، مسـتندات کم و آگاهـی کـم مانـع جلوگیـری از قطعـی می‌شـود. گنجانـدن مقامـات دولتـی در تقویـت اسـناد مـورد بحـث قـرار گرفـت؛ زیـرا در برخـی مـوارد، دولت‌ها حمایـت از چنیـن طرح‌هایـی را بـرای اهـداف سیاسـی انـکار می‌کننـد. از سـوی دیگـر، اعتقـاد بـر این اسـت کـه این ممکن اسـت تنهـا راه دسـتیابی بـه تغییـرات نظارتـی باشـد. آن‌چـه بایـد در نظـر داشـت این اسـت که قطع اینترنـت نقـض حقوق بشـر اسـت.

۵-۴- محافظـت از حقـوق دیجیتـال و امنیـت داده‌هـا بـرای سـالمندان[1] (از ۷ تـا ۸:۳۰)

۱) در ایـن نشسـت، بـه روش‌هایـی پرداخته شـد کـه جامعـه‌ی بین‌المللی بایـد بـه امنیـت داده‌هـا و حفاظـت از اطلاعـات شـخصی افـراد مسـن توجه نمایـد. تدابیـر لازم بـرای حمایـت از سـالمندان در فضای مجـازی و راه‌هایی برای بهبود مشـارکت و آگاهی سـالمندان در خصـوص حفظ حریم خصوصی و حفاظـت از داده‌هـا مورد بررسـی قـرار گرفت.

۲) آموزش ناکافی سـواد دیجیتال برای سـالمندان تأثیـر منفی بر ارتباطات آنلاین و خدمات پزشـکی داشـته اسـت. افراد مسـن بیشـتر قربانی اطلاعات نادرسـت یـا اخبـار جعلـی یـا پیوندهـای جعلـی هسـتند و ایـن منجـر بـه سوءاسـتفاده از داده‌های شـخصی آن‌ها می‌شـود. بر اسـاس آمار منتشرشـده توسـط اتحادیـه‌ی اروپـا در سـال ۲۰۲۱، بیـش از ۲۵ درصـد از اروپایی‌هـای بیـن ۶۵ تـا ۷۴ سـال، حداقـل مهارت‌هـای دیجیتـال اولیـه را دارنـد. این در حالـی اسـت کـه ایـن آمـار بـرای سـنین بیـن ۱۶ تـا ۲۴ سـال بیـش از ۷۰ درصد اسـت.

1. Protect the digital rights and data security for the elderly.

۳) تحقیقات روند اینترنت در نیوزیلند نشان داد که آگاهی سالمندان در خصوص استفاده از اینترنت از حدود ۲۵ درصد در سال ۲۰۰۷ به ۶۰ درصد در سال ۲۰۱۵ افزایش یافته است.

۴) ویژگی‌های جسمی و روانی گروه‌های آسیب‌پذیر، مانند سالمندان، باید مورد توجه قرار گیرد تا از به حاشیه راندن تدریجی آن‌ها در دنیای دیجیتال جلوگیری شود. بسیاری از دستگاه‌ها، برنامه‌ها و خدمات هوشمند به‌اندازه‌ی کافی یا اصلاً مناسب افراد مسن نیستند. بر اساس نظرسنجی انجام‌شده توسط دانشگاهی در چین، بیش از ۷۰ درصد از سالمندان معتقدند که اندازه سامانه‌ها و دستگاه‌های ارتباط با اینترنت با شرایط فیزیولوژیکی آن‌ها مطابقت ندارد.

۵) اعضای پنل توجه ویژه‌ای به وضعیت چین داشتند. در سال‌های اخیر، دولت چین طرح اجرایی را برای حل مؤثر مشکلات سالمندان با استفاده از فناوری هوشمند منتشر کرد و فعالیت‌های ویژه‌ای را در زمینه‌ی اصلاحات با محوریت سالمندان انجام داده است تا سالمندان را به استفاده از اینترنت تشویق کند. به‌منظور حفاظت از حقوق دیجیتال و امنیت داده‌ها برای سالمندان، شورای ایالتی تقریباً ۲۰ سیاست مختلف را تدوین کرد تا تلاش کند شکاف دیجیتالی سالمندان را کاهش دهد. سه شرکت مخابراتی نیز چندین اقدام حمایتی از سالمندان را آغاز کردند.

۶) در سال ۲۰۲۲، اداره‌ی فضای سایبر چین، همراه با سایر بخش‌ها، به‌طور مشترک امتیاز کار ۲۰۲۲ را برای سواد دیجیتال و مهارت‌های عمومی صادر کردند. به دنبال این سیاست‌ها، شیوه‌های اصلاحی با محوریت سالمندان در دستگاه‌های هوشمند و پلتفرم‌های اینترنتی چین به اجرا درآمد. همچنین افزودن عملکردهای شنیداری جدید به

پیام‌هـای متنـی در برنامه‌هـای پیام‌رسـانی فـوری، معرفـی حالت سـالمندان بـرای تلفن‌هـای هوشـمند و راه‌انـدازی سـرویس دسترسـی بـدون مانـع در وب‌سـایت‌ها نیـز اجـرا شـد.

۷) چیـن پیشـنهاد کـرده اسـت کـه یک اسـتراتژی ملـی برای پاسـخ‌گویی فعـال به پیـری، برای کمک به سـالمندان برای سـازگاری با عصـر به‌اصطلاح هوشـمند، اجرا کند.

۸) نمونـه‌ای از یـک پلتفـرم آنلایـن که در تـلاش برای ایجاد یـک جامعه‌ی دیجیتال فراگیر، از جمله افراد مسـن، اسـت، پلتفرم کوآیشـو[1] اسـت. کوآیشو بـا بیـش از ۶۰۰ میلیـون کاربـر فعـال در حـال حاضـر، در تلاش بـرای ایجاد یـک جامعـه‌ی دیجیتـال فراگیر اسـت. این پلتفـرم یک سیسـتم امنیت داده را بـرای محافظـت از حریـم خصوصـی و امنیـت داده‌هـا، ازجملـه حفاظت از حقـوق سـالمندان، ایجاد کرده اسـت.

۹) در سـطح بین‌المللـی، می‌تـوان پیشـرفت‌هایی را شـاهد بـود. برخـی از اسـناد در حـال حاضر در دسـترس هسـتند. ماننـد توصیه‌ی اف۷۹۰ توسـط اتحادیـه‌ی بین‌المللـی مخابـرات[2] که هـدف آن افزایش دسترسـی به اطلاعات و فنـاوری مخابـرات بـرای افراد مسـن و افـراد دارای معلولیت اسـت. ابتکارات دیگـری کـه بـر سـالمندان تمرکـز دارنـد، نهادهـای استانداردسـازی فنـی، کارگـروه مهندسـی اینترنـت[3]، کنسرسـیوم وب جهانی و... هسـتند.

۱۰) اقـدام جهانـی و اجمـاع در خصـوص مفاهیم و قوانین بـرای حفاظت از امنیـت داده‌هـا و امنیـت دیجیتـال کلی سـالمندان مورد نیاز اسـت. همکاری بیـن جامعـه‌ی بین‌الملـل، دولت‌هـای محلـی و شـرکت‌های اینترنتی بسـیار مهم اسـت.

1. Kuaishou platform.
2. The recommendation F790 by the International Telecommunication Union (ITU).
3. Internet Engineering Task Force.

۱۱) تحولات در سطح بین‌الملل مهم است. هماهنگی آن‌ها از منظر حاکمیت ملی تا سازمان بین‌المللی و نهادهای فنی و استاندارد مورد نیاز است.

۵-۵- تقسیم شدن به بخش‌های مختلف: از مرکز به بالا؟ چندپارگی و استانداردها[1] (از ۷ تا ۸:۳۰)

۱) اجتناب از چندپارگی، برای اینترنت مقاومت‌پذیر حیاتی است. استانداردها و پروتکل‌های فنی قابلیت همکاری در اینترنت را ممکن کرده است. ازلحاظ تاریخی، استانداردها توسط کارشناسان بخش خصوصی و مهندسان، عمدتاً از جانب ایالات‌متحده آمریکا و اروپا تدوین شده‌اند. با این حال، فشارهای ژئوپلیتیکی و دیدگاه‌های متضاد برای آینده‌ی فناوری، تغییرات فزاینده‌ای را موجب شده است.

۲) پروتکل جدید یا همان «IP جدید» به‌عنوان یک مثال عینی از اینترنت چندپاره ذکر شده است. این اصطلاحی است که برای توصیف مجموعه‌ای از پیشنهادهای ارائه‌شده در اتحادیه‌ی بین‌المللی مخابرات در سال ۲۰۱۸ برای اختراع مجدد اینترنت و معماری اصلی آن استفاده می‌شود. این پیشنهادها مبتنی بر این ایده است که پروتکل اینترنتی فعلی برای رسیدگی و رفع نیازهای شبکه‌های آینده و فناوری‌های نوظهور کافی نیست. علی‌رغم عدم پیشرفت، پیشنهادهایی با هدف مشابه پروتکل اینترنت جدید به‌دلیل عوامل ژئوپلیتیکی که مشارکت‌پذیری شبکه‌ها را تهدید می‌کنند، همچنان در بین نظم‌دهنده‌ها و استانداردسازهای چندگانه، معرفی می‌شوند.

۳) در این بحث تأکید شد که در حال حاضر دو IP، IPV4 و IPV6 در

1. Splintering from the core up? Fragmentation and standards.

دسـترس هسـتند. دومـی، به‌نوبـه‌ی خود، به‌طـور کامل قـادر اسـت نیازهای IP جدیـد اسـتفاده‌های اعلام‌شـده را بـرآورده کنـد. بسـیاری از مشـکلاتی کـه IP جدیـد بـه آن‌هـا اشـاره کـرد، مربوط بـه لایـه‌ی IP نیسـت، بلکه به لایه‌هـای دیگـری مانند مهندسـی و فنـی مربوط می‌شـوند.

۴) انجمن‌هـای بین‌المللـی ماننـد کارگروه مهندسـی اینترنـت[1] و اتحادیه‌ی بین‌المللـی ارتباطـات از راه دور برای جلوگیـری از چندپارگی اینترنت، به‌ویژه چندپارگـی کنترل‌نشـده، ضروری هسـتند. کار مشـترک زیادی بیـن این دو مؤسسـه انجـام می‌شـود. بـا ایـن حال، بایـد بر برخـی چالش‌ها غلبـه کرد.

۵) بنابرایـن، جوامـع فنـی و خط‌مشـی‌گذار بایـد گـرد هـم آینـد تـا کار مشـترک را تقویـت کنند. برای مشـارکت هدف‌دار و مؤثـر، تخصیص منابع و زمـان بـرای فهم فنـاوری و نحوه‌ی عملکـرد آن ضروری اسـت. در عین حال، شـناخت تعصب‌هـا و موانـع مشـارکت ضـروری اسـت. ایـن امـر مسـتلزم آن اسـت کـه نهادهـای اسـتاندارد درک و فراگیـری بیشـتر را ترویـج دهند. یک رویکـرد مبتنـی بـر صنعـت و چندذی‌نفعـی، می‌توانـد بـه مشـارکت بیشـتر و تقویـت مؤسسـات کمـک کنـد (به‌عنـوان مثـال، برنامـه‌ی مرکـز عملیـات امنیـت اطلاعـات[2] نمونـه‌ی خوبـی در خصـوص چگونگـی ایجـاد روابط بین کارشناسـان از جوامـع مختلف اسـت).

۵-۶- جلسـه‌ی اصلـی طرح‌هـای منطقـه‌ای و ملـی انجمـن حکمرانـی اینترنـت؛ حفاظـت و تقویت اصـول اصلی یـک اینترنت قابـل اعتمـاد[3] (از ۷:۳۰ تـا ۸)

۱) در ایـن جلسـه بـه دو موضـوع اصلی پرداخته شـد: نخسـت اصول اصلی

1. International forums such as the Internet Engineering Task Force (IETF).
2. Information Security Operations Center.
3. (NRIs Main Session) Safeguarding and strengthening the core principles of a trusted internet.

یـک اینترنـت قابـل اعتمـاد و دوم خطمشـی و ابـزار فنـی که می‌توانـد برای پشـتیبانی از اصـول اصلـی بـه‌کار گرفته شـود. از طرح‌های منطقـه‌ای و ملی انجمـن حکمرانـی اینترنـت دعـوت شـد تـا نظـرات و تجربیـات خـود را بـه اشـتراک بگذارند.

۲) چندیـن طـرح منطقـه‌ای و ملـی بیـان کردنـد کـه پـر کـردن شـکاف دیجیتـال پیش‌شـرط بحـث اعتماد اسـت. بـرای انجمـن حکمرانـی اینترنت منطقـه‌ای آفریقـای شـمالی، ایـن به‌معنـای منحصربه‌فـرد بـودن اینترنـت و ویژگـی فرامرزی آن، دسترسـی و اسـتفاده از زیرسـاخت آن و بـاز بودن و در دسـترس بـودن محتـوای آن اسـت. انجمـن حکمرانـی اینترنـت کارائیب بر اصـول دسترسـی، سـودمندی و فراگیـر بودن تأکیـد کرد. انجمـن حکمرانی اینترنـت آسیا-اقیانوسـیه اضافـه کـرد کـه اکثـر کسـانی کـه هنـوز آنلایـن نیسـتند بـه انگلیسـی صحبـت نمی‌کننـد و از تلاش‌هـای بیشـتری بـرای معرفـی چندزبانگـی (به‌عنوان‌مثـال، کارگـروه کاری پذیـرش جهانـی از نظر نـام دامنـه) و محتـوا بـه زبان‌هـای داخلـی دعـوت کـرد. انجمـن حکمرانـی اینترنـت نیجریـه بـر نیاز بـه تأمل و محافظـت از زبان‌هـا و هویت‌های محلی تأکیـد کـرد. شـرکت‌کنندگان در ایـن نشسـت همچنیـن در مـورد اتصـال حداکثـری، دسترسـی و مقرون به صرفه بـودن، به‌ویژه در مناطق روسـتایی، صحبـت کردنـد. ایـن نگرانی مطرح شـد کـه چندپارگی اینترنـت می‌تواند بر همـه‌ی سـرویس‌ها و قابلیـت همکاری آن‌ها تأثیـر بگذارد و این اصـول را در معـرض خطـر قـرار دهد.

۳) شـرکت‌کنندگان دسترسـی بـه اینترنـت را جـزء حقوق بشـر دانسـتند. چندیـن طـرح منطقـه‌ای و ملـی ایـن نظر را داشـتند کـه احترام بـه حقوق بشـر یکـی از اصـول اصلـی یـک اینترنت قابـل اعتماد اسـت. این شـامل، اما

نـه محـدود بـه، حفاظت از حریم خصوصـی (به‌ویژه برای جوانـان)، حمایت از مصرف‌کننـده، اشـتغال دیجیتال، آزادی بیان و دسترسـی به اطلاعات اسـت. به‌عنـوان موانع اصلی، شـرکت‌کنندگان نظـارت، جمع‌آوری و سوءاسـتفاده از داده‌هـای شـخصی (ازجملـه برای و توسـط هـوش مصنوعی) و سوءاسـتفاده از قـدرت توسـط دولت‌هـا، ماننـد تحریـک سـخنان نفرت‌انگیـز یـا تعطیلـی اینترنـت را شناسـایی کردند.

۴) تعدادی از اصول اصلی مربوط به حکمرانی اسـت. برای انجمن حکمرانی اینترنـت هلنـد، اصـول شـامل حاکمیت قانـون و انصـاف و مسـئولیت‌پذیری (هـم بـرای بخـش دولتـی و هـم بـرای شـرکت‌ها) اسـت. انجمـن حکمرانی اینترنـت جوانـان بـر اهمیـت مشـارکت جوانـان در سیاسـت‌گذاری تأکیـد کـرد کـه توسـط بسـیاری از شـرکت‌کنندگان نیز مجـدداً تأیید شـد. انجمن حکمرانـی اینترنـت کلمبیـا همچنین بـه اهمیت یـک اکوسیسـتم حکومتی قابـل اعتمـاد و فراگیر اشـاره کرد.

۵) چندیـن اصـل اصلـی مرتبـط با امنیـت و ایمنی نیز تشـریح شـد، مانند محرمانگـی (بـه خطـر افتادن توسـط راه‌های مخفـی و تلاش برای شکسـتن رمزگـذاری)، حفاظـت از داده‌هـا (بـه چالش کشیده‌شـده توسـط نقض مکرر و گسـترده‌ی داده‌ها)، امنیت شـبکه‌ها و زیرسـاخت‌ها و شـفاف و قابل‌اعتماد بـودنِ الگوریتم‌هـا (به‌ویـژه مربـوط بـه هـوش مصنوعـی). در رابطه بـا ایمنی آنلایـن، شـرکت‌کنندگان بـر محافظـت از کـودکان و زنـان جـوان در برابـر اطلاعـات مضـر و خطرنـاک، سـخنان نفرت‌انگیـز و خشـونت و خـودآزاری و خودکشـی تأکیـد کردند.

۶) چندیـن طـرح ملـی و منطقـه‌ای نیـز تجربیـات و ایده‌هایـی را در مـورد این‌کـه چگونـه می‌تـوان از طریـق ابزارهـای فنـی و سیاسـتی،

آن اصول را پشتیبانی کرد، به اشتراک گذاشته شد. دو ابزار آنلاین جالب توسط انجمن حکمرانی اینترنت هلندی به اشتراک گذاشته شد: اینترنت‌دات‌ان‌ال «internet.nl» که یک پلتفرم منبع‌باز برای اجرای استانداردهای امنیتی است و پلتفرم نومورنسم «No More Ransom» که کلیدهای زیادی را برای باز کردن قفل فایل‌های ضبط‌شده توسط باج‌افزار ارائه می‌دهد.

۷) در رابطه با تقویت فرایندهای چندذی‌نفعی، بسیاری از ابتکارهای ملی و منطقه‌ای در حال حاضر اصول اصلی انجمن حکمرانی اینترنت را پذیرفته‌اند. افزایش آگاهی و توسعه‌ی ظرفیت‌ها در بین ذی‌نفعان، یکی دیگر از مکانیسم‌های مهم است. انجمن حکمرانی اینترنت ایتالیا، سیاست‌گذاران را در بحث در خصوص پیامدهای ملی مقررات نوظهور اتحادیه‌ی اروپا، مانند قانون خدمات دیجیتال، مشارکت می‌دهد. متخصصان رسانه (به‌عنوان ناظم یا شرکت‌کننده) و برای گسترش پوشش رسانه‌ای، همچنین انجمن حکمرانی اینترنت بنگلادش، از مدرسه‌ی ملی مدیریت اینترنت حمایت کرده‌اند. انجمن حکمرانی اینترنت هلند از مجمع جهانی تخصص سایبری پشتیبانی می‌کند. با این حال، شرکت‌کنندگان تأکید کردند که از انجمن حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲ بیشتر باید در زمینه‌ی آگاهی از انجمن حکمرانی اینترنت جهانی و ملی در سطوح ملی بهره گرفته شود.

۸) با توجه به مکانیسم‌های خط‌مشی، انجمن حکمرانی اینترنت ایتالیا منشور حقوق اینترنت را برای هر کشور عرضه می‌کند و خواستار ادغام آن در سراسر سیاست‌های ملی است. انجمن حکمرانی اینترنت کارائیب (انجمن حکمرانی اینترنت) استراتژی‌های دیجیتال، اقتصادهای دیجیتال،

مقـررات مخابراتـی و مسـائل زیسـت‌محیطی (کـه بـرای کشـورهای در حال توسـعه‌ی جزیـره‌ای کوچـک مرتبـط اسـت) را مـورد بحـث قـرار می‌دهـد. همچنیـن «چارچـوب خط‌مشـی حاکمیـت اینترنـت کارائیـب» (اکنـون در ویرایـش سـوم آن قـرار دارد) را منتشـر می‌کنـد کـه تلاش‌هایـی بـرای هماهنـگ کـردن سیاسـت‌های منطقـه‌ای را مسـتند می‌کنـد. از طریـق اتحادیـه‌ی مخابـرات کارائیـب، انجمن حکمرانـی اینترنت مؤسسـات عمومی منطقـه را شـرکت می‌دهـد و هماهنگـی منطقـه‌ای را بیـن چندیـن انجمـن حکمرانـی اینترنـت ملـی در دریـای کارائیـب فراهـم می‌کنـد. همچنیـن از انجمن حکمرانی اینترنت‌ها در سـایر کشـورهای در حال توسـعه‌ی جزیره‌ای کوچـک[1] در سراسـر جهـان نیـز پشـتیبانی می‌کند.

۹) شرکت‌کنندگان به طرح‌های ملی و منطقه‌ای پیشنهاد کردند که در فرایندهای بین‌المللی نیز فعال‌تر باشند؛ از جمله از طریق ارائه‌ی کمک به قرارداد جهانی دیجیتال و فرایند نشست جهانی جامعه‌ی اطلاعاتی پلاس ۲۰.[2]

۵-۷- کاهـش نتایـج متفاوت بـا ابزارهای سـلامت دیجیتـال[3] (از ۸:۱۵ تـا ۹:۱۵)

۱) در طـول همه‌گیـری کووید-۱۹، جـذب خدمـات سـلامت دیجیتـال افزایـش یافـت. ایـن جـذب هـم به‌دلیـل ضـرورت شـرایط و هـم بـا کمک‌هزینه‌هـای ویـژه، ماننـد اعـلام وضعیـت اضطـراری بهداشـت عمومـی در ایالات‌متحـده، کنـار گذاشـتن محدودیت‌هـای قانونـی بـرای جلوگیـری از جـذب و اسـتفاده از روش‌هـای مختلـف سـلامت دیجیتـال، انجـام شـد. با کاهـش تهدیـد همه‌گیـری، اسـتفاده از ابزارهـای سـلامت دیجیتـال از اوج سـطح همه‌گیـری کاهش‌یافتـه اسـت؛ امـا همچنـان بالاتـر از سـطح قبـل از

1. Small island developing countries (SIDS).
2. The WSIS+20 process.
3. Reducing disparate outcomes with digital health tools.

همه‌گیری است. در این جلسه، بحث بر اساس دو سال تجربه در ترسیم راهی برای آینده‌ی سلامت دیجیتال است.

۲) توسعه‌ی مراقبت‌های بهداشتی دیجیتال زمینه‌ی بازی برابر برای بسیاری از افراد را ایجاد می‌کند که از سیستم سلامت فیزیکی بی‌بهره می‌مانند. از بیماران در مناطق روستایی گرفته تا مبتلایان به بیماری‌های نادر و پیچیده. بیماران را قادر می‌سازد تا زمانی که پزشکان و بیمارستان‌ها در نزدیکی در دسترس نیستند، مراقبت‌های بهداشتی پیدا کنند. این طریق راحت‌تر است و به صرفه‌جویی در زمان رفت‌وآمد و دوره‌ی انتظار بیماران کمک می‌کند. این امکان تداوم مراقبت را فراهم می‌کند و بیماران را قادر می‌سازد در صورت نقل مکان بیماران یا پزشکان، به‌جای دیگری و به همان ارائه‌دهنده مراجعه کنند. همچنین قابلیت همکاری داده‌های سلامت را فراهم می‌کند و از اتلاف زمان در موارد اضطراری که سوابق بیمار می‌تواند تشخیص را تسریع کند، جلوگیری می‌کند.

۳) بیان شد که مراقبت‌های بهداشتی دیجیتال یک پیروزی بزرگ به‌ویژه برای مسائل مربوط به‌سلامت روان است. تحقیقات ثابت می‌کند که کیفیت خدمات بین روان‌درمانی آنلاین و حضوری قابل مقایسه است. روان‌درمانی آنلاین مزیت دیگری از ناشناس ماندن می‌دهد؛ زیرا بیماران مجبور نیستند برای ملاقات با پزشک به ساختمان بروند. حتی مردم مناطق حومه‌ی شهر و روستا را قادر می‌سازد به خدمات بهداشت روان دسترسی داشته باشند.

۴) با این حال، چالش‌های متعددی گریبان‌گیر حرکت مراقبت‌های بهداشتی از حضوری به آنلاین است. دسترسی به‌دلیل کمبودهای مربوط به زیرساخت‌ها مانند دسترسی ناقص به اینترنت و کمبود برق

در مکان‌هـای دورافتـاده، به‌خطـر افتـاده اسـت. نگرانی‌های مربـوط به حریم خصوصـی و ایمنـی داده‌هـای محرمانـه‌ی بیمـار بایـد بـرای کاهـش خطـر آسـیب‌های داده‌ای موردتوجـه قـرار گیـرد. کیفیـت مراقبـت، قابـل مقایسـه بـا روش‌هـای پیشـرفته نیسـت. محدودیت‌های قانونـی موضـوع را پیچیده‌تر می‌کنـد؛ زیـرا مقـررات در مورد بسـیاری از مسـائل مـورد نیاز اسـت؛ به‌ویژه در خصـوص مطالبـات بیمه‌ی سـلامت.

۵) بـا افزایـش تعـداد ارائه‌دهنـدگان مراقبت‌هـای بهداشـتی دیجیتـال و برنامه‌هـای رفاهـی دیجیتـال، چالش‌هـا فـراوان اسـت؛ زیـرا همـه‌ی ابزارهـا و خدمـات از کیفیـت یکسـانی برخـوردار نیسـتند. این‌هـا به‌نـدرت از نظـر اثربخشـی و قابـل اعتمـاد بـودن ارزیابـی می‌شـوند. بنابرایـن، تلاشـی بـرای نهادینـه کـردن سـلامت دیجیتـال در سیسـتم سـلامت موجـود مـورد نیـاز اسـت. دسترسـی بـه اینترنـت و ابزارهـای مورد نیـاز مردم بـرای مراقبت‌های بهداشـتی باید وجود داشـته باشـد. ارائه‌ی اقدامات مناسـب امنیت سـایبری در تنظیمـات مراقبت‌هـای بهداشـتی، می‌توانـد بـه رفـع نگرانی‌هـای ایمنی و حفـظ حریـم خصوصـی کمـک کنـد. حصـول اطمینـان از مقـررات ویـژه می‌توانـد دسترسـی افراد دارای نقصان دسترسـی را تضمین کنـد. در نهایت، ترویـج سـواد سـلامت دیجیتـال به‌طوری کـه مـردم بتوانند به‌طـور هدف‌دار و مؤثـری در آن مشـارکت کننـد، ضروری اسـت.

۵-۸- مسـئولیت‌پذیری در سـاخت زیرسـاخت‌های شناسـه‌ی دیجیتـال[1] (از ۸:۴۵ تـا ۱۰:۱۵)

۱) زیرسـاخت‌های شناسـایی دیجیتـال به‌طـور فزاینـده‌ای توسـط دولت‌ها و بـرای ارائـه‌ی خدمـات عمومی ضروری اسـتفاده می‌شـود. در مـوارد خاص،

1. Accountability in building digital ID infrastructures.

مانند اوگاندا، یک شناسه‌ی دیجیتال برای دسترسی به بهداشت عمومی و آموزش ضروری می‌باشد که هم در کاهش فقر و هم برای بهبود معیشت لازم است. با این حال، در حالی که این سیستم‌ها قبلاً مستقر شده‌اند، با تقسیم نامشخص مسئولیت‌ها بین کنشگران خصوصی و عمومی، فقدان اجرا و تأخیر در فراگیری، مطلوب بودن آن‌ها در وهله‌ی اول به چالش کشیده می‌شود.

۲) تعهدات و مسئولیت‌پذیری کنشگران خصوصی، فراتر از اطمینان از راه‌اندازی و اجرای سیستم‌های شناسه‌ی دیجیتال نامشخص است. اجرا اغلب توسط کنشگران خصوصی مستقر در اروپا و آمریکای شمالی، بدون بررسی عواقب حقوق بشری آن، انجام می‌شود. به‌خصوص مشکل‌ساز است که غول‌های فضای سایبر جهانی مانند گوگل یا فیس‌بوک وارد این مشارکت شوند. دولت به‌عنوان مصرف‌کننده‌ی سیستم‌های شناسه‌ی دیجیتال، از موقعیت منحصربه‌فرد قدرت بر مردم و حتی خشونت از طریق پلیس و همچنین در ارائه‌ی خدمات اجتماعی، برخوردار است. این انحصار از طریق سیستم‌های شناسه‌ی دیجیتال اجباری که شهروندان نمی‌توانند از آن انصراف دهند، افزایش می‌یابد.

۳) سیستم‌ها اغلب برای حذف گروه‌های جمعیت طراحی می‌شوند. اگر شخصی داده‌های بیومتریک و مستندات مناسب برای شناسه‌ی دیجیتال ارائه نکند، عملاً از خدمات دولتی، اعم از آموزش، مراقبت‌های بهداشتی یا مهاجرت محروم می‌شود. به‌خصوص در مورد تحرکات مرزی، پدیده‌ای که در آفریقا بسیار رایج است، گروه‌های بزرگی از افراد آسیب‌پذیر در معرض خطر هستند. این جوامع در طول تاریخ از حاشیه‌نشینی و دسترسی ناکافی به منابع رنج می‌برند.

۴) دسترسـی بـرای شناسـه‌های دیجیتـال نیـز مشکل‌سـاز اسـت. بخـش کثیـری از مـردم، به‌ویژه در مناطق روسـتایی و کشـاورزی، فاقـد اتصال برای ایجـاد شناسـه هسـتند، امـا بـا مسـائل سـاده‌تری ماننـد ناتوانـی در ارائـه‌ی اثرانگشـت، به‌دلیـل تأثیـر کار سـخت کشـاورزی بـر دسـتان خـود، مواجـه هسـتند. ایـن موضـوع زمانـی پیچیده‌تـر می‌شـود کـه شناسـه‌های دیجیتال بـا دسترسـی بـه بودجـه‌ی دولتی در هـم می‌آمیزند یـا زمانی که شـهروندان قـادر بـه ارائـه‌ی بیومتریـک بـرای بانـک‌داری تلفـن همـراه بـرای دریافـت کمک‌هـای اجتماعـی نیسـتند و از کمک‌هـای اجتماعـی محـروم می‌گردند.

۵) در این نشسـت تخصصی بیان شـد که اسـتفاده از شناسـه‌های دیجیتال به‌عنوان یک فناوری پیشـرفته، اغلب بسـیار دور از واقعیت زندگی و نیازهای مـردم اسـت. در عـوض، آن‌هـا تمایـل دارنـد خطرات کنتـرل و سـلطه را که قبـلاً بـا بوروکراسـی و طبقه‌بنـدی افـراد در دوران اسـتعمار آغـاز شـده بود، بازتولیـد کنند. اشـاره شـد که اسـتفاده از شناسـه‌های دیجیتال بـرای تأمین اجتماعـی، به‌انـدازه‌ی کافـی متمایـز از اسـتفاده بـرای امنیـت ملـی نیسـت. یکـی از بی‌مبناتریـن اسـتثناها برای محـدود کردن حقوق بشـر، بحث امنیت اسـت کـه امـکان دسترسـی بیش‌ازحـد بـه شناسـه‌های دیجیتـال را فراهـم می‌کنـد. در اروپا، فشـار برای شناسـه‌ی دیجیتـال به دنبـال دوره‌ی گذراندن کوویـد اسـت و ایـن خطـر ایجـاد می‌شـود کـه داده‌هـای مختلف، سـلامت، مالـی و شـخصی به‌انـدازه‌ی کافـی از هم جدا نشـده باشـند.

۶) بـرای سیسـتم‌های شناسـه‌ی دیجیتـال چـه چیـزی لازم اسـت؟ اول، فرایندهـای بررسـی حقـوق بشـر بایـد اجبـاری باشـد و حداقـل آسـتانه‌ی حفاظـت از هویـت بایـد توسـط قوانیـن بین‌المللـی و ملـی تعییـن شـود. از آن‌جـا کـه شناسـه‌ی دیجیتال یـک فنـاوری اسـتفاده‌ی دوگانه اسـت، معیار

و سنجه‌ی بین‌بخشی، به‌عنوان‌مثال بین سلامت یا امنیت عمومی، باید واضح‌تر باشد که چه داده‌های خصوصی واقعاً برای کدام هدف عمومی مفید است. این بدان معناست که ثانیاً، نیت و هدف سیستم باید روشن گردد. یک پارلمان باید صدای نظارتی قوی در عقب راندن و تضمین رعایت حقوق بشر داشته باشد. حصول اطمینان از عدم تبعیض از طریق مفاد قانونی خاص برای اطمینان از این‌که افراد ذیل چتر حمایتی خدمات عمومی و اجتماعی گنجانده می‌شوند، مفید خواهد بود؛ حتی اگر ترجیح دهند از شناسه‌ی دیجیتال خود استفاده نکنند. سوم، روایت نقض حریم خصوصی از طریق قریب‌الوقوع شناسه‌های دیجیتال ممنوع گردد. در نهایت، مشارکت بیشتر مردم برای شناخت نیازهای آن‌ها مورد نیاز است. شناسه‌های دیجیتال در حال حاضر یک بازی پینگ‌پنگ بین کنشگران خصوصی و عمومی است که شهروندان را در میانه و بی‌صدا می‌گذارد.

۵-۹- پرداختن به حریم خصوصی کودکان و برنامه‌های آموزش آنلاین [1] (از ۸:۴۵ تا ۱۰:۱۵)

۱) بر اساس گزارش تحقیقی جدید دیده‌بان حقوق بشر، اکثر برنامه‌های کاربردی آموزش آنلاین یا فناوری آموزشی که برای اطمینان از آموزش در کلاس درس از خانه استفاده می‌شود، منافع و حقوق حریم خصوصی کودکان را برای اهداف غیرمرتبط با آموزش آن‌ها نقض می‌کند. این گزارش فناوری آموزشی (آموزش آنلاین) مورد تأیید ۴۹ دولت را برای آموزش کودکان در طول همه‌گیری کووید-۱۹ تجزیه‌وتحلیل می‌کند. شرکت‌کنندگان در جلسه موافقت کردند که حمایت دولت‌ها از اکثر

1. Addressing children's privacy and edtech apps

ایـن پلتفرم‌هـای یادگیـری آنلایـن، حریم خصوصی کـودکان و سـایر حقوق کـودکان را به‌خطـر می‌انـدازد.

۲) در نظـر گرفتـن داده‌هـای دانش‌آموزی کـودکان به‌عنوان یـک دارایی، تا حـد زیـادی غیرقانونی اسـت و به‌نظر می‌رسـد شـرکت‌های فناوری آموزشـی (آمـوزش آنلایـن) از آن اسـتفاده کرده‌انـد. اکثـر پلتفرم‌هـای آمـوزش آنلاین معمـولاً در تبلیغـات، بـه شـرکت‌های شـخص ثالـث داده‌هـای کـودکان را ارسـال کـرده یا اجازه‌ی دسترسـی به آن‌هـا را داده‌اند. آن‌ها بـه الگوریتم‌های پیچیـده‌ی شـرکت‌های فنـاوری تبلیغـات (فناوری آموزشـی) ایـن فرصت را دادنـد تـا کـودکان را نمایـه، تجزیه‌وتحلیـل و ردیابـی کننـد تـا پیش‌بینـی کننـد کـه کـودک در آینده چـه‌کاری انجـام می‌دهـد و چگونه ممکن اسـت تحـت تأثیـر قـرار گیـرد. کارشناسـان تأییـد کردند کـه برخـی از محصولات آمـوزش آنلایـن، کـودکان را بـا تبلیغات رفتـاری هدف قـرار می‌دهند و خطر تأثیرگـذاری بـر عقایـد و باورهـای آن‌هـا را در برهـه‌ای از زندگی‌شـان کـه در معـرض خطـر بـالای مداخلـه و سوءاسـتفاده هسـتند، می‌کننـد. از ۱۶۳ محصـول فنـاوری آموزشـی بررسی‌شـده، ۱۴۵ عـدد (۸۹%) از آن‌ها، به نظر می‌رسـد کـه در روش‌هـای داده‌ای کـه حقـوق کـودکان را در معـرض خطـر قـرار می‌دهـد و کـودکان را تحـت نظر دارنـد، در اغلب موارد بـدون رضایت و آگاهـی کـودکان یـا والدین آن‌ها، مشـارکت داشـته‌اند.

۳) اکثـر محصـولات فنـاوری آموزشـی بدون هیـچ هزینه‌ی مالی مسـتقیم و در ازای تأییـد و اطمینـان از پذیـرش گسـترده‌ی آن‌هـا در طـول تعطیلـی مـدارس به‌سـبب کووید-۱۹، بـه دولت‌هـا ارائـه شـد. ازایـن‌رو، دولت‌هـا اسـتفاده از محصـول فنـاوری آموزشـی را بـرای دانش‌آمـوزان و معلمـان اجبـاری می‌کننـد و انصـراف را غیرممکـن می‌کننـد؛ زیرا ایـن به‌معنای عدم

حضور در مدرسه است.

۴) بر اساس این حقایق، شرکت‌کنندگان در جلسه در مورد اقدامات لازم برای حمایت از حقوق کودکان به‌صورت آنلاین، بیاناتی داشتند.

۵) یک راه‌کار برای کودکانی که داده‌های آن‌ها توسط فناوری آموزشی در طول همه‌گیری جمع‌آوری‌شده است و در معرض خطر سوءاستفاده و بهره‌کشی قرار دارند، موردنیاز است. دولت‌ها باید ممیزی‌های حریم خصوصی داده‌ها را در فناوری آموزشی تأییدشده برای یادگیری کودکان انجام دهند و آن‌هایی را که در این ممیزی‌ها معیوب بوده‌اند، حذف کنند و فوراً، مدارس، معلمان، والدین و کودکان آسیب‌دیده را مطلع و راهنمایی کنند تا از جمع‌آوری و سوءاستفاده‌ی بیشتر از داده‌های کودکان جلوگیری کنند.

۶) تصویب قوانین حفاظت از داده‌های ویژه‌ی کودک که به تأثیرات قابل توجه جمع‌آوری، پردازش و استفاده از داده‌های شخصی کودکان بر حقوق آن‌ها می‌پردازد، باید در سطح جهانی برای هر کشوری انجام شود.

۷) ممنوعیت تبلیغات رفتاری برای کودکان و ممنوعیت ایجاد پروفایل کودکان باید اجرا شود. منافع تجاری و تبلیغات رفتاری نباید زمینه‌های مشروعی برای پردازش داده‌ها تلقی شوند که بر منافع کودک یا حقوق اساسی آن‌ها غلبه می‌کنند.

۸) کارشناسان به این نتیجه رسیدند که تغییرات فنی برای جلوگیری از ردیابی کودکان را می‌توان به‌راحتی اجرا کرد. بسیاری از آن‌ها نیازی به بودجه ندارند. اغلب این موضوع درخواست از یک شرکت برای تغییر یک خط کد است تا مطمئن شود که داده‌های موقعیت مکانی کودکان

را بـه‌روش خاصـی ردیابی نمی‌کند یـا آن داده‌ها را با تبلیغ‌کنندگان شـخص ثالـث به اشـتراک نمی‌گـذارد. این‌ها در واقع چیزهای بسـیار آسـان و خاصی هسـتند کـه یـک مقرره‌گـذار می‌توانـد یـک شـرکت را ملـزم به انجـام آن‌ها کنـد و اجـرای آن‌ها به‌راحتی قابل‌بررسـی اسـت.

۵-۱۰- جلسـه‌ی اصلـی: پرداختـن بـه فناوری‌هـای پیشـرفته از جملـه هـوش مصنوعـی[1] (از ۸:۴۵ تـا ۱۰:۱۵)

۱) هـوش مصنوعـی به‌طـور فزاینـده‌ای اقتصـاد و جامعـه‌ی مـا را شـکل می‌دهـد. اسـتقرار الگوریتم‌هـای هـوش مصنوعی از بسـیاری جهـات زندگی مـا را آسـان‌تر می‌کنـد، امـا ایـن فناوری‌هـا بـا مشـکلاتی همـراه هسـتند. عمدتـاً تصمیم‌گیـری الگوریتمـی می‌توانـد منجـر بـه سـوگیری همـراه بـا تعصـب، تبعیـض، کلیشـه‌های مضـر و نابرابـری اجتماعـی گسـترده‌تر شـود. ایـن در حالی اسـت که سیسـتم‌های مبتنـی بر هوش مصنوعی ممکن اسـت خطراتـی را بـرای حریـم خصوصی، حفاظـت از مصرف‌کننده یـا حتی ایمنی انسـان ایجـاد کنند.

۲) اعضـای میزگـرد ایـن موضـوع را مطـرح کردند کـه هنوز بر سـر تعریف هـوش مصنوعـی، حداقـل از نظـر چارچوب‌هـای قانونـی، اتفاق‌نظـر وجـود نـدارد. در حالـی کـه بسـیاری از کشـورها فکـر می‌کنند که اصطـلاح «هوش مصنوعـی» بایـد بـرای سیسـتم‌های تصمیم‌گیری کامـلاً خـودکار اختصاص داده شـود، به‌عنـوان مثـال، در مقـررات آمریـکای لاتیـن چنیـن نیسـت. درنتیجـه، اجـرای مقرراتـی کـه تعریـف دقیقـی از هـوش مصنوعـی در نظـر می‌گیرنـد، ممکـن اسـت شـهروندان بسـیاری از کشـورها را شـامل نشـود. لـذا زمینـه و حفاظـت و جایـگاه بـرای آن‌هـا تعریـف نمی‌شـود. ایـن بازتابی

1. Main session: Addressing advanced technologies, including AI.

از موضوع عمیق‌تر به‌سبب عدم مشارکت کشورهای جنوب جهان در گفتگوهای مربوط به اخلاق هوش مصنوعی است.

۳) این مشکل نه‌تنها از منظر حقوقی قابل توجه است، بلکه از جنبه‌ی توسعه‌ی فناوری نیز منعکس می‌شود. در استقرار سیستم‌های ترکیبی که بر همگرایی بین انسان و ماشین تمرکز دارند، نیاز به درک گسترده‌تری از آن‌چه منابع هوش انسانی را تشکیل می‌دهند، وجود دارد. تقاضای مبرمی برای گنجاندن از کشورهای جنوب جهان وجود دارد که در آن‌ها سیستم‌های هوش مصنوعی پیاده‌سازی می‌شوند، اما جمعیت آن‌ها در ساخت یا ممیزی سیستم‌های مذکور شرکت نمی‌کنند. سیستم‌های هوش مصنوعی توسعه‌یافته در کشورهای شمال جهان و برای آن‌ها لزوماً نیازهای خاص شرایط و اوضاع‌واحوال را درجاهای دیگر برطرف نمی‌کنند. این امر سناریوی وابستگی و نابرابری بین مناطق را عمیق‌تر می‌کند. اعضای هیأت‌رئیسه همچنین نیاز فوری به آموزش شهروندان در زمینه‌ی سواد فناوری را تأیید کردند تا بتوانند نظری داشته باشند و در توسعه و ممیزی سیستم‌های هوش مصنوعی که مستقیماً بر زندگی آن‌ها تأثیر می‌گذارد، مشارکت کنند.

۴) با توجه به نیاز به پرداختن بیشتر، در طول دو سال گذشته، تلاش‌هایی برای دستیابی به یک توافق الزام‌آور جهانی برای تنظیم هوش مصنوعی صورت گرفته است. با این حال، اعضای میزگرد در مورد امکان دستیابی به یک توافق الزام‌آور جهانی که همه‌ی ذی‌نفعان را راضی کند یا حداقل نه در یک مرحله، بلکه در چندین مرحله اتفاق بیافتد، ابراز تردید کردند. مذاکرات چندجانبه به‌خوبی انجام شد، اما زمان بسیار طولانی می‌طلبد. همچنین، آن‌ها معمولاً به‌جای تقویت آن‌چه همه

می‌خواهنـد بـا هـم بـه آن برسـند، نسـخه‌ای ضعیـف از آن‌چـه هیچ‌کـس با آن مخالـف نیسـت، تولیـد می‌کنند. چون روی نسـخه‌ی عالـی نمی‌توانند به توافـق برسـند؛ به‌عنـوان راه‌حلـی بـرای ایـن مشـکلات، یک رویکـرد نیمه‌ی پاییـن بـه بـالا پیشـنهاد شـد که نیـازی به یـک توافـق الـزام‌آور نـدارد. این رویکـرد مسـتلزم مراحـل مختلفی اسـت کـه در آن ابتدا، توافقات در سـطح منطقـه‌ای ایجـاد می‌شـود و سـپس رابطه‌هـای مختلـف بـرای همکاری‌هـای فرامـرزی، محصـول یـا انتقـال دانـش، تعریف می‌شـوند.

۵) شـورای اروپـا، یعنـی یـک سـازمان بیـن دولتی با ۴۶ کشـور عضـو، در حـال حاضر بـر روی توسـعه‌ی چارچوب‌هـای قانونی برای توسـعه‌ی اخلاقی و اسـتفاده از هـوش مصنوعـی، کار می‌کنـد. طبیعتـاً قوانیـن زیـادی در این زمینـه صـادر شـده اسـت کـه قبـلاً وجـود نداشـته اسـت. امـا شـورای اروپا معتقـد اسـت کـه در تفسـیر ایـن مقـررات، شـکاف‌هایی وجـود دارد و بـه مجموعـه‌ای از ابزارهـای تکمیلی برای تضمین اسـتفاده‌ی منصفانه و اخلاقی از سیسـتم‌های هـوش مصنوعـی نیـاز اسـت. بایـد یـک سـند قانونـی وجود داشـته باشـد که اصول راهنمای اساسـی را برای طراحی، توسـعه و اسـتقرار سیسـتم‌های مبتنـی بـر هـوش مصنوعـی ایجـاد کنـد. شـرکت‌های بخـش خصوصـی نیـز به‌طـور فزاینـده‌ای از ابزارهایـی اسـتفاده کننـد تـا ممیـزی بـرای تعصب و سـوگیری متعصبانـه را اعمال کنند و درک بهتـری از نحوه‌ی عملکـرد الگوریتم‌هایشـان بـرای مخاطبانشـان ممکن سـازند.

۵-۱۱- تسلط و حکمرانی هوش مصنوعی و فناوری‌های آموزشی: تحول آموزش[1] (از ۹:۳۰ تا ۱۰:۳۰)

۱) در این کارگاه، پیامدهای منفی دیجیتالی شدن سیستم‌های آموزشی با تأکید بر سیستم‌های فناوری آموزشی یکپارچه با هوش مصنوعی، مورد بحث قرار گرفت. همچنین توصیه‌های سیاستی و راه‌هایی را ارائه کرد که از طریق آن‌ها سایر ذی‌نفعان می‌توانند برای کاهش اثرات ریسک‌های مرتبط، مجهزتر شوند.

۲) در این گفتگو، خطرات ناشی از فرایندهای تدریس و یادگیری در کلاس درس بررسی شد و مسائل مربوط به شکل دادن رفتارهای یادگیرنده توسط ابزارهای دیجیتال مورد بررسی قرار گرفت. در این‌جا، مهم نقش مسلطی است که آزادانه به زیرساخت‌های خصوصی داده می‌شود و برای فعالیت در فضای آموزش، از صلاحیت کافی برخوردار نیستند. سپس گفتگو به کمبود ظرفیت در کشورهای حوزه‌ی کارائیب و آفریقا برای کمک هدف‌دار و مؤثر به بحث‌های سیاستی در مورد مسائل دیجیتال، تبدیل شد. تا همین اواخر، سواد دیجیتالی کلیدی، مانند تمایل دیجیتالی انتقادی و آمادگی خواندن انتقادی در برنامه‌های آموزشی مهارت‌های دیجیتال، وجود نداشت. این شکاف‌ها در چندین شاخص دیجیتال، مانند ساعت مهارت جهانی، ثبت شده‌اند و به شکاف دیجیتالی شمال-جنوب کمک می‌کنند. آن‌ها نه‌تنها بخش قابل‌توجهی از جمعیت جهان را از گفتگو کنار می‌گذارند، بلکه از نظر دیدگاه‌های مختلف، در مورد بهترین نحوه‌ی اداره‌ی فناوری‌های هوش مصنوعی نیز غافل می‌شوند.

۳) با افزایش حملات سایبری به مؤسسات آموزشی، ما در حال حاضر شاهد تأثیر استفاده از فناوری‌های فناوری آموزشی در مدارس

[1] Governing AI & education technologies: Transforming education

هســتیم. در عیــن مقاومــت در برابــر فنــاوری آموزشــی، بــا افزایــش ایــن حــوادث نشــت داده‌هــای حیاتــی افزایــش می‌یابــد و دســتاوردهایی را کــه فنــاوری آمــوزش آنلایــن می‌توانــد بــه ارمغــان بیــاورد، تضعیــف می‌کنــد. مــا همچنیــن بایــد تأثیــرات آتــی ایــن نشــت‌ها را بــر اشــتغال و رفــاه عمومــی فرزندانمــان در نظــر بگیریــم.

۴) به‌طورکلــی، نیــاز بــه ارزیابــی انتقــادی فــن جبرگرایــی، پلتفرم‌ســازی و داده‌ســازی آمــوزش وجــود دارد؛ زیــرا تصمیم‌گیرنــدگان در آمــوزش ارزیابــی می‌کننــد کــه چگونــه ابزارهــای هــوش مصنوعــی یکپارچــه شــده‌اند و چگونــه می‌تواننــد در درازمــدت بــر یادگیرنــدگان تأثیــر بگذارنــد. دولت‌هــا همچنیــن بایــد اســتانداردها و دســتورالعمل‌هایی را بــرای طراحی و اســتقرار ابزارهــای فنــاوری آموزشــی در مــدارس تعییــن کننــد. شــرکت‌های فنــاوری آموزشــی بایــد مجــوز فعالیــت داشــته باشــند، مشــمول مقــررات مناســب باشــند و جزئیــات دقیقــی را در مــورد اســتفاده از داده‌هــای جمع‌آوری‌شــده ارائــه کننــد. مدیــران مــدارس بایــد سیســتم‌هایی را بــرای اطمینــان از شــفافیت و پاســخ‌گویی در طــول فراینــد نظــارت، بــه‌کار گیرنــد و قبــل از اســتفاده از ایــن فناوری‌هــا، نظــرات و دیدگاه‌هــای کارکنــان فنــی را جویــا شــوند. همچنیــن بایــد آگاهــی عمومــی در مــورد تعهــدات و تصــورات نادرســت مرتبــط بــا ایــن فناوری‌هــا وجــود داشــته باشــد. ترویــج مشــارکت مدنــی، شــهروندی دیجیتــال و هــوش مصنوعــی بــرای همیشــه باید تشــویق شــود و مهم‌تــر از همــه، فراگیــران بایــد بــرای پیوســتن بــه بحــث حاکــم بــر ایــن فناوری‌هــا و موضــوع گســترده‌تر حکمرانــی اینترنــت، مجهــز شــوند.

۵-۱۲- ساختن دنیای دیجیتال امن و قابل اعتماد برای همه‌ی کودکان [1] (از ۱۱:۱۵ تا ۱۲:۱۵)

۱) در این جلسه بحث شد که چگونه می‌توان مراقب کودکان و جوانان آنلاین بود و چگونه آن‌ها را قادر ساخت تا فرصت‌ها، خلاقیت و سرگرمی بیشتری داشته باشند و در عین حال، مطمئن بود که در این محیط ایمن هستند.

۲) یکی از پروژه‌های ارائه‌شده، آمازون کیدز [2] است که تجربیات محتوای مناسب برای کودکان را از طریق سرویس‌های مدیریت‌شده و فیلترشده ارائه می‌دهد. همچنین یک سرویس رسانه‌ی اشتراکی به نام آمازون‌کیدزپلاس وجود دارد که دارای محتوای کاملاً دست‌چین‌شده، از پیش غربال‌شده و فیلترشده است که والدین می‌توانند بیشتر آن را مدیریت کنند. کسانی که بر روی پلتفرم آمازون‌کیدز کار می‌کنند نیز به متخصصان در این فضا متکی هستند و با گروه‌هایی مانند مؤسسه‌ی ایمنی آنلاین خانواده، آزمایشگاه سلامت دیجیتال در بیمارستان کودکان بوستون و سایر گروه‌ها همکاری نزدیک دارند تا از تخصص موجود در هنگام ساخت این پلتفرم استفاده کنند و از آن استقبال کنند.

۳) ورودی‌ها و راهنمایی‌های جامعه‌ی گسترده‌تر سازمان چی‌کاس دات‌نت [3] ۲۵ سال است که برای بهبود رفاه کودکان در آمریکای لاتین کار می‌کند. آن‌ها شاهد تأثیر عظیم فناوری‌های دیجیتال بر حقوق کودکان بودند. با رشد دیجیتالی شدن، بسیاری از کودکان از فرصت‌های یادگیری و توسعه محروم می‌مانند.

1. Building a safe & trustworthy digital world for all children.
2. Amazon Kids.
3. Chicos.net

۵-۱۳- چگونـه می‌تـوان عدالـت داده‌ای را به‌طـور عملـی تحقق بخشـید؟[1] (از ۱۱:۱۵ تـا ۱۲:۱۵)

۱) عدالـت داده‌ای همچنیـن در مـورد بازپس‌گیـری دانـش مشـترک داده‌هـای اجتماعـی بـرای پیشـبرد حاکمیـت فـردی و جمعی اسـت (و تمام سـنگ‌بنای اجـلاس جهانـی در مـورد جامعـه‌ی اطلاعاتـی و دسـتور انجمـن حکمرانـی اینترنت سـازمان ملـل متحد -خودمختـاری اقتصادی و سیاسـی، توانایـی دنبال کردن راه‌های خودمختار- به توسـعه‌ی همین مسـأله گذشـته اسـت). در زمینـه‌ی آفریقا، عدالـت داده‌ها را می‌توان از منظـر بی‌عدالتی‌های گذشـته (نابرابری‌های سـاختاری عمیق) درک کرد کـه هنوز نحوه‌ی عملکرد فناوری‌هـا را منعکـس می‌کنـد.

۲) داده‌هـای بـاز ایـن ایـده اسـت کـه دسترسـی بـه داده‌هـا راهـی عالـی بـرای از بیـن بـردن قـدرت انحصـاری دارنـدگان کلان داده اسـت. این حالت اسـت کـه می‌توانـد مسـئولیت‌پذیری، کار مشـترک و فرصت‌هـای اقتصـادی بیشـتری را بـه ارمغان بیـاورد. با این حال، صرف دسترسـی بیشـتر به داده‌ها به‌تنهایـی نتایـج عادلانـه‌ای ایجاد نمی‌کنـد. مردم قابلیت‌هـا و منابع مختلفی بـرای بهره‌بـرداری از ایـن داده‌هـا دارنـد کـه به‌نفع کسـانی اسـت کـه جلوتر از همـه هسـتند. قـدرت تسـلط بـر داده‌هـا بایـد در اختیار کسـانی باشـد که آن را تولیـد می‌کننـد. نیـاز به حاکمیـت داده‌های جمعی و مشـارکتی وجود دارد تـا تـلاش کنـد برای شـناخت بیشـتر تأثیـرات جمعی/اجتماعـی داده‌ها اقـدام کند.

۳) جامعـه‌ی بین‌المللـی در مـورد حاکمیت داده‌هـا اجماع هنجـاری ندارد. عدالـت داده‌هـا تحت مکانیسـم‌های فعلـی که تمایـل به تـداوم موقعیت‌های مسـلط قـدرت دارنـد، امکان‌پذیـر نیسـت. هنجارهـا، فرایندهـا و اجمـاع

3. How can data justice be realised practically?

هنجـاری چندجانبه در این جنبه بسـیار مهم هسـتند. هـر چارچوب نظارتی بایـد به‌وضـوح منافـع را با سـه مفهـوم در ذهـن داشـته باشـد: برابری‌گرایی، زمینه‌سـازی تصمیم‌گیـری در قالـب فدرالیسـم و حقـوق اقتصـادی و عدالت توزیع‌شـده.

۴) اینترنـت به‌دلیـل در دسـترس بـودن روزافـزون مجموعـه‌ی داده‌هـای آنلایـن، امـکان تکامـل سیسـتم‌های هـوش مصنوعـی را فراهم کرد. مشـکل ایـن اسـت کـه آن‌هـا معمـولاً بـدون رضایـت جمـع‌آوری می‌شـوند و تمایل دارنـد به‌جـای نمایـش واقعیـت، وضعیـت موجـود و کلیشـه‌ها را منعکـس کننـد و مدل‌هـای هـوش مصنوعـی را آلـوده کننـد. بـا ایـن حـال، امـکانِ داشـتنِ مجموعـه‌ای از داده‌هـای منصفانـه نیـز وجـود دارد (به‌عنـوان مثال، جامعـه‌ی مائـوری در حـال سـاخت فناوری‌هـای زبـان و گفتـار اسـت که به آن‌هـا اجـازه می‌دهـد کنتـرل داده‌هـا را حفظ کننـد). برای دسـتیابی به این هـدف، اهـداف باید توسـط مـردم و برای مـردم تعیین و با هـدف ارتقای رفاه اجتماعـی مـورد تأکید قـرار گیرند.

۵) نیـاز بـه چارچوب‌های نظارتـی و اصولی وجود دارد کـه دولت را توانمند می‌سـازند و ابتکاراتـی را ماننـد آن‌چه در جامعه‌ی مائوری وجـود دارد، ترویج می‌کننـد. چالـش ایـن اسـت کـه ایـن امـر در فراینـد تصمیم‌گیـری عملـی شـود. برخی از راه‌حل‌های عملی ممکن اسـت شـامل فعالیت‌های مشـارکتی مشـورتی و سـایر مکانیسـم‌های مشـارکتی به‌صورت تمرینی و ابتدایی باشد؛ بسـته بـه این‌کـه نـوع تصمیمـی کـه گرفتـه می‌شـود چیسـت و چه کسـی تحـت تأثیـر قـرار می‌گیـرد. دولت‌ها موظـف هسـتند زیرسـاخت‌های داده را فراهـم کننـد و در عین حـال، تلاش کنند کـه جوامع بر داده‌هایـی که تولید می‌کننـد، نظارت داشـته باشـند. این سـاختار ممکن اسـت به انـواع مختلفی

از حکمرانـی نیـاز داشـته باشـد. به‌عـلاوه، یـک سیسـتم جهانـی در خصوص آینـده‌ی حاکمیـت داده، بایـد تعادلـی بین ایجـاد ارزش عمومـی و خصوصی در اقتصـاد دیجیتـال ایجـاد کنـد (ایـده‌ی قـرارداد اجتماعی بـرای داده‌ها که مجموعـه‌ای از حقـوق را تعییـن می‌کند).

۶) یـک سـازمان مسـتقر در آفریقای جنوبی به نام «کـد دختران آفریقایی» در حـال کار بـر روی توانمندسـازی دختـران بـرای ورود به صنایع و مشـاغل فنـاوری اطلاعـات، مهندسـی فنـی و ریاضیـات و علـوم مرتبط اسـت و بیش از یـک میلیـون دختـر را آمـوزش داده اسـت. هـدف این سـازمان این اسـت کـه در آینـده، زنـان و دختـران آفریقایـی در ایـن صنایع از طریـق مداخلات یادگیـری، چـه در سـطح زمیـن و چـه در سـطح سیاسـت و بیـن دولتـی، همـکاری بـا شـرکای شـرکت‌ها و بخـش خصوصـی، سـازمان‌های جامعـه‌ی مدنـی، اجـرای تعـدادی از برنامه‌های توسـعه‌ی مهـارت برای جوانـان، زنان و دختـران را در محوطـه‌ی دانشـگاه و جامعـه شـروع کنند.

۷) برنامـه‌ی کـد ایژیـا[1] از دامنـه‌ی جدیـد دات‌کیـدز[2] در سـطح بـالا پشـتیبانی می‌کنـد که در حال حاضر راه‌اندازی شـده اسـت. آن‌هـا از نزدیک بـا احـزاب مختلـف همـکاری می‌کنند تا سـعی کنند پلتفرم را بـا یک محیط محافظتـی حفـظ کننـد و در عین حال، به کـودکان اجازه می‌دهنـد آزادانه‌تر بـه کاوش بپردازند.

۸) ایجـاد فضـا برای کودکان یک مسـأله‌ی کلیدی اسـت. لازم اسـت صدای آن‌هـا در توسـعه‌ی هـر نـوع برنامه یا پلتفرمـی گنجانده شـود. همچنین لازم اسـت از جمـع‌آوری داده‌ها و کسـب درآمـد از این داده‌ها خودداری شـود.

۹) بـه رسـمیت شـناختن تنـوع کـودکان در زمینه‌هـا، فرهنگ‌هـا، زبان‌ها، شـیوه‌های مختلـف تفکـر، ترویـج نمایندگـی انـواع گروه‌هـا ماننـد دختـران،

1. DotAsia.
2. DotKids.

بومیـان و کـودکان مناطق روسـتایی، بسـیار مهم اسـت تا بتوانند خـود را در اینترنـت نشـان دهنـد و در نتیجـه، چرخـه‌ی طرد از بیـن برود.

۱۰) راه‌هـای مختلفـی برای مقابلـه با خطرات دیجیتالی مختلـف، در داخل و خارج از آموزش‌وپرورش، پیشـنهاد شـد؛ از جمله: ارائه‌ی اطلاعات از طریق منابـع و کمپین‌هـا، فکـر کـردن به راه‌هایـی برای حمایـت از کـودکان خارج از مدرسـه، ماننـد گـزارش مکانیسـم‌های بی‌بندوبـاری و اقدامـات نامشـروع سـایبری یـا قـرار گرفتـن در معـرض محتـوای غیرقانونـی و...، جهـت ایجـاد چارچوب‌هـا، سیاسـت‌ها و راه‌هـای قانونی.

۱۱) در جامعـه‌ی متصـل، کـودکان بیش‌ازحـد به هم متصل هسـتند و باید فرصـت اسـتفاده‌ی بهتـر و مؤثرتر از رسـانه‌های دیجیتال به آن‌ها داده شـود. بـرای کودکانـی که به‌انـدازه‌ی کافی ارتباطـات ندارند، باید فرصـت برابر برای یادگیـری و ابتـکار با فناوری ایجاد شـود.

۵-۱۴- داده‌هـای جدیـد در خصـوص دسترسـی عادلانه‌تـر به‌سـلامت بـا اسـتفاده از اینترنـت[1] (از ۱۲:۳۰ تـا ۱۳:۳۰)

۱) این جلسـه از تحقیق جدید «شـاخص‌های آنلاین سـلامت[2]: دسترسـی بـه راه‌حل‌هـای بهداشـتی ایمـن و مقـرون بـه صرفه بـا اسـتفاده از اینترنت» به‌عنـوان موضوعی جهت بحث اسـتفاده شـد. ایـن مطالعه که بین سـال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ انجـام شـد، بـا هدف ایجاد روشـی بـرای ارزیابـی راه‌حل‌های سـلامت با اسـتفاده از اینترنت در سراسـر آمریکای لاتین اسـت.

۲) ایـن مطالعـه ابـزاری را بـرای ایجاد پـل ارتباطی بین حاکمیـت اینترنت و سـلامت ایجـاد می‌کنـد. ایـن مطالعـه به‌خودی‌خـود چنـد سـؤال مهـم تحقیقاتـی را بـه دنبال داشـت:

3. New data on fairer access to health using the internet.
2. LAC.

- ✓ وضعیـت حقوقـی کشـور در مورد پزشـکی از راه دور و بهداشـت از راه دور چگونه اسـت؟ چه کسـی به پزشـکی از راه دور دسترسـی دارد؟
- ✓ آیا کشور اجازه‌ی خرید دارو از کشورهای دیگر را می‌دهد؟
- ✓ آیا کشور اجازه‌ی واردات دارو از طریق اینترنت را می‌دهد؟
- ✓ قیمت‌هـا از کشـوری به کشـور دیگر چگونه اسـت و چـه چیزی باعث قیمت‌گـذاری داروها می‌شـود؟

در واکنـش بـه سـؤالات ذکرشـده، نمونـه‌ای از دشـواری و در برخـی مـوارد غیرممکـن بـودن خریـد داروهای تجویـزی در کانادا و آوردن آن‌هـا به آمریکا و بالعکـس، برجسـته شـد. جهت غلبـه بر اشـکالات، ابتدا باید اسـتانداردهای اینترنـت مـورد توجـه قرار گیـرد و سـپس، می‌توان انتظار داشـت کـه دولت بـا قانون‌گذاری مناسـب عمـل کند.

۳) سـخنرانان بـه ایـن سـؤال پرداختنـد کـه چـرا دسترسـی عادلانه‌تـر بـه اینترنـت سـلامت اهمیـت دارد. موافقـت شـد کـه مـردم از آن‌جـا کـه مراقبت‌هـای بهداشـتی کافـی ندارنـد یـا توانایـی پرداخـت آن را ندارنـد، بـه دنبـال داروی اینترنتـی می‌باشـند. با این حـال، حتی اگر مردم بـرای تهیه‌ی دارو بـه اینترنـت مراجعـه کننـد، به‌طـور بالقـوه می‌تواننـد بـا داروخانه‌هایـی مواجـه شـوند کـه داروهـای غیرمجـاز و خطرنـاک می‌فروشـند.

۴) اگرچـه بسـیاری از کشـورهای آمریـکای لاتیـن اخیـراً قوانینـی را بـرای تنظیـم پزشـکی از راه دور بـه تصویـب رسـانده‌اند، امـا هنـوز در بسـیاری از کشـورها یـک منطقه‌ی خاکسـتری وجـود دارد؛ بـه این معنی کـه چارچوب خاصـی وجـود دارد، امـا بـدون قوانین مشـخص.

۵) دولت‌هـا قـدرت قانون‌گـذاری دارنـد، امـا تأکیـد شـد کـه مـردم باید در ایـن گفتگو مشـارکت داشـته باشـند. شـنیدن نظر کسـانی کـه نیاز بـه دارو

دارنـد، ضروری اسـت.

۶) ایـن مطالعـه همچنین موضـوع واردات دارو را مطرح کـرد. اگرچه برخی از قوانیـن ایـن اجـازه را می‌دهـد، امـا برخـی مشـکلات اداری و نیـاز به زمان لازم بـرای گـذر از برخـی موانـع اصلـی، وجـود دارد. بـا این حال، سـخنرانان خاطرنشـان کردنـد کـه تنظیـم واردات دارو از طریق اینترنت می‌تواند بسـیار مهـم باشـد؛ زیـرا در دسـترس بـودن داروهـا می‌توانـد بیشـتر و قیمت‌هـا پایین‌تـر باشـد. سـخنرانان خاطرنشـان کردنـد کـه در دو کشـور در آمریکای لاتیـن، اختـلاف قیمـت یـک دارو می‌توانـد تـا ۱۷۱ درصد باشـد.

۷) ایـن کارگاه راه‌هـای پیـش رو در ایـن عرصه را ارائه کـرد و نقطه‌ی ورود، ایجـاد ارتبـاط بین ذی‌نفعان، سیاسـت‌گذاران، متخصصان سـلامت و بیماران اسـت. سـه نقطه‌ی شـروع بـرای اتصـال حاکمیـت اینترنت و خط‌مشـی‌های سـلامت و تحقیقات سیسـتم‌ها، شناسـایی شد:

- ✓ دسترسی منصفانه به پزشکی از راه دور؛
- ✓ فروش دارو از طریق داروخانه‌های آنلاین؛
- ✓ تبادل اطلاعات پزشکی.

۸) ایـن تحقیـق نشـان داد کـه داروخانه‌های متخلـف را بایـد در رصد خود قـرار داد. بـرای ارائـه‌ی خدمـات ایمـن و مراقبت‌های بهداشـتی کـه بتوان به آن‌هـا اعتمـاد کـرد، قانون مناسـب مورد نیاز اسـت.

۹) اگرچـه ایـن مطالعه بر اسـاس آمریکای لاتین انجام شـد، امـا می‌توان از آن در مناطـق مختلـف جهـان بـرای انجام اندازه‌گیری‌های یکسـان اسـتفاده کـرد. یکـی از حضار اسـتدلال کرد که نیجریـه و آمریکای لاتین با مشـکلات مشـابهی روبـه‌رو هسـتند و بـا ایـن حال، هر کشـوری بایـد بـر چارچوب‌ها و قوانیـن خـاص متمرکز شـود. این اظهارنظر توسـط محققان مـورد توافق قرار

گرفـت و گفـت کـه جنـوب جهـان مانند شـمال جهان، بـرای پزشـکی از راه دور آماده نیسـت.

۱۰) اعضـای میزگـرد بـه ایـن نتیجه رسـیدند که هدف این جلسـه ارائه‌ی یـک راه‌حـل یـک مرحلـه‌ای نیسـت؛ بلکه ارائـه‌ی گفتگـوی موردنیاز اسـت. انجمـن حکمرانـی اینترنـت به‌عنوان مـکان خوبی برای شـروع گفتگو و طرح مسـائل مربوط به دسترسـی عادلانه به اینترنت سـلامت، شـناخته شـد.

۵-۱۵- دیـدگاه جوانـان در خصـوص دسترسـی مؤثـر و اتصـال جهانـی[1] (از ۱۲:۳۰ تـا ۱۳:۳۰)

۱) ITU تخمیـن می‌زنـد کـه تقریبـاً ۲,۷ میلیـارد نفر (یک‌سـوم جمعیت جهـان) در سـال ۲۰۲۲ بـه اینترنـت متصل نیسـتند. دسترسـی بـه اینترنت یـک ضـرورت در اقتصـاد دیجیتـال امـروز اسـت. سـازمان ملـل آن را حـق بشـر نامیـده اسـت. بـرای تحقـق ایـن حـق بـرای همـه، اهـداف توسـعه‌ی سـازمان ملـل هدفـی را بـرای دسترسـی جهانی بـه اینترنت تا سـال ۲۰۳۰ در نظـر گرفتـه اسـت. ITU تخمیـن می‌زنـد که تقریبـاً ۵,۳ میلیـارد نفر در سـال ۲۰۲۲ از اینترنـت اسـتفاده می‌کننـد. ایـن نشـان‌دهنده‌ی افزایش ۲۴ درصـدی نسـبت به سـال ۲۰۱۹ اسـت:

- آفریقـا ۱۳ درصـد رشـد سـالانه در ضریـب نفـوذ و گسـترش اینترنـت داشـته اسـت. امـروزه ۴۰ درصـد از جمعیـت آفریقـا آنلایـن هسـتند.
- کشـورهای عربـی رشـد خوبـی را نشـان دادنـد و اینترنـت اکنـون به ۷۰ درصـد جمعیـت آن‌ها رسـیده اسـت.
- در آسـیا و اقیانوسـیه، ضریـب نفـوذ و گسـترش اینترنـت از ۶۱ درصـد در سـال ۲۰۲۱ بـه ۶۴ درصـد در سـال ۲۰۲۲ نسـبت بـه جمعیـت منطقه،

1. Youth lenses on meaningful access and universal connectivity.

افزایش یافته است.

• در قاره‌ی آمریکا، کشورهای مشترک‌المنافع و اروپا هر یک به رشد ۳ درصدی دست‌یافتند و بیش از ۸۰ درصد جمعیت در هر منطقه آنلاین هستند.

• اروپا با ۸۹ درصد از جمعیت آنلاین، متصل‌ترین منطقه در سطح جهان است.

۲) در حالی که رشد مستمر دلگرم‌کننده است، بحث این نشست نشان داد که بدون افزایش سرمایه‌گذاری در زیرساخت و انگیزه‌ی جدید برای تقویت مهارت‌های دیجیتال، ممکن است هدف اتصال همه‌ی افراد تا سال ۲۰۳۰ محقق نشود. دسترسی به اتصال به‌خودی‌خود کافی نیست، مگر این‌که این دسترسی فراگیر، مفید، پایدار، مقرون به صرفه و متناسب با توسعه‌ی ظرفیت انسانی باشد. اغلب، چنین چالش‌هایی نادیده یا دست‌کم گرفته می‌شوند.

۳) موانع می‌تواند شامل موارد زیر باشد: عدم داشتن سرعت مناسب، عدم وجود دستگاه کافی، عدم داده‌های کافی، عدم امکان اتصال مکرر، موانع زبانی و سوادآموزی، تبعیض جنسیتی، عدم وجود منبع تغذیه‌ی قابل اعتماد.

۴) شرکت‌کنندگان اذعان داشتند که برای ایجاد تفاوت واقعی در زندگی مردم، دسترسی به اینترنت باید از استاندارد کافی برخوردار باشد. اگر سیاست‌گذاران بر بهبود معیارهای اتصال به‌تنهایی تمرکز کنند و برای بهبود دسترسی و استفاده از اینترنت برای همه قصور کنند، شکاف دیجیتال همچنان گسترش می‌یابد.

۵) نمونه‌هایی جهت بهبود در عرصه‌ی کاهش شکاف دیجیتال عبارت

هســتند از: مشــارکت‌های دولتــی و خصوصــی، ارائــه‌ی دسترســی محلــی از طریــق شــبکه‌های اجتماعی، اســتفاده از خدمــات جهانی دسترســی به وجوه در تأمین مالی، اشــتراک زیرســاخت، رویکردهای غیرمتمرکز برای توســعه‌ی زیرســاخت‌ها.

۵-۱۶- مراســم اختتامیــه‌ی انجمــن حکمرانــی اینترنــت ۲۰۲۲ [1] (از ۱۵ تــا ۱۶)

بــا پایــان دادن به بحث‌های پنــج‌روزه در انجمن حکمرانی اینترنت در ســال ۲۰۲۲، حضــار در جلســه‌ی اختتامیــه، نکات و امیدهای خــود را برای آینده‌ی حاکمیــت اینترنــت، به شــرح ذیــل مطرح کــرده و انجمن حکمرانــی اینترنت امســال را به‌عنــوان نقطه‌ی عطف دانســتند:

- بســیاری از شــرکت‌کنندگان در میزگــرد، چندذی‌نفعی بــودن و همکاری بــاز را کــه در سراســر انجمــن حکمرانی اینترنــت ۲۰۲۲ شــاهد آن بودند، ارج نهادند.
- تأکید شــد کــه چندین ایده‌ی شــکل‌گرفته در انجمــن حکمرانی اینترنت بــه بهترین شــیوه‌های صنعتــی قابل اجرا تبدیل شــوند.
- بیــان شــد کــه رویکــرد چندذی‌نفعــی انجمــن حکمرانــی اینترنــت بــه حاکمیــت اینترنــت، هنجارهــا، قوانیــن و فراینــد تصمیم‌گیــری را قــادر بــه تکامــل و تضمیــن تنــوع در تصمیم‌گیــری کــرده اســت.
- بحــث و همــکاری چندذی‌نفعــی، به‌عنــوان کلیــد حــل چالش‌هایــی کــه اینترنــت و فناوری‌هــای دیجیتــال بــا آن روبــه‌رو هســتند، ماننــد اطلاعــات نادرســت، نقــض حقــوق بشــر و پراکندگــی اینترنــت، معرفــی شــد.
- انجمــن حکمرانــی اینترنــت، به‌عنــوان یک ابتکار ارزشــمند کــه به تدوین

1. IGF 2022 closing ceremony.

یـک پیمـان جهانـی دیجیتـال کمـک می‌کنـد، مـورد تأکیـد قـرار گرفـت؛ توافقی که در دسـتور کار مشـترک دبیر کل سـازمان ملل به‌عنوان پیشـنهاد مطـرح شـده اسـت و در اجـلاس آینده‌ی سـازمان ملـل در سـپتامبر ۲۰۲۳ توسـط همـه‌ی ذی‌نفعـان، از جملـه دولت‌ها، سیسـتم سـازمان ملـل متحد، شـرکت‌های فنـاوری و جامعـه‌ی مدنـی، مـورد توافـق واقع خواهد شـد.

• اعضـای میزگـرد ایـن امیـدواری را دارنـد کـه پیمان جهانـی دیجیتال به مسـائلی کـه امـروزه در سـطح جهانـی بـا آن روبـه‌رو هسـتیم، ماننـد اتصال دیجیتـال، پراکندگـی اینترنـت، حقـوق بشـر در فضای دیجیتـال و ایمنی و امنیـت اینترنـت، بپردازد.

• عـلاوه بر این، مشـارکت‌جویی قـوی انجمن حکمرانی اینترنـت از جوانان می‌توانـد ورودی منحصربه‌فـردی را بـه پیمان جهانی دیجیتـال ارائه دهد.

• خاطرنشـان شـد کـه یکـی از نقش‌هـای کلیدی جوانـان، شـکل دادن به آینـده‌ی اینترنـت از طریـق مشـارکت در نـگارش پیش‌نویـس چارچوب‌های سیاسـتی و تضمیـن پایـداری در منابـع طبیعـی، زیرسـاخت‌ها، مـردم و سیاسـت اسـت.

• بـا نگاهـی به آینـده‌ی انجمن حکمرانـی اینترنت، اقداماتی بـرای افزایش پاسـخ‌گویی و ارتبـاط انجمـن حکمرانی اینترنت ارائه شـد.

• پیشـنهادی ارائـه شـد کـه انجمـن حکمرانـی اینترنـت مسـئولیت‌های جدیـدی ماننـد درخواسـت اجـرای نتایـج و تعهدات نشسـت‌های سـالانه‌ی انجمـن حکمرانـی اینترنـت و تصمیم‌گیـری در خصوص مسـائل برگزیده را، بـدون از دسـت دادن وظایـف و بـا هـدف موجـود انجمن حکمرانـی اینترنت به‌عنـوان یـک انجمـن بـاز برای همـکاری، بـر عهـده بگیرد.

تحلیل، ارزیابی و پیشنهادها

تحلیل، ارزیابی و پیشنهادها

ماحصل نشست ۵ انجمن حکمرانی اینترنت در قالب ۴ موضوع بنیادین، قابل تحلیل و ارزیابی است که در ادامه بدان‌ها پرداخته می‌شود. این موضوعات عبارت هستند از: تحریف مفهوم چندذی‌نفعی و قلب ماهیت حکمرانی اینترنت، اینترنت ماهواره‌ای و نقض حاکمیت دولت‌ها، چندپارگی اینترنت، پاسخ دولت‌های مستقل به استعمارگری و استثماری‌گری آمریکا و متحدانش و انقلاب صنعتی چهارم با محوریت هوش مصنوعی.

تحریف مفهوم چندذی‌نفعی و قلب ماهیت حکمرانی اینترنت

اینترنت در کشور آمریکا اختراع، تأمین مالی و توسعه یافته است و در تحلیل ویژگی‌های آن، بی‌تردید طبع آمریکایی دارد. در واقع، منابع حیاتی اینترنت یک حوزه‌ی فنی از زیرساخت اینترنت هستند که مجموعه‌ای از نگرش‌های حساس و سرنوشت‌ساز سیاسی و اقتصادی بین‌المللی را در بر می‌گیرند.

اگرچـه شـرکت اینترنتی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کن) طی سـال‌ها، وانمـود کـرده اسـت کـه مدلـی از مقـررات ترکیبـی اسـت کـه باید منافـع همـه‌ی ذی‌نفعـان را در نظـر بگیـرد، ولیکـن حقیقـت ایـن اسـت که شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کن) یک سـازمان غیرانتفاعـی و خصوصـی مسـتقر در ایـالات متحـده اسـت کـه تحـت قوانین کالیفرنیـا گنجانده شـده اسـت و تابع صلاحیت و اقتدار ایـالات متحده، یعنی جایـی کـه منافـع اقتصـادی در آن نقـش راهبری دارد، می‌باشـد.

در سـال ۲۰۱۶، به‌ظاهـر دولـت ایـالات متحـده بـه نقـش نظارتـی خـود بـر آی‌کـن پایـان داد و اکنـون، بـا مـدل چندذی‌نفعـی و بـه‌دور از هـر چارچـوب دولتـی اداره می‌شـود کـه به‌نوبـه‌ی خـود، دسـتاورد دیگـری بـرای دسـتور کار لیبـرال اسـت. بـا ایـن حـال، دولـت بایـد تنهـا نهـادی باقـی بمانـد کـه می‌توانـد به‌طـور مشـروع از همـه‌ی ذی‌نفعـان در داخـل و بین‌الملـل نماینـدگـی کنـد و بدعـت در حقـوق بین‌الملـل، بـه اخـلال و نابسـمانی نظـم جهانـی موجـود می‌انجامـد.

حتـی اگر حکمرانـی اینترنت تنها یک مجموعه‌ی فرعی از مسـائل، از طیف امنیـت سـایبری گرفتـه تا حریـم خصوصی و مسـائل کنتـرل محتوا، باشـد، حکمرانـی اینترنـت به‌عنـوان قلـب فضای سـایبر محسـوب شـده و بنابراین، حکمرانـی اینترنـت اساسـاً بـه نام‌گـذاری و شـماره‌گذاری، از جملـه مدیریت سـرورهای زون‌روت سیسـتم دامنـه‌ی اسـمی کـه همیشـه به‌عنـوان منابـع اصلـی اینترنـت در نظـر گرفته شـده اسـت، محدود نمی‌شـود.

حکمرانـی اینترنت اساسـاً به‌خاطر کنترل ایالات متحده بر فعالیت‌هایشـان، از طریـق شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن)، از درازمـدت، یـک مسـأله‌ی چالشـی بـوده اسـت. شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و

شماره‌های اختصاص‌یافته (آی‌کن) به‌صورت سنتی مسئول کنترل دامنه‌ی اسمی، توزیع آدرس‌های پروتکل اینترنت، بناگذاری معیارهای پروتکل‌های اینترنت و سازمان‌دهی سیستم روت سرور بوده است. در این راستا، همه‌چیز به‌عنوان پروژه‌ای به‌نام آرپانت [1]، یک تلاش پژوهشی با بودجه‌ی ارتش ایالات متحده در دهه‌ی ۱۹۶۰ و توسط سازمان پروژه‌های دفاعی تحقیقاتی مترقی، آغاز شد [2]. اگرچه، برخی از شبکه‌های دیگر مانند امام‌اس‌نت [3]، یواس‌نت [4] و آاس‌ای [5]، تحت حمایت اتحادیه‌ی بین‌المللی مخابرات، در دهه‌ی ۱۹۷۰ رشد و نمو یافتند، بنیاد ملی علوم در سال ۱۹۸۶، پروتکل آی‌پی/تی‌سی‌پی [6] را که از سال ۱۹۸۳ توسط آرپانت استفاده می‌شد، جهت اجرا شدن، در برنامه‌ی ان‌اس‌اف‌نت [7] انتخاب کرد. این پشتیبانی برای تبدیل پروتکل‌های اینترنتی به «استاندارد جهانی غالب برای ارتباط داده» در دهه‌ی ۱۹۹۰، حیاتی بود.

منبع ضروری متشکل از مدیریت نام و آدرس در این سال‌های اولیه توسط به اصطلاح «خدای اینترنت»، جان‌پستل [8] که توسط دولت ایالات متحده از طریق سازمان شماره‌های اختصاص‌داده‌شده‌ی اینترنت تأمین مالی می‌شد، ارائه گردید. در همان زمان، پروتکل‌های آی‌پی و تی‌سی‌پی [9] توسط گروهی از مهندسان مدیریت می‌شدند که نهایتاً به‌عنوان کارگروه مهندسی اینترنت (IETF) [10] سازماندهی شدند و به‌نوبه‌ی خود، به‌عنوان منشاء واقعی مدل چندجانبه‌ی حکمرانی اینترنت، معتبر شناخته شده

1. ARPANET
2. The Defense Advanced Research Projects Agency (DARPA).
3. ، USENET
4. MSCNET
5. OSI
6. TCP/IP
7. NSFNET
8. the so-called ‘God of the Internet’, Jon Postel
9. TCP/IP
10. the Internet Engineering Task Force (IETF)

اسـت. بـا ایـن حـال، از آن‌جـا کـه اینترنـت به‌طـور تصاعـدی، از جملـه تجاری‌سـازی و توسـعه‌ی شـبکه‌ی جهانـی وب[1]، در حـال گسـترش بـود، آشـکار شـد کـه مدیریـت مرکـزی شناسـه‌های اینترنتـی را نمی‌تـوان بیـش از ایـن توسـط یـک شـخص انجـام داد؛ بلکـه بـه یـک سیسـتم پیچیده‌تـر و سیسـتم هماهنگـی مرکـزی نیـاز داشـت. بنابرایـن، بـا شـروع «جـدال و دعواهـای موضـوع دی‌ان‌اس»[2]، جامعـه‌ی اینترنت[3] ابتکار عمل تشـکیل یک تیـم تخصصـی بین‌المللـی به‌نـام کمیتـه‌ی بین‌المللـی موقـت[4] را در پیـش گرفـت کـه متعاقبـاً، سـندی به‌نـام پیش‌نویـس تفاهـم دامنه‌ی سـطح عالی عام‌الشـمول[5] را ارائـه کـرد.

ایـن سـند با هدف چندجانبه‌سـازی حکمرانی اینترنت بـا پیش‌بینی نقش محـوری بـرای اتحادیه‌ی بین المللـی مخابرات که به‌نوبه‌ی خـود واکنش تند دولـت ایـالات متحـده را برانگیخـت، تدوین شـد و در ادامه‌ی مسـیر، مانع از شـکل‌گیری آن شـد. در واقع، به‌جای سیسـتمی مبنی بر ایجاد یک سـازمان بین‌الدولـی، دولـت کلینتون چارچوبی را برای ایجـاد یک مدیریت غیردولتی «سیسـتم دامنـه‌ی اسـم»، از طریـق یـک شـرکت غیرانتفاعـی با اسـتفاده از قراردادهـای خصوصـی و توسـعه‌ی سیاسـت‌های پایین به بـالا، انتخاب کرد؛ چیـزی کـه جهانی شـدن از طریق خصوصی‌سـازی نامیده می‌شـود. متعاقباً، اداره‌ی ملـی مخابـرات و اطلاعـات، وابسـته بـه وزارت بازرگانی، یـک گزارش رسـمی در سـال ۱۹۹۸ منتشـر کـرد کـه در آن، چارچوب سیاسـت شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن) را بیـان نمـود. ایـن سیاسـت جدیـد به‌دنبـال بین‌المللـی کـردن حکمرانـی اینترنـت، بـا تفویض

1. the World Wide Web (WWW)
2. Th DNS Wars
3. THz Internet Society is a policy forum created in 1992 which was made up of the ARPANET elite, that is Robert Kahn, Vinton Cert, Jon Postel, and other colleagues, see Mueller, Ruling the Root (n 13) 94
4. The International Ad Hoc Committee (IAHC).
5. The Generic Top Level Domain Memorandum of Understanding (GTLD-MoU).

اختیـار بـه یـک نهـاد بخـش خصوصـی، بـود. اسـتراتژی کـه نه‌تنهـا توسـط جامعـه‌ی فنـی که قبـلاً اینترنت را به‌صـورت راهبر و خودحکمـران در اختیار داشـت، بلکـه توسـط بخـش تجـاری و سـازمان‌های غیردولتـی مرتبـط نیـز حمایت می‌شـد.

بـر ایـن اسـاس، یـک پیش‌نویـس تفاهـم در سـال ۱۹۹۸، بیـن وزارت بازرگانـی ایـالات متحـده و شـرکت آی‌کـن، فراینـدی را آغـاز کـرد کـه وظایـف اداره‌ی سیسـتم دامنـه‌ی اسـمی را بـه شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن) منتقـل کـرد. جـای تعجب نیسـت که شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن) از همـان ابتـدا به‌عنـوان نمونـه‌ای از حکمرانـی چندجانبـه، جایی کـه بخش خصوصی پیشـتاز اسـت، به حسـاب می‌آید. علاوه بر این، این سیسـتم همچنین نقش نظارتـی ایـالات متحـده بـر فعالیت‌های شـرکت اینترنتی نام‌ها و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن) را بـرای یـک دوره‌ی انتقالی دو سـاله در نظر گرفته اسـت. بـا ایـن وجـود، ایـالات متحده نتوانسـت ایـن مهلـت را رعایـت کند و نقـش نظارتـی آن تا سـال ۲۰۱۶ تمدید شـد. این به‌نوبه‌ی خود، مشـروعیت شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن) را به‌عنـوان نهـادی کـه فقـط در برابـر دولـت ایالات متحده پاسـخ‌گو اسـت، تحـت تأثیر قـرار داد. در واقـع، کنتـرل یک‌جانبـه‌ی ایـالات متحـده بر شـرکت اینترنتی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن)، بـر اسـاس قـرارداد وظایـف سـازمان نام‌هـای اختصاص‌داده‌شـده بـه اینترنـت اسـت.

ایـن شـکل خاص اعمـال نفـوذ در چهار نقش متفاوت تقسـیم می‌شـود که به‌ترتیـب، شـامل مـوارد ذیـل اسـت: سیاسـت‌گذاری جهانـی برای سیسـتم دامنـه‌ی اسـمی، متصـدی وظایـف (اجرای سیاسـت‌های اتخاذشـده توسـط

شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن))؛ عملکـرد نظارت سیاسـی (پذیرش تغییـرات فایل زون‌روت)؛ نگه‌دارنـده‌ی زون‌روت (از طریـق شـرکتی به‌نام وری سـاین).

به‌عبـارت دیگـر، برخـلاف اظهـارات رایج مبنی بـر بی‌طرفی ایـالات متحده در برابـر شـرکت اینترنتـی نام‌ها و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کن)، این واقعیـت سـاده که سـازمان نام‌های اختصاص‌داده‌شـده به اینترنت و شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن) تابـع قوانیـن ایالات متحـده بودنـد، اهمیـت کنتـرل ایالات متحـده بر شـرکت اینترنتـی نام‌ها و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن) را ثابـت می‌کند.

نفـوذ کامـل ایالـت متحـده بـر شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن) بدین‌صـورت نمایـان شـده کـه نه‌تنهـا آمریـکا می‌توانـد شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن) را تهدیـد کنـد که قرارداد را با شـخص دیگری منعقد نماید، بلکـه دارای اختیار کامل (کارت سـفید) مبنی بر تغییر قرارداد با شـرکت مذکور به‌نحوی اسـت کـه رفتـار شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کن) را به‌روشـی غیرقابـل پیش‌بینـی شـکل دهد. امـکان مذکـور، به‌نوبه‌ی خـود، با حکمرانـی جهانی‌شـده، بـاز و چندذی‌نفعـی اینترنـت در تعارض اسـت.

ایـن نظـارت مسـتمر از طریـق تمدیـد قـرارداد سـازمان نام‌هـای اختصاص‌داده‌شـده به اینترنت در سـال ۲۰۱۲، جایی کـه دولت ایالات متحده شـرایط اساسـی جدیـدی را تقاضـا نمـود، نیز به‌عنـوان یک حق انحصـاری بنا گذاشـته شـد. به‌طور خلاصـه، باید اذعان داشـت که تسـلط ایـالات متحده بر حکمرانـی اینترنـت ریشـه‌های تاریخـی دارد و امروزه نیز آشـکارا و به‌شـیوه‌ای نویـن، به‌عنـوان یـک حـق انحصـاری، بناگذاری شـده اسـت.

از زمـان آغـاز بـه‌کار شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافته (آی‌کـن)، حکمرانـی به‌عنوان نمونـه‌ای از چندجانبه‌گرایـی، توصیف و تعیین شـده اسـت. در واقـع، ایـن مـدل از حکمرانـی مدعـی اسـت کـه حاکمیـت سـنتی به‌طـور کامل با دنیای جهانی‌شـده‌ی اینترنت تناسـب نـدارد و مجری نیسـت و ایـن مـدل از حکمرانـی توسـط دولـت ایـالات متحـده و از طریـق اسـتراتژی بین‌المللـی ایـالات متحده در فضای سـایبر، تأیید و تصدیق شـده اسـت؛ جایـی که به‌صراحت، بیان شـده اسـت کـه اقدامات ناظر بـر حکمرانی اینترنـت نبایـد محـدود بـه حاکمیت‌هـا (دولت‌هـا) گـردد؛ بلکـه باید شـامل همـه‌ی ذی‌نفعان مربوط شـود.

از طـرف دیگـر، اتحادیـه‌ی اروپـا بـه ایـن نوع رویکـرد پایبنـد بـوده و بیان می‌کنـد کـه «اتحادیـه‌ی اروپـا بـر اهمیت همـه‌ی ذی‌نفعـان در مـدل فعلی حکمرانـی اینترنـت تأکید می‌کند و از این رویکـرد -حکمرانی چندذی‌نفعی- حمایـت می‌کنـد». لازم بـه ذکـر اسـت کـه در این زمینـه، خواسـتار جهانی شـدن بیشـتر شـده اسـت. با ایـن حـال، ابتـدا چندذی‌نفعـی اعمال‌شـده در حکمرانـی اینترنـت، مـورد انتقاد شـدید قرار گرفته اسـت.

بایـد اذعـان داشـت کـه شـخصیت شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن) به‌عنـوان یـک نهـاد خصوصـی، چالش‌هایـی (ابهاماتـی) را دربـاره‌ی مسـئولیت‌پذیری حقوقـی، همـراه بـا ایـن واقعیـت کـه قواعـد خصوصـی بناگذاری‌شـده با انحصـار اقتـدار حاکمیـت دولت‌ها در تعـارض اسـت، به‌همـراه داشـته و باعث ایجاد انحصـارات بسـیار قدرتمند، در دسـتان شـرکت‌های بـزرگ اینترنتـی، می‌شـود.

لازم بـه ذکـر اسـت کـه عـلاوه بـر ایـن و فـارغ از همـه‌ی مسـائل، چندذی‌نفعی‌گرایـی شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه

(آی‌کـن) به شـعارهای خـود پایبند نبوده اسـت؛ زیرا فاقد مشـارکت مطلوب جامعـه‌ی مدنـی و مشـروعیت دموکراتیـک اسـت.

ثانیـاً، به‌هیچ‌وجـه مشـخص نیسـت کـه چندذی‌نفعی‌گرایـی، به‌ویـژه برای حکمرانـی اینترنـت، بـه چـه معنـا اسـت. در واقـع، چندذی‌نفعی‌گرایـی کـه در مـورد اینترنـت اعمـال می‌شـود، اغلـب ایـن ایـده را منتقـل می‌کنـد که وضعیـت موجـود در مـورد حکمرانـی اینترنـت، از جملـه نقـش ویـژه‌ای که دولـت ایـالات متحـده در رابطـه با کنتـرل دامنه‌ی اسـمی ایفا می‌کنـد، باید حفـظ شـود. ایـن موضـوع، به‌نوبـه‌ی خـود، بـر خـلاف مـدل چندذی‌نفعـی در خالص‌تریـن شـکل آن اسـت. در مجمـوع، حکمرانـی فعلـی اینترنـت را می‌تـوان تنهـا نمونـه‌ای از قـدرت نمایشـی دروغیـن چندذی‌نفعـی نامیـد.

اولیـن تلاش بـرای معرفـی چندجانبه‌گرایی در قالب رویکـرد چندذی‌نفعی در حکمرانـی اینترنـت، بـا اجـلاس جهانـی جامعـه‌ی اطلاعاتـی[1] کـه در ژنو سـال ۲۰۰۳ و در تونـس در سـال ۲۰۰۵[2]، بـا حمایـت سـازمان ملل متحد و اتحادیـه‌ی بیـن المللـی مخابـرات، برگزار شـده، انجام گردیده اسـت.

در بیانیـه‌ی اصـول اجـلاس جهانـی جامعـه‌ی اطلاعاتی، چنین آمده اسـت کـه «مدیریـت بین‌المللی اینترنت بایـد چندجانبه، شـفاف و دموکراتیک و با مشـارکت کامـل دولت‌هـا، بخش خصوصـی، جامعـه‌ی مدنی و سـازمان‌های بین‌المللـی باشـد»[3]. به‌طـور مشـابه، دسـتور کار اجـلاس جهانـی جامعـه‌ی اطلاعاتـی تونـس بـه صراحـت بیـان کـرد کـه «اختیـار سیاسـت‌گذاری در موضوعـات خط‌مشـی‌گذاری عام‌الشـمول مرتبـط با اینترنت، حـق حاکمیتی دولت‌هـا اسـت و آن‌هـا حقـوق و مسـئولیت‌هایی را در قبـال مسـائل

1. The World Summit on the Information Society (WSIS).
2. World Summit on the Information Society, 'Declaration of Principles, Building the Information Society: a Global Challenge in the New Millennium' (2003) Doc WSIS-03/ GENEVA/DOC/4-E, [50]; World Summit on the Information Society, 'Tunis Commitment' (2005) Doc WSIS-05/TUNIS/DOC/ 7-E.
3. 'Declaration of Principles' (n 58), [48].

خط‌مشی‌گذاری عام‌الشمول بین‌المللی مرتبط با اینترنت دارند».

بنابراین، برآمد و ماحصل اجلاس جهانی جامعه‌ی اطلاعاتی، رویکردی را تأیید می‌کند که با رویکرد چندذی‌نفعی فعلی هم‌خوانی ندارد؛ زیرا اجلاس جهانی جامعه‌ی اطلاعاتی نظام و سیستمی را تعریف می‌کند که در آن، «مدیریت» چندذی‌نفعی در چارچوب «خط‌مشی‌گذاری عام‌الشمول» که تنها توسط دولت‌ها تصمیم‌گیری می‌شود، انجام می‌گردد. با این حال، اجلاس جهانی جامعه‌ی اطلاعات، انجمن حکمرانی اینترنت را به‌وجود آورد که به‌عنوان یک پلتفرم، در آن همه‌ی ذی‌نفعان اینترنت به‌طور مساوی در مورد جنبه‌های عملیاتی، فنی، تجاری، اجتماعی و اداری مدیریت توسعه‌ی اینترنت بحث کنند.

اگرچه انجمن حکمرانی اینترنت دقیقاً به‌دلیل رویکرد چندجانبه، به‌عنوان یک گروه گفتگومحور (غیرعمل‌گرا) و بی‌اختیار (بدون قدرت سلطه و اجرایی و صرفاً گفتگومحور)، مورد انتقاد قرار گرفته، ولی با این وجود از سال ۲۰۰۶، به‌صورت سالانه تشکیل جلسه داده است.

درست است که برخی اقدامات پس از اجلاس جهانی جامعه‌ی اطلاعاتی، به‌منظور انتقال برخی اختیارات از ایالات متحده به دولت‌های دیگر، انجام شد، اما مشکل صرفاً به تعویق افتاد و حل نشد؛ از جمله با نقش گسترده‌ای که به کمیته‌ی مشاوره‌ی دولتی شرکت اینترنتی نام‌ها و شماره‌های اختصاص‌یافته (آی‌کن) در سال ۲۰۱۰ اعطا شد، مشکل مرتفع نگردید.

در واقع، انتقال سازمان نام‌های اختصاص‌داده‌شده به اینترنت از اداره‌ی ملی مخابرات و اطلاعات به شرکت اینترنتی نام‌ها و شماره‌های اختصاص‌یافته (آی‌کن) که به‌طور رسمی توسط وزارت

بازرگانـی در ۹ ژوئـن ۲۰۱۶ تصویـب شـد، تنهـا مدیریـت سیسـتم دامنـه‌ی اسـمی را از کنتـرل دولـت ایـالات متحـده حـذف کـرد؛ ولیکـن دری را برای‌کنتـرل توسـط یـک سـازمان بین‌المللـی بـاز نکـرد.

فراینـد انتقـال سـازمان نام‌هـای اختصاص‌داده‌شـده به اینترنـت، به خودی خـود تحـت تسـلط ذی‌نفعانـی بـود کـه در نتیجـه‌ی آن، منافـع تجـاری داشـتند و تغییـری جـدی در وضعیـت قبلـی ایجـاد نمی‌کـرد. زیـرا شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن) و سـازمان نام‌هـای اختصاص‌داده‌شـده بـه اینترنـت، تحـت صلاحیت ایـالات متحده باقـی مانده و بنابرایـن مشـمول قوانین ایـالات متحـده و دادگاه‌های آمریـکا خواهند بود.

اسـتراتژی فعلـی ایالات متحـده در مـورد حاکمیت اینترنـت از ضرب‌المثل کلاسـیکی بـه شـرح ذیـل پیـروی می‌کنـد: «اگـر می‌خواهیـم همه‌چیـز همان‌طـور کـه هسـت بمانـد، همه‌چیـز باید تغییـر کنـد»[1]. به‌عبـارت دیگر، بـا تفویـض اختیـارات بیشـتر بـه شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن)، ایـالات متحـده بـه همان انـدازه که از تـلاش برای چندجانبه‌سـازی حکمرانـی اینترنـت جلوگیـری کـرد، چندذنفعی‌گرایـی را تقویـت کرد.

عـلاوه بـر ایـن، توانمندسـازی شـرکت اینترنتـی نام‌هـا و شـماره‌های اختصاص‌یافتـه (آی‌کـن) در خدمـت منافـع ایـالات متحـده اسـت؛ زیـرا بسـیاری از صداهـای غیردولتـی کـه مـدل مذکـور (چندذی‌نفعـی رایـج) را تقویـت می‌کننـد، از جملـه شـرکت‌های فنـاوری و کنشـگران غیردولتـی، به ایالـت متحـده پیونـد خورده‌انـد و وابسـته به ایالت متحده هسـتند یـا منافع آن را بـه اشـتراک می‌گذارنـد.

در مجمـوع، اسـتراتژی منطقی یک هژمون، نگهداری و حراسـت از راهبری

1. Kal Raustiala, 'Governing the Internet' (2016) 110 AJIL 491.

را در حالی که در ساختار حاکم و مسلطی که در خدمت خواسته‌های دیرینه‌ی ایالات متحده محصور شده و راکد مانده است، موجه نشان می‌دهد و آن را توجیه می‌کند.

همان‌طور که از ۵ روز نشست حکمرانی اینترنت ۲۰۲۲ مشخص است، این فرایند مشروعیت‌بخشی به آی‌کن در قالب قلب و تغییر ماهوی انجمن حکمرانی اینترنت تا جایی پیش رفت که حتی با مشارکت دادن مجلس‌ها به استمراربخشی به نگاه تحریف‌شده‌ی خود در بحث حکمرانی، پیش رفته‌اند. تا آن‌جا که در حقوق داخل که حاکمیت نقش برتری دارد نیز باید حاکمیت خود را تضعیف کنند و در فرایند حیطه‌ی سایبر، با نگاه چندذی‌نفعی ملی به مقرره‌گذاری روی بیاورند و حتی نظارت خود را با رعایت اصل چندذی‌نفعی در بین‌الملل مطرح کنند.

آن‌ها حتی نگاه تحریف‌شده و منحط خود را به جوانان تسری داده و بر نقش آن‌ها در حکمرانی اینترنت تأکید داشته‌اند؛ به‌طریقی که تشکیل کرسی اضافه برای جوانان نسل آینده نیز در انجمن حکمرانی اینترنت امسال تأکید شده است. این سابقه‌سازی برای مسیر از پیش‌تعیین‌شده‌ی غرب جهت ادامه‌ی چپاولگری و سلطه‌گری خود در عرصه‌ی سایبر است تا از این طریق، حتی حافظه‌ی تاریخی جوانان کشورهای جهان سوم را نیز بازتعریف نموده و از نگاه مستقل و نقش حاکمیت حتی در ذهن آن‌ها نیز اثری نماند.

شمولیت و همه‌گیری‌ای که بر آن تأکید می‌کند، در کنار مشارکت همه‌ی ذی‌نفعان و مشارکت جوانان، مشارکت همه‌ی افراد درگیر حتی مسن‌ها، مشارکت کرسی مجلسی‌ها و همه‌ی افراد دیگر برای تضعیف دیدگاه اول انجمن حکمرانی اینترنت در نشست جهانی جامعه‌ی اطلاعاتی

سـال‌های ۲۰۰۵ و ۲۰۰۷ اسـت. ایـن انقـلاب و بدعتـی اسـت کـه آمریـکا و متحدانـش در انجمـن حکمرانـی اینترنـت دنبـال می‌کنند.

در این راسـتا، به‌جهت مقابله با چپاولگری و بدعت‌گذاری آمریکا، پیشـنهاد می‌شـود کـه جمهـوری اسـلامی ایـران ضمـن اشـاره بـه مطالـب مذکـور در فـوق، در بیانیه‌هـای هیـأت خـود، به تحلیـل ماهیت آی‌کـن بپردازد.

آی‌کن می‌تواند دو نوع ماهیت داشته باشد:

• نخسـت ماهیـت سـازمان بین‌المللـی: آی‌کـن یـا یـک سـازمان بین‌المللـی اسـت کـه بایـد مبتنـی بـر اصـول حاکـم بـر مسـئولیت سـازمان‌ها، پاسـخ‌گوی اختیـارات حاصـل از اعطـای قـدرت داده‌شـده بـه وی باشـد. یعنـی در خصـوص هسـته‌ی اینترنـت یـا همـان آی‌پـی و دی‌ان‌اس، مسـئولیت لازم در خصـوص اقدامـات ضدحاکمیتـی انجام‌شـده از طریـق اینترنـت، بـر عهـده‌ی وی گذاشـته شـود.

• دوم ماهیـت داخلـی بـا تابعیـت دولتـی: در ایـن دیـدگاه، آی‌کـن ذیـل حاکمیـت آمریـکا قـرار می‌گیـرد که در ایـن صـورت، آمریکا باید پاسـخ‌گوی نقض‌هـای حاکمیتـی از طریـق سـایبری باشـد.

در واقـع، جرایـم و نقض‌هـای حاکمیتـی یـا در قالـب پلتفرم‌هـا انجـام می‌شـوند یـا در قالـب وب‌سـایت و آی‌پـی. چنان‌چـه در حالـت نخسـت رخ دهـد، بایـد از طریـق مسـئول دانسـتن دولت‌هـا در قبـال پلتفـرم و مسـئول کـردن پلتفرم‌هـا به‌صـورت تضامنـی، این نقـض حاکمیت‌هـا را کنتـرل کرد و در حالـت دوم نیـز کـه در قالـب آی‌پی‌هـا انجـام می‌شـود، بایـد آی‌کـن یا دولـت آمریـکا یا هر دو را مسـئول دانسـت. این رویه‌ای اسـت که کشـورهایی چـون جمهـوری اسـلامی می‌بایسـت دنبـال کننـد؛ نـه این‌کـه آی‌کـن در چتـر امنیتـی آمریـکا به‌دنبال سوءاسـتفاده‌ی کامـل از فناوری فضای سـایبر

در جهت استمراردهی به غارتگری و استثمارگری آمریکا، بدون هیچ محدودیتی بتواند فعالیت کند.

اینترنت ماهواره‌ای و نقض حاکمیت دولت‌ها

در پیمان دیجیتال جهانی، دسترسی به اینترنت به‌عنوان یک هدف نهایی معرفی شده و تصریح شده است با این‌که ۹۳ درصد از جمعیت جهان از پهنای باند موبایل برخوردارند، تنها ۵۳٫۶ درصد از آن‌ها، امکان استفاده از اینترنت را دارند و ۳٫۶ میلیارد نفر بدون دسترسی باقی می‌مانند. در کشورهای کمترتوسعه‌یافته، حدود ۱۹ درصد به اینترنت جهانی اتصال می‌یابند.

از جمله موانعی که شکاف دیجیتال را تشدید نموده است، می‌توان به پرهزینه بودن دسترسی به اینترنت از طریق پهنای باند سنتی و فقدان درآمد و بودجه‌ی کشورها در تأمین سرمایه‌ی لازم، عدم تمایل شرکت‌ها به سرمایه‌گذاری در کشورهای فقیر و عدم مهارت دیجیتالی اشاره کرد. در ۱۹ کشور کمترتوسعه‌یافته، ۵ گیگ اینترنت معادل ۲۰ درصد حقوق ماهانه‌ی افراد را شکل می‌دهد. در این راستا، برای بهود وضعیت دسترسی به اینترنت مقرون به صرفه، می‌بایست انحصار جهانی باند در کشورهای با درآمد متوسط شکسته شود. اتصال به اینترنت به‌خصوص در شرایط بحرانی، از جمله پاندمی کرونا و بیماری‌های واگیردار دیگر، از مسائل ضروری و بشردوستانه محسوب می‌شود. فقدان دسترسی به اینترنت ریسک استمرار زندگی و حیات افراد را گسترش می‌دهد و دولت‌ها و کارگران به‌عنوان خط مقدم، می‌بایست در شرایط بحرانی، خیلی سریع و مؤثر واکنش داشته باشند و در شرایط بحرانی، مثل گرانی، دسترسی به

خدمـات حیاتـی، مثـل خدمات درمانـی، می‌بایسـت به‌عنوان یـک اولویت در نظـر گرفتـه شـود. در ایـن راسـتا، لازم اسـت که سـواد دیجیتـال و فراگیری اجتماعـی دسترسـی بـه اینترنت گسـترش یابد.

همچنیـن در انجمـن حکمرانـی اینترنـت نیـز بحـث دسترسـی بـه اینترنت به‌عنـوان یـک حق بشـری و خدمت به بشـریت توصیف شـده اسـت کـه از این رو، بـر این مسـأله که ۸۰۰ میلیـون نفر در آفریقا به اینترنت دسترسـی ندارند، تأکید شـده اسـت. همچنیـن به عام‌الشـمولی دسترسـی به اینترنـت، به‌عنوان یـک هـدف مهم توسـعه و بـر دسترسـی آزاد به اطلاعـات نیز اسـتناد گردید.

در سـاختار ژئوپلتیکـی، همـه‌ی ایـن توجیه‌سـازی‌های مذکـور را بایـد در پـازل توجیه‌گـری و مشروعیت‌بخشـی بـه اینترنـت ماهـواره‌ای و مداخلـه در امـور داخلـی کشـورها از ایـن طریق تفسـیر نمـود. به عبـارت دیگـر، فناوری اینترنـت از همان ابتدا مبتنی بر بسـتر شـبکه‌ی زمینـی و درگاه‌های گیت‌وی بـوده اسـت. بدین‌شـیوه که از طریـق زیرسـاخت‌هایی مثل کابل‌هـای زمینی و ایسـتگاه‌های رادیویـی، از مرزهای زمینی وارد قلمروی سـرزمینی کشـورها می‌شـدند و اسـتقرار ایـن زیرسـاخت‌های فیزیکـی در قلمـروی سـرزمینی آن‌هـا، موجـب می‌شـد کـه آن‌هـا در قلمـروی سـرزمینی دولت‌هـا تعریـف شـوند. از ایـن رو، شـبکه‌های جهانـی زمینی تمامـی ارتباطـات بین‌المللی در یـک کشـور را از طریق گیـت‌وی زمینی اینترنـت انجام داده و ایـن درگاه نیز در صلاحیـت حاکمیتـی آن دولـت بـود و بر آن نظارت داشـت. اتـکای کامل ایـن شـبکه بـه حاکمیـت ملـی در تعـارض بـا اهـداف از پیش تعیین‌شـده‌ی معمـار ایـن فنـاوری، یعنـی آمریـکا، بـود. دیگـر آمریـکا نمی‌توانسـت اهداف سـلطه‌گری و یکسان‌سـازی فرهنـگ جهـان در جهـت منفعت‌گرایـی و ایجاد نیازهـای واهـی در جوامـع بشـری بـرای گردش چرخ‌هـای اقتصاد غـرب را از

طریـق اینترنت دنبـال کند.

در ضمـن، مداخلـه در امور داخلی کشـورها از طریق تحریـف وقایع و تغییر سـبک زندگـی افـراد جوامـع بـه نفـع منافـع خـود، توسـط اینترنـت زمینی نمی‌توانسـت به‌صـورت کامـل محقـق شـود؛ زیرا گیـت‌وی زمینـی در اختیار دولت‌هـا تعریـف شـده بـود و محدودسـازی و نظـارت بـر آن نیـز در اختیـار خـود کشـورها بـود. بـا ایـن محدودیت‌هـای گیـت‌وی زمینـی، دنبـال کردن گیـت‌وی ماهـواره‌ای بـرای آمریـکا به‌منظـور تداوم اهـداف سـلطه‌گری خود، نقـش مهمـی یافـت. در همیـن راسـتا، آمریـکا تـلاش کـرد تا بـا اسـتفاده از فنـاوری ماهواره‌هـای مخابراتـی، امکان اتصال مسـتقیم به شـبکه‌ی اینترنت را بـرای کاربـران در سراسـر جهـان، از طریـق درگاه و گیـت‌وی ماهـواره‌ای، فراهـم نمایـد و از ایـن طریق، دولت‌هـای مرکزی را در اعمـال حاکمیت خود دور بزنـد. از ایـن رو، می‌بایسـت هـدف غایی پروژه‌هایی نظیر اسـتارلینک در شـرکت اسـپیس‌ایکس را ناظـر بـه هدف اصلـی آمریـکا در اسـتراتژی قدرت تفسـیر کرد.

در واقع، آمریکا به دنبال دور زدن حاکمیت‌های ملی از طریق قرار دادن گیت‌وی ماهواره‌ای به‌جای گیت‌وی زمینی است تا از این طریق، حاکمیت دولت‌ها بر تبادل اطلاعات و فعالیت‌های تابعان خود در عرصه‌ی سایبر را محدود کرده و با کاهش نظارت و کنترل آن‌ها بر گیت‌وی، اهداف سلطه‌طلبانه‌ی آمریکا نیز در استمرار سلطه‌گری خود بر جهان تحصیل گردد.

در واقـع، کشـورهایی چـون آمریـکا، بـرای حفظ برتـری خود و مشـروعیت سوءاسـتفاده‌ی خـود از اینترنـت ماهـواره‌ای، جهـت مداخله در امور کشـورها و نقـض حاکمیـت آن‌هـا، بـه بحث حقوق بشـری و توسـعه و دسترسـی آزاد بـه اطلاعـات و ارتباطـات تمسـک جسـته و از آن به‌عنـوان یـک اصـل یـاد

می‌کننـد تـا از ایـن طریـق، بتوانند اصول اساسـی حقـوق بین‌الملـل موجود، مثـل اصـل حاکمیـت، را تحریـف کـرده و آن‌هـا را در چارچـوب دیگری فهم کننـد تـا از ایـن طریـق، منافع سـلطه‌گری خـود را توجیـه نمایند.

تأکیـد بـر اتصـال جهانـی و تجهیـز پروژه‌هـای کلان اینترنـت ماهـواره‌ای بـا هـدف اسـتمرار سـلطه‌ی اقتصـادی، سیاسـی و فرهنگـی جهان سـلطه بر دیگـر کشـورها و همچنین اسـتعمار نویـن کشـورهای کمترتوسـعه‌یافته، در عرصـه‌ی دیجیتال اسـت. اسـتناد به فقدان دسترسـی کشـورهای آفریقایی و بحـث همه‌گیـری کرونـا و همچنین بحـران جهانی از جانب کشـورهای غربی آمریکایـی، بـه هـدف تلاش بـرای تغییر اصول سـنتی حقوق بین‌الملل اسـت کـه مانع بزرگ آن‌ها در چپاول کشـورهای مسـتقل، اعم از چپـاول اقتصادی، فرهنگـی و سیاسـی و تغییـر انگیزه‌هـا و منـش و سـبک زندگـی متناسـب با اهـداف شـوم آن‌ها برای اسـتمرار سـلطه‌گری اسـت.

مداخله در امور کشـورهای مسـتقل و سـد راه چپاول‌گری آن‌ها، گسـترش سـبک مصرف‌گرایـی، تغییـر فرهنگـی بومـی غالب بـر آن کشـورها و چپاول منابـع درآمـدی آن‌هـا اسـت. بـا تعریـف دسترسـی اینترنـت به‌عنـوان یـک حـق بشردوسـتانه، حاکمیـت دولت‌هـا بـر افـراد و قلمـروی آن‌هـا را تضعیف می‌نماینـد تـا از ایـن طریـق بتوانند به نـام دسترسـی فراگیر بـه اینترنت، در امـوری کـه سـبقه‌ی ذاتـاً داخلـی دارند و بـا بازتعریف نمـودن آن‌هـا، آن‌ها را غیرداخلـی معرفـی کننـد و در امـور داخلـی دولت‌هـا مداخلـه کننـد کـه در ایـن راسـتا، لازم اسـت کـه جمهوری اسـلامی ایـران ادبیـات اسـتعمار نوین و احتـرام بـه حاکمیـت دولت‌هـا و اصـول و عـرف حقـوق بین‌الملـل موجـود را، از جملـه احتـرام بـه حاکمیـت دولـت، عـدم مداخلـه در امور ذاتـاً داخلی، اسـتقلال سیاسـی، اقتصـادی، فرهنگـی و اجتماعـی کـه عبارت اخـری اصل

حاکمیت در حقوق بین‌الملل محسوب می‌شود، مستمسکی برای مقابله با برنامه‌ی استعماری نوین جهان غرب قرار دهد و در این راستا به تولید ادبیات بپردازد.

جهان غرب و آمریکا طراحی دهکده‌ی جهانی را با هدف تضعیف حاکمیت دولت‌ها برای استمرار سلطه‌گری خود دنبال می‌کنند و تقویت اصل حاکمیت از مهترین مستمسکات مقابله با برنامه‌ی آن‌ها است.

از منظر حقوق بین‌الملل سنتی، دولت‌ها از حیث حقوقی نسبت برابر دارند و اصل بر احترام به حاکمیت دولت‌ها است و منع مداخله در امور ذاتاً داخلی و منع توسل به زور، به هدف تقویت نظام دولت-کشورها مبتنی بر معاهده‌ی وستوالی است و در این چارچوب بود که تغییر نظام سنتی حقوق بین‌الملل جهت استمرار نظام سلطه برای ابرقدرت‌ها، نقش بنیادی را ایفا می‌نمود. استکبار و نظام سلطه‌ی جهانی استمرار سلطه‌ی خود را تضعیف برابر دولت‌ها و حاکمیت‌ها می‌دیدند؛ چرا که دیکته کردن سیاست‌ها از جمله فرهنگ تجمل‌گرایی، عدم مخالفت با زورگویی‌ها و تعدی‌های آن‌ها با حاکمیت برابر دولت‌ها در تعارض بود. از این رو، کسب ثروت بیشتر که هدف غایی سیاست غرب و سلطه‌ی جهانی است، نمی‌توانست از طریق اصول سنتی حقوق بین‌الملل محقق شود.

از مهمترین اصولی که مانع سلطه‌گری خواهد شد، عبارت هستند از اصل حاکمیت و به‌طور خاص (صلاحیت سرزمینی) اصل منع و عدم مداخله، اصل احترام به حاکمیت دولت‌ها، اصل منع توسل به زور، اصل برابری دولت‌ها و اصل احترام به تمامیت سرزمینی. این اصول باید در قاموس ادبیات جمهوری اسلامی ایران مستند گردد و به هدف مقابله با

رویکـرد سـلطه‌گرانه، بـه اجماع‌سـازی با کشـورهای مشـترک‌المنافع بپردازد تـا از ایـن طریـق، بتوانـد اهـداف مسـتبدانه‌ی جهان سـلطه و به‌ویـژه آمریکا را بـرای سـایر کشـورها روشـن و در قبـال آن‌ها، به کنشـگری مؤثر بپـردازد.

اسـتمرار سـلطه‌گری نظـام سـلطه در شـکل‌دهی دهکـده‌ی جهانـی متحدالشـکل بـا حاکمیـت واحد ابرقـدرت، از طریـق بازتعریف اصـول حقوق بین‌الملـل سـنتی و تعریـف کنشـگران نویـن در کنـار کنشـگر اصلـی حقوق بین‌الملـل که کشـورها باشـند، مسـیر اتخاذی کشـورهای غربـی و آمریکایی تعریف شـد. بحث گسـترش فضای اینترنت به هدف گسـترش فرهنگ غالب و حرکـت جامعه به سـمت دهکده‌ی جهانی متحد اسـت کـه در نتیجه‌ی آن، حاکمیـت به‌معنـای مطلـق کلمـه، نقـش سـازنده‌ی خـود را از دسـت دهد و در کنـار کشـورها، کنشـگران غیردولتی نیـز به هدف جامه‌ی عمل پوشـیدن بـه اهـداف ابرقدرت‌هـا و کشـورهای غربـی آمریکایـی، نقش بـازی می‌کنند. از ایـن رو اسـت کـه می‌تـوان این ادعـا را که غالب کنشـگران مؤثـر عرصه‌ی تنظیم‌گـری و حکمرانـی در فضـای سـایبر را کنشـگران غیردولتـی غربـی آمریکایـی شـکل می‌دهنـد، در همیـن جهـت تغییر نظـام حقـوق بین‌الملل سـنتی بـه هدف اسـتثمارگری بیشـتر فهـم نمود.

نقشـه‌ی راه همکاری که به اسـم حمایت از حقوق بشـر و گسـترش اینترنت بیشـتر تهیه شـده اسـت، از نـگاه مشروعیت‌بخشـی به پروژه‌هـای کلان چون اسـپیس‌ایکس نیـز در نقـش برده‌سـازی نویـن ملت‌هـا در نتیجه‌ی اسـتمرار فرایند اسـتکباری خود و نیز به تاراج بردن ثروت کشـورها از طریق گسـترش فضـای متـاورس اسـت که جمهوری اسـلامی می‌بایسـت تکمیل‌کننـده پازل اسـتکبار نباشـد؛ بلکـه بایـد مبتنـی بر سـند بالادسـتی، سـویه و موضع خود را در ایـن خصـوص تعریـف و مشـخص کنـد و از فرایندهـای موجـود در

سـازمان‌های بین‌المللـی، به‌ویـژه سـازمان ملـل، در جهـت تحقـق اهـداف و سیاسـت‌های خـود بهـره گیرد.

چندپارگـی اینترنت: پاسـخ‌دولت‌های مسـتقل به اسـتعمارگری و اسـتثمارگری آمریکا و متحدانش

چندپارگـی اینترنـت از مسـائل قابـل توجـه این نشسـت انجمـن حکمرانی اینترنـت بـود. بـا این وجـود، اگرچـه به‌عنوان یک بحـث مرسـوم در مجالس موضوعات اینترنت و دیجیتال محسـوب می‌شـود، اما یک برداشـت و تعریف معیـن و منحصـر به فـردی از چندپارگـی اینترنت وجـود ندارد.

مـرزی کـه اینترنـت را می‌سـازد و شـکل می‌دهـد و از همان مرز و سـاختار نیـز اینترنـت از بین مـی‌رود، پروتکل اینترنـت (IP) و پروتـکل کنترل انتقال (TCP) اسـت. از ایـن رو، از آن بـه هسـته‌ی اینترنـت تعبیـر می‌شـود. تغییر پروتکل‌هـای اصلـی، یعنـی آی‌پی و تی‌سـی‌پی بـه سـمت پروتکل‌های خاص و ویـژه، مثـل پروتـکل خـاص پلتفرم‌هـای متـاورس، از جملـه خطـرات مهم بـرای از بیـن بـردن مرز شـکل‌گیری اینترنت اسـت.

اگـر کشـورها و شـرکت‌ها شـروع بـه اسـتفاده از پروتکل‌هـای مختلـف اینترنتـی کننـد (چندپارگـی در لایـه‌ی فیزیکـی)، خطر چندپارگـی اینترنت افزایـش می‌یابـد. در نتیجـه‌ی ظهـور آی‌پی‌هـای مختلـف و چندپارگـی اینترنـت، اختـلاف، تفاوت‌هـا و تنوع‌هـا در فیلتـر محتوای کاربـر، محیط‌های انحصاری شـرکت‌ها، باغ‌های دیورای و تنوع گسـترده‌ی خط‌مشـی و مقررات (چندپارگـی لایـه‌ی کاربـر) پدیـدار خواهـد شـد. در همیـن نشسـت انجمن حکمرانـی اینترنـت بیـان شـد کـه رویه‌هـای مربـوط بـه صـدور گواهی‌های رمزگـذاری توسـط دولت‌هـا [1] (مثـلاً در قزاقسـتان و اخیـراً در روسـیه)، بـه

1. Practices of issuing encryption certificates by governments.

چندپارگـی اینترنـت منجـر می‌شـود؛ زیـرا مرورگرهـا و برنامه‌هـا می‌تواننـد ایـن گواهی‌هـا را مسـدود کـرده و منابـع و خدمـات را به‌دلیل اتصـال ناامن، از دسـترس خـارج کنند.

پروتـکل جدیـد، یـا همـان «IP جدیـد»، به‌عنـوان یـک مثـال عینـی از اهمیـت در نظـر گرفتـن اسـتانداردهای اینترنـت به‌عنـوان یک عامـل بالقوه جهـت اینترنـت چندپـاره ذکرشـده اسـت و ایـن اصطلاحی اسـت کـه برای توصیـف مجموعـه‌ای از پیشـنهادهای ارائه‌شـده در اتحادیـه‌ی بین‌المللـی مخابـرات در سـال ۲۰۱۸ بـرای اختراع مجـدد اینترنت و معمـاری اصلی آن اسـتفاده شـد و نوعـی تعریـف از چندپارگـی اینترنت اسـت.

جلوگیـری از چندپارگـی اینترنـت از اهـداف پیمـان جهانـی دیجیتـال برشـمرده شده اسـت. در این نشست، کشـورهای مخالف چندپارگی، تصریح داشـته‌اند کـه اینترنت در زیرسـاخت‌های فنی خـود، جهانی اسـت و باید در مـورد دامنـه‌ی هسـته‌ی عمومـی اینترنت و مکانیسـم‌های نظارت بـر اجرای اسـتانداردهای فنـی، یـک جهـان بـه اجمـاع برسـد و جهانـی بمانـد. پیمان جهانـی اینترنت باید وسـیله‌ای باشـد که مانـع از چندپارگی اینترنت بشـود. در جهـت حفـظ شـدن اینترنـت جهانـی، بایـد اتصـال بـرای همـه از طریق شـبکه‌ی اینترنـت فراهـم گردد و ایـن اتصال، به‌ویـژه در کشـورهای در حال توسـعه، دنبـال گردد.

در ایـن راسـتا، همـه‌ی ذی‌نفعان بایـد مانـع از چندپارگی اینترنـت گردند. کشـورهای غربـی و آمریـکا و همچنیـن حتـی آن‌هایـی کـه خواسـته یـا ناخواسـته در زمیـن آن‌هـا بـازی می‌کننـد، به‌جهـت مقابلـه بـا چندپارگـی اینترنـت، از هـر طریـق بـه شـیوه‌های متفاوتی تمسـک جسـته‌اند. از جمله، چندپارگـی را خـلاف حقـوق بشـر معرفـی نموده‌انـد؛ چـرا که می‌تـوان مانع

از دسترسی آزاد به اطلاعات و نیز حتی تعطیلی اینترنت گردد و می‌تواند آزادی بیان را محدود کند. چندپارگی را مانع همکاری تعریف کرده‌اند و از این رو، آن را خلاف اصول هم‌زیستی مشترک دانسته‌اند.

همچنین، در همین راستا، برای مقابله با چندپارگی، راه‌های مختلفی پیشنهاد داده‌اند: تشویق به ارائه‌ی طرح‌های مشترک در تالارهای مختلف جهانی مثل انجمن حکمرانی اینترنت، مخابرات جهانی و آی‌کن برای مقابله با چندپارگی اینترنت، اعتماد و تقویت حکمرانی چندذی‌نفعی موجود اینترنت و تقویت مستمر آن، همکاری بین حوزه‌های قانون‌گذاری دیجیتال به‌صورت جهانی و مشترک، توسل به اعلامیه‌ی جهانی اینترنت مبنی بر تعهد به مقابله با چندپارگی اینترنت، عدم دنبال کردن قوانین ملی یا منطقه‌ای که می‌تواند الزامات سرزمینی و محدود شدن آن به سرزمین مشخص را در مورد منابع اینترنتی جهانی که همان هسته‌ی اینترنت است ایجاد کند. از این رو، لازم است اثرات قوانین جدید بر معماری و مهندسی طراحی اینترنت جهانی ارزیابی گردد.

حال برای تبیین و مداقه در مفهوم حاکمیت و تسری آن به فضای سایبر، باید اذعان نمود که به‌صورت سنتی و به‌صورت خلاصه، از حاکمیت به مرجع و قدرت عالی و مطلق تعبیر می‌شود. حاکمیت، یک اصل سازمان‌دهنده است که اتحاد و تقسیم ناپذیری قدرت را در یک نهاد سیاسی نمایش می‌دهد. با این تفسیر، حاکمیت یک مفهوم ذهنی است که دارنده‌ی چنین قدرتی می‌تواند در شخص یا یک نهاد حاکم بروز نماید. در پرونده‌ی نیکاراگوئه، از حاکمیت به‌عنوان اصل بنیادین حقوق بین‌الملل تعبیر شده و تصریح شده است که همه‌ی حقوق بین الملل بر حاکمیت اتکا دارد.

حاکمیـت شـکل‌دهنده‌ی حقـوق بین‌الملل اسـت؛ زیرا حاکمیـت به حقوق بین‌الملـل هسـتی می‌بخشـد. بدین‌صـورت کـه منبعـث از اصـل حاکمیـت، اختیـار مطلـق به‌عنـوان حاکـم و دولت کشـور، در حقـوق بین‌الملـل و روابط آن‌هـا و نیـز اختیـار و صلاحیت آن‌هـا در حقـوق بین‌الملل، تعیین می‌شـود. بنابرایـن، حاکمیـت هـم اصـل عملی اسـت، زیـرا حقـوق بین‌الملـل را ایجاد، اعمـال و اجـرا می‌نمایـد و نیـز هـم یک اصـل بنایـی و ماهوی اسـت، زیرا آن تعییـن می‌کنـد کـه حقـوق بین‌الملـل چیسـت و تا چه حـد اجرا می‌شـود.

در حقـوق بین‌الملـل، دارنده‌ی حاکمیت دولت اسـت. به‌عنـوان یک ویژگی دولـت، حاکمیـت یـک مفهـوم واحـد اسـت کـه جنبـه‌ی داخلـی خـود را از اقتـدار و قـدرت عالـی، مطلـق و انحصاری در داخـل دولت به هـم می‌پیوندد و جنبـه‌ی خارجـی آن نیـز خودمختـاری و اسـتقلال در برابر سـایر کشـورها اسـت کـه قـدرت مطلـق را در راسـتای تنظیـم روابـط و اثرات خارجـی و نیز اعمـال و اجـرای قوانیـن بین‌المللـی، بـه نمایـش می‌گـذارد. بـه قـول قاضی آلـوارز، بـا حاکمیـت، کل حقـوق و صفاتـی را که یـک دولت در قلمـرو خود، صرف‌نظـر از دیگـر دولت‌هـا، دارد و همچنیـن کل حقـوق و ویژگی‌هایـی که در روابطـش بـا سـایر کشـورها از آن برخوردار اسـت، درک می‌شـود.

در تسـری حاکمیـت بـر فضای سـایبر، هر یک از کشـورها بسـته بـه منافع خـود، قرائـت خـاص خـود را از حاکمیت و تسـری آن بـه فضای سـایبر ارائه کرده‌انـد. کشـورهای بلـوک غـرب بـا تحلیـل فضـای سـایبر به‌عنـوان یـک محیـط بـا دسترسـی آزاد به اطلاعـات و با نگاه به تشـکیل جامعـه‌ی جهانی، حاکمیت در معنی سـنتی خود را نفی و تسـری آن را به فضای سـایبر، بدین شـرح دنبـال نمی‌کننـد. ایـن دسـت از کشـورها اگرچـه به‌صراحـت بـه نفی حاکمیـت درمعنـی اولیـه‌ی خـود و سـلطه‌ی دولت-ملت‌ها اشـاره نمی‌کنند،

اما با تحریف حاکمیت، از اصل حاکمیت در فضای سایبر، چندذی‌نفعی کردن فضای سایبر، قرار دادن جامعه‌ی ذی‌نفعان هم‌سطح با دولت‌ها، حفظ جایگاه آی‌کن به‌عنوان یکی از ذی‌نفعان، حق آزاد دسترسی اطلاعات، جامعه‌ی جهانی یکسان، عدم چندپارگی اینترنت و... را دنبال می‌کنند تا از این طریق، بتوانند سلطه‌گری و مداخله در امور دولت‌ها، به‌ویژه دولت‌های جهان سوم، را حفظ کنند و از این طریق، اصول حقوق بین‌الملل را تا آن‌جا که با منافع خود در تعارض نمی‌بینند، به فضای سایبر تسری دهند و حتی آن اصول را تحریف کنند.

اصول حقوق بین‌الملل سنتی با منافع آمریکا در تعارض است؛ چرا که مانع دخالت آن در کشورهای دیگر از طریق سایبر می‌شود. حال آن‌که هدف اولیه‌ی آمریکا از طراحی فضای سایبر، استفاده از آن در جهت مداخله، حفظ برتری خود بر جهان، شکل‌دهی انگیزه‌ها، فرهنگ و سبک زندگی دیگر دولت‌ها در جهت منافع خود و... بوده است. مجری داشتن اصل حاکمیت در معنی سنتی خود که به تبع آن سایر اصول حقوق بین‌الملل نیز جاری خواهد شد، با اهداف آمریکا و به‌تبع کشورهای غربی، در تعارض است.

کشورهای دیگر که جهان سلطه را برنتافته و بر استقلال تأکید دارند، خواستار تسری حاکمیت در معنی سنتی آن به فضای سایبر و حفظ جایگاه دولت-ملت‌ها، به‌عنوان تابع اصلی حقوق بین‌الملل، هستند. این دست از کشورها که خود را مطیع دیدگاه غرب و آمریکا نمی‌دانند، به جهت حفظ منافع و استقلال خودشان در قبال غرب، بر اصولی چون برابری حاکمیت، منع مداخله، منع مداخله در امور داخلی کشورها، امکان چندپارگی اینترنت، حفظ نظم و صلح‌آمیز

بـودن فضـای سـایبر، تأکیـد دارنـد.

همـه‌ی مباحثـی مثـل دسترسـی بـه اینترنـت و تأکیـد بر جهان‌شـمولی و اینترنت ماهواره‌ای و پرکردن شـکاف دیجیتالی بین کشـورها که در نشسـت امسـال حکمرانـی اینترنـت گذشـت، همه به هـدف تحقق جامعـه‌ی جهانی، افزایـش برتـری و سـلطه‌گری خـود و بـرای مقابلـه بـا دیـدگاه چندپارگـی اینترنت اسـت.

به‌عبـارت دیگـر، بـا وجـود آن‌که کشـورهای سـلطه‌گر و غربی بـر اینترنت ماهـواره‌ای به‌بهانـه‌ی دسترسـی و شـکاف دیجیتالـی و بحـث دسترسـی بـه اطلاعـات آزاد، به‌عنـوان حقـوق بشـر، تأکید می‌ورزنـد، اما به‌دنبـال دور زدن مفهـوم حاکمیـت در معنـی سـنتی خـود و بدعـت در حقـوق بین‌الملـل و به‌صـورت ویـژه، بازتعریـف تحریفـی اصـل حاکمیـت هسـتند. ایـن در حالی اسـت کـه هـدف از حکمرانـی اینترنت و تشـکیل ایـن ذی‌نفعی بـا محوریت دولت‌هـا بـوده اسـت. حتـی اعلامیه‌ی آینـده‌ی اینترنـت که در این نشسـت نیـز بـر آن تأکید شـد و کشـورها مواضع مختلفـی در قبال آن بیان داشـتند، بـرای مقابلـه بـا چندپارگـی اینترنـت، جلوگیـری از چندذی‌نفعـی واقعـی و ارائـه‌ی چندذی‌نفعـی تحریفـی و بـا خوانـش و در راسـتای منافـع آمریـکا و حفـظ برتـری آی‌کن می‌باشـد.

در ایـن اعلامیـه، بـا این‌کـه تأکیـد بـر حضـور چندذی‌نفعـی در فرایندهـای تدویـن اصـول حاکـم بـر اینترنـت اسـت، آن‌هـا ایـن نـوع خوانـش را بـرای ممانعـت از خوانـش اصیـل بیان‌شـده در نشسـت جهانـی جامعـه‌ی اطلاعاتـی ۲۰۰۳ و ۲۰۰۵ بیـان می‌کننـد تـا از ایـن طریـق بتواننـد برتـری آی‌کـن را حفـظ کننـد.

حاکمیـت، شـاکله‌ی همـه‌ی مباحـث عرصـه‌ی مقرره‌گـذاری درعرصـه‌ی

سـایبر اسـت. عـدم شـناخت و عـدم تولیـد ادبیـات بـا محوریـت حاکمیـت، موضوعـی اسـت که کشـورهای غربی آن را دنبـال می‌کنند؛ چـرا که پذیرش اصـل حاکمیـت در فضـای سـایبر با سـلطه‌گری آمریـکا در تعارض اسـت. از ایـن رو اسـت کـه آن‌ها اگرچـه بر اصـل حاکمیت تأکیـد کرده‌اند، امـا قرائت خـاص خـود را از حاکمیـت مجـری می‌دانند. آن‌هـا تنها منع توسـل به زور و منـع تهدیـد به توسـل بـه زور را به‌عنـوان دو قاعده‌ی منبعـث از حاکمیت در فضـای سـایبر، مجـری می‌داننـد و پذیـرش اصـل حاکمیت به‌صـورت مطلق را کـه همـان «انحصار دسترسـی بـر قطعه‌ی مشـخصی از زمین بـرای حاکم اسـت»، در فضای سـایبر جاری نمی‌دانند. از این رو، با تجزیه شـدن اینترنت مخالـف هسـتند و اصـل آزاد جریان اطلاعات و اصل دسترسـی به ارتباطات و اتصـالات را بـر مطلق اصل حاکمیـت رجحان می‌دهند. آن‌هـا اصل حاکمیت را کـه بنیادی‌تریـن اصـل حقـوق بین‌الملل اسـت، تحریف کرده و تسـری آن را بـه فضـای سـایبر به‌صـورت محدود و منحصر به توسـل بـه زور و تهدید به توسـل بـه زور، می‌پذیرند و تسـری سـایر اصـول را که تأمین‌کننـده‌ی منافع آن‌هـا اسـت، مـورد تأکیـد قـرار می‌دهنـد؛ مثـل اصـل آزادی دسترسـی بـه اطلاعـات، حقوق بشـر و گسـترش همکاری‌هـا. حال آن‌که همـه‌ی این اصول از اصـل حاکمیـت منبعث شـده اسـت. ایـن سـلطه‌گری غرب حتـی در فهم اصـول بنیادیـن و صریـح حقـوق بین‌الملـل نیـز قابـل مشـاهده اسـت. آن‌ها اولویـت اصـول از حیث ترجیحـات عرفی‌شـده‌ی حقوق بین‌الملـل را تحریف می‌کننـد و در قالـب تزیین‌شـده بـه کشـورهای دیگر تحمیـل می‌نمایند.

انحـراف انجمـن حکمرانـی اینترنـت و انقـلاب ماهـوی در فهـم چندپارگی اینترنـت را می‌تـوان نشـأت‌گرفته از تبدیـلِ معنـیِ چندذی‌نفعـی از دولت‌محـوری بـه کاهـش جایـگاه دولـت و هم‌تراز کـردن آن با شـرکت‌های

خصوصـی، جامعـه‌ی مدنی، جامعه‌ی دانشـگاهی و... دانسـت کـه این تحریف چنددی‌نفعـی توسـط آمریـکا، در قبـال تعریف اولیـه و دولت‌محـور بودن آن ارائـه شـد تـا از این طریق، حکمرانـی در فضای اینترنـت را در آی‌کن منحصر نمایـد و به‌تبـع، بتوانـد بـه سـلطه‌گری و مداخلـه‌ی خـود در دیگر کشـورها، به‌ویـژه کشـورهایی چـون چین، روسـیه، ایـران و دیگر کشـورهای مسـتقل، اسـتمرار بخشد.

از ایـن حیـث بـود کـه چنـد پارگـی اینترنـت و اینترنـت داخلـی و ملـی، همـراه بـا ویژگی‌هـای خاص هر ملیـت با اصول و قوانین تعیین‌شـده توسـط دولت‌هـا توسـط کشـورهای مسـتقل از جملـه چیـن، مطـرح شـد. در واقـع، تحریـف حقـوق بین‌الملـل و به‌ویژه تغییر اصـل حاکمیت و تفسـیر آن به‌نفع کشـورهای سـلطه گـر از جملـه آمریکا، موجب شـده اسـت تـا چندپارگی در فضای سـایبر گسـترش یابد و کشـورها به حاکمیت در فضای سـایبر و ایجاد اینترنـت ملـی تمایـل یابنـد و در ایـن مسـیر، مقررات ویـژه‌ی ایـن عرصه را خودشـان تقنیـن نمایند.

در ایـن راسـتا، پیشـنهاد می‌شـود که جمهوری اسـلامی ایران نیـز از طریق اتحادسـازی بـا دیگر کشـورهای همفکـر، به تولیـد ادبیات در راسـتای منافع خـود پرداخته و تفسـیر مناسـب از حقوق بین‌الملـل را دنبال نمایـد تا از این طریـق، بتوانـد ضمـن مقابلـه بـا دیدگاه‌هـای آمریـکا و کشـورهای غربـی، از چهره‌ی آن‌ها پرده بردارد و بسـیاری از کشـورهای در حال توسـعه را با خود همـراه کنـد. در واقع، جمهوری اسـلامی ایران باید بـرای چندپارگی اینترنت تولیـد ادبیـات مطابـق با اصـول حقـوق بین‌الملل، به‌ویـژه اصـل حاکمیت، را دنبـال نمایـد تـا بتوانـد ایدئولوژی خـود را برای جهان تشـریح کنـد و مانع از سـلطه‌گری بیـش از پیش کشـورهای غربی و آمریـکا گردد.

در ایـن راسـتا، اصـول برابـری دولت‌هـا، حفـظ صلـح، اسـتفاده‌ی صلح‌آمیز از فضـای اینترنـت، اصـل عـدم مداخلـه، اصـل حفـظ تمامیـت ارضـی و...، می‌بایسـت به‌عنـوان مبنـای تبیین ادبیات نظـام چندپارگی اینترنت، تشـریح گـردد تـا با خوانـش مزورانه‌ی آمریـکا در تبیین چندپارگـی اینترنت یا همان حاکمیـت ملـی اینترنت، مقابلـه گردد.

انقلاب صنعتی چهارم با محوریت هوش مصنوعی

انقـلاب صنعتـی چهـارم همـان انجـام تولید سـنتی بـا اسـتفاده از فناوری هـوش مصنوعـی اسـت. هـدف نهایـی در ایـن انقـلاب، پایان‌دهی بـه دخالت انسـان در فعالیت‌هـای مختلـف اقتصادی، اجتماعـی و... اسـت. در واقع، ربات بـا ابتنائـی کـه بـر هـوش مصنوعـی دارد، جانشـین بشـر می‌شـود. در ایـن انقـلاب، ارتباطـات بیـن ماشـین‌ها مبتنـی بـر اینترنـت اشـیا انجام شـده و هـوش مصنوعـی مسـائل را تحلیل کرده و نظـارت، رفع عیـب و بهینه کردن فرایندهـا را انجـام می‌دهـد. از ایـن رو، در ایـن انقـلاب، اینترنـت اشـیا بدون هـوش مصنوعـی تنهـا یک جمـع‌آوری اخبـار و داده محسـوب می‌شـود.

از ایـن رو، نمی‌توانـد تحولـی را بیافرینـد تـا صـدق عنـوان انقـلاب بـر آن صحـت یابـد. بنابرایـن، خانـه‌ای که مجهـز به اینترنت اشـیا شـده، درب ورود و خـروج، سیسـتم حفاظـت، تهویـه، نگهـداری و... را دارد، بـا تکمیـل شـدن توسـط هـوش مصنوعـی، ایـن توانایـی را می‌یابـد تـا خود سیسـتم بـر منزل نظـارت کنـد، داده‌هـا را کـه به‌دسـت آورده تحلیـل نمایـد و مبتنی بـر آن‌ها تصمیـم اتخـاذ کند و در شـرایطی کـه نتواند تصمیم بگیرد، بـه صاحب منزل اطـلاع می‌دهـد. یعنـی در واقـع، هوش انسـانی را در آن‌جـا به‌کمک می‌طلبد کـه خـود نتوانـد مبتنـی بـر تحلیـل داده‌هـا راه‌کاری در پیش داشـته باشـد.

همیـن رویـه را در سـایر بخش‌ها از اقتصـادی گرفته تا سیاسـت، تصور کنید کـه ایـن همان وقـوع کامـل انقلاب چهارم اسـت.

در این‌جـا، محصـولات و ماشـین‌ها نه‌تنهـا بـا یکدیگـر، بلکه با انسـان‌ها نیز ارتبـاط برقـرار می‌کننـد. انقـلاب صنعتـی چهـارم می‌تواند نابرابری شـدیدی را ایجـاد کنـد. به‌ویـژه به‌دلیـل توانایـی آن در ایجـاد اختـلال در بـازار کار بـا توجـه بـه توسـعه‌ی اتوماسـیون، ربات‌هـا و رایانه‌هـا جایگزیـن کارگـران در طیـف گسـترده‌ای از صنایـع خواهند شـد. مشـاغل کم‌مهارت و کم‌دسـتمزد ناپدیـد خواهنـد شـد و کشـورهای فقیـر و در حـال توسـعه بـا چالش‌هـای سـختی مواجـه خواهند شـد و در نتیجه، اسـترس اجتماعـی افزایش می‌یابد.

از نظـر تاریخـی، ایـن ویژگی منحصر به فرد انقـلاب صنعتی چهارم نخواهد بـود. انقلاب‌هـای صنعتـی از اول تـا انقلاب صنعتی سـوم همیشـه نابرابری را در ابتـدا و در پایـان بـا اصلاحات سیاسـی و نهـادی افزایش می‌دهنـد. اما این بـار شـرایط متفـاوت اسـت. زیرا تغییـر از نوع دیگـری خواهد بـود. به‌عبارتی، کارگـران جـای کشـاورزان را نمی‌گیرنـد؛ یعنـی جـای انسـان‌ها را انسـان‌ها نمی‌گیرنـد، بلکـه روبات‌هـا، ماشـین‌ها و کامپیوترهـا خواهند گرفـت. این بار، امـکان افـت قابـل ملاحظه‌ی اشـتغال وجـود دارد، نـه جریـان کار و کار بین بخش‌هـا. به‌تبـع آن، تحولات در دیگـر عرصه‌ها، از جمله عرصـه‌ی ژئوپلتیک و جغرافیـای قـدرت و همچنیـن عرصـه‌ی فرهنگ، تجارت، حقـوق بین‌الملل و...، را نیـز می‌تـوان پیش‌بینـی کرد.

همان‌طـور کـه اینترنـت اشـیا به یـک چیـز اصلی تبدیل می‌شـود (بـه این معنـی کـه بیشـتر چیزهایـی کـه در زندگـی عادی مـا اسـتفاده می‌شـود، از طریـق اینترنـت بـه یکدیگـر متصـل می‌شـوند و همیشـه آنلایـن می‌مانند)، در انقـلاب صنعتـی چهـارم، دسـتگاه‌های هوشـمند نیـز به حجـم عظیمی از

داده‌ها در مورد ما دسترسی خواهند داشت.

دسترسی عمیق‌تری به ما خواهند داشت. به‌دلیل در دسترس بودن داده‌های بسیار و ترکیبی از هوش مصنوعی، ممکن است موقعیتی پیش بیاید که فرد مستقل‌تر شود؛ ولیکن به هر حال، دستگاه‌های هوشمند ممکن است بتوانند به‌طور مستقل فرایندهای کلیدی کسب‌وکار، مانند تصمیم‌گیری و زنجیره‌های تأمین، را بدون دخالت انسانی کنترل کنند. چهارمین انقلاب صنعتی قادر به ایجاد اثرات چندمنظوره است که این تأثیرات را می‌توان در تمام ابعاد زندگی انسان احساس کرد. در واقع، بر اشتغال، منابع نیروی کار و کیفیت زندگی افراد و خانواده‌ها تأثیر می‌گذارد.

تحولات این انقلاب این پتانسیل را دارد که بر ساختارهای جامعه، پویایی رویه‌ی داخلی و فرایندهای اجتماعی در آینده تأثیر بگذارد. انقلاب صنعتی چهارم حاوی بذرهای سیاسی عمیق، اما توسعه‌نیافته، است و توسعه‌ی آن‌ها به فرایندهای فنی و اقتصادی وابسته است و پیامدهایی برای تعیین زمین چشم‌انداز توده‌های بزرگ بشریت دارد. انقلاب صنعتی چهارم آماده‌ی دستیابی به توسعه‌ی پایدار در سه بعد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی است.

تأثیرات و شیوه‌های خرید با محیط زیست مرتبط است و ارتباط نزدیکی به استفاده از انرژی و منابع دارد. بعد اجتماعی بر تأمین پایداری، برابری و امنیت برای کارکنان، ذی‌نفعان و جامعه با توجه به ایمنی و ساخت محل‌های کاری که در آن فعالیت می‌کنند، تمرکز دارد.

هوش مصنوعی سردم‌دار انقلاب صنعتی چهارم محسوب می‌شود. در سال‌های اخیر، به‌دلیل حضور پررنگ هوش مصنوعی در زندگی بشر و

نقـش غیرقابـل انـکار ایـن فنـاوری در هر بخـش از زندگی ما، توجه بسـیاری از نهادهـای بین‌المللـی و حقـوق بشـری به این تکنولوژی جلب شـده اسـت.

بـروز مـوارد متعـددی از عملکردهایی کـه ناقض اصول بنیادین حقوق بشـر هسـتند و کرامـت انسـانی را در معـرض خطـر قـرار می‌دهند، بیـش از پیش ایجـاد مقـررات و چارچوب‌هـای اخلاقـی و حقوقـی در مورد هـوش مصنوعی را ضـروری جلـوه می‌دهند.

در همیـن راسـتا، بـه بهانـه‌ی حقـوق بشـر، کشـورهای جهانـی از جملـه اروپـا و آمریـکا و همچنیـن سـازمان ملـل، به تدویـن اصول حاکـم بر هوش مصنوعـی چـه در سـطح ملـی و چـه در سـطح بین‌المللـی پرداختنـد. از آن جملـه، می‌تـوان بـه اصـول پنج‌گانه‌ی کمیسـیون اروپـا در مورد «اسـتفاده از هـوش مصنوعـی در سیسـتم‌های قضائـی و محیـط آن‌هـا» در سـال ۲۰۱۸، پیشـنهاد تنظیـم مقـررات رمونیزه‌شـده و هماهنگ در مورد هـوش مصنوعی (اقدامـات هـوش مصنوعی) و اصلاح اقدامـات قانونی اتحادیه‌ی اروپا در سـال ۲۰۲۱، اعلامیـه‌ی تورنتـو و مونتـرال اشـاره نمود.

نخسـتین توافـق جهانـی در حـوزه‌ی اخـلاق هـوش مصنوعـی نیـز توسـط سـازمان آموزشـی، علمـی و فرهنگـی سـازمان ملـل متحـد (یونسـکو) بـه کشـورها عرضه شـد. آمریکا و چنیـن نیز پیش‌نویس هـوش مصنوعی خود را تدویـن نموده‌انـد. اتحادیـه‌ی اروپـا با تأکید بر اسـتراتژی حاکمیـت دیجیتال خـود، بـه صراحـت مقرره‌گـذاری در ایـن عرصـه را، بـا هـدف برتری‌جویی و رقابـت بـا دیگر کشـورها، اعـلام نموده اسـت.

سـلطه‌گران بـا هدف برتری‌جویی و تسـلط بر فنـاوری اسـتراتژی و در واقع «فناوری‌هـای تـک هوش مصنوعی» در سـطح کلان و ممانعت از کشـورهای در حـال توسـعه یـا کشـورهایی که پتانسـیل رقابـت به‌عنوان قـدرت جهانی

یـا حتـی منطقـه‌ای را در انقلاب صنعتـی چهارم می‌توانند داشـته باشـند، از جملـه اهدافی اسـت که آن‌هـا دنبال می‌کننـد. آن‌ها از طریـق مقرره‌گذاری، عرفی‌سـازی آن‌هـا و همچنیـن فرایند راسـتی‌آزمایی جهت کنتـرل، به‌دنبال تحقق اهداف شـوم خود هسـتند.

از جملـه شـواهد صحـت ایـن مدعـا، تصریـح شـدن مسـأله‌ی نظـارت بـر فعالیت‌هـای هـوش مصنوعـی بـه بهانـه‌ی جلوگیری از اشـاعه‌ی سـلاح‌های کشـتار جمعـی در سـند پیمان جهانـی دیجیتال اسـت. در آن سـند، تصریح شـده اسـت کـه «شـکاف در هماهنگـی، همـکاری و حکمرانـی بین‌المللـی وجـود دارد و تصمیمـات مـرگ و زندگی نباید به ماشـین‌ها واگذار شـود». از این رو، دبیر کل در این سـند از کشـورها خواسـته که با اسـتفاده‌ی مرگ‌بار از هـوش مصنوعـی ممانعـت ورزنـد و نیـز آن‌هـا را تشـویق کرده اسـت که از کنوانسـیون «ممنوعیـت یـا محدودیت اسـتفاده از برخی سـلاح‌های متعارف کـه ممکن اسـت بیـش از حد مضر یـا دارای اثـرات غیرمجاز تلقی شـوند »[1]، حمایـت نمـوده و در آن عضویـت یابند.

تجربـه‌ی جمهـوری اسـلامی ایران، به‌طور خـاص در بحث انرژی هسـته‌ای، نشـان می‌دهـد کـه کشـورهای صاحـب قـدرت جهانـی، بـا هـدف اسـتمرار قـدرت خـود و ممانعـت از اضافـه شـدن رقیـب جدیـد در ایـن پـازل بـازی قـدرت و اسـتعماری، کنوانسـیون‌های تحمیلـی ایـن عرصـه را هماهنـگ بـا اهـداف و سـلطه‌گری خـود تنظیـم و کشـورها را بـه پذیـرش آن ترغیـب و اجبـار می‌نماینـد تـا از ایـن طریـق، بتواننـد به بهانـه‌ی حفظ صلـح و امنیت بین‌الملـل، ضمـن ممانعـت از دسـت‌یابی آن‌ها بـه دانش و قـدرت تکنولوژی، وابسـتگی آن‌هـا را بـه خـود تضمیـن نماینـد و در صورتـی کـه لازم باشـد از طریـق پایـش و شـورای امنیـت، آن را از طریـق تحریـم و حتـی حملـه‌ی

1. The Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons Which May Be Deemed to Be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects.

نظامـی، متوقـف دارند.

بنابرایـن، لازم اسـت کـه جمهوری اسـلامی ایران موضع خـود را در ارتباط بـا کنوانسـیون‌های این حـوزه، مقررات و نیـز تعریف موضوع اسـتراتژی خود در خصـوص هـوش مصنوعـی، بـا لحاظ سـوابق قبـل و چگونگـی بهره‌گیری غـرب و جهـان سـلطه از آن‌هـا، فهـم نمایـد و در بیانیه‌هـای خـود بـه آن‌ها اشـاره کند.

در ایـن راسـتا، تأکیـد بیـش از حـد بـر حقوق بشـر و تسـری آن بـر اصول حاکـم بـر هـوش مصنوعـی نیـز بایـد در پـازل اسـتراتژی قـدرت در انقلاب صنعتـی چهـارم تحلیـل گـردد. جهـان سـلطه و غـرب بـرای گسـترش سـلطه‌گری، از طریـق بازتعریـف مسـائلی کـه جنبه‌ی ذاتـاً داخلی داشـته و تبدیـل کـردن آن به حق بشـر یـا موضـوع بشردوسـتانه، در موضوعاتی مثل دسترسـی به اینترنت، نهایت سوءاسـتفاده و بهره‌وری خود را داشـته و آن را به‌عنـوان وسـیله‌ای بـرای فشـار دولت‌هـای مسـتقل اسـتفاده می‌کننـد.

آن‌هـا حتـی فرهنـگ لازم بـه اسـتراتژی را در قالـب اسـناد بین‌المللـی تعریـف و بـر کشـورهای دیگـر تحمیـل می‌نماینـد تـا از ایـن طریـق، بتواننـد برتـری خـود را بـر کشـورهای در حـال توسـعه و دیگـر کشـورهای رقیـب حفـظ کننـد. سـند یونسـکو در خصـوص هـوش مصنوعـی نیـز در همیـن راسـتا بایـد تحلیـل شـود.

از ایـن رو، در ایـن سـند بـه مورد کاربـرد جوانب منفی این فنـاوری، مثل ایجـاد یـا تشـدید تعصب‌هـای موجود یا خلـق گونـه‌ای جدیـد از تبعیض‌ها، عمیق‌تـر نمـودن شـکاف‌ها و نابرابری‌هـای موجـود در جهـان، در داخـل کشـورها و خـارج از مرزهـای داخلـی، تهدید حریم شـخصی افراد و...، اشـاره شـده است.

انقلاب صنعتی چهارم در حال تبدیل شدن به یک واقعیت است و این پتانسیل را دارد که نه‌تنها صنایع، بلکه جوامع را نیز تغییر دهد. از آن‌جا که انقلاب صنعتی چهارم یک پدیده‌ی جهانی است، بسیاری از شرکت‌ها و سازمان‌های تحقیقاتی در سراسر جهان، محصولات و سیستم‌هایی را با توجه به این اجزای اصلی توسعه می‌دهند که در این راستا، جمهوری اسلامی نیز می‌بایست شرکت‌ها و سازمان‌های فعال تحقیقاتی خود را در نظام استراتژیِ از پیش تعریف‌شده، به حرکت وا دارد.

هوش مصنوعی یا همان ربات، فناوری‌های اصلی انقلاب صنعتی چهارم هستند. پیش‌بینی می‌گردد که انقلاب صنعتی چهارم همه‌ی مرزهای جهان فیزیکی، دیجیتال و بیولوژیکال را شکافته و به‌صورت بنیادی، طریق زندگی، کار و ارتباط با دیگران را نیز تغییر می‌دهد و شیوه و فعالیت و شغل‌های خاص و در نتیجه، منابع اقتصادی خاص و در نهایت، نظام اقتصادی را به ارمغان خواهد آورد. اقتصاد که زیربنا محسوب می‌شود و در دیگر عرصه‌ها نیز، به‌ویژه قدرت و سیاست، نظام اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خاص خود را می‌طلبد و مؤلفه‌های خاص را اقتضا می‌کند. بنابراین، لازم است در همه‌ی این مباحث جمهوری اسلامی ایران به تعریف نقش خود و انجام پیش‌بینی‌های لازم اقدام نماید.

به‌عبارت دیگر، انقلاب‌های صنعتی با تغییر فناوری رخ داده و در پی آن، عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و روابط بین کشورها، قدرت‌گرایی و سلطه‌گری نیز تغییر می‌یابد. جمهوری اسلامی می‌بایست در بازتعریف نقش خود به‌عنوان قدرت چندم جهانی و نیز

تطابـق ارزش‌هـا بـا انقـلاب صنعتـی چهـارم، بـه تعریـف اهـداف، اسـتراتژی سـرمایه‌گذاری و... در ایـن عرصـه روی آورد. در ایـن راسـتا، پیشـنهادهای ذیـل ارائـه می‌شـود:

۱) ایفـای نقـش فعـال در عرصـه‌ی استانداردسـازی و هنجارسـازی در حـوزه‌ی هـوش مصنوعـی در مجامـع بیـن المللـی فعـال؛

۲) تخصیـص منابـع ویـژه، برنامه‌ریـزی و اتخـاذ اسـتراتژی مشـخص در عرصـه‌ی نقش‌آفرینـی و جایگاه‌یابـی در انقـلاب صنعتـی چهـارم، به‌ویـژه در عرصـه‌ی هـوش مصنوعـی؛

۳) توجـه بـه همـه‌ی جوانـب اقتصـادی، فرهنگـی، سیاسـی و همچنیـن اتحادسـازی بـا دیگرکشـورهای مشـترک‌المنافع بـرای تثبیـت و برتری‌یابـی جایـگاه خـود در منطقـه و در سـطح بین‌الملـل در انقـلاب صنعتـی چهـارم؛

۴) تعییـن نقـش جمهـوری اسـلامی و بایسـته‌های راهبـردی آن به‌عنـوان کنشـگر جدیـد عرصـه‌ی انقـلاب صنعتـی چهـارم کـه در طـی آن، بایـد نسـبت بـه تعریـف جایـگاه کشـور در انقـلاب نویـن، اقـدام نمـود.

حوزه فضای مجازی به اندازه انقلاب اسلامی اهمیت دارد. این فضا مثل یک رودخانه پر از آب خروشان است که می‌آید و دائماً هم بر آب آن افزوده و خروشان تر می‌شود. اگر ما بر این رودخانه تدبیر کنیم و برنامه داشته باشیم، زمکشی کنیم وهدایت کنیم این رودخانه را تا به سد بریزد، می‌شود فرصت. اگر رهایش کنیم و برنامه‌ای برای آن نداشته باشیم می‌شود یک تهدید.

csri.ac.ir